

Naɔ -së 'ö -gban Yesu Klisi -bha 'ö

Dhukö -ya pö

'Sëedhε ya- -bεn zë -gεn 'ö Dhukö -ya pö

¹⁻² =Bhlëemε Teofidhö, 'wɔn -nu 'wo kë -sü 'ka kwa -kwe ya- 'ka 'ö -gban Yesu Klisi -wɔn -bha bha, 'mε 'ö- -nu "yan 'dhö dɔ- -dhe 'gü, 'ö 'wo- zü bho -kɔ waa- "dhiü -ta -kɔ =gban dɔ, 'ö naɔ -së bha- dɔ -sü -yö gun- -nu -bha yë 'ka, -kɔ =dede 'wo- -gεn dɔ- 'ka kwa -dhe bha mε 'gbe -wa "dhiü "wli -sü 'ka- -bha 'wo- -bεn zë "kpöüdhö =dhe -kɔ 'wo- pö- 'ka -a 'dhö. ³ -A -kë "dhü -sü bha- 'gü, mang Dhukö -mε -zë n -bha 'ka, -yö -kë 'pö n 'gü -së kö 'wɔn 'ö "dhü bha 'a- -bha mɔɔ- kö -kɔ 'ö -kë 'ka kpεngdhö -a zübhoyi 'ka bha 'a- -bεn zë 'sëedhε 'gü kö 'a- bɔ i -dhe, ⁴ kë "dhü kö 'i 'dhang bho 'mε 'wo i =klang -kë 'wɔn bha- 'ka bha- -nu "dhiü kö 'i- 'wɔn dɔ =dhe 'pë 'wo- pö bha 'yaa =sua 'ka.

Atanna -bha "kië -bha ö -dɪ -zɔn Zakadhi -dhe -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

⁵ "Tüng 'ö Edhodö -yö gun- 'ka "sɛdë 'ka Zude -sε 'gü bha, "saabhomε do 'bha -yö gun- -gɔ 'kɔɔdhö 'wo gun- -dhe sië Zakadhi. Zakadhi bha -yö -kë "saabhomε -nu 'wo gun Izraedhö -sε 'gü "tüng bha- 'gü bha- -nu kpö 'dhe 'wo- -dhe Abia -bha mε -nu bha =në- mε do 'ka. 'Yö 'wo gun- -bha dhebhɔ -dhe sië Dhizabetö, 'yö -kë 'pö "saabhomε -nu -gɔmε 'kpii- 'wo gun- Aadhɔn kë sië bha- suu 'gü -në do 'ka. ⁶ Mε =plε 'wo "dhü bha -wo -gun 'wɔn -ma Atanna -ta -mε =dede 'ka, 'ö pö 'aa gun- -nu -bha 'wɔn 'bha 'gü Atanna wëedhö, 'ö 'wo- -bha 'tɔng- =gban

kun 'ö 'wo- =bhlëë -ya 'kpakpadhö. ⁷ "KEE 'yö 'në 'bha 'yaa gun- -nu -gɔ, -a -gɛn -mü =dhe Dhizabetö bha -yö -gun =gblöödhe 'ka, "KEE kö -a -nu =gban =plɛ =wa kë mɛ -zɔgbansü -nu 'ka.

⁸⁻⁹ "KEE =dhe 'ö yi do 'ka, 'ö Zakadhi -nu -bha kpö bha- -da "dheɛdhö -yi =ya =loo kö -wo Atanna -dhökë, kö -wo -dhasiklɔɔ "gü- -dhe, 'ö =waa- zë "kpüü kë =dhe -kɔ 'wo- -kë 'ka "saabhómɛ -nu wɔ -kɔ 'gü -a 'dhö, 'ö =ya 'to Zakadhi -bha -bha, 'ö -dhasiklɔɔ bha- "gü sië Atanna -dhökëgükɔ 'gü, kö- =fii -së bha -yö 'dho- -gɔ, ¹⁰ kö Zuifö -nu "pɛpɛ 'wo nu Atanna -dhökëdhe 'gü mü bha -wo kpö dɔ -sü 'ka 'pö "kpenngdhö kö -wo bhɛa" sië- -dhe "töng do bha- 'gü. ¹¹ 'Yö- -bha "kië do -yö ö -dɪ -zɔn Zakadhi -dhe -dhasiklɔɔ "gü -dhe bha- 'gü. -A -bha "kië bha -yö -gun dɔ sië "saabhotapë bha- -kɔ -së 'gü "pɛan "piü. ¹² =Dhe 'ö Zakadhi -ya yö, 'yö "suü -yö -da 'gü, 'yö- "gblöödhe 'dhö "muu bho. ¹³ "KEE 'yö Atanna -bha "kië bha 'ö- pö- -dhe: «"Suü 'ya 'dho i kë, Zakadhi, -a -gɛn -mü =dhe Atanna =ya i -bha bhɛawɔ ma. I -bha dhebhɔ Dhizabetö -dho 'nëgɔɔn do 'kpɔ i -gɔ, i -dho -a -dhe Zan. ¹⁴ -Yö -dho kë i -gɔ zuë" =nii -da 'gü -wɔn 'kpii- =dede 'ka 'ö 'i i "dhia bho, 'ö- -bha bhɔ -sü -yö mɛ 'gbɛ =nii -da =dedewo, ¹⁵ -a -gɛn -mü =dhe 'në bha- -duɛ -dho kë 'kpii- Atanna -kuu "dhiü, -a -dhe 'yaa- -bha kö 'në 'ö "dhü bha -yö we mü "ɛɛn pë 'ö =waa- mü 'ö mɛ kun kö -yö zun- 'bha -bha; -a -gɛn -mü =dhe -yö -dho bhɔ kö -yö pa -sü 'ka Atanna -bha 'Nii- "slüüslü 'ka. ¹⁶ -Yö -dho mɛ 'gbɛ "dhiü yee kë Izraɛdhö -mɛ -nu kpö 'gü 'ö dho- -nu 'ka -a -nu Dëmɛ, -a -nu -bha Atanna "piü. ¹⁷ 'Gügbutdhe 'ö gun Atanna -wɔdhiüloomɛ Edhi 'gü -a -bha 'Nii- "slüüslü faan 'ka bha -yö -dho kë- 'gü, 'ö "ta sü- 'ka Atanna wëédhö, kë "dhü kö -yö 'në waa- dë nu -kɔ 'wü 'koo kö -a -nu -wɔ -yö kë do, 'kö -yö gɔɔgbɪmɛ -nu dɔ zian -ta kö -wo -gleng

'sü 'mɛ 'wo 'dhang bho Atanna "dhiü -a -nu -bha, kö -yö Izraɛdhö -sɛgümɛ -nu -ya "yaan Atanna -wɔn "gblɔɔ "piü.

¹⁸ "ΚΕΕ 'yö Zakadhi -ya pö Atanna -bha "kië bha- -dhe 'ö- pö: «-A 'wɔn 'dhe 'kö bha a -dho 'dhang bho- "dhiü -kɔ kē =dhe kö- mɛ =plɛ 'yi- 'nëkpɔmɛ 'ka mɛ =gban =plɛ 'ya kē ziil!»

¹⁹ 'Yö Atanna -bha "kië bha 'ö- -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Ma 'ö i n -ga ya, ma =në 'wo n -dhe Gabliɛ, ma =në 'a dɔ Atanna wëëdhö -a -bha "kië -nu kpö 'gü 'yö 'a- "dhiü -ziö wo, yö =në n bɔ kö 'a nu 'a dhiang zë i -dhe =dhe -kɔ bha- 'dhö, kö 'a naɔ -së bha- dɔ i -gɔ. ²⁰ "ΚΕΕ =dhe 'ö -kē =dhe 'wɔn 'a nu- pö i -dhe 'ö- 'gü -wɔn -nu dho kē ö kē "töng 'gü bha, 'bhii 'dhang bho- "dhiü 'ö bha- zaɔ bha, i -dho 'gla "bhɔbɔ 'gü, 'bhii 'dho "wɪ 'ö dho 'ö zun- 'ka 'wɔn bha- kē -yi -bha.»

²¹ 'Ö kē sië "dhü "töng 'ö- 'gü bha kö mɛ "pɛpɛ 'wo gun "kpɛnng "yasa 'gü mü bha -wo "yan 'to sië Zakadhi -gɔ, kö =gwëë 'ö- wo sië Atanna -dhɔkëgükɔ 'gü bha- 'wɔn =yaa- -nu 'kɔn. ²² =Dhe 'ö Zakadhi =ya zun "kpɛnng, 'yii =mɔɔ- -bha kö -yö dhiang zë 'mɛ 'wo bha- -nu -dhe kö- "dhi =ya ta. 'Mɛ 'wo bha -wa 'wɔn -dɔ yö =në- -wɔn 'gü =dhe -a "yan 'gü =në gun -da sië 'yö =gwëë 'kɔɔdhö "dhü bha, -a -gɛn -mü =dhe kö -yö ö -kɔ "paa 'gü =në zë sië- -nu -dhe.

²³ =Dhe 'ö =ya kē "dhü, 'ö- -bha yë -kë Atanna -gɔ 'kɔɔdhö -dhekpɔɔyi =ya yën, 'yö dho ö =plöö. ²⁴ =Dhe 'ö "töng 'në bha =ya ziö, 'yö- -bha dhebhɔ Dhizabɛtö bha 'ö 'gu sü, 'yö ö -gblɛn kpɔ 'gu bha- 'ka "su "sɔɔdhu 'ka kö -ya pö sië ö -dɪ -dhe =dhe: ²⁵ «-Gasitɛ 'dhe 'kö ya n Dëmɛ =në yö -zë -kë n -dhe, 'yö ö wë bɔ n -ta, kē "dhü kö 'ö 'yiü- bho n -ta mɛ =zinng 'gü ('yö =ya n kē 'nëkpɔmɛ 'ka ya).

Atanna -bha "kië -bha Yesu bhᵛ -sü pö -kᵛ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

²⁶ Dhizabetö -bha 'gu bha- "su "saᵛdo -naa 'ka, 'yö Atanna -yö ö -bha "kië Gabliε do bha- bᵛ 'zü Gadhidhe -pö do 'bha 'wo- -dhe Nazadhētö -a 'gü. ²⁷ -A bᵛ 'ö- wo "dhü bha -ya -bᵛ -dhaagadhee do, 'ö gᵛndënë do 'ö -kë Davi suu 'gü =në- 'ka 'wo- -dhe Zosεfu bha =yaa- -za dᵛ =në- "piü. -A -dhaagadhee 'ö "dhü bha -wa -dhe Madhi. ²⁸ =Dhe 'ö Atanna -bha "kië bha =ya 'dho =ya -da Madhi -gᵛ 'kᵛᵛdhö 'yö- pö- -dhe: «Madhi, 'bha =boo mü,! Atanna -yö i "piü! Kwa Dëmε Atanna =ya -gasite 'kpii- do kë i -dhe!»

²⁹ =Tua bho kë -kᵛ suu 'ö Atanna -bha "kië -ya -kë 'ka bha 'yö Madhi "gblüüdhe "muu bho, 'yö -ya -a 'klᵛᵛ- mᵛᵛ- -sü -bha ö -dᵛ "piü. ³⁰ -Yö -to -a 'klᵛᵛ- mᵛᵛ- -dhe 'gü 'yö Atanna -bha "kië bha 'ö- pö- -dhe: «Madhi, i "gblüüdhe 'ya 'dho "muu bho, -a -gεn -mü =dhe i =bhlëë -yö -dhö Atanna wëëdhö. ³¹ -Dhe -ga, i -dho 'gu sü 'ö 'i 'në do kpᵛ. 'Në 'i dho- 'kpᵛ "dhü bha, 'tᵛ 'ka dho- -dhe 'ka =në Yesu 'ka. ³² 'Në bha -yö -dho "gla 'ö- -duε -yö -kë 'kpii-. =Ya kë "dhü yi 'ö- 'ka, -wo -dho -a 'tᵛ kpᵛ 'wo- -dhe Atanna 'ö -ya -sü 'ka dhang- 'gü -a Gbö. Kwa Dëmε Atanna -dho -a "bhεma Davi -bha -gblüüdhe bha- nu- -dhe. ³³ -Yö -dho mεdhe kë Zakᵛbᵛ -bha 'kᵛᵛdhi bha- 'gü -todhü 'ka 'ö- -bha mεdhe "dhiütodhe 'yaa kë.»

³⁴ 'Yö Madhi -ya pö Atanna -bha "kië bha- -dhe 'ö- pö: «"Kεε -a 'wᵛn 'dhe 'kö bha -yö -dho kë -kᵛ kë =dhe =zᵛᵛ, n Dëmε, kö 'maa gᵛᵛn- -wᵛn -bhokoo 'bha dᵛ ya!»

³⁵ 'Yö Atanna -bha "kië bha 'ö- -yᵛ bᵛ- -gᵛ 'ö- pö: «-Dhe -ga, Madhi, Atanna -bha 'Nii- "slüüslü -dho lᵛᵛ i -ta, Atanna -bha 'gügbüüdhe =në dho 'wᵛn bha- kë. Yö =në- -wᵛn 'gü, 'yö 'në "slüüslü 'i dho- kpᵛ bha, 'wo dho- -dhe Atanna Gbö. ³⁶ -Dhe -ga, Dhizabetö 'ö -kë i dëbhang dhebhᵛ 'ka bha, yöö -dᵛ 'pö =ya ö -bha 'nëgᵛᵛn do -gu 'sü.

Yö 'wo gun- -dhe sië =gblöödhe bha 'ö 'gu sü -a "su "saodo -naa =nE. ³⁷ Pë 'ö- -wɔn 'gü 'yö 'wɔn -nu bha 'wo -kë "dhü bha- -gɛn -mü =dhe Atanna -fiëbhawɔn 'yaa 'dhö.»

³⁸ Yö Madhi -ya pö: «-εε, n Dëmε -bha gwëédhe -mü n 'ka, -yö kë n -dhe =dhe -kɔ 'i- pö- 'ka bha- 'dhö!» =Dhe 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö Atanna -bha "kië bha 'ö ziö 'ö dho.

Madhi -bha -dho -wo Dhizabεtö -dhe 'gü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

³⁹ -A "tüŋg do bha- 'gü, 'yö Madhi -yö =wlü 'yö dho -beang 'ka Zuda -pö do 'bha 'ö -ya -sü 'ka -tɔn -gbeng 'gü bha- 'gü, ⁴⁰ 'yö dho 'yö -da Zakadhi -gɔ 'kɔɔdhö 'yö Dhizabεtö =tua bho. ⁴¹ =Dhe 'ö Dhizabεtö "tu 'dhö -da Madhi =tua bho kë -wɔ bha- 'gü, 'yö 'në 'ö- "gblüü- bha 'ö pa ö diëë 'ka. 'Yö to -dhe do bha- 'gü 'yö pa Atanna -bha 'Nii- "slüüslü 'ka, ⁴² 'yö =gbla "gbɪ- 'ka 'ö- pö: «Atanna -bha 'dhuë- -yö bhi =në i 'kun -sü 'ka dhong- -nu =gban "pɛpɛ kpö 'gü, yö =në- -wɔn 'gü 'yö 'në 'i dho- 'kpɔ bha 'dhuë- bha 'ö- 'kun -sü 'ka 'pö. ⁴³ -A kë -sü kö ma -zë n Dëmε dhe -yö -da n -gɔ 'kɔɔdhö, -a 'wɔn =në n kɔn! ⁴⁴ -A -gɛn -mü =dhe =dhe 'ö i -bha =tua bho kë -wɔ =ya -da n "tu 'gü bhoo, 'yö to 'yö 'në 'ö n "gblüü- ya 'ö pa ö diëë =niidadhe 'ka. ⁴⁵ I -bha -yö -së! -A -gɛn -mü =dhe 'pë 'ö n Dëmε -ya pö 'ö- 'gü -wɔn dho kë bha i ka 'dhang bho- "dhiü.»

Madhi -bha Atanna nuε " 'ö- bho -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

⁴⁶ Yö Madhi -ya -wɔ "dhiü kun 'ö- pö:

«'Ma n Dëmε nuε" bho, 'ma- 'badhika -ya -ta.

⁴⁷ N zuë" =nii -ya -da =dedewo Atanna 'ö n Dhamε 'ka bha- -wɔn 'gü.

⁴⁸ -A -gɛn -mü =dhe -yö -wɪ -bha 'ö ö "yan =lɔɔ 'ö- -da ma 'a -kë -a -bha gwëédhe

'ö- =bhlëë 'yaa 'dhö -a 'ka bha n -ta.

Yö =në- -wɔn 'gü, 'yö go =dɛɛ -bha

'ö dho 'ö zun- 'ka "sɛ "dhiütöyi -bha

'yö mɛ =gban "pɛpɛ suu dho- pö =dhe ma =në n -bha
'dhö -së.

⁴⁹ -A -gɛn -mü =dhe 'gügbu Atanna 'ö- 'to 'dhö "slüüslü
bha,

=ya 'wɔn -së 'kpii- kë n -dhe.

⁵⁰ 'Mɛ 'wo -suü -gɔ 'wo- =bhlëë -ya,

-a -nu -wëë -dho -a kë 'ö- "dhiütodhe 'yaa kë.

⁵¹ Yö =në 'wɔn "gblügblü -nu -kë ö -kɔ 'ka, faan -ya 'gü.

Yö =në- -wɔn 'gü 'yö 'mɛ 'ö -dɪ -sü 'kpii-

'dhö- -nu 'gü 'yö bhluu" ma- -nu -bha.

⁵² Yö =në -gblüdë "gblügblü -nu bho -yɛa -bha.

'Yö 'mɛ 'ö- -nu =bhlëë 'yaa 'dhö bha- -nu -ya -dhe
"gblügblü 'gü.

⁵³ Yö 'ö bha =në din- 'dhö 'mɛ 'ö- -bha,

'yö- -mɛ gba -bhöpë -së =dede 'ka,

'yö =naɔmɛ -nu "piü -kë,

'yö 'wo dho wo -kɔ 'gü "fië 'ka.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yö 'ö bha =në- yi to "dhiü =gblɛɛn,

'yö- pö kwa "bhɛma -nu -dhe

Ablaamö waa- 'gü -në -nu yi -wëë -dho -a kë "dhü "dhü
'ö- -naa 'yaa kë.

-Kɔ do 'ö- pö- 'ka- -bha yi 'bha 'ka bha =në

'ö- kë -sü 'ka- -bha =dɛɛ,

'yö 'mɛ 'kwa -kë Izraɛdhö -mɛ -nu 'ka,

'yö kwa bho -sü 'ka 'wɔn 'gü bha.»

⁵⁶ Madhi -yö -to Dhizabetö "piü mü "su -yaaga "sinma
'ka 'yö gun -na 'dho ö -dɪ =plöö.

Zan Mɛzume bho -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

⁵⁷ =dhe 'ö =ya kë "dhü 'ö Dhizabetö 'në yö "tüng =ya
=loo, 'yö dho 'yö "bɔ bho 'nëgɔɔn do 'ka. ⁵⁸ 'Wɔn bha

=dhe 'ö- =yayɔɔ -nu waa- 'kpɔmɛ -nu =waa- ma =dhe -a -wëë =ya Atanna kë =yaa- gba 'në 'ka, 'yö =wɛnng -nu 'wo- =niidadhe -kë wo "kwëë. ⁵⁹ =Dhe 'ö 'në bha =ya bhɔ, -a -dhekpɔɔyi "saaga -naa "dhiü pa -yi bha, 'yö mɛ -nu -wo nu mü kö -wa kë 'gbannë 'ka =dhe -kɔ 'wo- -kë 'ka -a -nu wɔ -kɔ 'gü -a 'dhö. 'Yö 'wo- 'tɔ kpɔ- dë 'tɔ -bha 'wo- -dhe Zakadhi. ⁶⁰ "Kɛɛ =dhe 'ö =waa- 'tɔ kpɔ "dhü, 'yö- dhe -ya pö: «-Abin! 'Në bha -wa -dhe Zan.»

⁶¹ 'Yö 'wo- pö- -dhe: «I suu 'gü -mɛ -mɛɛ =në 'wo- -dhe Zan, 'yö bhii 'në -da -dhe.»

⁶² 'Yö 'wo wo "yan zë Zakadhi -dhe kë "dhü kö -yö ö "dhi -da 'wɔn bha- 'gü (-a -gɛn -mü =dhe 'ö gun "dhü kö 'yaa "wɔ), kö 'tɔ 'ö dho- -ya 'në bha- -bha 'wo- dɔ. ⁶³ 'Yö Zakadhi -yö ö -kɔ 'gü zë- -nu -dhe kö -wo nu ö -dhe 'kpongpaä 'në 'bha 'ka. =Dhe 'ö =wa nu- 'ka 'yö 'në bha- 'tɔ -ya -ta 'ö- pö -wa -dhe Zan. 'Yö- 'wɔn -yö mɛ =gban "pɛpɛ kɔn. ⁶⁴ -Yö -to -dhe do bha- 'gü, 'yö- "dhi -yö -pɔ, 'yö- 'nɛɛga -yö go- "dhiäng 'gü 'yö "wɔ -sü zü bho, kö -yö Atanna 'tɔ bhɔ sië. ⁶⁵ 'Wɔn bha kë 'ö- wo "dhü bha, 'yö "suü -da mɛ "pɛpɛ 'wo gun- -nu -züzü bha- -nu =gban 'gü, 'yö 'wo -ya -dhiang zë -sü -bha -tɔn 'gü mü -dhe =gban "pɛpɛ 'gü Zude -sɛ bha- 'gü. ⁶⁶ 'Yö mɛ "pɛpɛ 'ö =wa 'wɔn 'ö Zakadhi -ya pö 'në bha- -bu 'gü bha- ma, 'yö 'wo- -da woo- -gleng "piü kö -wa pö sië: «-A 'në 'kö ya -yö -dho kë -më =në- suu 'ka?»

"Kɛɛ 'sa Atanna -yö gun 'në bha- "piü tɛan- =dede 'ka.

Zakadhi -bha -wɔ Atanna "piü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

⁶⁷ =Dhe 'ö =ya kë "dhü, 'yö 'në bha- dë 'ö -kë Zakadhi 'ka bha, 'yö pa Atanna -bha 'Nii- "slüöslü 'ka -a "tüng do 'ö- ɔngyaa ga -yö go- 'ka- "dhiäng 'gü bha- 'gü, 'yö- -wɔ "dhiü =loo 'ö- pö:

⁶⁸ «Kwa Dëmε 'tɔ -yö bho,
 Izraεdhö -mε -nu -bha Atanna 'tɔ -yö -bho,
 -a -gεn -mü =dhe yö 'ö bha =në- -zɔ -yö -bö kwa -wɔn 'ka,
 'yö nu 'ö kwa -gɔ -ta dho.
⁶⁹ 'Yö mε 'gügbɪ do 'ö dho kë kwa Dhamε 'ka,
 -a sü -a -bha gwëëmi Davi suu 'gü 'yö- bɔ kwa -dhe
⁷⁰ =dhe -kɔ 'ö- -dhiang zë- 'ka,
 -a -wɔdhiüloomε -nu 'wo "slüüslü
 -a -nu "dhi 'gü yi 'bha 'ka bha- 'dhö,
⁷¹ =dhe ö -dho Mεdhamε do 'ö dho kwa bho kwa 'yaɔ- -nu
 waa- 'mε 'ö kwa -san -ya -nu -kë -a -nu =kwεε- -a bɔ.
⁷² Kwa "bhεma -nu -wëë -ya -kë -kɔ bha =në- 'gü,
 'yö- -zɔ -yö -bö -mlεε "slüüslü
 'ö- -da wεng- -nu -a -nu =zinng 'gü yi bha- 'ka bha- -ta,
⁷³ -yö "plüün bha- -bho "dhü
 'ö -sö -bhö 'ka kwa 'ziü- Ablaamö =në- -dhe.
⁷⁴ Kë "dhü kö 'ya kwa dha kwa 'yaɔ- -nu -gɔ
 kö 'kwa 'dho- -dhɔkë "suü 'ka,
⁷⁵ "kεε kö 'kwa kë mε 'ö "slüüslü
 'ö pö 'aa- -bha -a 'ka ö wëëdhö
 kö -yö 'to- 'ka "dhü -yö zun- 'ka kwa ga -yi -bha.
⁷⁶ 'Yö =në- -wɔn 'gü, 'yö bhi 'i bha ma 'në,
 'yö 'wo dho i -dhe Atanna 'ö -ya -sü 'ka dhang- 'gü -a
 -wɔdhiüloomε;
 -a -gεn -mü =dhe bhi =në 'i dho -da kwa Dëmε bha- -dhe
 "dhiü,
 'yö 'i- -bɔ -ta -zian =baa,
⁷⁷ 'yö 'i- -wɔn "dhiü =loo- -gɔ "sεgümε -nu -bha
 'yö 'wo- dɔ =dhe yö =në dho- -nu dha,
 'yö- -nu -bha 'wɔn yaa -nu 'wo- -kë bha- -nu -mawɔn to.
⁷⁸ -A -gεn -mü =dhe mε "bhɪ- -nu kwa -wëë
 'ö kwa Dë Atanna -kë bha- "sinma "yɔɔ 'yaa 'dhö,
 -gasitε 'yii- -bha mε -wëë -bha -a kë zuëga bha =në- =slɔɔ,

'yö- -bha mɛdɛ 'ö go dhang- 'gü bha- 'bhü =ya 'so -sü zü
 bho kwa -ta
 =dɛ 'yɛnng- "tɛɛ 'bhü 'dhö bha,
 79 kɛ "dhü kö 'mɛ 'wo "ta siɛ "yɛnng tii 'gü,
 'ö ga dhɔng =ya kpa -nu -ta bha,
 kö -yö -dɛ "pɸ wo =nɛ- -nu -ta,
 kɛ "dhü kö -yö -to 'ko -dɛ -sɛ -zian bho kwa 'ka.»

Zakadhi -yö 'tɔ -loo Atanna -bha -kɔ bha =nɛ- 'gü.

80 =Dɛ 'ö =ya kɛ "dhü 'yö 'nɛ bha 'ö -gla, "kɛɛ 'yö kɛ
 'yaakimɛ =dede 'ka, 'yö dho 'ö -ya "tɔngtadɛ 'bha 'gü,
 'yö to 'mü 'ö dho 'ö zun- 'ka -a -dɪ -zɔn Izraɛdhö -sɛgümɛ
 -nu -dɛ -yi -bha.

2

Yesu bhɔ -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zɛ

(*Matiö 1,18-25*)

1 -A "tüŋ do bha =nɛ- 'gü 'yö "sɛkɔɔnmɛ 'kpii- 'ö gun
 Wlɔmö -sɛ -gɔ "dhiü 'wo gun- -dɛ siɛ Sezaa Wogisi bha
 'ö mɛ bɔ -a -bha "sɛ -ta -dɛ =gban "pɛpɛ 'gü kö -wo mɛ
 =gban dhɔng. 2 Mɛ dhɔng -kɔ -blɛɛsü 'ö "dhü bha 'ö -kɛ
 kö 'mɛ 'ö -gblüdɛ bha- -kɔdhiü mɛ 'ka Siidhi -sɛ 'gü -wa
 -dɛ Kidhinishö. 3 'Yö mɛ =gban "pɛpɛ 'wo -ya 'dho -sü
 -bha wo 'kpɔpö -nu 'gü kö -wo wo dhɔng mü.

4 'ö gun "dhü kö Zosɛfu -yö -ya -sü 'ka 'pödhɛ 'wo-
 -dɛ Nazadɛtö 'ö Gadhidhe -sɛ 'gü bha- 'gü. =Dɛ 'ö
 =yaa- ma =dɛ mɛ =gban -wo 'dho siɛ wo 'kpɔpö -nu 'gü,
 'yö =wli 'pö 'yö dho Betedhɛmö, -gblüdɛ Davi -bha 'pödhɛ
 'ö Zude -sɛ 'gü bha- 'gü; -a -gɛn -mü =dɛ -yö go Davi -gɔ
 'kɔɔdhö, Davi suu 'gü -nɛ -mü -a 'ka. 5 -Yö -dho "dhü kö 'ö
 waa- Madhi wo dhɔng mü, -a -gɛn -mü =dɛ 'ö gun "dhü
 kö =ya Madhi -za dɔ kö 'ö- 'sü dhe 'ka. 'Sa 'wo gun 'dho
 siɛ- "dhü "tüŋ 'ö- 'ka bha kö Madhi -yö 'gbiödhe 'ka.

⁶ =DhE 'ö =wa 'dho =wa =loo BetedhEmö, 'ö ZosEfu 'dhö 'wɔn bha- 'gü -ziö -nu wo sië, 'yö Madhi "bɔ bho "tüng -yö =loo. ⁷ 'Yö ö -bha 'nëgɔɔn -blEɛsü bha- kpɔ 'ko 'wo gun- 'gü bha- 'gü. =DhE 'ö 'në bha =ya bhɔ, 'yö sɔ bɔ- -bha 'yö- -wɔ -tuü -nu pë -bhö -dhE 'gü; -a -gEn -mü =dhE 'ö gun "dhü kö =wa -dhEng =yëë bho 'ko 'wo gun- 'gü bha- wɔdhE -zë 'gü.

⁸ -Tuü -maakëmE 'bha -nu -wo -gun Zude "sëgɔ bha- gbEɛtadhE 'bha 'gü mü. ⁹ 'ME 'wo bha 'wo dho "kan wo -ta kö Atanna -bha "kië do =ya -wo -nu -ta kö- -bha -gblüädE 'bhü 'ö =dhE 'yënn- 'bhü 'dhö bha =ya 'sɔ- -nu -ta, 'yö pEng -yö -kan -nu -bha "wE -budhö, 'yö "suü -ziisü -yö -da -nu 'gü. ¹⁰ "KEE 'yö Atanna -bha "kië bha 'ö- pö- -nu -dhE 'ö- pö: «"Suü 'ya 'dho ka kë, -a -gEn -mü =dhE naɔ 'a nu- dɔ ka -gɔ bha- 'gü -wɔn -dho dhi "sëgümE -nu =gban "pEPE -dhE 'ö- -nu =nii -da =dedewo. ¹¹ 'Yö -mü =dhE Atanna -bha bɔmE Klisi 'ö- -ya MEdhamE 'ka, kwa DëmE bha =në =ya bhɔ =dEɛ Davi -gɔ 'pödhö. ¹² (-Ka 'dho kö 'ka -wo mü), =ya kë =dhE 'ka 'dho 'ka =loo mü, pë 'ka dho- 'suan- bho- -bha =dhE 'wɔn 'a- pö bha tEan- -mü, =dhE MEdhamE bha =ya bhɔ, yö -mü =dhE ka -dho -kpan 'në do 'ö sɔ 'dhö bɔ -sü 'ka- -bha -a -bha kö -wa wɔ -sü 'ka -tuü -nu pë -bhö -dhE 'gü.»

¹³ =DhE 'ö Atanna -bha "kië bha =yaa- pö "dhü, 'wo dho "kan 'zü wo -ta kö- kpö 'kpii- 'bha =ya nu 'zü kö =wa -da mE 'dhE bha- -bha kö -wo "yɔɔ 'sü sië Atanna -dhE ("tan 'ka) 'wo- pö: ¹⁴ «Atanna 'i dhang- 'gü, kwaa- "yɔɔ -mü! Kwaa- "yɔɔ -mü! I 'tɔ -yö bhɔ, -a -gEn -mü =dhE "kpungtaamE -nu -dho -yö i -kë, -a -wɔn 'gü 'bha i -bha zuë" -ya "gblüü- 'ö dhang- 'gü bha- nu- -nu -dhE.»

¹⁵ =DhE 'ö Atanna -bha "kië -nu bha =wa -wawa bhɔ "dhü 'ö =wa wo yee kë =wa 'dho dhang- 'gü, 'yö -tuü -maakëmE -nu bha 'wo- pö wo 'ko -dhE: «-Ka nu kö 'kwa

'dho Betedhemö kö 'wɔŋ -së 'ö Atanna -ya -kë 'ö- "blɛɛn-zɔŋ kwa -dhɛ bha kwa "yan -yö -da -dhɛ 'gü!»

¹⁶ 'Yö 'wo dɔ -bɛang -bha 'wo dho 'mü. 'Yö 'wo dho 'wo -kpan Zosɛfu waa- Madhi -a -nu -bha kö 'në bha 'pö -yö wɔ sië -tuü pë -bhö -dhɛ 'gü -a -nu "sɔɔ mü. ¹⁷ =Dhɛ 'wo 'në bha- yö, 'yö 'wɔŋ 'ö Atanna -bha "kië -ya pö- -nu -dhɛ 'në bha- -bu 'gü bha 'wo- gɛn dɔ 'pö. ¹⁸ 'Wɔŋ 'ö -tuü -maakëmɛ -nu -wa -gɛn dɔ bha mɛ "pɛpɛ 'kö 'wo- ma, 'yö- 'wɔŋ -ya -nu =gban kɔŋ, ¹⁹ "kɛɛ kö Madhi -zë -ya 'kun =në wo sië ö zuë" "piü 'ö ö "yan -ta 'gü 'ö dho- 'ka. ²⁰ =Dhɛ 'ö 'wɔŋ bha =ya kë "dhü, 'yö -tuü -maakëmɛ -nu bha 'wo wo yee -kë 'wo dho wo =plöö kö -wo Atanna nuɛ" bho sië 'ö 'wo 'tɔ =loo- -bha 'wɔŋ -nu 'ö- -nu "yan 'dhö -da 'gü waa- 'dhɛ -nu 'wo- ma bha kë 'ö- wo tɛan- 'ka -dhɛ -kɔ 'ö- -bha "kië -ya pö 'ka- -nu -dhɛ -a 'dhö bha- -wɔŋ 'gü.

Yesu 'kpɔmɛ -nu -bha Moizö -bha 'tɔŋg- -nu 'gü -wɔŋ kë -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

²¹ =Dhɛ 'ö Yesu =ya bhɔ 'ö- -dhɛkpaɔyi =ya kë "saaga, 'yö mɛ -nu -wo nu kö -wa kë 'gbannë 'ka. 'Yö- 'tɔ 'ö Atanna -bha "kië -ya kpɔ kö 'wii- -gu -zian 'sü =kö bha 'wo- -ya -bha, 'yö 'wo- pö -wa -dhɛ Yesu.

²² =Dhɛ 'ö -dhɛkpaɔyi 'ö dhebho 'ö =ya "bɔ bho 'ö- -kë 'kɔɔdhö 'yö gun -na 'dho Atanna -dhɔkëgükɔ 'gü =dhɛ -kɔ 'ö -bɛn zë -sü 'ka- 'ka -a -bha 'tɔŋg- 'sëédhɛ 'ö Moizö -ya -bɛn zë bha- 'gü bha- 'dhö, 'ö- -dhɛkpaɔyi -kaɔŋg -yiisiö 'ka bha =ya zun 'ko "dhiü, 'yö Zosɛfu waa- Madhi 'wo Yesu sü 'wo dho- 'ka Zedhizadhɛmö kö 'wo- "kplëŋg bho kwa Dëmɛ -dhɛ ²³ =dhɛ -kɔ 'ö -bɛn zë -sü 'ka- 'ka Atanna -bha 'tɔŋg- 'sëédhɛ 'gü -dhɛ:

«'Nëgɔɔŋ -blɛɛsü "pɛpɛ 'ka dho- 'kpɔ,
ka -dho -a "kplëŋg bho Atanna -dhɛ» bha- 'dhö.

Kë 'pö "dhü kö- 'dhe 'ö -bɛn zë -sü 'ka 'pö =dhe =ya kë 'zü
"dhü:

²⁴ «'Ka -tong =plɛ "ɛɛn -a suu 'bha 'ö mü bha-
"gbɔŋg =plɛ nu "saabhɔmɛ -nu -dhe
kö -wo "saa- bho- 'ka Atanna "dhiü» bha -wa 'gü -wɔn kë
=dhe -kɔ 'ö -bɛn zë -sü 'ka- 'ka -a 'dhö (kë "dhü
'pö kö Madhi -yö kë "slüöslü).

Simeɔn -bha Atanna -wɔ "dhiü =loo -kɔ -dhiang 'ö
Dhukö -ya zë

²⁵ -A "tüŋg do bha- 'gü kö gɔndë do 'bha -yö Zed-
hizadhɛmö -pö bha- 'gü 'wo- -dhe Simeɔn. 'Mɛ 'ö =sɔŋg
'bha 'yaa- -bha, 'ö Atanna =bhlëë -ya =dedewo =në gun
gɔndënë bha- 'ka. 'Sa 'ö gun "dhü kö -yö ö "yan 'to sië 'mɛ
'ö dho Izraɛdhö -mɛ -nu dha bha =në- gɔ. Atanna -bha
'Nii- "slüöslü -yö -gun 'gü. ²⁶ 'Ö gun "dhü kö Atanna =ya
bɔ 'nu ö bha 'Nii- "slüöslü -ta kö Yesu bho "tüŋg -zian
'yii =loo =kö kö =yaa- pö Simeɔn -dhe =dhe 'yii 'dho ga kö
'yii ö "yan -kpan =kö 'mɛ 'ö kwa Dëmɛ -ya -ya Izraɛdhö
-mɛ -nu Dhamɛ 'ka bha- -bha. ²⁷ -A -bha 'Nii- "slüöslü
do bha =në zun 'zü- -dhe "dhiü 'yi bha- 'ka 'yö dho- 'ka
Atanna -dhɔkëgükɔ 'ö Zedhizadhɛmö bha- 'gü. =Dhe 'ö
=ya 'dho =ya =loo mü, 'ö dho -dhe -ga kö Yesu dë -nu -wo
nu sië- 'ka kö 'pë 'ö Atanna -bha 'tɔŋg- -ya pö bha -wa 'gü
-wɔn kë. ²⁸ =Dhe 'ö =yaa- -nu yö, 'yö ö -kɔ kpɔ 'në bha-
-gɔ 'yö 'tɔ =loo Atanna -bha 'ö- pö:

²⁹ «-A "tüŋg =ya =loo =tɔn, n Dëmɛ,
kö 'i i -kɔ bho ma 'a i -bha gwëëmi 'ka bha n 'gü,
kö 'a nu i "piü zuëniida 'ka
=dhe -kɔ 'ö i -wɔ -ya pö- 'ka -a 'dhö;
-a -gɛn -mü =dhe 'wɔn 'i- yi to "dhiü
'i- "plüün bho yi -dhe bha- 'gü -wɔn =ya kë.

³⁰⁻³¹ -A -gɛn -mü =dhe Mɛdhamɛ 'i- bɔ

'ö 'i- -ya "sεγɔ =gban "pεpε Dhame 'ka bha,
 mang=deden "yanga =plε =ya -kpan -a -kpongüdhε -bha.
³² 'Mε 'ö dho kë "sεγɔ "pεpε =gban 'gü -mε -nu -bha
 -dhεpuudhε 'ka,
 'ö dho- -nu "yan "dhiü "pυ kö -wo i dɔ,
 'ö dho Izraεdhö -mε -nu 'i yi sü
 'i yi -ya -dɪ -ta i -bha 'ka bha
 yi 'tɔ -wo bha 'ma- yö.»

³³ Dhiang -nu 'ö Simeɔn gun- zë sië Yesu -bu 'gü "dhü
 bha, -ya dhe waa- dë -a -nu -kɔn. ³⁴ =Dhε 'ö =ya kë "dhü,
 'yö 'dhuë- -kë -nu -bha, 'yö go mü 'ö- pö Yesu dhe Madhi
 -dhε:

«'Në 'i- kpɔ bha,
 Atanna -ya -ya kö -yö kë Izraεdhö -sεgümε -nu
 'bha -nu -pö -bha -pë 'ka,
 "kεε kö -yö kë mε 'bha -nu -dɪ 'pö -a -nu -wlübhamε 'ka.
 -Yö -dho kë Atanna -bha 'wɔn 'suan- -bho -bha -mε =në-
 'ka;

-a -gεn -mü =dhε mε "bhɪɪ- -nu -dho wo =taa zun- -gɔ.

³⁵ Yö =në dho kë 'wɔn -nu 'wo -gblɛn 'kpɔ -sü 'ka
 mε 'gbε zuë" "piü bha- -nu -wo zangtamε 'ka.
 "Kεε bhi -zë, i -bha 'ka zuë" "dhiü "tεε- -dho i zuë" -gi
 =dhε -kɔ 'ö -siangga -yö mε zua 'ka bha- 'dhö.»

Anö -bha Atanna -wυ "dhiü =loo -kɔ -dhiang 'ö Dhukö
 -ya zë

³⁶ -A "tüng do bha- 'gü, Atanna -wυ "dhiü =loo -dhe do
 'bha -yö -gun "sε bha- 'gü 'wo- -dhε Anö, 'ö kë Fanuε 'dhu
 'ka, 'ö go Aσεε -gɔ 'kɔdhi 'gü. Dhebɔ bha 'ö gun "dhü
 kö =ya kë zii =dedewo, "kεε kö 'ö dho gwaan- -bha -yö
 -kwε -kë mü "saɔplε, 'yö- -bha gɔn -yö ga. ³⁷ -A -gεandhe
 -sü bha kö- -kwε =ya kë -kaɔng "saaga ö ga -yiisiö, "kεε
 'yaa 'go Atanna -dhɔkägükɔ 'gü tongtongdhö kö -yö 'dho
 -dhε 'bha 'gü. Kö -ya -dhɔkë 'yënnng- 'gü waa gbeng -nu

=gban 'gü -bhεa -a -dhε -sü waa- 'sunng- 'ma -sü -nu 'ka -kpεawo. ³⁸ Yöö -dɪ 'pö -yö =loo mü "tüng =dede 'wo dho Yesu 'ka -a 'gü mü bha =nē- 'gü. =Dhε 'ö Yesu "blē "puu bha- yö, 'yö -ya Atanna nuε" bho -sü -bha, 'yö dho- -wɔn -gεn dɔ -sü 'ka mε "pεpε 'ö- -nu "yan -yö gun Zedhizadhεmō -dhε -bho =dhuëndhε 'gü -yi -gɔ bha- -nu =gban "pεpε -dhε.

Yesu 'kpɔmε -nu -bha wo "dhiü yee -kē kö -wo nu Nazadhεtō waa- Yesu -bha -dho Atanna -gɔ 'kɔɔdhö -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

³⁹ =Dhε 'ö 'mε 'wo bha =wa 'wɔn 'ö -bεn zē -sü 'ka Atanna -bha 'tɔng- 'gü bha- =gban 'gü "ta sü 'ö =ya =mɔɔ "kwēē, 'yö Zosεfu waa- Madhi 'wo wo yee -kē 'wo nu -a -nu -gɔ 'pödhö Nazadhεtō, Gadhidhe -sε 'gü. ⁴⁰ 'Nē bha -yö -gla 'pö- bha =nē- 'gü, 'yö -kē faanmε 'ka, -yö -gun "yaakimε =dede 'ka, 'yö Atanna -yö gun- "piü.

⁴¹ Yesu 'kpɔmε -nu -wo -gun 'dho siē Pakö troo -ta Zedhizadhεmō -kwε =gban "pεpε -ta. ⁴² =Dhε 'ö Yesu -kwε =ya kē -kaɔng do ga =plε 'ö Pakö yi bha- 'bha =ya =loo, 'yö 'wo dho 'zü =dhε -kɔ do 'wo dho- 'ka zii 'kpa -a 'dhö. ⁴³ =Dhε 'ö =wa 'dho 'ö =wa troo bha- kē =ya yēn, 'ö 'wo wo yee kē siē kö -wo nu wo =plöö, 'yö Yesu -yö to Zedhizadhεmō "kεε -a dhe waa- dē 'wii 'wɔn =slɔɔ- 'gü, ⁴⁴ kö -wo wo -zɔ 'gɔn siē =dhε -yö wo "tayɔɔ -nu kpö 'gü. =Dhε 'ö =wa -dhεkpαɔyi do "ta sü, 'yö 'wo -ya -a mɔɔ- -sü -bha woo- mε -nu waa- -a -nu dɔmε -nu "wεεwεε -nu kpö 'gü. ⁴⁵ =Dhε 'ö =waa- mɔɔ- "dhü 'ö 'wii- yö, 'yö 'wo wo yee -kē 'zü -deewo 'wo dho Zedhizadhεmō -a mɔɔ- -sü 'ka. ⁴⁶ -Wa -mɔɔ -dhεkpαɔyi -yaaga. -A -yaaga -naa bha- 'ka 'yö 'wo dho 'wo -kpan -bha Atanna -dhɔkägükɔ 'ö Zedhizadhεmō bha- 'gü, kö -yö -ya siē mε -nu -draan Atanna -wɔ -bha -mε -nu -gɔmε "gblügbü -nu bha- -nu kpö 'gü, 'ö 'ö "tu 'to- -nu -wɔ -bha 'ö- -nu dhεε" -nu 'kpɔ.

⁴⁷ Dhiang -yɔ -nu 'ö gun- bɔ sië, waa- dhɛɛ" -nu 'ö- kpɔ bha 'mɛ 'wo- ma, -a 'wɔn -ya -nu -kɔn =dedewo =kpaɔdhɛ 'ö gun- -gɔ waa- dhiang -yɔ bɔ -kɔ -nu bha- -nu -wɔn 'gü.

⁴⁸ =Dhɛ 'ö- 'kpɔmɛ -nu =waa- yö, 'yö- 'wɔn -ya -nu kɔn. 'Yö- dhe -ya pö- -dhɛ 'ö- pö: «Yesu n gbö, -më -wɔn suu =në 'i- kë yi 'ka "dhü? 'Bha yi zuë" -ya "yi -ta "gbɪɪ- -wa! Yaa- i dë 'yi -bhɔ i mɔɔ- -sü 'ka -a -dhɛkpaɔyi -yaaga -naa =nɛ.

⁴⁹ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «Ka n -mɔɔ -më 'ka? "ɛɛn -a 'wɔn 'yaa ka "yaan =dhɛ -a -dhɛa -bha =dhɛ 'a n dë -gɔ -wɔn -nu kë -ee?»

⁵⁰ "Kɛɛ -a pö 'ö Yesu -ya wo "dhü bha 'wii- 'gü ma- 'klɔɔ- 'ka.

⁵¹ =Dhɛ 'ö =ya kë "dhü, 'yö wɛng- -nu 'wo -ziö 'wo dho Nazadhɛtö, -a -gɛn -mü =dhɛ -yö -gun -a -nu =bhlëë -ya sië =dedewo. 'Wɔn "pɛpɛ 'wo gun- kë sië "dhü bha kö -a dhe -dɪ 'pö -ya 'kun sië ö zuë" "piü -dhɛkpaɔ dhia" -wɔn 'gü. ⁵² Kö Yesu -dɪ 'pö -yö "gla sië, 'ö- -bha =kpaɔdhɛ -ta -yö -da, 'ö- -dhɔ -yö Atanna -kë waa- mɛ "bhɪɪ- -nu =gban 'dhö.

3

Zan Mɛzume kë -yë -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 3,1-12; Makö 1,1-8; Zan 1,19-28)

¹⁻² "Tüŋg 'ö Tibɛɛ -yö gun- 'ka "sɛkɔɔnmɛ 'kpii- 'ka bha- -kwe -kaɔng do ga "sɔɔdhu -naa 'ka, kö Pɔngsö Pidhatö =në Zude -sɛgɔdhiü, 'yö Edhodö 'dhö Gadhidhe -sɛ 'gü 'pö, kö Edhodö dheebhang 'wo- Fidhipö -kë 'pö bha -yö Itudhö -sɛ waa- Trasonitö -sɛ 'gü, kö mɛ 'dhe 'wo- -dhɛ Dhizania bha -yö Abidhɛnö -sɛ 'gü 'pö, 'yö Atanna -yö dhiang zë Zan 'ö -kë Zakadhi gbö 'ka bha- -dhɛ "tüŋg -ta. -A "tüŋg bha- 'gü 'pö kö 'mɛ 'wo "saabhɛmɛ

"gblügbli -nu 'ka Izraēdhö -sε 'gü -wa mε do -dhe Anö
 'ö 'wo- mε do -dhe Kaifö. ³=Dhe 'ö Zan =ya Atanna -wü
 ma =dhe -kō bha- 'dhö, 'yö =wli 'yö dho 'ö -da =gwaanga
 'wo- Zuudεn -kē bha- "piü, "sεgō -nu 'wo mü bha- -nu 'gü
 'do 'do 'ka, 'yö ö -wü "dhiü =wli "gbü- 'ka mε "bhü- -nu
 -dhe 'ö- pö: «-Ka nu kö 'ka bō Atanna 'ka kö -wo ka -go
 'wōn yaa 'gü -zu bho kö -yö ka kēwōn yaa -nu -mawōn 'to;
⁴=dhe -kō 'ö- -wudhiüloomε Ezai -ya -bεn zē- 'ka ö -gō
 'sēdhε 'gü -dhe:

«Mε 'bha =nē -dhεa "dhiü bho siē "tung -ta bha.
 -A -mε -ya -pö: -Ka kwa Dēmε -ziö -ta -zian baa-
 kö 'ka- dō =zinng 'gü kpengdhö.

⁵ Kö 'ka -tōn -gbeng 'gü -dhe -nu ta,
 kö 'ka -tōn -nu waa- "trüü -nu 'wü,
 kö- -dhe -yö wō -tεkpε -tεkpεdhö,
 kö 'ka zian dudu -nu bho- 'gü,
 kö- -tadhε 'ö yanggeedhō -dhe -nu
 'ö- 'gü kö 'ka- -dhe -pē kē "pεεpεdhö.

⁶ =Ya kē "dhü Atanna dho ö -bha Mεdhame
 'ö- bō bha mε =gban -dho -a yö» bha- 'dhö.»

⁷ -A -kē "dhü -sü bha- 'gü mε kpö- -gun 'dho siē yi =gban
 'ka Zan "piü kö -ya -nu "zu. "Kεε =wa 'dho "dhü 'yö- pö-
 -nu -dhe: «Suuyaamε -nu 'ö 'kaa ka -dī dō 'ka ya! Za 'kpii-
 'ö Atanna dho- dō ka -bha -dhe 'bha =kpaoyi -bha bha de
 =nē -dua -gō -sü -gleng -da ka -bha? ⁸ 'Ö =ya kē =dhe 'ka
 ka bo ka sōng 'ka =dedewo tεan- 'ka kö -kaa -zōn ka "ta
 -kō -bha kö mε =gban -wa -dhe yö =dhe 'ka ka zuē" slēē"
 =dedewo tεan- 'ka, 'ka 'dho- pō ka -dī -dhe =dhe Ablaamö
 suu -mü ka 'ka ('ö "dhü kö Atanna -bha 'nē -nu -mü ka 'ka
 =naa bha), -a -gεn -mü =dhe a- pō ka -dhe =dhe -yö -mōō
 -bha 'ö -gwē -nu ya- -nu -gla Ablaamö suu 'gü -nē -nu 'gü.

⁹ =Dua -zian -yö -ya -sü 'ka "dhü -bho "sεε -yan -ta 'nu

-blεεsü. -A -kë "dhü -sü bha- 'gü, "dhü 'ö 'yaa bhε -së do -a "kan =në yöö wo kö -yö "gü.»

¹⁰ -A pö 'ö Zan -ya wo "dhü bha, 'yö mε "dhaa 'wo gun mü bha 'wo- dhεε" kpɔ 'wo- pö: «'Ö "dhü 'sa 'yi- kë =dhε?»

¹¹ =Dhε 'ö =wa dhεε" bha- 'kpɔ, 'yö Zan -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «-Ka 'dho kö "bhεε =plε 'dhö 'mεε- -gɔ, kö -ya do =gbaɔ- 'bha 'yaa 'mεε- -gɔ bha- -gɔ. Kö -bhöpë 'dhö 'mεε- -gɔ -a -mε -ya 'gü -gblü kö -yö pë 'bha 'yaa 'mεε- -gɔ -a -bha nu.»

¹² =Dhε 'ö =yaa- pö "dhü 'ö =ya ö bo, 'yö 'mε 'wo -kë 'niisɔngkunmε -nu 'ka 'wo nu 'pö wo "zu -wɔn 'gü -a "piö, 'yö 'wo- dhεε" kpɔ 'pö 'wo- pö: «Yi dëmε, 'yö yi -zë =wε, 'yi- kë =dhε?»

¹³ 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «=Ya kë =dhε 'ka 'dho 'wëë- 'kun -dhε 'gü, -a 'dhε 'wo- "dhi pö ka -dhε bha =në -kaa 'kun, 'ka 'dho ziö yö -zë -ta.»

¹⁴ =Dhε 'ö =ya -wɔ 'kpɔ mε 'dhε bha- -nu -bha, 'yö "sɔdha -nu -dɪ 'pö 'wo- dhεε" kpɔ 'wo- pö: «'Yö yi -zë =wε?» 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'pö 'ö- pö: «'Ka 'dho -pö mε 'bha -ta 'ka faan -wɔ -ta 'ka- -bha pë sü- -gɔ, "εεn 'ka 'dho mε 'bha -tabhö, "kεε -ka ka "tüng kë ka =saa =në- 'gü.»

¹⁵ -A kë 'ö Zan gun- wo sië "dhü bha, 'yö "sεgümε -nu 'wo -ya wo -zɔ 'gɔn -sü -bha =dhε yö =në Atanna -bha -Yamε 'wo -ya -gɔ bha- 'ka; -a -gεn -mü =dhε 'ö gun "dhü kö- -nu "yan -yö -Yamε bha =në- -gɔ. ¹⁶ =Dhε 'ö Zan =ya 'wɔn =slɔɔ 'gü =dhε 'mε 'wo bha- -nu zuë" =ya kë =plε, 'yö- pö- -nu -dhε 'ö- pö: «Ma -zë a ka -zu "yi =në 'ka, "kεε mε do 'bha -yö -dhö, -yö nu sië, yö -zë 'gü -yö "gbɪ- 'ö -ziö n -ta. Yö -zë -gεn 'gü -sabha -zian fië- -dhö n 'ka. Yö -zë =ya nu -yö -dho ka pa Atanna -bha 'Nii- "slüöslü waa- pεng =në- 'ka. ¹⁷ Yö -zë -bha 'dhaa- -ya -gɔ do 'ö nu- 'ka kö -yö ö -bha -mlü -piö 'gü, kö =yaa- -piö kö -ya ga zɔɔ" =loo

"bhutu 'gü kö -ya dɔ =gbaandhö, kö -ya -gbu waa- =flee -nu bha- -nu =pia pɛŋg 'ö 'yaa "dhuu tongtongdhö bha- 'gü.»

¹⁸ Zan- -gun 'wɔŋ -taɔŋg -së pö sië "sɛgümɛ -nu -dhɛ -kɔ bha =në- 'gü, 'yö -dhio "wɛɛ -nu dɔ- -nu -ta -nu wo 'pö 'gbɛ 'ka. ¹⁹ -Yö kë -dɔŋ -bho Edhodö 'ka "tʉŋg do bha =në- 'gü, -a dheebhang -bha dhebhɔ 'wo- -dhɛ Edhodiadö bha- bho 'ö- wo- -gɔ, waa- 'wɔŋ yaa "wɛɛwɛɛ -nu 'ö- -kë -a -wɔŋ 'gü. ²⁰ "Kɛɛ yö =në- =gban 'gü, Edhodö 'tu 'yii kë mü, -yö kë ö -bha 'wɔŋ yaa bha- -ta -zian =në- pa Zan -da -kaso 'gü -sü 'ka.

Yesu "zu -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 3,13-17; Makö 1,9-11)

²¹ 'Ö gun kö 'wii Zan 'kun =kö kö -wa -da -kaso 'gü, "sɛgümɛ -nu -gban "pɛpɛ -gun 'dho sië -yö =në- "piü 'yö- -nu -go 'wɔŋ yaa 'gü -zu bho. Yi do 'ka 'yö Yesu -dɔ 'pö 'ö dho kö Zan -ya "zu. =Dhɛ 'ö =ya bo- "zu -sü 'ka 'ö Yesu 'dhö bhɛa" sië Atanna -dhɛ, 'yö dhang- "dhi 'dhö -pu. ²² 'Yö Atanna -bha 'Nii- "slüüslü -yö -gla 'yö -kë =dhɛ -tong 'dhö 'yö go dhang- 'gü 'ö =lɔɔ Yesu -ta. 'Yö -wu do 'bha -yö bɔ dhang- 'gü 'ö -wu 'ö- pö: «Bhi =në i n gbö do 'ö n -gɔ -a 'ka, i -dhɔ 'ö n -kë bha- "sinma 'yaa 'dhö.»

Yesu -gɛn 'godhɛ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 1,1-17)

²³ Yesu -yö ö -bha yë zü -bho kö- -kwɛ =ya =mɔɔ -kaɔŋg -yaaga -nu "sinma -bha. Mɛ =gban "pɛpɛ -gun wo -zɔ 'gɔŋ sië =dhɛ Yesu bha Zosɛfu =në- gbö 'dhö -mü, 'yö Edhi -zë 'ö Zosɛfu kpɔ, ²⁴ 'yö 'wo Edhi -bha dë -dhɛ Mata, 'yö Dhevi -yö Mata kpɔ, 'yö Dhevi -bha dë -yö -kë Mɛdhöki 'ka, 'yö Zanai -yö Mɛdhöki kpɔ, 'yö Zosɛfu -yö Zanai kpɔ, ²⁵ 'yö Matasia -yö Zosɛfu kpɔ, 'yö Amɔsö -yö Matasia kpɔ, 'yö Naɔmö -yö Amɔsö kpɔ, 'yö ɛsidhi -yö Naɔmö

kpɔ, 'yö Nagai -yö Esidhi kpɔ, ²⁶ 'yö Maatö -yö Nagai
 kpɔ, 'yö Matasia -yö Maatö kpɔ, 'yö Semei -yö Matasia
 kpɔ, 'yö Zosēsö -yö Semei kpɔ, 'yö Zoda -yö Zosēsö kpɔ,
²⁷ 'yö Zoana -yö Zoda kpɔ, 'yö Dhesa -yö Zoana kpɔ,
 'yö Zodhobabēdhö -yö Dhesa kpɔ, 'yö Sadhasiēdhö -yö
 Zodhobabēdhö kpɔ, 'yö Nedhi -yö Sadhasiēdhö kpɔ, ²⁸ 'yö
 Mēdhosi -yö Nedhi kpɔ, 'yö Adi -yö Mēdhosi kpɔ, 'yö
 Kosamö -yö Adi kpɔ, 'yö E dhömadamö -yö Kosamö kpɔ,
 'yö E dhö -yö E dhömadamö kpɔ ²⁹ 'yö Yesu -yö E dhö kpɔ,
 'yö Edhiezēē -yö Yesu kpɔ, 'yö Zodhimö -yö Edhiezēē
 kpɔ, 'yö Mata -yö Zodhimö kpɔ, 'yö Dhevi -yö Mata kpɔ,
³⁰ 'yö Simeon -yö Dhevi kpɔ, 'yö Zuda -yö Simeon kpɔ,
 'yö Zosēfu -yö Zuda kpɔ, 'yö Zona -yö Zosēfu kpɔ, 'yö
 Edhiakimö -yö Zona kpɔ, ³¹ 'yö Medhea -yö Edhiakimö
 kpɔ, 'yö Mena -yö Medhea kpɔ, 'yö Matata -yö Mena kpɔ,
 'yö Natan -yö Matata kpɔ, 'yö Davi -yö Natan kpɔ, ³² 'yö
 Izai -yö Davi kpɔ, 'yö Zōbēdö -yö Izai kpɔ, 'yö Boozö -yö
 Zōbēdö kpɔ, 'yö Salmɔ -yö Boozö kpɔ, 'yö Naason -yö
 Salmɔ kpɔ, ³³ 'yö Aminadabö -yö Naason kpɔ, 'yö Adimi
 -yö Abinadabö kpɔ, 'yö Adhimi -yö Adimi kpɔ, 'yö E srɔn
 -yö Adhimi kpɔ, 'yö Pedhetö -yö E srɔn kpɔ, 'yö Zuda -yö
 Pedhetö kpɔ, ³⁴ 'yö Zakōbö -yö Zuda kpɔ, 'yö Izaakö -yö
 Zakōbö kpɔ, 'yö Ablaamö -yö Izaakö kpɔ, 'yö Tadha -yö
 Ablaamö kpɔ, 'yö Nasɔɔ -yö Tadha kpɔ, ³⁵ 'yö Sedhusö
 -yö Nasɔɔ kpɔ, 'yö Dhago -yö Sedhusö kpɔ, 'yö Fadhekö
 -yö Dhago kpɔ, 'yö Ebe -yö Fadhekö kpɔ, 'yö Sadha -yö
 Ebe kpɔ, ³⁶ 'yö Kainamö -yö Sadha kpɔ, 'yö Apasadö -yö
 Kainamö kpɔ, 'yö Sēmö -yö Apasadö kpɔ, 'yö Noe -yö
 Sēmö kpɔ, 'yö Dhamēsö -yö Noe kpɔ, ³⁷ 'yö Matusadha -yö
 Dhamēsö kpɔ, 'yö Enökö -yö Matusadha kpɔ, 'yö Zadhēdö
 -yö Enökö kpɔ, 'yö Malelēdhö -yö Zadhēdö kpɔ, 'yö Kaina
 -yö Malelēdhö kpɔ, ³⁸ 'yö Enōsö -yö Kaina kpɔ, 'yö Sētö
 -yö Enōsö kpɔ, 'yö Adan -yö Sētö kpɔ, 'yö Atanna -yö

Adan -da.

4

Sotraan -bha Yesu 'gü dan -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë
(*Matiö 4,1-11; Makö 1,12-13*)

¹ Yesu -go Zuudɛn -bhaa -sü 'ka kö Atanna -bha 'Nii-
'slüüslü =yaa- pa. 'Yö 'Nii- bha 'ö zian bho- 'ka, 'yö
dho- 'ka "tung -ta. ² -Yö -dhekpaɔyi -kë -dhe bha- 'gü
-kaɔng -yiisiö kö Sotraan -ya 'gü dan sië kö 'yaa pë 'bha
-pë 'bha -bhö. =Dhe 'ö -dhekpaɔyi -kaɔng -yiisiö bha =ya
zun 'ko "dhiö, 'yö din- -ya kun, ³ 'yö Sotraan -ya pö- -dhe:
«Atanna Gbö 'yaa -mü i 'ka -ee? -Bhö -gwë ya- "gla -bhöpë
'gü kö 'i- -bhö -dhe!»

⁴ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Atanna -ya -pö ö -wu
'sëedhe 'gü -dhe:
<Mɛbhudhe -tosɛa -kë -ta -pë 'yaa -mü -bhöpë yöö
doseng 'ka!»»

⁵ 'Yö Sotraan -ya sü 'zü 'yö dho- 'ka -tɔn =gblɛɛn do
=gbin-, 'yö "sɛɔɔ "pɛɛɛ 'ö "kpɔng =taa 'ö -gblüdédhe
'dhö- 'gü -a =gban -zɔn -dhe 'dɔɔndhö =dhe mɛ- mɛ "yan
zë, ⁶ 'yö- pö- -dhe: «"Sɛ "pɛɛɛ 'i- yö bha- =gban -yö ma
=në n -bha 'ka, -a -nu mɛ "ɔɔ mɛ 'ö- -dhe -dho =ya n kë
'ma- nu- -dhe n dhekpaɔmɛ 'yaa 'dhö; -a -gɛn -mü =dhe
=wa n gba- 'ka waa- 'gü -naɔ =gban 'dhö. ⁷ =Dhe 'ö "dhü,
-bhö zun n -dhe kpiö 'gü. =Ya kë =dhe 'bha zun n -dhe
kpiö 'gü, a -dho -a =gban "pɛɛɛ nu i -dhe!»

⁸ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «-Yö -bɛn zë -sü 'ka
Atanna -wu 'sëedhe 'gü =dhe:

<'Mɛ 'ö -zun -dhe kpiö 'gü -mɛ 'ka kö -wa -dhɔkë,
yö -mü Atanna 'ö mɛ "pɛɛɛ =gban Dëmɛ 'ka bha -në- 'ka,
-a "wɛɛ 'bha 'yaa yö -zë zian 'gü.»»

⁹ 'Yö Sotraan -ya sü 'zü -deewo 'ö dho- 'ka Atanna -bha
'kɔ 'kpii- 'ö Zedhizadhɛmö bha- =gbin-, 'yö- pö- -dhe:

«=Ya kë =dhε 'i Atanna Gbö 'ka =dedewo tεan- 'ka, -bhö dɔ -dhε ya- 'gü kö 'i -wlö 'i zun "sia-, -a -gεn -mü =dhε -yö -bεn zε -sü 'ka 'pö Atanna -gɔ 'sëedhε 'gü -dhε:

¹⁰ <-Yö -dho -wυ 'kpɔ ö -bha "kië -nu -bha kö -wo i -maa kë>

=ya 'go mü 'zü:

¹¹ <-Wo -dho i -ya wo -kɔ -ta,

kë "dhü kö i -gεn "dhiü 'ya 'dho -zuö -gwë 'bha -bha.»

¹² 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Atanna -ya -pö 'pö =dhε:

<I Dëmε 'ö i -bha Atanna 'ka bha 'bha 'dho- 'gü dan tongtongdhö!>>

¹³ =Dhε 'ö Sɔtraan =yaa- 'gü dan -kɔ =gban -kɔ =gban 'gü 'ö- -kɔ 'yii =mɔɔ- -bha, 'yö ö =kwa- -zü =kö 'në bha wo kö 'ö "yan 'to "töng "wεε 'bha -gɔ.

Yesu -bha yë zü bho -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 4,12-17; Makö 1,14-15)

¹⁴ =Dhε 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu 'ö pa -sü 'ka 'Nii- "slüüslü faan 'ka bha 'ö =wlü 'ö dho Gadhidhe -sε 'gü. 'Yö- 'tɔ 'dhö -ya bhɔ -sü -bha "sε "pεpε 'wo- -züzü mü bha- =gban 'gü. ¹⁵ 'Yö -ya mε -nu =klang kë -sü -bha Zuifö -nu -bha -yakwëekëgükɔ -nu 'gü, 'yö mε -gban "pεpε 'wo -ya -a -dhiang -së zë -sü -bha.

Yesu -bha dhiang -zë Nazadhεtö -kɔ

(Matiö 13,53-58; Makö 6,1-6)

¹⁶ Yi do 'ka 'yö dho Nazadhεtö, 'pödhε 'ö "klu bho- 'gü bha- 'gü. =Dhε 'ö Zuifö -nu -bha =glooyi bha =ya =loo, 'yö =wlü 'ö dho -a -nu -bha -ya 'kwëë- kë 'gü -kɔ 'gü =dhε -kɔ 'ö- kë- 'ka zii 'kpa -a 'dhö. =Dhε 'ö =ya =loo mü, 'yö =wlü 'ö dɔ ö -gεan kö 'ö Atanna -bha 'sëedhε -wυ pö. ¹⁷ 'Yö 'wo Atanna -wɔdhiüloomε Ezai -bha 'sëedhε -be bha- sü

'wo- nu- -dhε, 'yö- "dhi -pυ. -Dhε 'ö- "dhi -pυ -bha bha
kö -yö -bεn zē -sü 'ka mü -dhε:

¹⁸ «Atanna =ya ö -bha 'Nii- "slüüslü -ya n 'gü,
-a -gεn -mü -dhε -yö ma =nē n -ya
kö 'a- -bha naϷ -sē bha- dϷ -wēēmε -nu -gϷ,
kö 'a zuēwaanüsü nu 'mε 'wo "yēnnggbaϷndhe 'gü -a -nu
-dhε

Kö 'mε 'wo -kaso 'gü 'a- -nu bho mü,
kö 'a -ya -dɪ 'flēē- 'gü -sü nu- -nu -dhε.

Kö 'mε 'ö- -nu "yan 'gü 'dhö tii 'ö 'waa -dhε yö
'a- -nu "yan "dhiü "pυ.

Kö 'mε 'ö 'wϷn =ya =gbaϷn- -nu -ta
'a- -nu -ta 'kun

kö -wo -ya -dɪ 'flēē- 'gü -sü =slϷϷ.

¹⁹ Kö 'a Atanna -bha -gasitε -kē mε "bhɪɪ -nu -dhε -kwε
-dhiang zē

mε =gban "pεpε -dhε.»

²⁰ =Dhε 'ö =ya ö bo 'sēēdhε bha- -wυ pö -sü 'ka, 'yö-
-be sü 'ö- dϷ 'mε 'ö yē -kē 'kϷϷdhö mü 'ö gun mü bha-
-gϷ, 'yö dho "sia- 'yö 'yaanu (=dhε -kϷ 'wo- -kē 'ka- -nu
-gϷ mü -a 'dhö kö 'ö- -nu =klang kē). Kö mε "pεpε 'wo
-yakwēēkēgükϷ bha- 'gü -a -nu =gban =wa wo "yan bϷ- -ta.

²¹ 'Yö dhiang zē -sü zü bho- -nu -dhε 'ö- pö: «-Ka -dhε -ga!
Atanna -wυ 'ö -bεn zē -sü 'ka 'a go- -wυ pö bha =nē- 'gü
-wϷn =ya kē =dεε ya.»

²² =Dhε 'ö 'mε 'wo gun mü bha -wυ -nu 'ö- pö bha 'ö-
-nu -zυ kun kö -wυ "nεεnεε -nu 'wo 'go siē- "dhi bha-
din- dhi siē- -nu 'gü, 'yö- 'wϷn -ya -nu kϷn, 'yö 'wo -ya -a
pö -sü bha: «-A! Zosεfu gbö do "wε 'ö ya 'yaa -mü -ee?»

²³ 'Yö Yesu -ya -yϷ bϷ- -nu -gϷ 'ö- pö: «A- 'wϷn dϷ
=dhε ka -mϷϷ -bha 'ka "gwēnng -da n -dhε 'ka- pö:
«-DhϷtrϷϷgϷn, -bhö i -dɪ -zē dha =kö -blεεsü kö 'i gun -na
mε "wεε dha». "εεn 'ö 'ka- pö 'zü =dhε: «'WϷn "gblügblü

-nu 'i- -kë Kapεεnaomö 'yi- ma bha, -bhö -a 'bha kë 'pö i -di =plöö -dhe ya- 'gü kö 'yi- -dhe yö»».

²⁴ 'Yö- -gɔ do 'ö- pö: «"Kεε a- -pö ka -dhe tεan- =dede 'ka =dhe Atanna -wɔdhiüloomε 'bha 'yaa 'dhö kö- =bhlëë -yö kë ö dë -pö 'gü. ²⁵ A- -pö ka -dhe tεan- =dede 'ka =dhe 'ö gun Edhi -bha "tüng 'gü, =gεandhe 'gbε =në gun Izraεdhö -sε 'gü, "tüng 'ö Atanna -yö dhang- "dhi ta- 'ka 'ö dha 'yii ban -kwe -yaaga waa- "su "saodo 'ka, 'ö "vüü 'dhö -da 'ka "kpung =taa bha- 'ka. ²⁶ "Kεε yö =në- =gban 'gü, 'yii Edhi bɔ =gεandhe 'gbε bha- 'bha "piü kö -ya -ta 'kun kö 'yii kë dhebhönë 'ö go Sadhεta, Sidon -sε 'ö "sε "wεε 'ka bha- 'gü bha yö -zë 'ka. ²⁷ 'Ö gun 'zü Edhize 'ö -kë Atanna -wɔdhiüloomε 'ka bha- -bha "tüng 'gü, =weeyuamε 'gbε =në gun Izraεdhö -sε 'gü, "kεε yö =në- =gban 'gü mε 'gbε bha- -nu 'bha 'wii dha Edhize -kɔ -ta -a -nu -bha "yua -gɔ kö 'yii kë Naama ('ö yö -zë 'ö gun -dhεng 'ka) 'ö go Siidhi -sε 'ö "sε "wεε 'ka 'pö bha- 'gü bha- 'ka.

²⁸ =Dhe 'ö 'mε 'wo gun- -nu -bha -yakwëëkëgükɔ 'gü mü bha 'wo 'wɔn -nu bha- ma, 'ö 'wo- 'wɔn do =dhe -yö -ya =në- wo sië wo "yan 'gü bha, 'yö -siö -nu -dhe =dedewo. ²⁹ 'Yö 'wo =wlü 'wo zun Yesu kë -sü -bha, 'yö 'wo dho- 'ka "dhü 'wo =loo- 'ka -tɔn 'ö- -nu -bha 'pö- gun- =gbin- bha- "dhiü -dhe =dede 'gü, kë "dhü kö 'wo wo -kɔ =yɔɔn- -bha kö -yö -pö baandhö; ³⁰ "kεε 'yö go- -nu kpö 'gü 'ö dho.

Yesu -bha 'yina yaa -kë gɔndënë do 'bha 'gü Kapεεnaomö -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Makö 1,21-28)

³¹ =Dhe 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -yö -ziö 'ö dho 'pödhε 'ö Gadhidhe -sε 'gü 'wo- Kapεεnaomö -dhe -kë bha- 'gü, 'yö -ya mε -nu draan- -sü -bha Zuifö -nu -bha -yakwëëkëgükɔ 'gü mü =glooyi bha- 'ka. ³² "Trüün- -gun -wɔ 'gü, 'ö- -bha

mE draan- -ko bha- -gleng -yö mE =gban kɔn. ³³ Gɔndënë do -yö -gun 'kɔɔdhö mü 'ö "yina yaa -yö gun- 'gü. 'Yö 'mE bha 'ö zun "gbla -sü -bha "gbɩ- 'ka 'ö- pö: ³⁴ «'Aa! Yesu, Nazadhɛtö mi, 'kwa ma mü! A -suü i -gɔ -wa! -A -gɛn -mü =dhɛ a i -gɛn 'godhɛ -dɔ, Atanna -bha -YamE "slüüslü! "ɛɛn i -nu kö 'i yi -wëë -kë wo -ee?»

³⁵ 'Yö Yesu -yö =gbla- -ta 'ö- pö: «-Dhɛa ga i -ta kö 'i 'go 'mE bha- 'gü!»

'Yö "yina yaa bha 'ö 'mE bha- "dhiü pɔn mE kpö bha- 'gü, "kɛɛ -a -dhɛ 'bha 'yii -gi, 'yö go- 'gü. ³⁶ 'Yö mE "pɛpɛ 'wo gun mü bha- 'wɔn -ya -nu kɔn, 'yö 'wo -ya "kaa -sü bha 'wo- pö: «"Nn-, -më -wɔn suu =nɛ -oo? 'Mɛ 'ö ya "trüün -ya -wɔ 'gü, "kɛɛ yöö do bha 'zü -yö faan -wɔ "yina yaa -nu =gban -ta 'wo =dua- -gɔ -wa!

³⁷ 'Yö- 'tɔ 'dhö -ya 'dho -sü -bha "sɛgɔ "pɛpɛ 'wo- -nu -züzü bha- =gban 'gü.

Yesu -bha Piɛdhö -bha dhebhɔ dhe -kë "klüüklü -ko -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 8,14-17; Makö 1,20-34)

³⁸ =Dhɛ 'ö Yesu -yö go -yakwëëkëgükɔ bha- 'gü, 'yö dho Simɔ -gɔ 'kɔɔdhö. -A "tüng bha- 'gü kö- "na 'gü 'yaa -së, kö "nɛnɛ -ya kë sië =dedewo -sɔbhɛɛ 'ka. 'Yö 'wo =bhɛa Yesu -dhɛ kö -yö "ta wo -dhɛ. ³⁹ 'Yö dho 'yö dun Simɔ "na bha- -ta, 'yö -ya "yua bha- "yan 'gü. =Dhɛ 'ö =ya -ya "yan 'gü "dhö, 'yö "nɛnɛ -ziisü 'ö gun dhebhɔ bha- -bha bha 'ö bo 'gbaandhö, 'yö =wlü 'ö zun- -nu "dhi mɔɔ- -sü -bha.

⁴⁰ =Dhɛ 'ö 'yëng- -gɔ =ya bo -pö -sü 'ka ('ö =waa- 'wɔn dɔ =dhɛ -a -nu -bha =glooyi =ya ziö "pɛɛpɛdhö, =dhɛ wo -mɔɔ -bha 'wo yë kë -sü zü bho), 'yö mE "pɛpɛ 'ö "yuédhi -nu 'ö "yua suu 'do 'do =gban 'dhö- -nu -bha 'wo- -nu -gɔ 'kɔɔdhɛ -nu 'gü bha 'wo nu- =gban "pɛpɛ 'ka Yesu "piü, 'yö ö -ko -ya -a -nu -ta 'do 'do 'ka 'yö 'wo dha. ⁴¹ Kö "yina

yaa -nu -wo =dua sië 'wo go mε 'gbε 'gü kö -wo "gbła sië 'wo- pö: «Atanna Gbö -mü i 'ka! Atanna Gbö -mü i 'ka!»
 "Kεε =waa- pö "dhü 'yö -ya -nu "yan 'gü kē "dhü kö 'wa 'dho "wı; -a -gεn -mü =dhε wo -zē -wa -dɔ =dhε Yesu =nē Atanna -bha -Yamε 'ka.

(Makö 1,35-39)

⁴² =Dhε 'ö- -tadhε =ya =kpaɔ, 'yö Yesu -yö =wlıü 'yö dho -bhεa Atanna -dhε -dhε 'gü ö -dɪ -ta "tungtadhε 'bha bha- 'gü. 'Yö mε kpö 'wo -ya -a mɔɔ- -sü -bha 'wo dho- 'ka "dhü 'wo =loo- 'ka -dhε 'ö gun- -bha bha- 'gü. =Dhε 'ö =wa 'dho =wa -kpan -bha, 'yaa gun -zian wo- -nu "piü =dhε -yö "kan wo -bha kö -yö 'dho -dhε 'bha 'gü -bhεa Atanna -dhε -dhε 'gü, ⁴³ "kεε 'yö Yesu -ya pö- -nu -dhε 'ö- pö: «Atanna -yö n -bɔ kö 'a 'wɔn -taɔng -sē ya =nē- pö mε =gban "pεpε -dhε. -A -kē "dhü -sü 'gü, -a -dhεa -bha 'pö =dhε 'pödhε -dhε -nu 'wo to 'ö 'mii 'dho- -nu 'gü =kö bha 'a 'dho mü kö 'a naɔ -sē 'ö -gban -a -bha -gblüädhε -bha bha- dɔ- -nu -gɔ.

⁴⁴ =Dhε 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö -ziö 'yö dho -yak- wēekägükɔ -nu 'wo Izraɛdhö -sε 'gü mü bha- -nu -bhië -ta 'dɔɔndhö Atanna -wɔ pö -sü 'ka.

5

Yesu -bha =klang "dhiü -blεεsü -nu -da -a =keng- -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

(Matiö 4,18-22; Makö 1,16-20)

¹ =Dhε 'ö =ya 'dho =ya =loo "yi -ta "gbεa 'wo- Zenezadhe -yi -kē bha- "sɔɔ, kö mε "bhı -ya =klēen- -zü tingtingdhö kö -wo -yεa -nu mɔɔ- sië -bεang 'ka kö 'wo wo "tɔ 'to Atanna -wɔ -bha, ² 'ö dho -dhε -ga kö "kplagɔnē =plε -wo dɔ sië "yi "kpɔng "dhiü mü kö 'mε 'wo gun- 'gü bha =wa lɔɔ- "yi =bhaa kö -wo woo- "nuu -nu "zu sië. ³ 'Yö -da "kplagɔnē bha- do 'gü, 'ö -da -a 'dhε 'ö- 'gü bha -yö -gun

Simɔ =në- -bha 'ka, 'yö =bhɛa -dhɛ 'ö- pö -ya =yɔɔn 'dɛdɛ 'në 'bha wo "yi =bhaa kö 'ö bhɔ 'në 'bha wo "kpɔngtaadhɛ 'ka taa- 'bleng -bleng. =Dhɛ 'ö Piɛdhö =yaa- kɛ "dhü, 'yö Yesu -yö -ya mü 'yö zun mɛ kpö 'wo bha- -nu =klang kɛ -sü -bha.

⁴ =Dhɛ 'ö =ya ö bo dhiang zɛ -sü 'ka, 'yö- pö Simɔ -dhɛ: «-Bhö =yɔɔn "kplagɔnë bha- 'ka "yi =zinng 'gü kö kaa- i "tayɔɔ -nu bha 'ka "nuu bha- -sɛ do -zuö mü.»

⁵ 'Yö Simɔ -ya pö- -dhɛ: «N Dëmɛ, 'ya wɔ "yaan "nuu -zuö -sü -bha 'yii pɛ 'bha 'sü, "kɛɛ =dhɛ 'ö -kɛ =dhɛ 'bha- pö "dhü, a -dho -a -sɛ do -zuö mü kö 'a- -bha -ga.»

⁶ 'Yö Simɔ -yö "nuu bha- -zuö Yesu -wɔ bha- "dhiü, 'yö 'wo -ya -a "gan -sü -bha, 'wo dho -dhɛ -ga kö 'yuü- -ya pa -sü 'ka, kö- "nuu ga -nu -wo "kan sië. ⁷ 'Yö 'wo wo -kɔ "paa 'gü zɛ 'mɛ 'wo "kplagɔ 'dhɛ 'ö to -a 'gü bha- -nu -dhɛ kö -wo nu wo "piü kö -wo wo -ta 'kun. 'Yö 'wo nu 'wo 'yuü- bha- bho "nuu bha- 'gü, 'yö 'wo- =loo "kplagɔnë =plɛ bha- 'gü, 'yö- =gban =plɛ pa, 'ö dɔ mü kö -wo 'dho sië 'yi =wlöö.

⁸ =Dhɛ 'ö Simɔ "yan 'dhö -da 'wɔn bha- -dhɛ 'gü, 'yö dho 'ö zun ö kpiö 'gü Yesu -dhɛ 'ö- pö: «N Dëmɛ, 'bha 'dho dɔ n "sɔɔ, -a -gɛn -mü =dhɛ 'wɔnyaakëmɛ -mü n 'ka.»

⁹ -A pö 'ö Piɛdhö -ya wo "dhü bha- -gɛn -mü =dhɛ 'ö gun "dhü kö "suü =ya -da waa- "tɛabɔ -nu bha- -nu 'gü =dedewo 'yuü- 'wo- sü "nuu 'ka bha- -wɔn 'gü. ¹⁰ "Suü- -gun -da -sü 'ka Zan waa- Zakö 'wo -kɛ Zebede gbö -nu 'ka 'ö waa- Piɛdhö -nu 'wo gun "nuu -zuö sië bha- -nu 'gü 'pö =dedewo. Yesu -ya -pö Simɔ -dhɛ yö =në- -wɔn 'gü 'ö- pö: «Simɔ, "suü 'ya 'dho i kɛ, -a -gɛn -mü =dhɛ =ya 'go =dɛɛ 'gü, i -dho kɛ "nuu -zuö mɛ -gɔ -mɛ =në- 'ka.»

¹¹ =Dhɛ 'ö 'mɛ 'wo bha =wa nu woo- "kplagɔnë -nu bha- =gban 'ka "yi "kpɔng "dhiü, 'yö 'wo- to 'mü 'wo dho Yesu =keng-.

=Weeyuame do kë "klüöklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 8,1-4; Makö 1,40-45)

¹² 'Ö gun kö Yesu -yö 'pö- -nu bha- do 'bha 'gü, 'ö dho -dhe -ga kö me do 'bha 'ö =wee -yua =ya "bhεε -da -bha bha =ya nu kö =ya "gblëenu- =wlöö kö =ya bhεa" -dhe =yaa-pö: «N Dëme, -bhö "ta n -dhe -dhe! -A -gen -mü -dhe =ya kë -dhe =ya ga -zë wo i 'gü, i -kɔ -mɔɔ -bha kö 'i "yua ya-bho n -bha.»

¹³ =Dhe 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö Yesu -yö ö -kɔ -pɔ 'yö -kɔ pa 'mε bha- 'ka, 'yö- pö- -dhe: «=Ya ga n 'gü, -bhö kë "klüöklü!»

-Yö -to 'pö -dhe do bha- 'gü 'ö- -bha "yua bha 'ö bo.

¹⁴ =Dhe 'ö =ya kë "dhü, 'yö -dhio dɔ- -ta 'ö- pö: «'Bha 'dho, 'bha 'dho- -gen dɔ me 'bha -dhe, "kεε -bhö 'dho kö 'i i -dɪ -zɔn "saabhοε -nu =në- -nu -dhe kö "saa- 'ö Moizö -ya -ben zë Atanna -bha 'tɔng- 'sëedhe 'gü yi 'bha 'ka bha 'i- bho kö me =gban -wa 'wɔn dɔ- -bha -dhe 'bha kë "klüöklü.»

¹⁵ 'Yö- 'tɔ bhɔ -sü 'bha 'dhö -da 'gü -kpεawo, 'yö- 'tɔ 'dhö dho -dhe =gban "pεpε 'gü, 'yö 'wo go -dhe -nu 'gü kpö kpö 'ka 'wo nu "tɔ -to -a -wɔ -bha -dhe 'gü, "εεn 'zü kö 'wo kë "klüöklü; ¹⁶ "kεε 'yö Yesu -zë =ya kë 'yö dho ö -dɪ -ta "tungtadhe -nu 'gü 'yö =bhεa Atanna -dhe mü.

Yesu -bha "trüünyuame do -kë "klüöklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 9,1-8; Makö 2,1-12)

¹⁷ =Dhe 'ö yi do 'ka kö Yesu -yö me =klang kë sië, kö Fadhiziεn -nu waa- 'tɔnggɔmε -nu =wa 'go 'pödhe "pεpε 'wo Gadhidhe -sε 'gü -dhe -nu, Zude -sε 'gü -dhe -nu waa- Zedhizadhεmö -dhe -nu 'gü =wa nu, kö -wo 'yaanu sië kö Yesu -yö Atanna -bha 'gügɔudhe -zɔn sië me -nu -kë "klüöklü -sü 'ka, ¹⁸ 'wo dho -dhe -ga kö me kpö 'bha

bha =wa "trüünyuame do 'sü "gbang -ta kö -wo nu sië- 'ka. =Dhe 'ö =wa nu =wa =loo mü, 'yö 'wo -ya -a "slë mɔɔ- -sü -bha kö 'wo -da 'mɛ bha- 'ka 'kɔɔdhö kö 'wo- wɔ- -kuu "dhiü. ¹⁹ "Kɛɛ =dhe 'ö =waa- "slë mɔɔ- 'ö 'wii- yö mɛ "dhaa 'wo gun 'mü bha- -nu -gɔ, 'yö 'wo 'mɛ bha- sü 'wo -da 'ka 'kɔ -ta, 'yö 'wo- -yɛ bho, 'yö 'wo 'mɛ bha- bɔ -yɛ bha- -bha waa- -wɔ -ta "gbang bha- 'dhö, 'yö 'wo- =lɔɔ bhiëga -bha mɛ kpö 'gü Yesu wëëdhö mü. ²⁰ =Dhe 'ö Yesu =ya 'mɛ 'wo bha- -nu -bha 'dhang -bho ö "dhiü -kɔ ('ö =dhe -yö -mɔɔ -bha 'ö 'mɛ bha- dha) bha- -dhe yö, 'yö-pö "yuëdhi bha- -dhe 'ö- pö: «N "taɔngdë, 'ma i -bha 'wɔn yaa -nu -mawɔn to, 'bɔn =ya 'go i -bha!»

²¹ "Kɛɛ 'yö 'mɛ 'wo -kë 'tɔngdɔmɛ -nu waa- Fadhiziɛn -nu 'ka bha 'wo -ya -a pö -sü -bha =dhe: «De suu =në ya =zɔɔ 'yö Atanna =bhlëë 'yaa -gɔ =ni -oo? De =në- -kɔ =mɔɔ- -bha "kpɔngtaadhɛ ya- 'gü kö -yö mɛbhiü dhe -bha 'wɔn yaa -mawɔn 'to kö 'yii kë Atanna -zë 'ka?»

²² =Dhe 'wo wo -zɔ 'gɔn sië "dhü, 'ö Yesu =yaa- -nu -zɔgɔngüwɔn bha- dɔ, 'yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-Më =në -kë 'yö 'ka ka -zɔ gɔn =dhe -kɔ bha- 'dhö? ²³ 'Wɔn =plɛ bha- -mɛɛ =në "gbɩ-? -A pö -sü 'ö mɛ -dhe =dhe 'ma i -bha 'wɔn yaa -nu -mawɔn 'to yö =në "gbɩ- -ee, "ɛɛn -a pö -sü 'ö- -mɛ -dhe =dhe 'bha kë "klüüklü, -bhö "wlü kö 'i "ta yö =në "gbɩ- -ee?»

²⁴ =Dhe 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö go mü 'zü 'ö- pö: «-A -dhe a -bha =dhe 'ka- 'wɔn dɔ =dhe mɛ -bha 'wɔn yaa -mawɔn 'to "sɩ -yö mang Mɛgböme n -dhe "kpɔng =taa yö. 'Yö-pö "trüünyuame bha- -dhe: «-Bhö "wlü kö 'i i -kɔ -da i -bha "gbang 'gü kö 'i 'dho i -gɔ 'kɔɔdhö!»

²⁵ =Dhe 'ö Yesu =yaa- pö "dhü, 'yö 'mɛ bha 'ö to -dhe do bha- 'gü 'ö -kë "klüüklü, 'yö =wlü 'mɛ 'wo bha- -nu "yaan mü 'yö ö -kɔ -da ö -bha "gbang 'gü, 'yö dho ö -gɔ 'kɔɔdhö Atanna 'to bhɔ -sü 'ka.

²⁶ 'Wɔn bha 'yö- 'wɔn -yö 'mɛ 'wo gun mü bha- =gban "pɛpɛ kɔn, 'yö "suü 'dhö -da -a -nu 'gü, 'yö 'wo -ya Atanna 'tɔ bhɔ -sü -bha 'wo- pö: «'Aa! Yi "yan =ya -da 'wɔn -ziisü -dhɛ 'gü -dhɛkpaɔyi 'ö =dɛɛ bha- 'ka!»

*Dhevi -da Yesu =keng- -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë
(Matiö 9,9-13; Makö 2,13-17)*

²⁷ =Dhɛ 'ö 'wɔn bha =ya kɛ "dhü, 'yö Yesu -yö zun "kpɛnng 'yö dho. =Dhɛ 'ö =ya 'dho =ya =loo -dhɛ 'bha bha- 'gü, 'yö -kpan 'niisɔngkunmɛ do 'bha 'wo- -dhɛ Dhevi bha- -bha kö -yö -ya sië 'nii- sɔng -kun 'gü -kɔ 'gü. =Dhɛ 'ö =yaa- yö 'yö- pö- -dhɛ: «Dhevi, nu 'kii -da n =keng-!»

²⁸ 'Yö 'mɛ bha 'ö ö =kwaä pë "pɛpɛ 'ö gun- -gɔ -a =gban -zü 'yö -ziö Yesu =keng-.

²⁹ =Dhɛ 'ö =ya kɛ "dhü, 'yö Dhevi -yö Yesu -dhɛ ö -gɔ 'kɔɔdhö kö 'ö- -dhökë. -Dhökédhe bha- kɛ "tüng 'gü, 'niisɔngkunmɛ -nu bha- mɛ 'gbɛ -wo -gun mü waa- mɛ "wɛɛ -nu 'ö 'wo 'wɔnyaakëmɛ -nu 'ka 'pö -a -nu 'dhö, 'yö waa- Yesu -nu =gban 'wo zun pë -bhö -sü -bha wo "kwëë waa- -bha =klang -nu 'dhö. ³⁰ =Dhɛ 'ö Fadhiziɛn -nu waa- 'tɔnggɔmɛ -nu 'wo Yesu yö kö waa- 'mɛ 'wo bha -wo wo -kɔ -da sië pëfië do 'gü, 'yö 'wo zun -dɔn bho -sü -bha wo yun 'gü, 'yö 'wo- pö Yesu -bha =klang -nu -dhɛ: «'Wɔnyaakëmɛ -nu 'kö 'wo ya kɛng- -nu -zë ka -kɔ -da 'tɛa- do 'gü -gɛn -mü -më 'ka ("kɛɛ kö 'waa Atanna =bhlëë dɔ).»

³¹ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'Mɛ 'wo "klüüklü wo -zë -a -nu -mawɔn 'yaa kɛ -dhɔtrɔɔ -bha, mɛ =dede 'ö- -nu 'gü 'yaa -së bha =në- -nu -mawɔn -yö zun- bha. ³² Nu 'a- wo "kpung =taa ya 'mii nu kö 'a 'mɛ 'wo- pö wo -dt -dhɛ =dhɛ pö 'aa wo -bha bha wo -zë -a -nu -dhɛ Atanna "piü, a -nu kö 'wɔnyaakëmɛ -nu bha =në 'a- -nu -dhɛ.»

'Wɔn 'ö -gban 'sunng- 'ma -sü -bha -a -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya pö

(*Matiö 9,14-17; Makö 2,18-22*)

³³ 'Yö 'mɛ 'wo bha 'wo- pö Yesu -dhe: «'Bha- pö "dhü 'kwa- ma, "kɛɛ 'wɔn do 'bha- -dhö. =Ya kë -nu wo Zan -bha =klang -nu 'waa Fadhiziɛn -nu -bha =klang -nu -wo 'sunng- -nu -ma 'ö 'wo =bhɛa Atanna -dhe, "kɛɛ 'yii- dhe yö i -bha =klang -nu 'kö 'wo ya -nu -gɔ do, -më -në -kë 'yö -kë "dhü?»

³⁴ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-A -dhe 'yaa- -bha kö 'mɛ 'wo nu dhe dɔ troo -ta -wa pö- -nu -dhe =dhe 'wa 'dho -bhöpë zun wo "dhi -bha, "kɛɛ kö dhesüɔn yöö =dede -yö mü (kö- -nu -nii -yö -da sië). ³⁵ -A -gɛn -mü =dhe -a "töng -yö nu sië 'ö- -nu "yan- dho =fië dhesüɔn bha- 'ka, -a yi 'ö bha =në =ya =loo kö- -nu 'sunng- 'ma "töng =ya =loo, (-a -gɛn -mü =dhe kö =wa kë -wëesü).»

³⁶ 'Yö to 'mü 'ö "gwënnɔ do -da -nu -dhe 'ö- pö: «Mɛ 'bha 'yaa sɔ -dee "pɛ kö -ya "pɛn 'sü -ya =nëng sɔ zii =dhong "dhiö, =ya kë "dhü kö- -mɛ =ya sɔ -dee -sü bha- "pɛ "wɛɛwɛɛ, -a -gɛn -mü =dhe yö -zë -ya "pɛdhe -da =në- wo "dhiö. ³⁷ =Ya 'go mü 'zü, mɛ 'bha 'yaa we -kiansü -da puu" zii 'gü, -ya -wü 'ö- we -yö =wɛnnɔ, 'yö -kë pë =plɛ 'gü see- -sü 'ka. ³⁸ "kɛɛ -wo we suu bha- -loo puu" -dee =në- 'gü. ³⁹ =Ya 'go mü 'zü, 'mɛ 'ö =ya we "dhiö- 'gü dɔ, we -dee -dhɔ 'yaa- kë, -ya zii fië- -bho -a -dee -bha.

6

'Wɔn 'ö -gban =glooyi -bha -a -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya pö

(*Matiö 12,1-8; Makö 2,23-28*)

¹ Zuifö -nu -bha =glooyi do 'ka kö Yesu -yö ziö sië -mlü suu 'wo- -kë 'bluu- 'ka 'wo- -dhe 'ble- bha- -bhlaa do 'gü, kö din- =yaa- -bha =klang -nu 'kun, 'yö 'wo -ya -mlü bha-

-kpaawo 'gü -sü -bha, 'yö 'wo- =släë wo =kwεε- 'yö 'wo- ga bɔ wo "dhi 'wo- -bhö. ²=Dhε 'ö Fadhiziεn -nu 'wo- -dhε yö 'yö 'wo- pö- -nu -dhε: «-Yö mü =dhε 'yö 'wɔn 'ö kwaan- 'tɔng- -ya kë -sü -bha -dhio dɔ =glooyi 'ka bha ka -zë 'ka- -kë?»

³ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'Wɔn 'ö Davi -ya kë yi 'bha 'ka 'ö -bεn zë -sü 'ka Atanna -bha 'sëëdhε 'gü bha 'kii- -wɔ =në- pö "εεn 'kaa- 'gü =në- ma -ee? ⁴ (-A pö 'ö- wo =dhε) =dhε 'ö din- =ya waa- ö =kengmε -nu 'kun, -yö -dho 'ö -da Atanna -dhɔkëgükɔ 'gü, 'ö 'bluu- 'wo- -ya Atanna -dhɔkë 'ka -pë 'ka bha- sü 'ö dho- 'ka 'ö waa- -bha mε -nu 'wo- -bhö, "kεε 'sa kö -yö -bεn zë -sü 'ka kwaan- 'tɔng- 'gü =dhε -yö "saabhοmε -nu -dɪ -slɔɔ =në- -nu -bhöpë 'ka bha 'kii- ma -ee? =Ya kë "dhü kö 'wɔn 'ö ma =klang -nu -wa -kë bha- -kë 'wɔn yaa 'ka -dhε =në 'mε?»

⁵ =Dhε 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö 'go mü 'ö- pö- -nu -dhε: «-Yö kë ka "yaan =dhε mang Mεgbömε ma =në ma =glooyi 'dhö 'dhö.»

'Mε do 'bha 'ö- -gbe gun ga -sü 'ka- -bha Yesu -bha -a -kë "klüüklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 12,9-14; Makö 3,1-6*)

⁶ Zuifö -nu -bha =glooyi do 'bha 'ka 'zü, 'yö Yesu -yö dho -a -nu bha -yakwëëkëgükɔ 'gü 'yö -ya mε draan- -sü -bha. 'Mε 'ö gun- -nu =klang kë sië "dhü bha mε do- -gun mü 'ö- -kɔ -së 'gü -gbe -yö gun ga -sü 'ka- -bha. ⁷ Atanna -bha 'tɔnggɔmε -nu waa- Fadhiziεn -nu 'wo gun mü bha 'ö gun "dhü kö wo Yesu 'suan- bho sië, 'ö 'wo wo "yan kpɔ- këwɔn -nu "piü 'kpakpadhö, kë "dhü kö =ya "yuëdhi 'bha dha 'yi bha- 'ka kö 'wo- -dhε yö; -a -gεn -mü =dhε 'ö gun "dhü kö -wa -gεn mɔɔ- sië kö za 'wo dho- dɔ- -bha -wa =slɔɔ. ⁸ =Dhε 'ö -kë =dhε Yesu -yö 'mε 'wo bha- -nu -zɔ "piü -wɔn -dɔ, 'yö- pö 'mε 'ö- -kɔ do- gun ga -sü 'ka- -bha bha- -dhε 'ö- pö: «-Bhö "wlü kö 'i dɔ mε kpö 'gü yö!»

=DhE 'ö 'mE bha =ya "wli =ya dō ö -gEan 'mE 'wo bha-
-nu =zinng 'gü, ⁹'yö Yesu -ya -nu dhEε" kpō 'ö- pō: «'Wōn
'ö kwaa- 'tōng- -yö kwa =klang -kē 'ka =glooyi -wōn 'gü yō
-mü -mē 'ka? -Ya -pō 'kwa 'wōn -sē kē -ee? "Eεn 'kwa
'wōn yaa =nē- kē -ee, 'kwa mE dha -ee, "Eεn 'kwa- -mE to
mü kö- 'gü -yö see- -ee?»

¹⁰ =DhE 'ö =yaa- pō "dhü, 'yö- -nu -ta -ga, 'yö- pō 'mE
bha- -dhE: «-Bhö i -gbe 'gü "pu!»

'Yö- 'gü -pu, 'yö- -kō bha 'ö pa ö diëë, 'yö bo.

¹¹ 'Wōn 'ö Yesu -ya -kē "dhü =glooyi 'ka bha, 'pu 'ö- wo
-gōmE -nu bha- -nu -bha, -a -naa 'yii kē, 'yö 'wo -ya 'pē
'wo dho- kē Yesu 'ka -a "slēn bho -sü -bha.

Yesu -bha ö -bha =klang -nu 'sü -kō -dhiang 'ö Dhukö -ya
zē

(Matiö 10,1-4; Makö 3,13-19)

¹² -A "tōng =dede 'ö "dhü bha- 'ka, 'yö Yesu -yö =wli 'yö
dho -bhEa Atanna -dhE -dhE 'gü -tōn =gbin-, 'yö -wō 'gü
'yaan 'yö -dhE -yö =kpaō. ¹³ =DhE 'ö -dhE =ya =kpaō, 'yö ö
-bha =klang -nu -dhE, 'yö- mE -kaōng do ga =plE zē- 'gü,
'yö- -nu -ya ö -bha bōmE -nu 'ka. ¹⁴ 'mE 'ö- -nu -ya "dhü
bha -wa mE do -dhE Simō, 'yö- 'tō -ya -ta -dhE Piēdhö.
'Yö 'wo- mE do 'bha -dhE Andre, 'yö -kē Piēdhö 'zlaa-
'ka, 'yö Zakö waa- Zan, 'yö Fidhipö, 'yö Batedhemi, ¹⁵ 'yö
Matiö, Toma, 'yö Adhöfe gbö Zakö, 'yö Simō 'dhE 'wo-
-dhE «"setakozēmE» ¹⁶ 'yö Zudē 'ö -kē Zakö gbö 'ka waa-
Zuda Isikadhio'tö 'ö Yesu go bha.

Dhiang 'ö Yesu -ya zē 'mE 'wo nu "tv -to ö -wō -bha -dhE
'gü -a -nu -dhE 'ö Dhukö -ya pō

(Matiö 4,23-25)

¹⁷ =DhE 'ö =ya ö -bha bōmE -nu bha- -nu -ya "dhü, 'yö
wEng- -nu 'wo =lōō, 'yö 'wo dho 'wo =loo -dhE "gbEa -dhE
do 'gü, kö- -bha =klang -nu kpō 'dhE 'wo to -wo dō siē- -gō

mü, waa- mεbhıdhe "dhaa 'wo go Zude -sε =gban "pεpε 'gü waa- Zedhizadhεmō -dhε -nu waa- 'pōdhε -nu 'wo 'yi "kpung "dhiü -dhε -nu 'gü, Tii- -dhε -nu waa- Sidon -dhε -nu 'gü -a -nu 'dhö, kö =wa nu kö -wo wo "tu 'to- -wu -bha, kö -yö wo dha woo- "yua -nu -gō. ¹⁸ 'Yö 'mε 'ö "yina yaa -yö gun- -nu -wëë -kë wo sië bha 'wo nu- "piü, 'yö 'wo dha. ¹⁹ Mε "pεpε 'wo bha- -nu =gban- -gun -kō -zun Yesu bha -dhε =në- mōō- sië, -a -gεn -mü =dhε 'gügıudhe 'ö gun- 'gü bha =në gun- -nu dha sië- -nu -bha "yua -nu -gō.

(Matiö 5,1-12)

²⁰ =Dhε 'ö =ya kë "dhü, 'yö 'daōnnu 'yö ö -bha =klang -nu -ta -ga 'yö- pō: «'Mε 'ka "flεεmε -nu 'ka ka -bha -së; -a -gεn -mü =dhε Atanna -bha -gblüdedhε -yö -ya kaa- -ya 'gü.

²¹ 'Mε 'ö din- 'dhö ka -bha ka -bha -së; -a -gεn -mü =dhε ka 'kën -wōn -yö -dhö! 'Mε 'ka "gbu bō sië "tüng ya- 'gü ka -bha -së; -a -gεn -mü =dhε ka =niida -wōn -yö -dhö!

²² 'Mε 'ö mε "bhıı- -nu 'wo dho -ya ka -san 'ka "εεn 'wo dho 'tōng -ya ka -ta -nu wo, "εεn 'wo "si -nu bho ka -gō, "εεn 'wo kpaō -pε ka -bha mang Mεgbōmε n -wōn 'gü, kö ka -bha -së. ²³ =Ya kë "dhü ka =nii -yö -da kö 'ka -së kë- "dhiü, -a 'klōō- -mü =dhε ka -dho -a =trōōn 'kpıi- =slōō dhang- 'gü; -a -gεn -mü =dhε -a -nu "bhεma -nu -dō 'ka -mü, -wo kë -kë "dhü Atanna -wıdhiüloome -nu 'ka yi 'bha 'ka.

²⁴ "Kεε 'mε 'kö ka -zë 'ka =naōmε -nu 'ka "tüng ya- 'gü bha ka -bha -yö -wëësü; -a -gεn -mü =dhε ka -bha =në 'ka -kë sië bha ("kεε dhia" -zë 'yaa ka -bha -sël)

²⁵ 'Mε 'ka 'kënsü 'ka "tüng ya- 'gü bha ka -bha -yö -wëësü; -a -gεn -mü =dhε din- -dho ka kë. 'Mε 'ka "yıı 'to sië "tüng ya- 'gü bha, ka -bha -yö -wëësü; -a -gεn -mü =dhε -wëë -dho bō ka -ta 'ö 'ka "gbu bō!

²⁶ 'ME 'ö mE =gban "pEpe 'wo ka -dhiang -së zë sië bha, ka -bha -yö -wëësü, -a -gEn -mü =dHE -a -nu "bhEma -nu kë -gleng do bha =në- -kë Atanna -wU =kwaanmE -nu -gO.
(Matiö 5,38-48; Matiö 7,12a)

²⁷ Yö =në- -wOn 'gü, 'yö 'mE 'ka ka "tU 'to sië n -wU -bha bha, 'a dho- pö ka -dHE =dHE ka -zë ka 'yaO- -nu -dho -yö ka kë, kö 'ka 'wOn -së kë 'mE ka -san -ya -nu -kë -a -nu -dHE. ²⁸ -Ka 'dhuë- kë 'mE 'wo "dhang -da sië ka -bha bha- -nu -bha, kö 'ka bhEa" Atanna -dHE 'mE 'wo ka -wëédHE bho sië -nu -wOn 'gü. ²⁹ =Ya kë =dHE =wa ka "tU "pEan do -ma, -kaa "pEan do 'dHE 'ö to- slëë- -mE -ta kö -ya -ma 'pö. =Ya kë =dHE =wa ka -bha =gbauu- 'sü ka -gO (faandHE -bha), -kaa -mE 'to mü kö -yö kaa- "bhEe -nu =gban 'sü. ³⁰ ME "U mE 'ö pë -gbadhE ka -gO, -kaa nu- -mE -dHE. =Ya kë =dHE mE 'bha =ya ka =slOOpë 'sü ka -gO, -kaa 'to- -gO. ³¹ 'Pë 'ö 'ka- "piü =dHE -wa kë ka -dHE bha kaa -dU 'pö -kaa kë mE -nu -dHE.

³² =Ya kë =dHE 'mE 'ö ka -dho -ya -nu -kë wo =në- -nu -dho =ya ka kë doseng bha -oo, kö ka -bho "kpungtaame -nu "piü -dHE 'pö 'mE? ME =gban -wa 'dHE 'kö bha- -kë! ³³ =Ya kë 'zü =dHE 'ka 'wOn -së kë 'mE 'wo 'wOn -së -kë ka -dHE =në- -nu -dHE doseng bha -oo, kö ka -bho 'ko "piü -dHE 'pö 'mE? 'WOnyaakëme -nu -wayö -zë -kë 'pö! ³⁴ =Ya kë =dHE 'ka "pO dO 'mE 'ka 'dhang bho- "dhiü =dHE -yö -dho -a bho bha =në- -mE -bha doseng bha -oo, kö ka -bho "kpungtaame -nu "piü -dHE 'pö 'mE? Woo -dU 'pö -wo "pO -dO mE -nu -bha "dhü kë "dhü kö 'wo- "wEe =slOo. ³⁵ Ka -zë ka 'yaO- -nu -dho ka kë kö 'ka 'wOn -së kë do 'ka 'dho- 'ka, kö 'ka "pO dO 'ka 'dho ka -zU 'gOn- bho -wOn -dHE. =Ya kë "dhü ka =trOOn- -dho kë 'kpii- dhang- 'gü, 'ö mE =gban 'wo ka dO Atanna 'ö dhang- 'gü -a -bha 'në -nu 'ka, -a -gEn -mü =dHE -a "klU -yö -së 'mE 'waa 'wOn -së dO bha waa- "gblüyaame -nu =gban 'ka. ³⁶ -A -kë "dhü -sü

-wɔŋ 'gü, ka Dë 'ö dhang- 'gü bha mɛbɥɥdhe -wëë 'dhö-
kë -kɔ do 'ö- -bha bha mɛ -wëë -yö ka kë 'pö- -kɔ -bha.

(Matiö 7,1-5)

³⁷ 'Ka 'dho mɛ -nu -dhiang yaa zë kö Atanna -dɥ 'pö 'ya
'dho za dɔ ka -bha. 'Ka 'dho 'tɔŋg- -ya mɛ -ta kö Atanna
yöö -dɥ 'pö 'ya 'dho 'tɔŋg- -ya ka -ta. -Ka mɛ -nu -mawɔŋ
'to kö Atanna -dɥ 'pö -yö ka -mawɔŋ 'to. ³⁸ -Ka gbaɔ- mɛ
-nu -gɔ, kö Atanna -dɥ 'pö -yö gbaɔ- ka -gɔ. -Yö -dho pë
dan 'ö pë pa 'ö =wɛnng -zü 'ö- sü 'ö- =loo ka -gɔ =gbauu-
'yië- 'gü; -a -gɛŋ -mü -dhe pë do 'ka dho- 'sü 'ka pë dan-
-bha mɛ -nu -dhe bha =në 'ö dho- 'sü 'pö 'ö ka -bha dan-
-bha.»

³⁹ 'Yö "gwënnng "wɛɛ do 'bha -da -a -nu -dhe 'ö- pö:
«"ɛɛŋ -yö ka 'gü =dhe "yanwlümɛ -mɔɔ -bha 'ö zun
"yanwlümɛ 'bha -dhe "dhiö, 'yö =gban =plɛ 'waa -pö -yɛ
'gü -ee? ⁴⁰ -Yö kë ka "yaan =dhe =klangdhiö -zë yöö pë dɔ
-kɔ "ʋʋ -kɔ 'ö- 'gü, 'yii 'dho ziö ö -gɔmɛ -zë -ta. =Ya kë
=dhe =ya pë dɔ "gbɥɥ-, -yö -mɔɔ -bha 'ö =mɔɔ ö -gɔmɛ
'ka, "kɛɛ 'yii 'dho ziö -zë wo- -ta.

⁴¹ -Më =në -kë 'yö 'i "yɛ -bi yö mɛ -nu -zë -nu "yan
-bha, 'yö 'bhaa "dhü =blün 'kö bhi -zë i "yan -bha bha-
yö? ⁴² "ɛɛŋ i -mɔɔ -bha 'i- pö mɛ -dhe =dhe: «N
"taɔŋgdë, -bhö dɔ kö 'a blëë bho i "yan -bha -kɔ kë
=dhe kö "dhü =blün 'ö bhi -zë i "yënnng bha 'bhii- bho mü.
"Gblüödhɛtiimɛ, -bhö "dhü =blün 'ö i "yënnng bha- bho
'mü =kö -blɛsü kö 'i -dhe yö -së 'ka kö 'i gun -na "yɛ -bi
bho i "tɛado "yënnng

(Matiö 7,16-20; Matiö 12,33-35)

⁴³ -Yö kë ka "yaan =dhe "dhü -së 'yaa bhɛ yaa dɔ,
"ɛɛŋ "dhü yaa 'yaa bhɛ -së dɔ 'pö; ⁴⁴ -a -gɛŋ -mü =dhe
"dhü 'ö 'dhö -wa suu -dɔ ö bhɛ =në- -bha. 'Waa "dhü
"wɛɛ bhɛ bho "dhü "wɛɛ 'gü. ⁴⁵ Zuëga -së 'dhö 'mɛ 'ö
"gblüö- -a -mɛ -bha "klüsédhe -gɛŋ -yö -gban -a zuëga

bha =në- -bha, 'yö zuëga yaa 'dhö mE 'ö "gblüü- 'ö- -bha -mawɔnyaadhE -gEn -yö go 'pö- zuë" 'gü-dhE -kɔ do bha-'dhö; -a -gEn -mü =dhE pë 'ö mE zuë" "piü 'yö -wo mE "dhi -ta.»

"Gwënnng 'ö -gban 'kɔ do -sü -bha 'ö Yesu -ya -da -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 7,24-27)

⁴⁶ 'Yö Yesu -ya pö- -nu -dhE: «N -dhE 'ka- wo n DëmE, n DëmE ya- -gEn -mü -më 'ka "kEE kö 'pë 'a- pö ka -dhE 'kaa- 'bha kë? ⁴⁷ 'ME =ya bɔ n 'ka 'ö n -wɔ -ya 'klɔɔ- "dhiü, 'ö -tosEa -kë -bha bha 'ö bhɔ pë 'dhE 'ö- -bha a -dho -a pö ka -dhE. ⁴⁸ -A -mE -yö -bhɔ gɔndënë do 'ö- pö yöö 'kɔ do, 'ö ö -bha 'kɔ bha- "kpan "sE pɔn 'ö dho 'ö zun- 'ka -gwë -bha, 'ö dho 'ö 'kɔ bha- -gEn -gban -gwë -ta =në- -bha. =DhE 'ö =yaa- 'kɔ bha- dɔ, yi do 'ka 'yö dha -yö ban, 'yö "yi -yö pa, 'yö "yi "tEE -yö nu -yö -gban 'kɔ bha- -bha, "kEE 'yö 'yii 'wü, -a -gEn 'ö -gban -sü 'ka -gwë -ta bha- -wɔn 'gü. ⁴⁹ "KEE mE 'ö bɔ n 'ka 'ö n -wɔ ma, "kEE 'ö 'yaa- -yaki -ya, 'ö- "tu 'yaa kë- -bha -a -mE -yö -bhɔ 'mE 'ö- pö 'ö 'kɔ do, 'ö 'yii 'kɔ "kpan "sE 'pɔn kö -ya -gEn -da "sEE, "kEE 'ö- "kpan -ya 'tëng- -ta "wEEwEE =në- -bha. =DhE 'ö =yaa- dɔ, 'yö dha -yö ban, 'yö "yi -yö pa, 'yö "yi "tEE -yö nu 'ö -gban 'kɔ -bha. "KEE 'yö 'yii dha- -gɔ, -pö 'ö- wo 'ö wü, -yö kë -wü -trëkë -trëkëdhö.

7

Yesu -bha "sɔdha -gɔmE do -bha gwëëmi -kë "klüüklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 8,5-13)

¹ =DhE 'ö Yesu =ya ziö 'mE 'wo bha- -nu -dhE 'wɔn -nu 'gü "dhü 'dɔɔndhö, 'yö -ziö 'ö dho KapEEnaɔmö. ² 'ö gun "dhü kö Wlɔmö -mE -nu -bha "sɔdha -gɔmE do 'bha bha-

-bha gwëemi 'ö- -wɔn 'dhö- -gɔ "gbɩ- =dedewo bha- 'gü 'yaa -së, kö =ya wɔ "dhëng yaa "dhiü. ³ =Dhë 'ö "sɔdha -gɔmɛ bha 'ö Yesu -wɔn -taɔng ma, 'yö Zuifö -nu -bha mɛ zizi 'bha -nu bɔ 'mü kö -wo 'dho -wo bhɛa" Yesu -dhɛ kö -yö nu kö -yö ö -bha gwëemi bha- dha ö -dhɛ. ⁴ 'Yö 'mɛ 'wo bha 'wo dho 'wo =loo Yesu -dhɛ 'gü, 'yö 'wo =bhɛa- -dhɛ =dedewo -sɔbhɛɛ 'ka 'wo- pö: «-Bhö dɔ =në- wo "gbɩ- kö 'i "ta 'mɛ bha- -dhɛ, -a -gɛn -mü =dhɛ 'mɛ bha 'mɛ 'ö =ya mɛ -dhɛ 'ö mɛ- dho- -bha =dhiɔwɩ -bha -a -mɛ -mü; ⁵ -a -gɛn -mü =dhɛ yii- "sɛgɔ ya- -dhɔ -ya -kë, yö =në yii- -yakwëëkëgükɔ ya- dɔ.»

⁶ 'Mɛ 'wo bha 'yö waa- Yesu -nu 'wo -ziö 'wo dho. =Dhɛ 'ö =wa =tëng "sɔdha -gɔmɛ bha- -bha 'kɔ -ta, 'yö gɔndë bha 'ö ö -sëmɛ 'bha -nu bɔ Yesu -dhɛ. 'Yö 'mɛ bha 'wo- pö Yesu -dhɛ: «Yi Dëmɛ, yi "taɔngdë -ya pö 'yi nu kö 'yi- pö i -dhɛ =dhɛ 'bha 'dho i -dɩ ziö "yɛ 'gü "wɛɛwɛɛ, "kɛɛ ö -bhlëë 'yaa 'dhö kö 'i -da ö -gɔ 'kɔɔdhö. ⁷ Yö =në- -wɔn 'gü 'yö yöö =dede 'yii nu i -dhɛ 'gü, -a -gɛn -mü =dhɛ -yö ö -dɩ -dɔ =dhɛ 'yaa -wo i wëëdhö -mɛ 'ka. "Kɛɛ 'ö 'dhang -bho "dhiü =dhɛ 'bha 'to yö kö 'i "dhiyanwɩ do -zian pö, ö -bha gwëemi bha- -dho dha. ⁸ -A -gɛn -mü =dhɛ yöö -dɩ 'pö ö -gɔdhiü mɛ -dhö, "kɛɛ -yö ö -bha -pö 'pö ö -kɔwɩöömɛ -nu -dhɛ 'wo- ma, 'ö- pö mɛ 'bha -dhɛ: «-Bhö 'dho!» 'ö dho, 'ö- pö mɛ 'bha -dhɛ: «-Bhö nu!» 'ö nu, 'ö- pö ö -bha gwëemi -dhɛ: «-Bhö -a kë =ni!» 'ö- -kë. ("Sanni -wa kë yö -zë ö -dhɛ "dhü 'yö bhi -zë =wɛ?»)»

⁹ =Dhɛ 'wo naɔ bha- dɔ Yesu -gɔ 'ö- ma =dhɛ -kɔ bha- 'dhö, 'yö "sɔdha -gɔmɛ bha- -wɔn "dhia -yö ma- 'gü -a -wɩ bha- "piü. 'Yö ö wɔ =slëë mɛ kpö 'wo gun- =keng- bha- -nu -ta 'ö- pö: «A- pö ka -dhɛ =dhɛ 'mii 'dhang bho n "dhiü -mɛ 'ö =dhɛ 'mɛ ya- 'dhö -a yö Izraɛdhö -mɛ -nu -zian kpö 'gü.

¹⁰ 'Mɛ 'wo nu naɔ dɔ bha- -nu yee kë -sü 'ka kö -wo

'dho "kwεandhö, "sanni -wo 'dho kö -wo =loo kö gwëemi 'ö- 'gü 'yaa gun -së bha =ya kë "klüöklü.

Yesu -bha =gεandhe do -bha 'në -bö -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

¹¹ -A -dhekpaoyi 'dhe 'ö dɔ- "piü, 'yö Yesu -yö dho 'pödhε do 'bha 'wo- -dhe Naε bha- 'gü kö- -bha =klang -nu waa- mε kpö 'gbε -wa =keng-. ¹² =Dhe 'ö =wa 'dho =wa =loo 'pö- "saan "dhiü, 'wo dho -dhe -ga kö -wo 'dho sië mε =gee do 'bha -wεε bho -dhe 'gü, 'nëglɔɔnnë 'wo gun 'dho sië- 'ka "dhü bha =gεandhe 'bha gbö =në gun- 'ka, "kεε -yö -gun ö dhe -gɔ "dhü doseng. Kö mε kpö 'kpii- 'wo go 'pödhε bha- 'gü 'wo 'dho sië 'në bha -wεε bho -dhe 'gü bha =wa dɔ dhebho bha- =keng- "wε -dungdhö. ¹³ =Dhe 'ö kwa Dëmε -ya yö, 'yö -wëë -yö bɔ- -ta 'yö- pö- -dhe: «'Bha 'dho "gbɔ bɔ, dhebhone!»

¹⁴ 'Yö =yɔɔn mε =gee bha- "sɔɔ, 'yö ö -kɔ -ya -bha. 'Yö 'mε 'wo gun- bun sië bha 'wo wo bo 'wo 'daɔnnu, 'yö- pö: «'Nëglɔɔnnë, -bhö "wli, ma =në 'a- pö!»

¹⁵ =Dhe 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö mε bha 'ö =wli 'ö -ya ö -gεan, 'yö zun dhiang zë -sü -bha. 'Yö Yesu -ya sü 'ö- nu dhe -dhe. ¹⁶ 'Yö "suü 'dhö -da mε 'wo gun mü bha- -nu =gban "pεpε 'gü, 'yö 'wo -ya Atanna 'tɔ bhɔ -sü -bha 'wo- pö: «Atanna =ya ö -wɔdhiüloomε 'kpii- do bɔ kwa -dhe, -a -zɔ =ya -bö (Izraεdhö -mε -nu 'ö yi sü 'ö yi -ya -dɪ -ta ö -bha 'ka) bha yi -wɔn -ta.

¹⁷ 'Wɔn 'ö Yesu -ya -kë "dhü bha, 'yö- -taɔng -yö dho 'ö =mɔɔ Izraεdhö -sε =gban "pεpε 'gü waa- -züzü -dhe -nu 'dhö.

Zan Mezumε -bha mε -bɔ Yesu dhεεkpödhε 'gü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 11,2-19*)

¹⁸ 'Yö 'wɔn -nu 'ö Yesu gun- kë sië bha Zan -bha =klang -nu 'wo dho 'wo- =gban -gɛn dɔ- -dhɛ. ¹⁹ 'Yö Zan -ya mɛ =plɛ -dhɛ 'yö- -nu bɔ Yesu "piü kö -wa dhɛɛ" 'kpɔ -wa pö: «'Mɛ 'wo -ya -gɔ bha yö -mü yö =në- 'ka -ee, "ɛɛn -wo -tun =kö dɔ mɛ "wɛɛ 'bha -gɔ -ee?» ²⁰ =Dhɛ 'ö =wa 'dho =wa =loo mü, 'yö 'wo- pö Yesu -dhɛ: «Zan Mɛzumɛ -yö yi -bɔ i "piü kö 'yi i dhɛɛ" 'kpɔ =dhɛ 'mɛ 'yi -ya -gɔ bha yö -mü i 'ka -ee, "ɛɛn yi -tun =kö -ya mɛ "wɛɛ 'bha -gɔ -ee?»

²¹ -Wo -to -dhɛ do bha- 'gü, 'yö Yesu -yö mɛ 'gbɛ dha -a -nu -bha "yua -nu oo, -a -nu -bha =niɔɔdhɛ -nu waa "yina yaa -nu -gɔ, 'yö "yanwɫümɛ 'gbɛ "yan "dhiü -pɔ. ²² 'Yö dhɛɛ" bha -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'Wɔn 'ö ka "yan -ya yö 'ö ka "tɔ -yö -da 'gü bha, -ka 'dho 'ka- -gɛn dɔ Zan -dhɛ kö 'ka- pö- -dhɛ =dhɛ: «"Yanwɫümɛ -nu -wo -dhɛ yö sië, 'ö -gɛnloomɛ -nu 'wo "ta sü, =weeyuamɛ -nu -wo kë sië "klüüklü, 'ö "tɔwɫümɛ -nu 'wo 'wɔn ma, 'ö 'mɛ =wa ga 'wo -bö sië, 'ö 'wo Atanna -bha naɔ -së bha- dɔ sië -wëemɛ -nu -gɔ. ²³ Mɛ "ɔɔ mɛ 'ö 'mii kë =dhɛ -a -gɛn "dhiü -zuö -bha -gwë 'dhö Atanna -bha zian -ta kö -yö -pö -a -wɔn 'gü, kö- -mɛ -bha -së.»

²⁴ =Dhɛ 'ö 'mɛ 'ö Zan -ya -nu bɔ bha =wa 'dho, 'yö Yesu -yö zun dhɛɛ" 'kpɔ -sü -bha 'mɛ 'wo gun mü bha- -nu -gɔ Zan -bu 'gü 'ö- pö: «"Tungtadhɛ 'ö Zan gun- 'gü bha, -më =në 'ka kë dho- -ga -dhɛ 'gü mü bha? -Kaadhüga 'ö "tɛɛ -ya -vin 'ö dho- 'ka =ni 'ö dho- 'ka =ni yö -mü -ee? ²⁵ "ɛɛn mɛ 'bha 'ö sɔ -së -yö gun- -bha yö -mü -ee? "ɛɛn -më =në 'ka kë dho- -ga -dhɛ 'gü? -Ka -dhɛ -ga! 'Mɛ 'ö sɔ -së 'dhö- -nu -bha 'ö 'wo -tosɛa -së kë sië, -wo -kë -gblüdeddhɛ -kɔ -nu =në- 'gü. ²⁶ -Më =në 'ka kë dho -ga -dhɛ 'gü 'sa? Atanna -wɔdhiüloomɛ -ee? A- pö ka -dhɛ =ma =iin, -a yöö -zian -zë =bhlëë- 'kpii- Atanna -wɔdhiüloomɛ -bha. ²⁷ 'Mɛ 'ö Atanna -ya -dhiang zë ö -gɔ 'sëeddhɛ 'gü 'ö- pö- -bha =dhɛ:

◁-Bhö -dhe -ga, 'ma me bo i "dhiü

kö -yö i -bo -ta -zian -pë kë bha 'yö bha.»

²⁸ A- -pö ka -dhe kpenngdhö =dhe: Me "pepe 'kö dhebho -ya -nu kpö, -a me 'bha 'kö- -duε dho kē 'kpii- kö -yö ziö Zan -bha -ta 'yaa 'dhö, "keε 'sa kö 'me 'ö me "bhlängsü 'ka Atanna -bha -gblüeddhεpö 'gü, yö -zē -duε -yö 'kpii- Zan -zē -bha.»

²⁹ 'Sa me "pepe 'kö 'wo Zan dhiang zē -dhe yö, aa" =ni 'niisongkunme -nu -zian -wo kē 'dhang -bho -wu "dhiü 'ö 'wo tεanwön nu Atanna -dhe, 'ö 'wo -wɪ -bha kö -yö wo -go 'wön yaa 'gü -zu bho.

³⁰ "Keε Fadhizien -nu waa- Zuifö -nu -bha 'tonggomε -nu -zē 'wii- -yö bo, 'wii "wɪ- -bha kö Zan -yö wo "zu. Yö =nē- -wön 'gü, 'yö -a -nu dha 'ö Atanna yöö- wo 'nu bha 'wo wo -dɪ =fiē -sü 'ka- 'gü.

³¹ 'Yö go mü 'ö- pö: «=Ya kē "dhü kö 'me 'wo =dεε -yën ya- 'gü, -a -dho -a -nu -zön -mē =nē- 'ka? ³² -A -nu =tεni- -kē =dhe nuē" -nu 'wo -ya -sü 'ka "dheε 'kpii- 'gü, 'wo dhiang zē siē wo 'ko -dhe -a -nu 'dhö =dhe: «'Ya "tan bho ka -dhe kö 'ka- kē, "keε 'kii "wɪ- -bha kö 'ka "tan kē. Kaa do bha 'ya "gbɔ bo 'zü ka -dhe, "keε 'kii "gbɔ bo! ³³ -A pö 'a- wo "dhü bha- -gεn -mü =dhe =dhe 'ö Zan Mezumε =ya nu "kpöng =taa 'ö 'yii we mü, 'ö 'yii -bhöpē -bhö, 'yö 'ka- pö- -bha =dhe "yina yaa -ya 'gü. ³⁴ =Dhe 'ö mang Mεgbömε 'ma nu 'zü 'ö ma -zē 'mii we waa- -bhöpē -nu -kian 'to, 'yö ka- pö n -bha =dhe we mü -dudu -mü n 'ka. "εεn 'zü a -nēng 'niisongkunme -nu "εεn Atanna 'to zē -me -nu -bha! ³⁵ "Keε yö =nē- =gban 'gü, 'me 'kö 'wo 'wöndömε -nu 'ka, -a -nu =gban "pepe -wo kē- 'wön -dö =dhe zian 'ö Zan -ya -zön bha =nē tεan- -zian 'ka.»

Yesu -bha -da Simo Fadhizien mi -go 'koodhö -kö -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

³⁶ Yi do 'ka 'yö Fadhiziɛn mi do -yö Yesu -dhe -bhöpë 'ka ö -gɔ 'kɔɔdhö. 'Yö dho. =Dhe 'ö =ya 'dho =ya =loo mü, ('yö 'waanu =dhe -kɔ 'wo- -kë 'ka wo wɔ -kɔ 'gü -a 'dhö), 'yö 'wo zun pë -bhö -sü -bha, ³⁷ "kwɛɛkwɛɛkédhe do 'bha -yö -gun 'pödhɛ bha- 'gü. =Dhe 'ö =ya Yesu -kë Fadhiziɛn mi bha- -gɔ 'kɔɔdhö -wɔn ma, 'yö dho mü kö -sangdhe do 'ö -dhasiklɔɔ "yi 'dhö- pa -sü 'ka -ya -gɔ. ³⁸ =Dhe 'ö =ya 'dho =ya =loo mü, 'yö bɔ Yesu =kee- -ta, 'yö dho- -gɛn "piü 'yö zun ö kpiö 'gü, 'yö -ya "gbɔ bɔ -sü -bha, 'yö- "yanyi -yö zun =wɛnng -sü -bha Yesu -gɛn -ta -wla -wla -wladhö, 'yö ö -gɔ "gblënu 'yö ö -gɔdhɛ kun 'ö- -ziö ö "yanyi bha- -bha, 'yö ö "dhi =gblü Yesu -gɛn bha- -bha 'yö- -bha mü, 'yö -dhasiklɔɔ "yi bha- =wɛnng- -gɛn -ta.

³⁹ =Dhe 'ö Fadhiziɛn mi 'ö Yesu -dhe bha 'ö 'wɔn bha- -dhe yö, 'yö -ya ö -zɔ 'gɔn -sü -bha 'ö- pö: «=Ya kë =dhe 'mɛ 'ö ya -yö Atanna -wɔdhiüloomɛ =dede 'ka 'nu, kö -yö -dho dhebhɔ 'ö kë sië- -bha bha- dɔ, 'ö- suu dɔ =dhe =niédhe -mü. ⁴⁰ "Kɛɛ Yesu -yö -zɔgɔndhe bha- -to -a "gblüüdhö 'ö- pö- -dhe: «Simɔ, -yö n "piü =dhe 'a 'wɔn do 'bha pö i -dhe.»

'Yö Simɔ -ya pö- -dhe: «N Dëmɛ, n "tu -yö i -wɔ -bha, -a pö!»

⁴¹ 'Yö- pö: «Simɔ, gɔndë do 'bha =në gun 'yö "pɔ dɔ mɛ =plɛ -bha. 'Yö 'wëë- "gblü -kaɔng =plɛ "pɔ dɔ mɛ do bha, 'yö dho 'yö 'wëë- "gblü =plɛ nu mɛ do 'dhe to bha- -dhe. ⁴² =Dhe 'ö "pɔ bha =ya =gwëë, 'ö =yaa- 'wɔn dɔ =dhe -a bho "sɪ 'yaa- -nu -dhe, 'yö- to "dhü 'ö- =gbaɔ- -nu -gɔ.»

'Yö Yesu -ya pö Simɔ -dhe: «'Ma i dhɛɛ" 'kpɔ: Mɛ =plɛ 'wo- -nu -mawɔn to bha, -a de -sü 'pö 'mɛ 'ö- -nu -mawɔn to bha- -dhɔ dho- kë 'ö -ziö mü?»

⁴³ 'Yö Simɔ -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «A n -zɔ -gɔn =dhe 'mɛ 'ö- -bha 'wëë- gun 'kpii- bha yö -mü.» 'Yö Yesu -ya pö- -dhe: «-Yö "dhü tɛan- 'ka, Simɔ!»

⁴⁴ =DhE 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö =slëë ö 'gü 'ö ö wë bo dhebhone bha- -ta 'ö- pö Simo -dhE 'zü -deewo 'ö- pö: «-Bhö -dhE -ga! 'Bha dhebho ya yö -ee?» Nu 'a- wo i -go 'koo dhö ya 'bhii n -gen -bha "zu (=dhE -ko 'kwa- -kë 'ka kwa wo -ko 'gü bha- 'dhö), "kEE yö -zë =ya n -gen -bha "zu ö "yanyi 'ka =ya ö wundhe ziö- -bha. ⁴⁵ 'A -da i -go 'koo dhö 'bhii -së kë n -bha kö 'i =loo n -bha (=dhE -ko 'kwa kwa 'ko =tua bho- 'ka kwa wo -ko 'gü bha- 'dhö), "kEE 'a -da -zë wo 'koo dhö yö =dEE, yö -zë 'ö zun -loo n n -gen -bha -sü 'ö- bha 'yö- -bha. ⁴⁶ 'Bhii -dhasikloo "yi zun n =gbin- kö -yö kë =dhE 'bha =bhlëë -ya n -bha (=dhE -ko 'ö- 'ka kwa wo -ko 'gü -a 'dhö), "kEE yö -zë =ya -dhasikloo =wennng n -gen -ta. ⁴⁷ Yö =në- -wön 'gü, Simo, 'yö 'a dho- pö i -dhE =dhE 'pë 'ö -kë 'yö n -dho -yö dhebhone bha- -kë "gbu- "dhü bha- -gen -mü =dhE 'wön yaa "pepe 'ö- -kë 'ö- -naa 'yaa gun bha- =gban bian =ya 'go- -bha "pepedhö; -a -gen -mü =dhE 'mE 'wo- -mawön to 'wön 'dEDE 'gü, 'yö- mE -dho -ya -kë 'dEDE.»

⁴⁸ 'Yö- pö dhebho bha- -dhE: «Dhebhone, 'bön 'ö gun i -bha bha- =gban 'go i -bha!»

⁴⁹ =DhE 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö 'mE wEng- -nu 'wo gun pë -bhö sië wo "kwëë bha 'wo zun wo -zu 'gön -sü -bha 'wo- pö: «'MÉ 'ö ya de suu -mü =zoo 'yö mE -nu -bha 'wön yaa -nu =gban -mawön to ya -oo?» ⁵⁰ "KEE 'yö Yesu 'yii ö "tu kë yö -zë -bha, 'yö- to "dhü 'ö- pö dhebhone bha- -dhE: «-Bhö i -bha dho wo i -ta "puu 'ka, i -bha 'dhang -bho n "dhiü -sü =në i dha bha.»

8

Dhong -nu 'wo gun Yesu -go gwëedhe 'gü 'ö Dhukö -ya -dhiang zë

¹⁻² =DhE 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -yö -da 'pö- "gblüglü -nu waa- 'sEennë -nu -bhiëë "piü, Atanna -bha nao -së

'ö -gban -a -bha -gblüeddhε -bha bha- dhiang zë -sü 'ka. Kö- -bha =klangdhiü -nu -kaɔng do ga =plε bha -wa =keng-waa- dhong -nu 'bha -nu 'ö- -nu dha "yua -gɔ, "εεn 'ö "yina yaa -kë -nu 'gü bha- -nu 'dhö. Dhong -nu bha -wa mε do -dhε Madhi 'ö go 'pödhε 'wo- -dhε Madadha bha- 'gü. Madhi bha =në "yina yaa "saɔplε -yö gun- 'gü, 'yö Yesu -ya bho- 'gü. ³ 'Yö Zanö, 'ö -kë -gblüedε Edhodö -bha "kwεangɔdhiü 'wo- -dhε Suza bha- -bha dhebhɔ 'ka, 'yö Sizanö waa- mε kpö 'bha 'ö woo -dɪ 'pö 'wo gun waa- -bha =klang -nu -a -nu -ta 'kun sië -a -nu =slɔɔpë -nu 'ka bha- -nu 'dhö.

-Mlü bɔ "gwënnng 'ö Yesu -ya -da -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 13,1-9; Makö 4,1-9)

⁴ =Dhε 'ö yi do 'ka kö mε =ya 'go 'pö- -nu 'gü 'do 'do 'ka =wa bho wo 'ko -ta "tɔ -to -a -wɔ -bha -dhε 'gü, 'yö "gwënnng do -da -nu -dhε 'ö- pö:

⁵ «Yi do 'ka 'yö gɔndë do -yö =wlü 'yö dho -mlü bɔ -dhε 'gü ö -gɔ 'bhlaa-. =Dhε 'ö =ya 'dho =ya =loo mü, 'yö zun -mlü -pεn -sü -bha. -A -pεn 'ö- wo bha 'yö- ga 'bha -nu 'wo =wεnng zian -gloo "piü ('yö "sε 'yii kpa- -ta), 'yö zian ziö -mε -nu 'wo taa- -ta, 'yö -maa -ya -kpεa -bhö. ⁶ 'Yö- -kɔ "pεan 'bha -yö =wεnng -gwë 'saa- "dhiü, =dhε 'ö =ya bhɔ 'yö "kpεaga "yi 'ö 'yaa gun "sεεdhö mü bha- -wɔn 'gü. ⁷ 'Yö- -kɔ "pεan 'bha -yö =wεnng "glεεn -kpɔɔ 'gü, 'yö bhɔ, "kεε waa- "glεn -wo -bhɔ 'ö 'wo =kpεa wo "kwëë, 'yö "glεn faan -yö -kë -ta 'gbiin- 'yö- zë. ⁸ 'Yö- -kɔ "pεan 'dhε 'ö to 'ö =wεnng "sε -së 'gü, 'yö bhɔ faan =dede 'ka 'yö -dhi, 'yö- -kpaaga do ga- -kë -bha këng do.» =Dhε 'ö =ya ö bo "gwënnng bha- -da -sü 'ka "dhü, 'yö ö -wɔ "dhiü =wlü 'ö- pö: «'Mε 'ö 'wɔn 'gü ma -mε 'ka -ya 'gü ma!»

(Matiö 13,10-17; Makö 4,10-12)

⁹ =DhE 'ö =ya kē "dhü, 'yö- -bha =klang -nu 'wo =yɔɔn- "sɔɔ 'wo- dhE" kpɔ 'wo- pö: «"Gwënnng 'i- -da bha- 'klɔɔ- -mü -mē 'ka?» ¹⁰ 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «Ka -zē Atanna -bha -gblüädēdhE 'gü -wɔn -nu 'ö gun -gblEɳ 'kpɔ -sü 'ka 'ö mE 'bha 'yaa gun- dɔ siē bha -yaa- -ta "pɔ ka -dhE, "kEɛ mE -kpɛa 'kö 'wo to -a -nu -bha -zē, a -dho -dhiang zē- -nu -dhE "gwënnng =nē- 'gü, kē "dhü kö- -nu "yan -ya -dhE yö "kEɛ kö 'wa 'dho- dɔ, kö- -nu "tɔ -ya ma, "kEɛ kö 'wa 'dho- 'klɔɔ- dɔ tongtongdhö.

¹¹ "Kɛɛ "gwënnng 'a- -da bha- 'klɔɔ- =nE: Atanna -wɔ bha =nē =dhE -mlüga 'wo- bɔ bha- 'dhö. ¹² -A 'dhE 'ö =wEɳng zian -gloo "piü bha =nē =dhE 'mE 'wo Atanna -wɔ ma 'ö =ya 'go mü 'ö Sotraan -yö nu 'ö- bho- -nu -zɔ -bha, kē "dhü kö 'wa 'dho 'dhang bho- "dhiü 'ö 'wo dha bha- -nu 'dhö. ¹³ -A 'dhE 'ö =wEɳng -gwë saa- "dhiü bha =nē =dhE 'pö =dhE 'mE =wa Atanna -wɔ ma, 'ö 'wo sa- -ta 'wo- kun wo faan 'ka, "kEɛ 'ö- yun 'yaa ziö- -nu 'gü, 'ö 'wɔn "gbɩ- 'nē 'bha =ya -da -nu -ta kö =wa "tüng 'nē 'bha kē 'mü 'wo -kan Atanna -wɔ -bha bha- -nu 'dhö. ¹⁴ -A 'dhE 'ö =wEɳng "glEɳ 'gü bha =nē =dhE 'pö =dhE 'mE 'wo Atanna -wɔ ma, 'ö 'wo 'dhang bho- "dhiü, "kEɛ 'yö "kpɔngtaapē -nu 'ö -gban -zɔgɔndhe -nu oo, =naɔ -dhɔ -nu oo, =niidadhe kē -sü -nu 'ö "kpɔng =taa yö -a -wɔn -bha bha 'ö- -nu -kan Atanna -bha 'yö 'wo- -wɔ 'ö- ma bha- =trɔɔn 'yaa kē- -nu -bha bha- -nu 'dhö. ¹⁵ -A 'dhE 'ö =wEɳng "sE -sē 'gü bha =nē =dhE 'pö =dhE 'mE 'wo Atanna -wɔ ma, 'ö 'wo -wɩ -bha zuē" -sē 'ka 'ö 'wo -kplü -bha wo faan -gban 'ka, 'ö 'wo =trɔɔn -kē -dhE zuēsEadhE 'gü -a -nu 'dhö.

-Dhangbha "gwënnng 'ö Yesu -ya -da -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

(Makö 4,21-25)

¹⁶ =DhE 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö "gwënnng -dee 'bha -da 'zü- -nu -dhE 'ö- pö: «ME 'bha 'yaa -dhangbha

do 'yaa 'dho 'yaa 'tɛa- kpa- -ta, "ɛɛn 'yaa dho 'yaa- -da "gbang =wlöö, "kɛɛ -ya -sü 'ö- do -dhangbha -dotapɛ =nɛ- -ta kɛ "dhü kö mɛ =ya -da 'kɔɔdhö kö -yö -dhe yö. ¹⁷ -A -gɛn -mü =dhe pɛ "ɔɔ pɛ 'dhe 'kö -bin 'gü, -a =gban- -dho -wo "yɛa-, -a 'bha 'yii 'dho 'to -gblɛn 'kpɔ 'gü, 'sa 'wɔn "pɛpɛ 'ö- 'gü 'dhö tii, -a =gban -ta -dho "pɔ 'ö -ya 'yɛnng- -dhe.

¹⁸ =Dhe 'ö "dhü, -ka ka -zɔ 'to ka -dɪ 'gü ka "tɔ -to 'wɔn -bha -kɔ 'gü; -a -gɛn -mü =dhe 'mɛ 'ö pɛ 'dhö- -gɔ 'ö- -ziö 'gü -ziö =nɛ 'wo dho- -mɛ taa kɛ, "kɛɛ 'mɛ 'kö pɛ 'bha 'yaa- -gɔ, 'ö- sɛɛn" 'nɛ 'dhe -zian 'ö- -gɔ 'yaa- -ziö 'gü ziö bha, -a 'dhe 'nɛ ö -zɔ 'gɔn siɛ- -dhe bha, -wo -dho -a 'sü- -mɛ -gɔ.

'Mɛ 'ö Yesu -ya -nu do ö -bha mɛ 'ka -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zɛ

(Matiö 12,46-50; Makö 3,31-35)

¹⁹ -Yö -to -dhe bha- 'gü 'yö- dhe waa- dheebhang -nu 'wo nu- =keng-. "Kɛɛ -kɔ 'wo dho- kɛ- 'ka kö -wo -kpan -bha, 'wii- -kɔ yö mɛ "bhɪ- "dhaa 'wo gun- =klɛn -sü 'ka- -zü bha- -wɔn 'gü. ²⁰ 'Yö 'wo nu 'wo- pö Yesu -dhe: «I dhe waa- i dheebhang -nu =wa nu, -wo "kpɛnngdhö, -wa "piö =dhe 'ka ka 'ko yö.»

²¹ "Kɛɛ 'yö Yesu -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «N dheebhang 'bha 'yaa 'dhö kö 'yii kɛ 'mɛ 'kö 'wo wo "tɔ 'to Atanna -wɔ -bha 'wo- 'gü -wɔn -kɛ bha- -nu 'ka.»

Yesu -bha "tɛɛ -dha "kan -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zɛ

(Matiö 8,23-27; Makö 4,35-41)

²² Yi do 'ka 'yö Yesu waa- -bha =klang -nu 'wo -da "kplagɔnɛ do 'gü, 'yö- pö- -nu -dhe: «-Ka -kwa "yi "kan 'kwa bɔ "yi =taama!» 'Yö 'wo -ziö. ²³ =Dhe 'wo 'dho siɛ, 'yö "tɛɛ -dha -ziisü -yö -ya ban -sü -bha -a -nu -bha "yi -ta mü, 'yö "yi 'dhö -ya "kplagɔnɛ bha- pa -sü -bha "wɛ -yaan

-yaandhö, kö =wa dɔ -dhäng yaa "dhiü, "kεε 'kö Yesu -zë -yö yi =në- zë sië. ²⁴ 'Yö- -bha =klang -nu 'wo =yɔɔn- "sɔɔ 'wo pa- -bha 'wo- pö: «Yi Dëmε, yi Dëmε, =ya dɔ 'ya- =zɔɔ -wa, ga =ya dun kwa -ta -wa!» =Dhε 'ö =wa 'pa- -bha "dhü, 'yö =wlü 'yö =gbla "tεε waa- "yi kpö kpö -nu 'wo gun -da sië- -nu -gɔ "kplagɔnë 'gü bha- -ta, 'yö "tεε -yö bo ziö -sü 'ka, 'yö "yi -dɪ 'pö 'ö bo zɔn -sü 'ka, 'yö -dhε -ta -yö dɔ dingdhö. ²⁵ =Dhε 'ö =ya bo -kë "dhü -sü 'ka, 'yö- pö ö -bha =klang -nu -dhε: «Ka -zɔ -yö n -dhε -dhε =në 'mε 'sa?» "Kεε 'ö gun "dhü kö "suü -ya -nu kë sië =dedewo kö 'wɔn bha- 'wɔn =yaa- -nu 'kɔn, 'yö 'wo -ya -a pö -sü -bha wo 'ko -nu -dhε 'wo- pö: «De suu =në ya =zɔɔ 'yö yö -zë 'ö ö faan -wɔ "tεε waa- "yi -nu =gban -ta 'yö 'wo- -wɔ ma =ni -oo?»

Yesu -bha "yina yaa -kë Zedhazeni -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 8,28-34; Makö 5,1-20)

²⁶ 'Yö 'wo dho 'wo =loo -dhε 'wo gun dho sië- -bha Zedhazeni -sε 'ö Gadhidhe -sε "tüng 'gü bha- 'gü bha- 'gü. ²⁷ =Dhε 'ö Yesu =ya 'go "kplagɔnë 'gü =ya zun "sia-, 'yö mε do 'bha 'ö go 'pödhε bha- 'gü bha 'ö nu dɔ- -gɔ zian-. Mε 'ö "dhü bha "yina yaa kpö 'në 'bha -yö -gun 'gü. 'Ö gun "dhü kö- yi =ya =gwëë kö 'yaa sɔ -da ö -bha, kö 'yaa wɔ 'kɔɔdhö 'zü -zianwo, kö -yö -wɔ bun =taa -dhε -nu =në- 'gü. ²⁸ =Dhε 'ö Yesu yö, 'yö =gbla "gbɪ- 'ka, 'yö zun ö kpiö 'gü Yesu -dhε kö -ya pö sië "gbɪ- 'ka 'ö- pö: «Yesu, Atanna 'ö dhang- 'gü -a gbö, 'kwa ma mü? "εεn i -nu kö 'i n -wëedhε bho -ee? -Bhö dɔ "gbɪ- bhεa" =në 'a- wo i -dhε, 'bha 'dho n -wëedhε bho!»

²⁹ -A pö 'ö- wo "dhü bha- -gεn -mü =dhε 'ö gun "dhü kö Yesu -ya pö sië- -dhε =dhε 'mε 'ö ö -yεa kun- 'gü 'ö- yi =ya =gwëë bha -yö 'go- 'gü. 'Sa kö 'mε 'ö bha -kɔ 'yaa =mɔɔ- -bha 'zü, kö =waa- -lö lɔɔga -nu waa- -piö döngga

-zian 'ka -a -gɛn -bha, -ya -kan 'ö "yina -nu bha 'wo- sü 'wo dho- 'ka "tungtadhɛ -nu 'gü. ³⁰ 'Yö Yesu -ya dhɛɛ" kpɔ 'ö- pö: «-Wo i -dhɛ =dhɛ?» 'Yö- pö: «-Wo n -dhɛ <-gblü "dhaa»»; -a -gɛn -mü =dhɛ "yina -nu 'wo gun- 'gü bha -wo -gun 'gbɛ yaa wo. ³¹ "Kɛɛ kö -wo bhɛa" sië Yesu -dhɛ =dedewo kö 'ya 'dho wo kɛ 'mɛ bha- 'gü 'ö- -nu bɔ -klɔng züziösü 'gü.

³² "Tüng 'wo- kɛ sië- 'ka "dhü bha kö -bhɔ kpö 'bha -yö -bhöpɛ mɔɔ- sië goo -bha -dhɛ 'bha 'gü -tɔn -bha mü. 'Yö "yina -nu bha 'wo =bhɛa Yesu -dhɛ kö =ya wo kɛ 'mɛ bha- 'gü -yö dɔ "gbɩ- -yö wo bɔ -bhɔ kpö bha- 'gü kö 'wo -da -a -nu 'gü. 'Yö Yesu -ya -nu bɔ mü. ³³ 'Yö "yina -nu bha 'wo go 'mɛ bha- 'gü, 'yö 'wo dho 'wo -da -bhɔ -kpluu bha- 'gü, 'yö -bhɔ -nu bha 'wo dɔ -bɛang -bha 'wo go- 'ka goo -bha -dhɛ bha- 'gü, 'yö 'wo dho 'wo drung dɔ "yi -ta "gbɛa 'ö gun mü bha- -bhaa, 'yö "yi -ya -nu =gban zë.

³⁴ =Dhɛ 'ö 'mɛ 'wo gun -bhɔ -kpluu bha- -gɔdhiümɛ -nu 'ka bha 'wo 'wɔn bha- -dhɛ yö, 'yö 'wo dɔ -bɛang -bha 'wo dho- -taɔng 'ka 'pödhɛ bha waa- -züzüdhɛ =gban "pɛpɛ 'gü. ³⁵ 'Yö mɛ -yö go -dhɛ -nu bha- 'gü 'wo nu 'wɔn bha- -dhɛ -ga -dhɛ 'gü. 'Yö 'wo dho 'wo -kpan 'mɛ bha- -bha kö =ya kɛ "klüöklü =ya sɔ -da ö -bha kö -yö -ya sië Yesu "sɔɔ, kö "yina yaa bha- =gbaan 'go- 'gü dee" wo "pɛpɛdhö kö- "yan 'gü =ya =sɔng. =Dhɛ 'wo- -dhɛ yö "dhü, 'yö "suü 'dhö -da -a -nu 'gü. ³⁶ 'Yö 'mɛ 'kö wo -zë 'wo gun 'mɛ bha- -kɛ "klüöklü -dhɛ =dede 'gü bha, -kɔ 'ö -kɛ 'ka 'yö 'mɛ 'ö "yina -kpa -yö gun- 'gü bha 'ö dha, 'yö 'wo- -gɛn dɔ 'mɛ 'wo nu bha- -nu -dhɛ. ³⁷ =Dhɛ 'ö =ya kɛ "dhü, 'yö "suü 'dhö -da mɛ "pɛpɛ 'wo gun Zenezadhe -sɛ bha- 'gü bha- -nu =gban "pɛpɛ 'gü =dedewo, 'yö 'wo nu 'wo =bhɛa Yesu -dhɛ kö -yö 'dho -yö 'go wo -gɔ "sɛ 'gü. =Dhɛ 'ö =ya kɛ "dhü, 'yö Yesu -yö -da "kplagɔnɛ 'gü 'yö ö yee -kɛ 'ö dho.

³⁸ 'Yö 'mE 'ö "yina yaa -yö gun- 'gü bha 'ö =bheä- -dhe kö 'ö 'to- =keng-. "KEE 'yö 'yii "wɪ- -bha, 'yö- pö- -dhe: ³⁹ «-Bhö 'dho i -gɔ 'kɔɔdhö kö 'wɔn 'ö Atanna -ya -kë i -dhe bha 'i- -gen dɔ 'mE 'wo mü- -nu -dhe.

'Yö 'mE bha 'ö dho 'yö -da 'wɔn 'ö Yesu -ya -kë ö -dhe bha- -gen dɔ -sü 'ka 'pö- "piü.

Yesu -bha Zedhiusö 'dhu waa- dhebhɔnë do -a -nu -kë "klüüklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 9,18-26; Makö 5,21-43*)

⁴⁰ =Dhe 'ö =ya ö "dhiü yee kë 'ö =ya "yi -ta "gbEa 'ö Zenezadhe bha- "kan 'zü -deewo, =ya 'dho =ya =loo -dhe 'wo "ta zü bho- -bha -blEESü bha- 'gü kö mE =gban "pEPE "yan -ya -gɔ, kö mE "dhaa -yö dɔ sië- -gɔ mü, ⁴¹ 'yö gɔndënë do 'ö -kë Zuifö -nu -bha Atanna -dhɔkëgükɔ -gɔmE 'ka 'wo- -dhe Zedhiusö bha 'ö nu- "piü, 'yö zun- -dhe ö kpiö 'gü, 'yö =bheä- -dhe kö 'wo 'dho ö -gɔ 'kɔɔdhö. ⁴² -A pö 'ö- wo "dhü bha- -gen -mü -dhe 'ö gun "dhü kö- 'dhunë do 'ö- -gɔ, 'ö- -kwe =ya =mɔɔ -kaɔng do ga =plE -nu -bha bha- 'gü 'yaa -së, kö =ya wɔ 'ya-. Yesu 'dhö gun 'dho sië mü "tüng 'ö- 'gü bha, kö mEbhɪdhe -ya =keng- -yEEdhö, kö =ya dɔ- -nu -kɔ "bhɔ 'gü sɔkɔɔdhö.

⁴³ 'ME 'wo gun- =keng- "dhü bha, dhebhɔnë do 'bha -yö -gun -nu kpö 'gü, 'ö- 'gü 'yaa gun -së. 'Ö gun "dhü kö =yɔɔn yën -yua 'ö zun- -bha -a -kwe =ya kë -kaɔng do ga =plE. Kö- -kweE =gbaan =wEɔng "yua bha- -pë kë -sü -ta -dhɔtrɔɔ -nu "piü, kö- -nu 'bha -kɔ 'yii =mɔɔ- dha -sü -bha. ⁴⁴ Dhebhɔ bha 'yö bɔ Yesu =taama, 'yö =yɔɔn- "sɔɔ, 'yö ö -kɔ -yE -bha sɔ "zɔ -bha. -Yö -to -dhe do bha- 'gü, 'ö- -bha "yua 'ö gun- -bha bha 'ö bo. ⁴⁵ 'Yö Yesu -ya pö: «-Ka dɔ! De =në- -kɔ pa n 'ka bha?» =Dhe 'ö mE =gban 'wo zun -dt -zë -sü -bha dhE" 'kpö 'ö- -kë bha- "dhiü, 'yö PiEdhö -ya pö- -dhe: «'Yö dhE" suu -mE =në 'i- kpɔ

"dhü, n Dëmε? Mε "dhaa 'ö ma i -zü ya 'bhaa- yö =në wo -ee?»

⁴⁶ "ΚΕΕ 'yö Yesu -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «A- -pö mε 'bha =ya -kɔ 'pa n 'ka! -A -gεn -mü =dhε faan 'bha =ya 'go n 'gü, 'ma- -dhε yö.»

⁴⁷ =Dhε 'ö dhebhnë bha =yaa- 'wɔn dɔ =dhε 'slüü- =ya bho ö -ta, 'yö -ya =zii -sü -bha, 'yö dho 'ö zun ö kpiö 'gü Yesu =wlöö, 'yö 'wɔn 'ö- -wɔn 'gü, 'ö pa- -bha sɔ 'ka bha 'ö- -gεn bho mε =gban "pεpε "yaan, 'yö -kɔ 'ö to- 'ka 'pö -dhε do bha- 'gü, 'ö- -bha "yua -yö bo bha 'ö- =gban pö.
⁴⁸ 'Yö Yesu -ya pö- -dhε: «N "tεado, i -bha 'dhang -bho n "dhiü -sü =në i dha bha, -bhö i -bha 'dho wo i 'flëë- 'gü!»

⁴⁹ -Yö -to -a pö "dhü -dhε 'gü, 'yö mε -yö go Zuifö -nu -bha -yakwëëkëgükɔ -gɔmε bha- -gɔ 'kɔɔdhö, 'yö- pö gɔndë bha- -dhε: «'Bha 'dho kwa Dëmε ziö "ye 'gü "wεεwεε, i 'dhu 'yaa mü 'zü.»

⁵⁰ "ΚΕΕ =dhε 'ö Yesu -yö -wɔ bha- ma, 'yö- pö -yakwëëkëgükɔ -gɔmε bha- -dhε 'ö- pö: «'Bha 'dho "suü, 'bha 'dhang bho n "dhiü, i 'dhu bha -yö -dho dha.»

⁵¹ =Dhε 'ö dho 'ö =loo mü, 'yii "wɪ- -bha kö mε 'bha -yö -da ö =keng- 'kɔɔdhö kö 'yii kë Piεdhö 'dhöö, Zan 'dhöö, Zakö waa- 'në bha- dhe waa- dë -nu -zë 'ka. ⁵² Kö 'mε 'kö 'wo gun mü, -a -nu =gban "pεpε -wo "gbɔ =në- bɔ sië, 'ö 'wo -wëë -wɔ kpɔ 'në bha- ga -sü -wɔn 'gü. 'Yö Yesu -ya -nu -dhεa -ga 'ö- pö: «'Ka 'dho "gbɔ bɔ, -a -gεn -mü =dhε -yö yi =në- -zë 'yii ga.»

⁵³ =Dhε 'ö- pö "dhü, 'yö 'wo =wεε dɔ- -bha, -a -gεn -mü =dhε 'ö gun "dhü kö -wa 'wɔn -dɔ 'kpakpadhö =dhε =ya ga. ⁵⁴ "ΚΕΕ =dhε 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -yö 'në bha- kun- kɔ -bha, 'yö =gbla "gbɪ- 'ka 'ö- pö: «'Nëdhiëngnë, -bhö "wlü!»

⁵⁵ 'Në bha -yö -to -dhe do bha- 'gü 'yö- 'nii- -sɛa -yö -da 'gü, 'yö =wli, 'yö Yesu -ya pö -wo nu- -dhe -bhöpë 'ka kö -ya -bhö.

⁵⁶ 'Yö 'wɔn bha- 'wɔn -yö 'në bha- 'kpɔmɛ -nu kɔn -dedewo, "kɛɛ 'yö Yesu -ya pö- -nu -dhe 'wa 'dho- -gɛn dɔ mɛ 'bha -dhe.

9

Yesu -bha ö -bha =klangdhiü -nu bɔ -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 10,5-15; Makö 6,7-13*)

¹ Yi do 'ka 'yö Yesu -yö ö -bha =klang -nu -kaɔng do ga =plɛ bha- -nu -dhe -dhe do 'gü, 'yö "yina yaa -nu -kë mɛ 'gü -sü waa- "yuédhi -nu -kë "klüöklü -sü -faan -da -nu 'gü. ² =Dhe 'ö =yaa- kë "dhü, 'yö dho 'yö- -nu bɔ Atanna -bha -gblüédhe -dhiang zë -dhe 'gü mɛ -nu -dhe, kö =wa 'dho -wo "yuédhi -nu dha. ³ =Dhe 'ö woo ziö, 'yö- pö- -nu -dhe: «Ka 'dho -sü 'ka, 'ka 'dho pë 'bha -pë 'bha 'kun ka -kɔ "piü "ta -kpɔ 'ka -pë 'ka, 'ka 'dho -taadhü 'kun ka =kwɛɛ-, "ɛɛn =kwɛɛsügüpë 'bha 'ya 'dho kë ka -gɔ, -bhöpë 'ya 'dho kë ka -ta, "ɛɛn 'wëëga 'ya 'dho kë ka -ta. -Ka 'dho ka -kɔ 'waa ka -gɛn 'ka, sɔ do 'ö ka -bha bha =në -yö 'to ka -bha, 'ka 'dho- "wɛɛ bha 'sü. ⁴ =Ya kë =dhe 'ka 'dho, =wa ka =yëë bho 'kɔ 'ö- 'gü, -ka 'to yö =në- 'gü kö -yö 'to "dhü -yö zun- 'ka ka 'dho -yi -bha, kö 'ka 'dho 'go mü 'ö 'ka dho ka =yëë bhɔ -dhe "wɛɛ 'bha 'gü ('ö -siö ka -dhɛng bhɔɔ -nu -dhe ka "piü). ⁵ =Ya kë =dhe 'ka -da 'pödhe 'ö- 'gü, -a 'gü -mɛ -nu 'wii "wɪ ka =yëë bho -wɔn -bha, -ka 'go mü kö 'ka 'dho. "Kɛɛ ka 'dho -sü 'ka, 'ka ka -gɛn -bha -ma kö -bobi 'ö dɔ ka -gɛn -bha 'pö- bha- 'gü bha, -yö 'go ka -gɛn -bha kö -wa 'wɔn dɔ =dhe ('wa wo -dɪ zë za 'ka Atanna wëédhö dhia").»

⁶ =DhE 'ö =ya ö bo ö -wU -kpO -a -nu -bha -sü 'ka =dhE -kO bha- 'dhö, 'yö 'wo dho 'wo -da 'pö- -nu -bhiëë "piü, Atanna -bha -gblüädëdhE -wOñ -dhiang zë -sü 'ka, kö -wo "yua -nu bho sië mE -nu -bha.

Edhodö -bha -ya zuëdhiütE -ta -kO -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 14,1-12; Makö 6,14-29)

⁷ =DhE 'ö Edhodö 'ö gun Gadhidhe -sE =kOñmE 'ka bha =ya 'wOñ -nu 'wo gun kë sië bha- -nu ma, yöö ö -bha pö -kO 'ö- 'gü -a -kO 'yaa gun, -a -gEñ -mü =dhE 'ö gun "dhü 'kö 'mE 'wo Yesu -wOñ -dhiang zë sië -a -nu -wU 'yaa do. Kö mE 'bha -nu -wa pö sië =dhE Zan MExumE 'ö Edhodö -ya zë bha =në =ya -bö,

⁸ "Eñ Atanna -wudhiöloomE Edhi 'ö gun yi 'bha 'ka bha =në =ya nu, "Eñ 'zü -a -wudhiöloomE "wEñ 'bha -nu =në- mE do 'bha =ya -bö -deewo, (kö -wo "wt sië- 'ka "dhü yuudhö).

⁹ "KEE kö Edhodö -zë -ya pö sië: «"KEE mE 'dhE 'kö 'wo- -dhiang "sinma zë sië ya de -mü 'sa "KEE kö 'ma Zan -zë zë?»

Kö -ya "slë mO - sië kö 'ö -kpan Yesu -bha.

Yesu -bha bO mE -nu yee kë -sü -dhiang 'ö Dhukö -ya zë
(Matiö 14,13-21; Makö 6,30-44; Zan 6,1-14)

¹⁰ =DhE 'ö Yesu -bha bO mE -nu bha =wa wo yee kë =wa nu, 'yö 'wo -ya 'wOñ -nu 'wo- -kë mü -a -nu -gEñ dO -sü -bha -a -dhE. 'Yö- -nu sü, 'yö 'wo dho wo -dU -ta -dhE 'bha 'ö 'pödhE 'wo BEsaida -dhE -kë bha- "sO bha- 'gü. ¹¹ =DhE 'ö mE "dhaa 'wo gun Yesu =keng- bha 'wo- 'wOñ dO =dhE =ya 'dho, 'yö 'wo -ziö =keng-. =DhE 'ö =yaa- -nu yö kö -wo nu sië ö mO - dhE 'gü, 'yö ö -kO -ya -a -nu -dhEñg -bha. 'Yö zun Atanna -bha -gblüädëdhE -dhiang zë -sü -bha -a

-nu -dhe, kö -yö me 'dhe "yua 'dhö gun- -nu -bha 'ö- -nu -mawɔn 'dhö gun dha -sü -bha -a -nu dha sië 'pö.

Yesu -bha me "gblü "sɔɔdhu "dhiü gba -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

¹² =Dhe 'ö -ya dhiang zë 'me bha- -nu -dhe "dhü, 'ö "bin 'dhö 'ma sië, 'yö- -bha =klang -nu -kaɔng do ga =ple bha 'wo =yɔɔn- "sɔɔ 'wo- pö- -dhe: «Yi Dëme, -bhö i -wɔ 'kpɔ 'me 'wo ya- -nu -bha kö 'wo 'dho wo =yëë -nu, waa- wo -bhöpë -nu mɔɔ- -dhe 'gü, 'pö- -nu "ɛɛn gbɛɛtadhe -nu 'wo kwa -züzü ya- -nu 'gü; -a -gɛn -mü =dhe -dhe 'kwa- bha ya "tɔngtadhe -mü, 'kɔ 'bha 'yaa mü kö yöö 'to -bhöpë =në- -bha.

¹³ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «Ka =në -kaa -nu "dhiü gba!»

"Kɛɛ 'yö 'wo- -yɔ bɔ- -gɔ 'wo- pö: «'Bluu- bhe "sɔɔdhu waa- 'yuüga =ple =në =ya 'to, 'pë 'ö yi -gɔ -a -kpɛa =në bha. =Ya 'to yö -zë -bha kö 'dho =në yii- wo me -tu "tu ya- -nu -bhöpë 'dho -dhe 'gü.

¹⁴ "Kɛɛ 'sa 'me 'wo gun -dhe bha- 'gü, -wo -gun 'gbɛ =dedewo tɛan- 'ka, -a -gɛn -mü =dhe gɔɔn- -nu 'wo gun mü -wo -mɔɔ me "gblü "sɔɔdhu -nu -bha (kö 'wii 'në -nu waa- dhong -nu -da mü).

'Yö Yesu -ya pö ö -bha =klang -nu -dhe: «-Kaa -nu dan -kaɔng "sɔɔdhu "sɔɔdhu kö 'ka- -nu -yɛa baa-.» ¹⁵ 'Yö 'wo- -nu -yɛa =baa =dhe -kɔ 'ö- pö- 'ka bha- 'dhö, 'yö- -nu =gban "pɛpɛ 'wo wo -yɛa kun. ¹⁶ 'Yö Yesu -yö ö -kɔ -da 'bluu- bhe "sɔɔdhu waa- 'yuüga =ple bha- 'gü, 'yö ö "yan "dhiü -wlü dhang- 'gü, 'yö Atanna nuɛ" bho- -wɔn 'gü, 'yö- -nu "kplü "kplü bho, 'yö- nu ö -bha =klang -nu -dhe kö -wa 'gü -gblü 'me 'wo bha- -nu -ta. ¹⁷ 'Yö 'wo- 'gü -gblü, 'yö 'me 'wo bha- -nu =gban "pɛpɛ 'wo pë -bhö 'wo kën

kpɛnngkpɛnngdhö, 'yö- kpea -yö to, 'yö- bha =klang -nu
'wo- kpea bha- =loo töö -kaɔng do ga =plɛ 'gü 'yö- pa.

Piɛdhö -bha Yesu -dɔ Atanna -bha -Yamɛ 'ka -kɔ waa-
Yesu -bha ö ga -wɔn waa- ö -bö -wɔn -dhiang 'ö Dhukö -ya
pö

(Matiö 16,13-19; Makö 8,27-29)

¹⁸ =Dhɛ 'ö yi do 'ka kö Yesu -yö bhɛa" siɛ Atanna -dhɛ
ö -dɪ -ta -dhɛ 'bha bha- 'gü waa- bha =klang -nu 'dhö, 'yö
dhɛɛ" ya- kpɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «Ka- ma =dhɛ de suu =nɛ
n 'ka?»

¹⁹ 'Yö 'wo- -yɔ bɔ- -gɔ 'wo- pö: «('Mɛ 'wo i -dhiang
zɛ siɛ) -a -nu -wɔ 'yaa do, mɛ 'bha -nu -wa -pö Zan
Mɛzumɛ -mü i 'ka, "ɛɛn Edhi -mü i 'ka, "ɛɛn 'zü Atanna
-wɔdhiüloomɛ -nu 'wo gun yi 'bha 'ka bha =nɛ- mɛ 'bha
=ya -bö.» ²⁰ 'Yö Yesu -ya pö- -nu -dhɛ: «'Yö ka -zɛ =wɛ, ka
ka -bha -pö 'gü =dhɛ?»

'Yö Piɛdhö -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Atanna -bha -Yamɛ
-mü i 'ka, n Dɛmɛ.»

(Matiö 16,20-28; Makö 8,30-38; 9,1)

²¹ 'Yö -dhio dɔ- -nu -ta glɔɔglɔdhö 'ö- pö 'wa 'dho- pö
"dhü mɛ "wɛɛ 'bha -dhɛ.

²² =Dhɛ 'ö =yaa- pö- -nu -dhɛ "dhü, 'yö go mü ö- -ta yɔ
'ö- pö: «-A -dhɛa -bha =dhɛ mang Mɛgbömmɛ 'a sɛɛ bho
=dedewo, kö Zuifö -nu -bha mɛ zii -nu -wo wo -kɔ "kan n
"dhiü, waa- "saabhomɛ -nu -gɔmmɛ -nu waa- 'tɔnggɔmmɛ
-nu 'dhö, kö -wo n zɛ, kö 'a -bö -a -dhɛkpaɔyi -yaaga -naa
'ka.»

-To Yesu "piü -kɔ -dhiang 'ö- zɛ 'ö Dhukö -ya pö

²³ =Dhɛ 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö- pö 'mɛ 'wo
gun mü -a -nu =gban "pɛpɛ -dhɛ 'ö- pö: «'Mɛ 'ö- "piü
=dhɛ 'ö bɔ n 'ka, -a mɛ -yö ö bo ö -dɪ 'ka kö -yö sɛɛ bho
'pö =dhɛ n 'dhö yi =gban 'ka. ²⁴ -A pö 'a- wo "dhü bha-
'klɔɔ- -mü =dhɛ mɛ "ɔɔ mɛ 'ö dho kɛ- "piü =dhɛ 'ö ö

-dɪ dha -dɛ mɔɔ- ö -dɪ -dɛ, -a -mɛ -gɔ -dho 'to- 'gü, "kɛɛ mɛ 'ö -kɔ -kan ö -dɪ -wɔn "dhiü ma -zɛ n -wɔn 'gü, -a -mɛ -dho dha. ²⁵ "ɛɛn pɛ "pɛpɛ 'ö "kpung =taa -a =gban =sɔɔ -sü kö -yö kɛ mɛ -gɔ, "kɛɛ kö- -mɛ 'nii- -zɛ -yö =dhɛng, "ɛɛn kö- 'gü -yö see-, ('kö 'ya 'dho -da Atanna -bha -gblüädhdɛkɛdɛ 'gü -dɛ 'bha =kpaɔ -yi 'ka) -gɛn -mü -mɛ 'ka? ²⁶ -A pö 'a- wo "dhü bha- 'klɔɔ- -mü =dɛ 'mɛ "ɔɔ mɛ 'ö dho 'yiü- kɛ n 'tɔ -pö ö -bha -sü 'ka, "ɛɛn 'ö dho 'yiü- kɛ n -wɔ -pö mɛ -nu -dɛ -sü 'ka, a -dho 'yiü- kɛ 'pö- -mɛ -gɔ yi 'ö mang Mɛgbö mɛ 'a dho nu- 'ka ma 'tɔbhɔdɛ 'gü yaa ma "kiɛ "slüüslü -nu bha- -nu 'dhö n dɛ -bha -gblüädhdɛ 'gü bha- 'ka.» ²⁷ 'Yö- pö: «A- -pö ka -dɛ tɛan- =dede 'ka -dɛ: Mɛ 'wo -dɛ ya- 'gü ya- =gban 'wii 'dho ga kö Atanna -bha mɛdɛ bha- zü 'yii bho =kö.»

Yesu -bha ö 'gü "gla -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zɛ

(Matiö 17,1-8; Makö 9,2-8)

²⁸ =Dɛ 'ö =ya ö bo dhiang -nu bha- zɛ -sü 'ka "dhü, 'ö -dhɛkpaɔyi =ya kɛ "saaga, 'yö Piɛdhö 'dhö, Zan 'dhö, Zakö 'dhö -a -nu sü 'yö 'wo dho -bhɛa Atanna -dɛ -dɛ 'gü -tɔn 'bha bha- =gbin-. ²⁹ =Dɛ 'ö =wa zun bhɛa" -sü -bha, 'yö Yesu wëädɛ -yö -gla, 'yö- -bha -sɔ 'bhü 'dhö -ya bhɔ -sü -bha -papadhö. ³⁰ 'Wo dho "kan wo -ta kö mɛ =plɛ -wo dɔ siɛ- "sɔɔ mü kö -wo wo -gɔ dun siɛ. Atanna -wɔdhiüloomɛ -nu =plɛ 'bha 'wo gun yi 'bha 'ka 'wo- mɛ do -dɛ Moizö, 'wo- mɛ do -dɛ Edhi bha. ³¹ "Kɛɛ kö Atanna -bha -gblüädhdɛ ö dhang- 'gü bha- 'bhü -yö dɔ siɛ- -nu -bha, kö- -nu kwi "yan- bhɔ siɛ -papadhö, kö 'wɔn 'ö yöö 'dho- kɛ Zedhizadhɛmö, -a zɛ 'ö woo- wo kö -yö kɛ 'wɔn 'ö nu- 'gü "kpung =taa -a -gɔ dɔ -kɔ 'ka bha -wa -dhiang zɛ siɛ. ³² -A "tüng bha- 'gü kö Piɛdhö waa- ö "tɛabɔ -nu -a -nu "yankɔ =gbaan kɛ 'gbin- 'gbin- 'ka yi kaɔ, "kɛɛ yö -zɛ =gban 'gü, -wo -to wo "yaan 'ö 'wo wo "yan -kpan Yesu -bha mɛdɛ 'bhü bha- -bha waa- mɛ =plɛ

bha- -nu 'dhö. ³³=DhE 'ö mE =plE bha woo "kan Yesu -bha, 'yö Piεdhö -ya pö- -dhe 'ö- pö: «N DëmE, 'kwa -ya -dhe ya -'gü -yö -dho kë -së "dhe! -Ka nu kö 'kwa sɔ -kɔ -yaaga dɔ -dhe ya- 'gü kö -a do -yö kë i -bha 'ka, kö- do -yö kë Moizö -bha 'ka, kö- do -yö kë Edhi -bha 'ka -dhe!» "KEE -a pö 'ö gun wo sië "dhü bha 'yaa gun- 'gü ma sië ö -dɪ -gɔ.

³⁴ -Yö -to dhiang bha- zë -dhe 'gü, 'yö "dhuu -yö go dhang- 'gü 'yö nu 'yö kpa Yesu waa- mE =plE 'ö wEng- -nu 'wo gun wo -gɔ dun sië bha- -nu -bha. =DhE 'ö =klang -nu bha 'wo- -nu -da "dhuu 'gü -dhe yö "dhü, 'yö "suü 'dhö -da -nu 'gü. ³⁵ 'Yö -wɔ do 'bha -yö bɔ "dhuu bha- 'gü 'ö -wɪ 'ö- pö: «N Gbö (do 'ö n -gɔ) 'yö ya, -ka ka "tɔ to- -wɔ -bha!»

³⁶ =DhE 'ö -wɔ bha =ya bo "wɪ -sü 'ka "dhü, 'wo dho -dhe -ga kö Yesu =ya 'to ö do 'ka. "KEE 'wɔn 'wo- -dhe yö bha 'wo go mü 'wii- gEn dɔ mE 'bha -mE 'bha -dhe -a "töng 'dhe kö bha- 'gü, (-yö kë -to -a -nu zuë "piü).

'Në 'bha 'ö "yina yaa -yö gun- 'gü Yesu -bha -a -kë "klüüklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 17,14-18; Makö 9,14-27)

³⁷ =DhE 'ö- -ta -dhe =ya =kpaɔ, 'ö =wa 'go -tɔn =gbin- =wa lɔɔ-, 'yö mE kpö 'bha -yö nu Yesu -dhe 'gü. ³⁸ 'Yö mE do -yö bɔ 'mE 'wo bha- -nu kpö 'gü 'ö- pö: «N DëmE, -bhö "ta n -dhe -dhe! -Bhö dɔ "gbɪ- kö 'i n gbö ya- -wëë -ga -dhe! -Yö n -gɔ "dhü doseng -wa, ³⁹ "yua 'ö ma 'në ya- -bha ya "yina -yua -mü. -A "yina bha =ya -da 'gü, 'yö -ya "gbla -sü -bha, 'yö =ya -dɪ zë- 'ka -gblagbladhö. 'Yö- "dhidhi "vuu -yö bhɔ, 'yö 'yaa "wɪ- -bha kö -yö 'go- -ta "vaandhö "KEE kö =yaa- -zlukpa bho kö "st 'bha 'yaa- -dhe 'zü. ⁴⁰ =DhE 'a nu- 'ka, a- -nu i -bha =klang -nu ya =në- -nu -dhe =kö -blEεsü kö -wa dha n -dhe, "KEE 'yö- -nu -kɔ 'yii =mɔɔ- -bha.»

⁴¹ =DhE 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö Yesu -ya pö 'mE 'wo gun mü bha- -nu -dhE 'ö- pö: «Göögbiime -nu, suuyaame -nu 'ka ya, 'kaa "wt 'ö- wo- -bha kö 'ka 'dhang bho Atanna -bha 'gügbuidhe "dhiü ya -yö ka 'gü =dhE a -dho 'to ka "piü 'ö 'a ka -kwEE bun "dhü -kpeawo -ee?» 'Yö- pö 'mE bha- -dhE: «-Bhö nu i gbö bha- 'ka n -dhE yö!»

⁴² =DhE 'ö 'në bha 'ö =yöön Yesu "söw, 'yö "yina bha 'ö =wli- 'gü, 'yö- -zuö "sia-, 'yö zun -dt zë -sü -bha "gbu- 'ka, "kEE 'yö Yesu -yö =gbla "yina yaa bha- -ta, 'yö 'në bha- dha, 'yö- sü 'ö- dö- dë -gö. ⁴³ =DhE 'ö =ya kE "dhü, 'yö mE =gban "pepe 'wo 'dhang bho Atanna -bha 'gügbuidhe -bha -kë -ziisü -sü "dhiü.

(Matiö 17,22-23; Makö 9,30-32)

"Dhabhliwön -nu 'ö Yesu gun kE sië bha, 'mE 'wo bha -wo -to -a din "piü, 'yö Yesu -ya pö ö -bha =klang -nu -dhE 'ö- pö: ⁴⁴ «'ME 'kö 'ka bha ka -zë, -ka ka "tu 'to n -ta -së 'ka kö dhiang 'ö maa- zë ka -dhE bha =në 'ya 'dho 'go ka "yaan. Yö -mü =dhE mang Mëgböme -wo -dho n =gbao mE "bhü- -nu -gö,

⁴⁵ "kEE -a -bha =klang -nu -zë 'waa gun -wü bha- 'gü ma sië, -a 'gü- -gun -nu 'gü tii, 'ö 'waa- 'klöw- dö. 'Sa -wo gun "suü sië- -gö, 'wii- dhE" 'kpö kö -ya 'klöw- pö- -nu -dhE.

Yesu -bha =klang -nu -bha -duE -ta köw- -kö -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 18,1-5; Makö 9,33-37)

⁴⁶ "KEE 'sa kö 'wön 'ö -gban 'mE 'wo bha- mE 'dhE 'ö- duE dho kE 'kpü- dhang- 'gü dhia" -a -wön -bha bha -wo wo 'ko 'kun sië- 'gü. ⁴⁷ =DhE 'ö Yesu =ya 'wön 'ö gun- -nu -gö 'gü bha- dö, 'yö 'në 'dëdë do sü 'yö- dö ö "söw, ⁴⁸ 'yö- pö- -nu -dhE: «ME "bu mE 'ö =bhlëë -ya 'në suu 'ö =ni- -bha n -wön 'gü kö -yö =bhlëë -ya ma =në n -bha bha. 'ME 'ö n =bhlëë -ya 'pö kö -yö =bhlëë -ya 'mE 'ö n bö =në- -bha bha. -A -kë "dhü -sü -wön 'gü, 'mE 'ö dho ö -dt kE mE

sɛɛn" 'nēsü 'ka ka kpö 'gü bha, -a -mɛ -nē dho kē mɛ 'kpii-
'ka dhang- 'gü.

Mɛ =klang kē -wü 'ö -gban 'mɛ 'wii nu kwa -gɔ kö -wo
-bɔ kwa 'ka -a -bha 'ö Yesu -ya pö

(Makö 9,38-40)

⁴⁹ =Dhɛ 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö Zan -ya pö-
-dhɛ: «N Dēmɛ, 'dho 'yi- wo i -bha naɔ -sē bha- dɔ -dhɛ
'gü bha yi -kpan mɛ 'bha -bha kö -yö "yina yaa kē siē mɛ
-nu 'gü i 'tɔ 'gü, "kɛɛ kö 'yaa- dɔ, 'yö 'yi- pö- -dhɛ -yö 'to-
-gɔ -naa 'ka.»

⁵⁰ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «'Ka 'dho- -kɔ bho-
-bha, -a -gɛn -mü =dhɛ 'mɛ 'kö 'yii dɔ ka -gɔ -gblü gɔɔn
-yan -zē 'gü kö -yö -bɔ ka 'ka.

Samadhi -pö do 'bha 'gü -mɛ -nu -bha -kɔ Yesu -dhɛng
=yēē bho -sü 'ka -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

⁵¹ =Dhɛ 'ö "tüng 'ö Yesu dho 'go- 'ka "kpung =taa =ya
'to klö-, 'yö- "dhiü =wli- -bha kö 'ö 'dho Zedhizadhɛmö.

⁵² =Dhɛ 'ö -da zian -ta, 'yö mɛ bɔ ö "dhiü. 'Mɛ 'ö- -nu
bɔ bha 'yö 'wo dho 'wo -da Samadhi -pö do 'bha bha-
'gü, 'yö 'wo -ya Yesu =yēē bho 'gü -kɔ mɔɔ- -sü -bha.

⁵³ "Kɛɛ 'yö 'wii "wɪ- -bha kö -wa =yēē bho 'dho 'ö- wo siē
Zedhizadhɛmö Atanna -dhɔkédhɛ 'gü bha- -wɔn 'gü (-a
-gɛn -mü =dhɛ 'waa gun "wɪ siē- -bha kö Zuifö -nu -wo
bɔ wo -gɔ 'pödhö -wo 'dho wo -bha Atanna -dhɔkédhɛ
'gü Zedhizadhɛmö). ⁵⁴ =Dhɛ 'ö Zakö waa- Zan 'wo -kē -a
-bha =klangdhiü -nu 'ka bha, 'wo 'wɔn bha- -dhɛ yö, 'yö
'wo- pö- -dhɛ: «Yi Dēmɛ, -bhö dɔ 'sa kö 'yi pɛng -gbadhɛ
Atanna -gɔ dhang- 'gü kö -yö 'mɛ 'wo ya- -nu -bhö -dhe!»

⁵⁵ 'Yö Yesu -yö ö wē bɔ- -nu -ta, 'yö -dɔn bho- -nu 'ka
['ö- pö: «'Yina suu 'ö -da ka 'gü 'yö 'ka dhiang suu bha- zē
siē bha 'kaa- dɔ; ⁵⁶ -a -gɛn -mü =dhɛ mang Mɛgbömɛ 'mii

nu kö 'a mE -nu 'nii- zë 'gü see-, a -nu kö 'a- -nu dha -në-
wo.] 'Yö 'wo -ziö 'wo dho 'pödhE "wEE 'gü.

-Bö Yesu 'ka -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 8,19-22)

⁵⁷ =DhE 'ö =wa ziö 'wo 'dho sië, 'yö mE do 'bha -ya pö-
-dhE: «N DëmE, a -dho 'dho i =keng- -dhE =gban "pEpe
'gü.»

⁵⁸ 'Yö- -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «('Bha- pö "dhü ma -zë n
-bha 'yaa "gbɪ- "kEE) -yö kē i "yaan =dhE "sakpadë -nu
-yE -dhö 'wo -wɔ 'gü, 'ö -maa -nu 'kɔ 'dhö 'dhö, "kEE
mang MɛgbömE -zë, n -gɔ -dɔ =wlöö -pë -zian 'yaa 'dhö.»

⁵⁹ 'Yö- pö mE "wEE 'bha -dhE: «-Bhö nu kö 'i -da n
=keng-!» "KEE 'yö 'mE bha 'ö- -yɔ bɔ Yesu -gɔ 'ö- pö:
«N DëmE, -bhö dɔ "gbɪ- kö 'a 'dho =kö kö n dë =ya ga yi
'ö- 'ka 'ma- -wEE bho kö 'a nu -dhe!»

⁶⁰ "KEE 'yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'pö 'ö- pö: «-Bhö i
kwaa- 'mE Atanna -ya -nu sü =dhE mE =gee 'dhö bha- -nu
-zü kö -wo wo 'ko -nu -wEE bho, bhi -zë, -bhö 'dho Atanna
-bha -gblüdedhE -wɔn -dhiang zë mE -nu -dhE.»

⁶¹ 'Yö mE do "wEE 'bha -ya pö: «N DëmE, a -dho 'dho i
=keng-, "kEE -bhö dɔ kö 'a 'dho n -wɔ -da -dhE 'gü n -gɔ
'kɔɔmE -nu -dhE.»

⁶² 'Yö- -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «ME "ʊʊ mE 'ö =ya 'dhang
bho n "dhiü, -a -dhEa -bha =dhE- -mE -yö -dhE -ga ö "dhiü
do kö -yö 'dho- 'ka, kö 'ya 'dho -dhE -ga ö =taama, 'mE 'ö
-dhE -ga ö =taama kö- -mE 'yaa -tosEa -kë Atanna -bha
-gblüdedhE 'gü -mE 'ka.»

10

Yesu -bha ö -wɔ -kpɔ ö -bha =klangdhiü -nu -kaɔng
"saɔplE 'ö- -nu bɔ bha- -nu -bha -kɔ -dhiang 'ö Dhukö
-ya zë

¹ =DhE 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -yö -kɔ -yE 'zü 'mE 'wo gun- =keng- bha- mE -kaɔng "saɔplE "wEɛ 'bha -bha, 'yö- -nu dan =plE =plE, 'yö- -nu bɔ ö "dhiü 'pödhe "pɛpɛ 'ö -bɔ 'gü -wɔn -yö gun- -bha bha- -nu 'gü. ² =DhE 'ö yöö- -nu bɔ =dhE -kɔ bha- 'dhö, 'yö -wɔ kpɔ- -nu -bha 'ö- pö: «Atanna -bha yë 'ö- këwɔn 'dhö 'dhö bha -kaa -ta -ga. 'Ö =dhE -mlü 'dhö kö yö =në =ya -pë kë -dhE =gban "pɛpɛ 'gü bha, "kEɛ -a "kan -mE 'yaa 'dhö. =DhE 'ö "dhü, -ka bhɛa" 'bhlaadë -dhE kö -yö ö -bha -mlü bha- "kan -mE bɔ.» ³ 'Yö- pö- -nu -dhE: «-Ka 'dho, "kEɛ ka bɔ 'a- wo bha- 'wɔn kë ka "yaan -dhE a ka -bɔ =dhE mE "bhlaanë -nu bɔ laa -nu kpö 'gü. ⁴ Ka 'dho -sü 'ka 'ka 'dho 'wëëga -da ka -ta, =kwEɛsügüpë 'bha 'ya 'dho kë ka -gɔ. "Eɛn 'ka 'dho -sabha =plE -naa -da ka -ta. 'Mɛ "ɔɔ mE 'ö 'ka -kpan -bha zian -ta, 'ka 'dho- =tua bho. ⁵ 'Ka 'dho 'ka -da 'kɔ "ɔɔ 'kɔ 'ö- 'gü, 'ka -da 'kɔɔdhö 'mü, -wɔ -blEɛsü 'ka dho- pö yö -mü =dhE: «Zuëwaanüsü -yö kë 'kɔ ya- 'gü -mE -nu ka -gɔ!» ⁶ 'Ka- pö "dhü, =ya kë =dhE 'mE 'ö zuë" 'waanü -sü 'ö go Atanna "piü bha- -dhɔ 'dhö- -bha =ya kë 'kɔ bha- 'gü, ka -bha 'dhuë- bha -yö -dho -a -mE 'kun, "kEɛ yö -zë 'yii kë "dhü, ka -bha 'dhuë- -dho ö yee kë 'ö nu ka "piü. ⁷ 'Ka 'dho ziö 'kɔ 'gü -zaadhö (kë "dhü 'ö -siö ka =dhɛng bhɔɔ -nu -dhE), =wa ka =yëë bho 'kɔ 'ö- 'gü, -ka 'to mü kö 'pë 'wo- nu ka -dhE, -yö -kë -bhöpë 'ka oo, -yö -kë müpë 'ka oo, kö 'ka- -bhö, "Eɛn kö 'ka- mü; -a -gɛn -mü =dhE 'mE 'ö yë -kë, -a -dhɛa -bha =dhE -wa =saa bho. ⁸ 'Ka -da 'pö- "ɔɔ 'pö- 'ö- 'gü kö -wo ka -dhɛng -zë 'kun, pë "ɔɔ pë 'wo- nu ka -dhE -bhöpë -zë 'ka -kaa -bhö. ⁹ Kö 'ka "yuëdhi -nu 'wo 'pö- bha- 'gü -a -nu dha, kö 'ka- pö 'pö- bha- 'gü -mE -nu -dhE: «Atanna -bha -gblüeddhE =ya =tëng ka -ta.» ¹⁰ =Ya kë =dhE 'ka -da 'pö- "ɔɔ 'pö- 'ö 'gü kö- 'gü -mE -nu 'wii ka =yëë bho (Atanna -wɔ -san -bha -a -mE -nu kë -sü -wɔn 'gü), -ka 'dho kö 'ka dɔ "dhEɛdhö 'ka- pö 'pö- bha- 'gü -mE

-nu -dhε =dhε: ¹¹ «-Bobi -zian 'ö yi -gεn kun ka -gɔ 'pö-ya- 'gü ya =në 'yi- bho sië yi -bha ya, (kö ka -bha "dhang 'ka- =mɔɔ bha -yö 'to ka -ta). "Kεε -yö kë -zë wo ka "yaan =dhε Atanna -bha -gblüädhdε =ya dun ka -ta. ¹² =Ya kë =dhε 'ka- pö "dhü, a- pö ka -dhε tεan- =dede 'ka =dhε kö Atanna -bha mε "bhɪɪ- -nu dhεε" 'kpɔ -yi bha -yö =loo, 'wɔn 'ö dho wɔ 'pö- bha- 'gü -mε -nu -ta -a "dhiü -dho ziö 'wɔn 'ö- -wɔ Sɔdɔmö -mε -nu ('ö- -wɔn "dhia 'yaa gun- -nu 'gü 'pö yi 'bha 'ka bha- -nu -ta) bha- -ta.

Yesu -bha 'pödhε 'ö- 'gü -mε -nu 'wii 'dhang bho- "dhiü -a 'vee- ziö -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 11,20-24)

¹³ Yö =në- -wɔn 'gü 'yö Yesu -ya pö: «Kodhazεn -mε -nu, ka 'vee-! Bεsaida -mε -nu, ka 'vee-! -A -pö ka -dhε "dhü -gεn -mü =dhε "dhabhliwɔn -nu 'a- -kë -nu wo ka kpɔ 'gü bha, =ya kë =dhε a- -kë "dhü Tii- -pö waa- Sidɔn -pö -nu =në- 'gü, kö- -nu -gbεɪɪ kë Atanna -dhε -yi 'yaa =dεε. ¹⁴ -A -kë "dhü -sü 'gü, Atanna -bha mε "bhɪɪ- -nu dhεε" 'kpɪi- 'kpɔ -yi bha =ya =loo yi 'ö- 'ka, 'wɔn 'ö -kë 'mε 'wo gun 'pödhε 'wo- Sidɔn waa- Tii -pö -kë bha- 'gü yi 'bha 'ka bha- -nu 'ka bha- fië- -dho kë ka -bha -bha. ¹⁵ Kapεεnaɔmö -mε -nu, kaa -dɪ 'pö =wε! -Yö -kë ka 'gü =dhε ka -zë 'ka kpεa- ka -gɔ =ya zun dhang- -bha, "kεε ka -gɔ -dho lɔɔ- 'ö dho 'ö -sɔ pεng -kaso 'ö =geebɔɔ bha- 'gü.

¹⁶ =Dhε 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö go mü 'zü 'ö- pö ö bha =klang -nu bha- -nu -dhε 'ö- pö: «=Ya kë =dhε 'ka 'dho mε 'ö =ya "tɪ 'to ka -wɪ -bha kö =ya "wɪ ma =në n -wɪ -bha bha, -εε 'mε 'ö -kɔ 'zü ka -wɪ 'ka kö -yö -kɔ ma =në n -wɪ 'ka bha, 'sa kö- -mε -yö -kɔ 'pö 'mε 'ö n bɔ =në- -wɪ 'ka bha.

Yesu -bha =klang -nu 'wo dho bha -a -nu "kpläng bho -dhe -ko -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

¹⁷ =Dhe 'ö me -kaɔŋ "saɔplɛ bha =wa 'dho, -a -nu yee kë -sü 'ka -wo -nu =niidadhe =dede 'ka. =Dhe 'wo nu 'yö 'wo- pö wo Dëme -dhe: «Yi Dëme, 'dho 'yi- wo bha "yina yaa -nu -zian -wo kë wo -gɔ -lɔɔ yi -dhe i 'tɔ 'gü!»

¹⁸ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-A -kë "dhü -sü 'wɔn 'ya 'dho ka 'kɔn,) -a -gɛn -mü =dhe n -kɔ =ya ziö Sɔtraan -gɔ, ¹⁹ =ya 'go mü, 'ma -kɔ -ziö -a zü -gban 'gü -pë "pɛpɛ =gban -gɔ -sü -faan -da ka 'gü 'pö, kë "dhü kö pë "ɔɔ -pë 'bha -kɔ 'ya 'dho =mɔɔ ka -bha, -a -wɔn 'gü ka -dho taa- -mlɛɛ -nu waa- gɛan" -nu -ta 'ö 'waa ka kë -kɔ 'bha 'gü, -a 'klɔɔ- -mü =dhe a kë Sɔtraan yö kö -yö 'go sië dhang- 'gü 'ö -pö =dhe dha 'ö "yaan- kun -a 'dhö.» ²⁰ "Kɛɛ 'kö 'zü yöö kë "dhü, 'wɔn 'ö yöö kë ka =nii -da 'gü -wɔn 'ka 'yaa "yina yaa -nu -bha -gɔ -dho ka -dhe "sia- -wɔn -zë 'ka. 'Wɔn 'ö dho ka =nii -da yö -mü =dhe me 'ka bha ka 'tɔ -bɛn -yö zë -sü 'ka dhang- 'gü.

(Matiö 11,25-27; Matiö 13,16-17)

²¹ Dhiang bha -yö -to Yesu "dhi 'yö zuëniidadhe -ya pa Atanna -bha 'Nii- "slüöslü -kɔ 'ka 'yö- pö: «'A, n Dë Atanna, 'ma i nuɛ" bho =dedewo, "sɛ waa- dhang- -a -nu 'gü -pë =gban -gɔdhiüme, -a -gɛn -mü =dhe 'wɔn -nu ya 'bha- -bin 'wɔn dɔ -mɛ -nu waa- "yaakime -nu 'wo "kpungtaadhe ya- 'gü -nu -gɔ, 'yö 'bha- -ta "pɔ 'mɛ 'wo =dhe 'në 'sɛɛnnë -nu 'dhö =në- -nu -dhe. Tɛan- =dede 'ka, n Dë, a i nuɛ" -bho "wɪ 'i- wo- bha kö -yö kë "dhü bha- -wɔn 'gü.»

²² 'Yö go 'mü 'yö- pö: «N Dë =ya 'wɔn =gban "pɛpɛ dɔ n -kɔ 'ka, mɛ 'bha 'yaa yɛng yi -bho "kɔɔ dɔ. Ma 'a -kë -a Gbö 'ka, mɛ 'bha 'yaa n dɔ kö 'yii kë n Dë 'ka, "ɛɛn yö 'ö -kë 'pö n Dë 'ka, mɛ 'bha 'yaa- dɔ kö 'yii kë ma 'a kë -a

Gbö 'ka, "εεν 'zü 'mε 'kö 'a- -ta -pυ -a -nu -dhε bha kwa 'ka.»

²³ =Dhε 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö ö wë bɔ ö -bha =klang -nu -ta, 'yö- pö- -nu -dhε -dɪ -wɔn "dhiü 'ö- pö: «'Mε 'ö- -nu "yan -yö -dhε 'ö 'ka yö sië ya- yö, -a -nu -bha -së!

²⁴ -A 'kɔɔ -mü =dhε a- -pö ka -dhε =dhε -yö -gun Atanna -wɔdhiüloomε -nu waa- -gblüde 'gbε "piü =dhε wo "yan -yö -da 'wɔn -nu 'a- -kë ka- -dhε yö sië ya- -dhε 'gü, "kεε 'wii- -dhε yö, =dhε wo "tɔ -yö -da 'wɔn -nu 'ka- ma sië ya- 'gü, "kεε 'wii- ma.»

"Gwënnɔg 'ö -gban "klüsεmε do 'bha 'ö go Samadhi -a -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya -dhiang zë

²⁵ =Dhε 'ö Yesu =yaa- pö "dhü, 'yö Atanna -bha 'tɔnggɔmε do -yö =wliü 'yö- pö 'ö- 'gü dan 'yö- pö- -dhε: «N Dëmε, a -dho -a kë -kɔ kë -dhε kö 'a kë -tosεa 'ö 'yaa yën 'ö Atanna "piü bha- kë -mε 'ka?»

²⁶ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «-Më -wɔn =në -bɛn zë -sü 'ka Atanna -bha 'tɔng- 'sëeddhε 'gü 'wɔn bha- "gblɔɔ "piü 'i- dɔ, "εεν 'bha- -wɔ pö i- 'gü ma -kɔ -kë =dhε?»

²⁷ 'Yö -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Atanna -wɔ -ya -pö =dhε: Bha- pö 'i -da -a -bha =sii 'ö 'yaa yën bha- kë -dhε 'gü, -a -dhεa -bha =dhε -a -dhɔ -yö i kë i zuë" =gban 'ka, i 'nii- =gban 'ka, i faan =gban 'ka, =ya 'go mü kö i këyɔɔ -dhɔ -yö i kë =dhε i -dɪ 'dhö.»

²⁸ 'Yö Yesu -ya pö- -dhε: «I- -pö -së, 'bha 'dho -bhö -a kë "dhü, i -dho -da -bha -gblüeddhεkëdhε 'gü.»

²⁹ "Kεε 'yaa gun 'tɔnggɔmε bha- "piü =dhε dhiang -yɔ -yö 'to ö -ta, 'yö- pö Yesu -dhε: «De suu =në 'wo- -dhε mε këyɔɔ?»

³⁰ 'Yö Yesu -yö dhiang zü -dee bho 'ö- pö: «Yi do 'ka 'yö mε do 'bha 'dhö gun 'go sië Zedhizadhεmö kö -yö 'dho sië Zedhiko. 'Yö dho 'yö -da 'wɔnyaakëmε -nu =kwεε-.

'Yö 'wo -pö -ta 'wo- -bha pë =gban "pεpε sü- -gɔ, 'yö 'wo-
 -ma -tëkë -tëkëdhö. =Dhε 'wo- -ga =dhε =ya wɔ 'ya- 'yö
 'wo wo =kwaa- -zü 'wo dho. ³¹'Yö "saabhomé -nu 'wo
 Atanna -dhɔkëgükɔ 'gü bha- mε do 'dhö gun 'go sië 'pö
 Zedhizadhémö, 'yö bɔ zian do bha- -ta, 'yö dho 'yö -kan
 'mε 'wo- "dhama -da bha- 'gü, 'yö kpɔ- 'ka 'yö bɔ zian
 "wεε 'ka 'yö dho. ³²'Yö Dhevi -gɔ 'kɔɔmε -nu ('ö woo
 -dɪ 'pö 'wo "saabhomé -nu -ta kun Atanna -bha yë kë -sü
 -bha) bha- mε do 'bha 'ö gun bɔ sië 'pö -dhε do bha- 'gü,
 'yö -kpan 'mε bha- -bha. 'Yö kpɔ- 'ka 'pö 'yö dho. ³³Kεε
 =dhε 'ö Samadhi mi do 'bha bha 'ö gun ö bha "ta 'kpɔ sië,
 'yö nu 'ö =loo -dhε bha- 'gü 'yö 'mε bha- yö, 'yö -wëë -yö
 bɔ- -ta =dedewo. ³⁴'Yö =yɔɔn 'mε bha- "sɔɔ 'yö- -bha bhië
 -nu -zu "pεεpεdhö, 'yö pë -ya "dhiü, 'yö sɔ "pεn =piü- 'ka,
 'yö- sü 'ö- -ya ö -dɪ -bha =soo bha- -ta, 'yö dho- 'ka -dhεng
 -nu =yëëbhögükɔ do 'bha 'gü, 'yö- "dhiü -ziö wo -së 'ka.
³⁵=Dhε 'ö =wa wɔ mü 'ö- -ta -dhε =ya =kpaɔ, 'yö -kɔ -da
 ö -gɔ "yië- 'gü, 'yö 'wëë- këng do -nu "sinma sü 'mü, 'yö-
 nu wo -dhεngbhɔɔdë bha- -dhε, 'yö ö -wɔ kpɔ- -bha 'ö-
 pö: «'I i -zɔ kë ma mε ya- 'gü n -dhε -së 'ka. 'Ma 'dho a
 nu sië, 'pë ɔɔ pë 'i dho- see- -bha n zian 'gü, 'ma nu kö 'i-
 pö n -dhε kö 'a i gba- "wεε 'ka.»

³⁶'Yö 'tɔnggɔmε bha- dhεε" kpɔ 'ö- pö: «Mε -yaaga
 bha- de -sü =në 'i- dɔ =dhε 'mε 'ö -pö 'wɔnyaakëmε -nu
 =kwεε- bha- këyɔɔ 'dhö?»

³⁷'Yö- -yɔ bɔ Yesu -gɔ 'ö- pö: «Mε 'dhε -a -wëë -ya
 -kë bha =në- këyɔɔ 'ka.»

'Yö Yesu -ya pö- -dhε: «-εε, kö 'bha 'dho 'sa -bhö -a kë
 'pö =dhε 'mε bha- 'dhö!»

*Yesu -bha -dho Matö waa- Madhi -a -nu -gɔ 'kɔɔdhö -kɔ
 -dhiang 'ö Dhukö -ya zë*

³⁸ =DhE 'ö Yesu waa- ö -bha =klang -nu =wa -da zian -ta 'wo 'dho sië Zedhizadhεmō, 'yö 'wo =loo 'pödhE 'bha bha-'gü, 'yö dhebhnē do 'bha 'wo- -dhE Matö bha, 'ö- =yëë bho ö -gɔ 'kɔɔdhö. ³⁹ Matö bha- dheebhang do- -gun mü 'wo- -dhE Madhi. =DhE 'ö Yesu =ya 'dho =ya -da 'kɔɔdhö, 'yö Madhi dho 'ö -ya -a "sɔɔ kö 'ö ö "tu 'to- -wɔ -bha. ⁴⁰ Kö Matö -zë -yö 'kɔɔdhö -yë -nu kë sië, 'yö Matö nu 'ö- pö Yesu -dhE: «N DēmE, n 'to 'ö n 'zlaa- Madhi -ya wo yë -bha 'ö nu "tu -to i -wɔ -bha -dhE 'gü ya i i -bha -pö 'gü =dhE? -A pö- -dhE kö -yö n -ta 'kun -dhe!»

⁴¹ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Matö n 'tεado, 'wɔn 'gbE =në 'i dɔ sië 'kën 'gü -a -wɔn 'gü 'yö i zuëdhiütEε sië bha, ⁴² "kEε pë dosengseng =në- -wɔn 'dhö "gbɪ-, yö =në Madhi -ya sü bha. 'Pë 'ö Madhi -ya -sü bha =në mE 'bha -kɔ 'yaa =mɔɔ- -bha kö -ya 'sü- -gɔ.

11

-BhEa Atanna -dhE -kɔ 'ö Yesu -ya -zɔn 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 6,9-13; Matiö 7,7-11)

¹ -DhEkpaoyi do 'ka, 'yö Yesu -yö =wlü 'ö dho -bhEa Atanna -dhE -dhE 'gü -dhE do 'bha 'gü. =DhE 'ö ö bo -bhEa -a -dhE -sü 'ka, 'yö- -bha =klangdhiü -nu bha- mE do -ya pö- -dhE: «N DēmE, -bhö -bhEa Atanna -dhE -kɔ -zɔn yi -dhE =dhE -kɔ 'ö Zan -ya -zɔn 'ka ö -bha =klang -nu -dhE bha- 'dhö -dhe!» ² 'Yö Yesu -ya pö- -nu -dhE: «'Kwa- ma! 'ka- pö 'ka bhEa" Atanna -dhE, -kaa pö: «Yi Dë, i 'to -yö kë =bhlëësü, 'wɔn- 'to bhi =në i -bha -bha "kpuŋg =taa yö =dhE -kɔ 'ö- 'ka dhang- 'gü -a 'dhö. ³ -Bhö dɔ "gbɪ- kö -dhE "puu 'ö =kpaɔ 'i yi -bhöpë nu yi -dhE. ⁴ -Bhö yi këwɔn yaa -nu -mawɔn 'to =dhE -kɔ 'ö mE =ya 'wɔn yaa kë 'pö yi 'ka, 'yi- -mE -mawɔn to 'ka bha- 'dhö. -Bhö yi -maa kë kö 'ya 'dho -da 'wɔn yaa 'gü.»

⁵ =DHE 'ö Yesu =ya ö bo -bheA Atanna -dhe -ko -zön
 -sü 'ka -a -nu -dhe "dhü, 'yö- "gwënnng do -da -nu -dhe
 'ö- pö: «=Ya kë =dhe 'mE 'ka bha mE 'bha =ya "wliü gbeng
 =zinng 'gü kö -yö 'dho ö "taöngdë "piü kö -ya pö- -dhe:
 «N "taöngdë, -bhö -bhöpë "pö do n -bha! ⁶ N "taöngdë
 -dheEng 'bha =në =ya bhö n -ta, "kEE maa pë 'ö- -kpa -dhe
 n "yan 'yaa- "dhiü, -bhö do "gbü-!» ⁷ Kö- "taöngdë bha
 -yö bö 'köödhö -ya pö- -dhe: «-FEE bha! 'Ma "kwEE ta
 'nu, yaa- n "piümE -nu 'ya 'waanu, 'mii 'dho =möö- -bha
 'zü kö 'a "wliü kö 'a -bhöpë nu i -dhe», "kEE kö- "taöngdë
 'ö nu 'bluu- -gbadhE bha -yö -fEE -ya -bha, ⁸ a- -pö ka -dhe
 tEan- =dede 'ka =dhe 'kö 'zü 'ö -kë =dhe 'mE bha 'yii "wliü
 kö -yö -bhöpë bha- nu ö "taöngdë bha- -dhe -a -bha -kë -a
 "taöngdë 'ka -sü -wön 'gü, "kEE -yö -dho "wliü zë wo 'ö pë
 "pEPE 'ö- -mawön 'dhö- -bha bha- nu -dhe 'ö -fEE 'ö- -ya
 -bha bha yö -zë -wön 'gü.» (-BheA Atanna -dhe -sü bha 'ö
 -ko 'ö- -bha 'yö bha.) ⁹ Yö =në- -wön 'gü, 'yö ma -zë 'a- pö
 ka -dhe: «-Ka pë -gbadhE Atanna -gö, -yö -dho -a nu ka
 -dhe. -Ka pë möö-, ka -dho -a =slöö. -Ka "kwEE -ta -ma,
 -wo -dho "kwEE "pü ka -gö. ¹⁰ -A -gEEn -mü =dhe 'mE 'ö pë
 -gbadhE Atanna -gö, 'yö- nu- -dhe, 'mE 'ö pë =möö 'yö-
 yö, 'mE 'ö "kwEE -ta -ma 'yö 'wo- -pü -gö. ¹¹ "EEn 'në dë
 'bha- -kë 'yö- -bha 'në =ya 'bluu- -gbadhE -gö, 'yö 'bluu-
 'kö bha- to 'yö -gwë nu- -dhe -ee? "EEn 'ö =ya 'yuüga
 -gbadhE, 'yö- to 'yö -mlEE "yaandhe nu- -dhe -ee? ¹² "EEn
 mE 'bha -yö ka kpö 'gü, 'yö- -bha 'në =ya -töyaan -gbadhE
 -gö, 'yö gEan" nu- -dhe -ee? ¹³ "Sanni ka 'kö ka "gbliü 'dhö
 'ya -bha 'ka pë -sEngbö -nu nu kaa- 'në -nu -dhe =dhe -ko
 bha- 'dhö, 'yö n Dë 'kö- "klü 'dhö -së =wE, -yö -dho -ko
 'mE 'wo 'Nii- "slüüslü -gbadhE -gö -a -nu -dhe -ko kë
 =dhe -a -ta?

Yesu -bha "yina yaa -mE do 'ö gun "bhubbhu 'ka -a -kë

"klüöklü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 12,22-30; Makö 3,20-27)

¹⁴ Yi do 'ka, 'yö Yesu -yö "yina yaa 'ö gun mɛ do 'bha 'gü 'ö gun- kē sië "bhubbh 'ka bha- -kē, 'yö go 'mɛ bha- 'gü 'yö dhiang zë. 'Yö- 'wɔn -yö mɛ kpö 'wo gun mü bha- -nu kɔn, 'yö 'wo "dhi dɔ Yesu -bha bong 'ka. ¹⁵ "Kɛɛ 'yö mɛ 'bha -nu -wa pö: «'Mɛ 'ö bha "yina -nu 'ö- "piü kē sië bha, Bɛɛzɛbidhö 'ö kē "yina yaa -nu -bha -gblüdë 'ka bha =në- -faan nu- -dhɛ.»

¹⁶ Kö 'mɛ 'wo- 'güdandhɛ mɔɔ- sië 'pö -wa pö sië- -dhɛ 'wo- pö: «'Ö =ya kē =dhɛ faan 'ö i 'gü 'i 'wɔn -nu kē sië- -bha bha 'ö go Atanna =në- "piü dhang- 'gü tɛan- 'ka, -bhö "dhabhliwɔn 'bha kē kö 'yi- -dhɛ yö!» ¹⁷ "Kɛɛ =dhɛ 'ö -kē =dhɛ Yesu -ya -nu zuëpiüwɔn -dɔ, 'yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'Yaa ka 'gü =dhɛ "sɛ "ʊʊ "sɛ 'ö- 'gümɛ -nu =wa -ya 'ko -zë 'wo "kwëë -sü -bha, kö- "sɛ bha =ya 'wü =naa bha -ee? =Ya kē "dhü -a 'kɔdhi -nu 'waa 'wü =në wo 'wo dho- 'ka -ee? ¹⁸ =Ya kē "dhü 'ka- pö =dhɛ Sotraan =në faan nu n -dhɛ 'yö 'a "yina yaa -nu -kē 'ka mɛ -nu 'gü bha oo, =ya kē =dhɛ Sotraan =ya ö -gɛn -da ö -dɪ -bha mɛdhɛ 'gü kö -yö -gblü gɔɔn ö -dɪ 'ka bha -oo, -a -bha -gblüädhɛ -dho =gwëë -kɔ -kē =dhɛ? ¹⁹ =Ya kē =dhɛ 'ka- pö ma -zë a "yina -nu -kē mɛ 'gü Bɛɛzɛbidhö =në- faan 'ka bha -oo, 'yö ka gbö -nu -zë =wɛ? Yö =në- -wɔn 'gü 'yö 'a dho- pö ka -dhɛ =dhɛ ka -dɪa 'në -nu bha =në 'wo dho ka zë za 'ka yi do 'ka. ²⁰ "Kɛɛ =ya kē -zë wo =dhɛ a "yina yaa -nu bha- -nu -kē Atanna faan =në- 'ka, kö- -bha -gblüädhɛ -ya nu ka "piü.»

²¹ =Dhɛ 'ö Yesu =yaa- pö "dhü, 'yö- -ta "gwënnɔ -da -nu -dhɛ 'ö- pö: «'Mɛ 'ö -kɛgbaan 'ka, 'ö -gblü -gɔɔn 'ka -kwɛɛ 'dhö- -gɔ, =ya ö -bha "kwɛandhɛ -maa kē, -a =slɔɔpë -nu -wo -kē wo 'flëë- 'gü. ²² "Kɛɛ 'mɛ 'ö- faan 'dhö "gbɪ- 'ö -ziö yö -zë -ta =ya nu, kö- -kɔ -zë -yö wɔ-

-ta, -ya 'kpee- =në- bho, 'yö- -bha 'ko -zë 'ka -kwεε =gban sü- -gɔ 'yö- =slɔɔpë =gban "pεpε 'gü -gblü mε -nu -ta.

²³ -A -kë "dhü -sü bha- 'gü, a- -pö ka -dhe =dhe 'mε 'yii bɔ n 'ka kö -yö -nu n -gɔ, 'yö 'mε 'yii n -ta 'kun n "piü -mε -nu -loo 'ko -ta -sü -bha, kö- -nu -kan 'kwëë- -mε =në -mü.»

"Yina yaa 'ö 'go mε 'gü, -a yee kë -sü -dhiang 'ö Yesu -ya zë

(Matiö 12,43-45)

²⁴ 'Yö go mü 'ö- pö: «=Ya 'go yö -zë 'gü, "yina yaa =ya 'go mε 'gü =ya 'dho, -yö -dhe "kpεadhε -nu =në- =mɔɔ kö 'ö -ya 'gü. =Ya kë =dhe =yaa- -dhe mɔɔ- 'yii- yö 'yö- pö: «'A, =ya 'to yö -zë -bha kö a -dho n yee kë 'a dho n -gɔ 'kɔɔdhe 'a go- -bha bha- 'gü "dhe.» ²⁵ =Ya kë "dhü =ya ö yee kë kö -yö nu, kö 'kɔɔdhe bha =waa- -gblö "pεεpεdhö, kö =wa 'kɔɔdhe dhipë -nu =loo mü -dhe =gban 'gü, ²⁶ 'yö ö yee -dee 'bha -kë 'ö dho 'yö ö -kɔ -da "yina yaa -dee "saɔplε 'ö wo -zë -a -nu -mawɔn 'dhö 'ya- 'ö -ziö ö -ta -a -nu 'gü, 'yö 'wo nu 'zü -deewo 'wo -da 'mε bha- 'gü, 'yö 'wo wo -yεa kun mü. =Wa wo -yεa -dee 'dhe 'kö bha- 'kun =dhe -kɔ bha- 'dhö, -a 'mε bha- këwɔn =ya -siö -zianwo =taamasü bha- 'gü, -yö kë =dhe 'pë 'yii pë 'bha kë -blεεsü -a 'dhö.

²⁷ Yesu -yö -to dhiang -nu bha- -nu zë -dhe 'gü, 'yö dhebhone do -yö bɔ mε kpö 'gü 'yö ö -wɔ "dhiü =wli 'ö- pö: «'Aami, 'në suu 'kö ya 'ö -wɔ dhebho 'kö "gblüü-, 'ö 'yɔn mü- -gɔ -a -bha -së =tɔn -kεε!»

²⁸ "Kεε 'yö Yesu -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «Mε -zian 'kö 'wo wo "tu 'to Atanna -wɔ -bha 'ö 'wo- 'gü -ta sü wo -zë -a -nu -bha -së 'ö -ziö dhebho kö n kpɔ bha- -bha -ta!»

Yesu -bha -kɔ "dhabhliwɔn kë -sü 'ka -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 12,38-42)

29 Yi do 'bha bha- 'ka 'zü, kö Yesu =ya mε -nu yö kö -wo nu siē "tu -to ö -wu -bha -dhe 'gü -dhe =gban 'gü yuudhö, 'yö -ya dhiang zē -sü -bha -a -nu -dhe 'ö- pö: «"Tüng ya- 'gü -mε -nu këwɔn 'bha -bha 'bha 'yaa -sē, "kεε -ya -nu "piü 'sa -dhe 'a "dhabhliwɔn do 'bha kë -a -nu "yaan kö 'wo- 'suan- bho- -bha =dhe Atanna =nē n bɔ tεan- 'ka. "Kεε 'mii 'dho "dhabhliwɔn -zē -dee 'bha kë 'zü -a -nu "yan "dhiü kö 'yii kë 'wɔn 'ö -kē Atanna -wudhiüloomε Zonasö 'ka yi 'bha 'ka, ('ö -dhekpawyi -yaaga -kē 'yuü- "gblüü- 'yö -wo 'zü "yεa- 'ö -tosεa -kē bha yö -zē suu 'ka).
 30 -A pö 'a- wo "dhü bha- 'klɔɔ- -mü =dhe Zonasö -wɔn 'dhö -kē Ninivö -mε -nu -gɔ "dhabhliwɔn 'ka -kɔ do 'ö- 'gü yi 'bha 'ka bha, mang Mεgböme mang -dɪ 'pö n -wɔn -dho kë "tüng ya- 'gü -mε -nu -gɔ -kɔ do bha =nē- 'gü.
 31 -A -wɔn 'gü, Atanna -bha mε "bhɪ- -nu dheε" 'kpii- 'kpɔ -yi bha =ya =loo yi 'ö- 'ka, -gblüädhe 'ö gun Seba -sε -gɔ "dhiü yi 'bha 'ka bha =nē dho "wli 'yö 'mε 'wo "tüng ya- 'gü bha- -nu zē za 'ka Atanna -kuu "dhiü; -a -gεn -mü =dhe yö -zē -yö kë -go "sε =gblεεn =dede 'gü 'ö nu 'ö ö "tu to (-gblüädē) Sadhomɔ zē -dhiang -nu -bha, "yaaki 'ö Atanna -ya nu Sadhomɔ -dhe bha- "piü, 'sa a- -pö ka -dhe =dhe ma 'kö a ka kpö 'gü ya, (ma -zē ma 'wɔn dɔ -sü -yö -ziö Sadhomɔ -bha -ta, "kεε 'sa mε 'bha 'yaa ö "tu to n -wu -bha). 32 Ninivö -mε -nu -dɪ 'pö -wo -dho "wli 'yi bha- 'ka Atanna wēädhö, 'ö 'wo "tüng ya- 'gü -mε -nu zē za 'ka; -a -gεn -mü =dhe =dhe 'ö Zonasö =ya 'dho =ya dhiang zē 'mε 'wo bha- -nu -dhe -wo kë wo zuē" -slēē Atanna "piü. "Kεε 'sa a- -pö ka -dhe -dhe 'mε 'ö dhiang zē siē ka -dhe ya, yö -zē -duε -yö 'kpii- Zonasö -zē -bha ("kεε yö =nē- =gban 'gü 'waa "wɪ- -bha kö -wo wo zuē" slēē- Atanna "piü).»

"Gwënnng 'ö -gban -dhangbha -bha 'ö Yesu -ya -da -a

-dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 5,15; Matiö 6,22-23)

³³ 'Yö- pö: «ME 'bha 'yaa -dhangbha do kö -yö gbo -gblü -ta, "EEN 'zü kö -ya -gblEN 'kpö, "KEE =waa- do -wa -ya -dhangbha -dötapë =në- -ta, 'yö 'mE =ya -da 'koo dhö 'yö -dhe yö. ³⁴ -Kö do bha- 'gü, mE "yan =në -dhe mE kwi -bha -dhangbha 'dhö. "Tüng 'ö mE "yan -dhe 'bha 'yaa -bha, 'ö 'flëë- 'gü -së 'ka kö mE kwi -yö -dhepuudhe 'gü 'pö. "KEE mE "yan -dhe =ya -ya -bha kö mE kwi =ya -da -dhetiidhe 'gü. ³⁵ =Dhe 'ö "dhü kö -ka ka -zu 'kpö ka -dö 'gü kö -dhepuudhe 'ö ka 'gü bha 'ya 'dho "gla -dhetiidhe 'gü. ³⁶ =Ya kë =dhe -dhe 'dhö "pu -sü 'ka mE -dhe =gban -dhe =gban -ta, kö i -dhe 'bha 'yaa -dhetiidhe 'gü 'zü, kö -dhe =ya "pu i -ta blongdhö =naa bha. =Ya kë "dhü kö 'bha kë =dhe 'mE 'ö do sië -dhangbha 'bhü "dhiü, 'ö -dhe =ya "pu- -zü zian =gban 'ka -a 'dhö.»

Yesu -bha tEanwön -yE FadhiziEN -nu "yan -bha -kö -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 23,1-36; Makö 12,38-40)

³⁷ -Yö -to dhiang bha- zë -dhe 'gü, 'yö FadhiziEN mi do -ya -dhe -bhöpë 'ka ö -gö 'koo dhö 'yö dho. ³⁸ =Dhe 'wo gun pë -bhö sië, 'ö Yesu 'yii ö -kö "zu =kö kö -yö gun -na pë -bhö =dhe -kö 'ö- 'ka -a -nu 'tuü- 'ka -a 'dhö, 'yö- 'wön -yö FadhiziEN mi bha- kön. ³⁹ "KEE 'yö kwa DëmE -ya pö- -dhe 'ö- pö: «FadhiziEN -nu, 'ka bha ka =dhe 'mE 'wo "yitakoo -nu waa- pëbhögütEa -nu -bha -dhe -zu 'ö 'wo- 'gü -dhe -zë to "dhü =në- 'dhö. Ka pa -sü 'ka ka dhoo bhaa -pë -nu -dhö waa- =kwaan bho -sü -nu waa- "gblüyaadhe -nu =në- 'ka kpENngkpENngdhö. ⁴⁰ =Ya kë "dhü kö 'wön -ma 'koo -sü 'aa mü 'ka kë- sië bha -ee? -GögütiimE -nu 'kaya! "EEN Atanna 'ö pë kwi -bha -zian -da bha 'yii- 'gü -zian -zë -da -ee? ⁴¹ -Ka 'wön -nu 'wo ka zuë" "piü bha =në- bho 'mü

=kö -blɛɛsü kö pë -së 'ö go mü bha 'ka- =gbaɔ -wëemɛ -nu -gɔ. 'Ka yö =në- kë "dhü kö ka =slɔɔpë =gban "pɛpɛ =ya kë "slüöslü Atanna 'gü.

⁴² "Kɛɛ ka -bha -yö -wëesü, Fadhiziɛn -nu! -A -gɛn -mü -dhɛ ka kaa- tapë -nu 'nii- bho Atanna -dhɛ 'ö 'ka dho 'ka "tɔɔdhɛ -nu =gban -zian 'nii- bho, "kɛɛ 'yö 'wɔn 'dhɛ 'kö këwɔn 'ka 'kaa- kë; -a -gɛn -mü -dhɛ Atanna -dhɔ -bha mɛ kë -sü waa- dhɔɔbhaawɔn kë -sü 'ö- -dhio dɔ bha, yö -zë 'yaa 'dho ka =gbin-. "Kɛɛ 'sa kö yö =në këpë 'ka 'nu -blɛɛsü, 'yö- 'dhɛ 'kö bha 'ö dɔ- "piö.

⁴³ Ka -bha -yö -wëesü, Fadhiziɛn -nu! -A -gɛn -mü =dhɛ -yɛa -blɛɛsü -nu 'wo Zuifö -nu -bha -yakwëëkëgükö 'gü -dhɛ -nu 'gü 'ö =bhlëesü bha =në -ya 'gü -dhɔ -yö ka -kë. 'Yö ka "piö =dhɛ 'ka kë mɛ kpö 'gü "dhɛɛdhɛ -nu 'gü, -wo ka =në ka =tua bho =bhlëesü 'ka kö -yö ziö mɛ -kpɛa -ta.

⁴⁴ Ka -bha -kë -wëesü -gɛn -mü =dhɛ ka =dhɛ mɛ bun 'ö- 'suan- -bho -bha -pë 'yaa 'dhö, 'ö mɛ -yö =taa- -ta mɛ ti! 'ka, 'ö- bian -yö mɛ kun bha =në- 'dhö.»

⁴⁵ =Dhɛ 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö 'tɔnggɔmɛ -nu 'wo gun mü bha- mɛ do -ya pö- -dhɛ 'ö- pö: «N Dëmɛ, -a 'dhɛ 'kö bha 'bha- pö "dhü kö i "si bho sië mɛ =gban "pɛpɛ =në yi -gɔ bha 'sa -wa!»

⁴⁶ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «'Tɔnggɔmɛ -nu, kaa -dt 'pö ka -bha -yö -wëesü; -a -gɛn -mü =dhɛ 'tɔng- -nu 'ka- dɔ mɛ -nu -dhɛ bha -yö -kë =dhɛ =kwɛɛ- 'gbiin- 'ö mɛ 'bha 'yaa =mɔɔ- -bha 'ö 'ka- dhu 'ka mɛ -nu dɔ- 'ka =në- 'dhö. Mɛ -nu =në 'ka- -nu -ta dɔ- 'ka, "kɛɛ kö ka -zë 'kaa "wɪ- -bha kö 'ka ka kɔngga -zian zun- -bha kö yöö -nu to- 'sü -wɔn =në- -bha.

⁴⁷ A- pö ka -bha -yö -wëesü, -a -gɛn -mü =dhɛ bun -sɛngbɔ -nu =në 'ka Atanna -wɔdhiöloomɛ -nu 'ö ka "bhɛma -nu -wa zë yi 'bha 'ka bha- -nu -wɔ sië- 'gü, "kɛɛ kö kaa =dede ka- 'wɔn -dɔ =dhɛ wo =në 'wo- -nu zë. ⁴⁸ -A

kë 'ka- wo "dhü bha =në- -zɔn =dɛ kaa- ka "bɛma -nu
ka zü -yö do, -a -gɛn -mü =dɛ =dɛ 'wo- -nu zë 'yö ka -zë
'ka 'kɔ dɔ- -nu bun -ta. ⁴⁹ 'wɔn 'ö- -wɔn 'gü 'yö Atanna
-ya pö ö -bha =kpaɔdɛ -bha yi 'bha 'ka =dɛ:

⟨A -dho n -wɔdhiüloomɛ -nu bɔ- -nu -dɛ,

waa- ma bɔmɛ -nu 'dhö,

'yö 'wo- mɛ 'bha -nu zë,

'yö 'wo- mɛ -kpɛa -wëädɛ bho⟩ bha 'yö bha.

⁵⁰ -A -kë "dhü -sü 'gü, Atanna -wɔdhiüloomɛ -nu 'wo
-gban -a -nu zë -sü bha "dhü yi 'bha -yi 'bha 'ka 'ö nu 'ö
zun =dɛ -bha bha, -a "dhang -dho 'mɛ 'ka "tüng ya- 'gü
bha =në ka 'kun. ⁵¹ 'Ö go Abɛdhö -bha 'ö dho 'ö zun- 'ka
Zakadhi 'wo- zë "saabhodɛ waa- Atanna -dhɔkägükɔ -a
-nu =zinng 'gü bha- -bha, a- -pö ka -dɛ tɛan- =dede 'ka
=dɛ 'mɛ 'ka =dɛ -yën ya- 'gü ya =në- "dhang 'dhö ka
-bha.

⁵² 'Tɔngdɔmɛ -nu, ka -bha -yö -wëäsü, -a -gɛn -mü
=dɛ zian 'ö dho Atanna "piü 'ö tɛan- -zian 'ka bha, 'ka-
ta mɛ "bhü- -nu -gɔ 'ka- -dhaklɪ -da ka -ta. Mɛ dha -zian
bha 'kaa "wɪ- -bha kö 'ka -da -ta, "kɛɛ 'sa 'ka zun mɛ -kpɛa
-gɔ zian-, -a -nu -da mü -kɔ 'bhaa 'dhö, "kɛɛ kö -a -dho
-ya wo -zë -a -nu -bha 'sa.»

⁵³ =Dɛ 'ö Yesu =ya ö bo dhiang -nu bha- -nu zë -sü 'ka
'ö 'dho sië, 'yö Fadhiziɛn -nu waa- 'tɔnggɔmɛ -nu 'wo wo
wë 'gü -siö kö -wo =nëng sië- "sɔn 'gü 'wo dɛɛɛ" =gban
"pɛpɛ suu 'do 'do kpɔ- -gɔ ⁵⁴ -a -gɛn mɔɔ- kian 'ka, kë
"dhü kö 'wo- 'kun- -dt "dhi -dhiang -bha.

12

-Dhio 'ö Yesu -ya dɔ ö -bha =klang -nu -ta "gblüüdɛ
=gblɛɛn -mɛ -nu -gɔ waa- 'mɛ 'ö -suügɔmɛ 'ka -a -dhiang
'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 10,26-27)

¹ Yö -zë 'ö kē sië "dhü "tüng 'ö- 'gü bha kö mε "bhü- 'ö bho 'ko -ta kö =ya kē -ziisü. Kö- -nu pεng =ya bhö 'ko zë =dhe -bha. 'Mε 'wo gun -dhe bha- 'gü -wo -mɔɔ mε "gblü drun =dede -bha. -Yö -ya -dhio dɔ -sü -bha ö -bha =klang -nu -ta yö =në- 'gü 'ö- pö: «-Ka ka -dɪ 'kun Fadhiziεn -nu -bha =gɔng 'wo- -da mε -nu -gɔ "gblüüdhe =gblεendhe -bha bha =në- -gɔ ('kō 'ka 'dho kē =dhe- -nu 'dhö), ² -a -gεn -mü =dhe 'wɔn "pεpε 'wo -bin -sü 'ka -a 'bha 'yii 'dho 'to -bin 'gü kö "dhe 'yii bho- -ta, "εεn 'wɔn "pεpε 'wo- -kē -bin 'gü, -a 'bha 'yii 'dho 'to -gblεn 'kpɔ 'gü, -a =gban- -dho -wo zang -ta. ³ 'Yö 'wɔn 'ö- -wɔn 'gü 'yö 'wɔn "pεpε 'ka dho- pö -dhεtiidhe 'gü, 'yö- =gban dho -wo "yεa- -dhepuudhe 'gü, 'yö dhiang -nu 'ka dho- zë "waa 'gü ka -gɔ 'kɔɔdhe -nu 'gü bha 'wo- =gban pö "dhεε -ta bha 'yö bha.

(Matiö 10,28-31)

⁴ 'Mε 'ka n "taɔngdë -nu 'ka bha =në 'a dhiang -nu bha- zë ka -dhe =dhe: "Suü 'ya 'dho ka kē 'mε =wa ka zë 'wii 'dho =mɔɔ- -bha kö -wo 'wɔn "wεε 'bha kē ka 'ka yö -zë zian- -ta bha- -nu -gɔ, ⁵ "kεε 'mε 'ö -suügɔmε 'ka, a -dho -zɔn ka -dhe. Atanna 'ö =ya ka zë 'ö =mɔɔ- -bha 'ö ka 'nii- -da pεng -kaso 'gü bha =në -suügɔmε 'ka. A- -pö ka -dhe tεan- =dede 'ka =dhe 'mε 'ö -suü -gɔ -mε 'ka 'yö bha.

⁶ Zöngnë -nu =në 'wo =mɔɔ- -bha 'wo- "sɔɔdhu "dhɔɔ dɔ -suga =plε -bha, "kεε 'sa kö -a -nu -bha -kē 'sεennë -sü =gban waa- -bha -bha Atanna -zɔ 'yaa bhɔ- do -zian 'ka. ⁷ 'Sa ka -zë ka -gɔdhe -zian 'ö ka -gɔ -bha -yö dhong- -sü 'ka 'ö- "dhi 'dhö Atanna "yaan. A- -pö yö =në- -wɔn 'gü ka -dhe =dhe 'ka 'dho "suü; -a -gεn -mü =dhe ka =bhlëë -yö 'kpii- 'ö -ziö zöngnë 'gbε =dede -zian -ta.

(Matiö 10,32-33; Matiö 12,32; Matiö 10,19-20)

⁸ A- -pö ka -dhe =dhe: Mε "ɔɔ mε 'ö dɔ "dhεε -ta 'ö- pö ö -bɔ n 'ka, mang -dɪ 'pö a -dho dɔ Atanna -bha

"kië -nu wëëdhö yi do 'ka 'a- pö a -bɔ -a -mɛ 'ka, mang Mɛgbömɛ ma =në 'a- pö. ⁹"Kɛɛ mɛ "ʊʊ mɛ 'ö bo n 'ka "dhɛɛ -ta, mang -dɪ 'pö a -dho bo- -mɛ 'ka Atanna -bha "kië -nu "yan "dhiü yi do 'ka.

¹⁰ =Ya 'go yö -zë 'gü, mɛ "ʊʊ mɛ 'ö mang Mɛgbömɛ n -bhafang bho, Atanna -dho -a -mɛ -mawɔn to, "kɛɛ mɛ "ʊʊ mɛ 'ö- -bha 'Nii- "slüüslü -bhafang bho, 'yii 'dho- -mɛ -mawɔn 'to tongtongdhö.

¹¹ =Ya kë =dhɛ =wa ka 'kun kö -wo 'dho ka 'ka Zuifö -nu -bha -yakwëëkëgükɔ -nu 'gü, "ɛɛn zadɔmɛ -nu -kuu "dhiü, "ɛɛn 'zü -gɔmɛ "gblügblü -nu -kuu "dhiü (ma -zë n -wɔn 'gü), 'ka dho ka -dɪ -ta za dɔ -kɔ -nu 'ö- 'gü, "ɛɛn dhiang -nu 'ka dho- zë, -a 'bha "sika 'ya 'dho kë ka 'gü; ¹²-a -gɛn -mü =dhɛ Atanna -bha 'Nii- "slüüslü bha -yö -dho -a -da ka zuë" "piü -a "tüng =dede bha- 'gü 'yö 'pë 'ö pöpë 'ka -a dɔ ka "dhi.

"Gwënnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban =naɔmɛ -taamasü -bha ö Dhukö -ya pö

¹³ Yesu -yö -to -a pö "dhü -dhɛ 'gü, 'yö mɛ do 'bha -yö bɔ mɛ kpö bha- 'gü 'ö- pö: «N Dëmɛ, -bhö -a pö n =dhoo ya- -dhɛ -yö kwa dë 'kɛan- bha- 'gü -gblü kö -yö n -bha nu.»

¹⁴ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «N "taɔngdë, de =në n -ya ka -gɔ "dhiü, "ɛɛn 'ö n -ya kaa- 'kɛan- 'gü -gblü -mɛ 'ka?»

¹⁵ 'Yö- pö- -nu -dhɛ 'ö- pö: «Ka ka -dɪ 'kun -së =naɔ -dho -bha ka kë -sü yaa 'gü yaa -gɔ, 'ka 'dho 'to -kplü -sü 'ka =naɔ -bha; -a -gɛn -mü =dhɛ 'kö 'zü 'mɛ 'bha =naɔ =slɔɔ -kɔ "ʊʊ -kɔ 'ö- 'gü, "kɛɛ mɛbhüdhe -bha -tosɛa kë -sü 'yaa -gban =naɔ -kë mɛ -gɔ -sü -bha.»

¹⁶ 'Yö "gwënnng do -da -nu -dhɛ 'ö- pö: «=Naɔmɛ 'kpii- do 'bha =në gun yi 'bha 'ka, 'yö 'ke- 'kpii- -kë -kwɛ 'bha bha- -ta, 'yö 'ke- -yö -dhi -gɔ =dedewo -kwɛ bha- -ta.

¹⁷ Tapë -dhi -gɔ -kɔ yaa 'ö -kwɛ bha- -ta bha- -wɔn 'gü, 'yö -ya ö -zɔ 'gɔn -sü -bha 'ö- pö: «-Bhöpë 'ö "sinma 'dhö ya- =loo -dhe -yö 'mɛ? Maa- kē -kɔ kē -dhe?» ¹⁸ 'Yö ö -zɔ gɔn "sɛnngdhö 'yö- pö: «-ɛn 'häään! 'Pë 'ö maa- kē 'ma-dɔ. Ma -bhöpë -loo 'gü -kɔ -nu 'ö =wa kē 'sɛnnë bha =në maa- 'wü kö 'a -dee dɔ kö 'a ma tapë -nu =loo- 'gü, waa-n =slɔɔpë -kpɛa 'dhö. ¹⁹ =Ya kē -dhe 'ma n bo, 'yö 'a- pö n -dɪ -dhe =dhe: -Kwɛ =ya dhi, -bhöpë =ya ziö n -ta, 'mii 'dho 'ke- kē -kwɛ kpö 'ka, maa n "tɛɛ pa kö 'a pë -bhö kö 'a pë mü kö 'a n 'flëe- bho.»

²⁰ "Kɛɛ 'yö Atanna -ya pö- -dhe 'ö- pö: «A -tamamɛ 'i ya! I -dho ga gbeng do 'ö =dɛɛ- 'gü kö- =naɔ bha 'mɛ 'ö yöö ö 'flëe- bho- 'gü 'i- -mɛ pö?»

²¹ =Dhe 'ö Yesu =ya ö bo "gwɛnng bha- -da -sü 'ka, 'yö- -ta yɔ -nu -dhe 'ö- pö: «Mɛ "ʋʋ mɛ 'ö =naɔ =mɔɔ 'ö-drung dɔ ö -dɪ -dhe "kpung =taa yö, 'ö 'yaa ö -zɔ 'gɔn 'ö -dhekpaɔ dhia" 'ö Atanna wëëdhö -a 'ka, -a -mɛ -kē -dhe 'mɛ bha =në- 'dhö.»

'Dhang -bho Atanna "dhiü -kɔ =dede 'ö 'dhö -a -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 6,25-34)

²² 'Yö- pö ö -bha =klang -nu -dhe: «'Pë 'ö- -wɔn 'gü 'yö 'a- pö ka -dhe =dhe: 'Ka 'dho -ya kaa- -tosɛa -wɔn zuën -ta bha 'yö bha. Ka -bhöpë -wɔn -nu oo, ka -dasɔ -wɔn -nu oo, 'ka 'dho -ya -a 'bha -wɔn zuën -ta. ²³ -A -gɛn -mü =dhe mɛ 'nii- -zë -wɔn -yö "gbɪ- 'ö -ziö -bhöpë -wɔn -ta, 'yö mɛ kwi-dɪ 'pö- -wɔn 'dhö "gbɪ- 'ö -ziö sɔ -wɔn -ta. ²⁴ -Ka 'wɔn 'suan- bho gɔngdë -nu -bha! -An -bha 'bhlaadhɛ -yö 'mɛ kö woo- -mlü "kan? 'Kɔ -zian 'yaa- -nu -gɔ kö yöö 'to- =gbaandhe kē -sü -bha. "Kɛɛ 'sa -wo pë -bhö yi =gban 'ka 'wo kën. Atanna =në- -nu "dhiü gba. -Ka -dhe -ga, ka -zë ka =bhlëe 'ö Atanna -gɔ -yö -ziö -maa -nu -ta. -A -dhiang

-zian 'yaa zë. ²⁵ "εεν με 'bha -yö ka kpö 'gü 'ö- -με -bha -ya ö -dt -bha -tosεα -wön zuën -ta -sü -wön 'gü, 'ö =mωω -bha 'ö ö -dt -bha =sii "πεν 'nä 'dεδε -zian -da 'gü -ee? ²⁶ 'Kii =mωω 'wön 'nä -bhaasü 'kö bha- kë -sü -bha, ka -ya 'sa 'wön -kpεα 'ö to -a -nu zuën -ta -më -wön 'gü?)"

²⁷ 'Yö- pö: «-Ka "dhü -nu 'wo "bin -ya sië bha- -nu -ga, 'waa yë 'bha kë, 'waa sō bō, "kεε sō 'wo- -da wo -bha bha a- -pö ka -dhε =dhε (-gblüdü) Sadhomō 'ö gun =naōmε -ziisü 'ka yi 'bha 'ka bha, -a -bha 'tōbhōdhe =gban waa- -bha -bha, 'yii- sō suu bha- -da tongtongdhö 'ö to- -bha. ²⁸ Yö =në- -wön 'gü 'yö 'a- pö 'ka ka -zū yō Atanna =në- -dhε. Kaa- -zū -yö -a -dhε -sü =në 'dεδε. 'Yaa yō -zë 'ka, "sanni -yō sō -da "bü -zë -bha =dhε -kō bha- 'dhö bha -oo, 'yö ka -zë =wε? ²⁹ Ka -zë 'ka 'dho ka -bhöpë "εεν ka müpë mōō-, 'ka 'dho -ya -zianwo -a -wön zuën -ta; ³⁰ -a -gεn -mü =dhε 'mε 'waa Atanna dō =në 'wo pë 'dhε -nu bha- -nu =mōō. "Kεε ka -zë, ka Dë bha -ya 'wön -dō =dhε ka -mawön -ya -bha. ³¹ 'Pë 'ö mōōpë 'ka ka -zë ka -bha 'ka -blεsü yō -mü -a -bha -gblüdüdhε 'ö dhang- 'gü bha =në- 'ka, 'ka yō =në- kë "dhö 'yö pë "pεpε 'ö ka -mawön 'dhö- -bha, 'yö- nu ka -dhε.

(Matiö 6,19-21)

³² -A -wön 'gü, 'mε 'ka bō n 'ka 'ö ka kpö 'nä 'dhö =dhε -tuü kpö 'dhö ya, 'suü 'bha -bha 'bha 'ya 'dho ka kë! -A -gεn -mü =dhε -yö -ga ka Dë Atanna =në- 'gü 'yö ö -bha -gblüdüdhε bha- nu ka -dhε. ³³ -Ka ka =slōōpë -nu 'go kö 'ka -sōng =gbaō -wëēmε -nu -gō kö =naō 'ö 'yaa see-, "εεν 'ö 'yaa kë zii bha =në 'ka- mōō-, kö 'ka =naō 'ö 'yaa yën bha =në- =loo 'ko -ta dhang- 'gü. -Dhε bha =në =kwaanmε 'bha 'yaa 'dho mü "εεν 'ö =zε 'yaa pë see- -bha tongtongdhö. ³⁴ -A pö 'a- wo "dhü bha- 'klōō- -mü =dhε -dhε 'ö mε =slōōpë 'dhö- -bha =në mε zuë" 'yaa 'go mü.»

"Gwënnng 'ö -gban gwëëzë -nu 'wo wo "yan to wo Dëmε -gɔ -a -nu -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya pö

³⁵ 'Yö go mü 'ö- pö: «=Ya 'go yö -zë 'gü, ka -ta -yö kë 'kun -sü 'ka "tüng =gban "pɛpɛ 'gü kö kaa- -dhangbha -nu -wo kë dɔ -sü 'ka. ³⁶ Ka -zë -ka kë -dhe gwëëzë -nu 'ö -nu Dëmε =ya 'dho dhedɔ troo -ta -dhe 'bha 'gü, 'ö 'wo -ya sië -gɔ kö =ya nu =ya "kwεε -ta -ma kö -wo 'to -wo "kwεε "pυ -gɔ =në- 'dhö. ³⁷ Gwëë "ö suu 'dhö "dhü 'ö -gɔmε yaa -go "ta 'gü 'ö dho nu 'ö -kpan -bha kö -yö -ya sië ö "yaan "dhü bha kö -bha -së. A -pö ka -dhe tεan -dede 'ka =dhe -yö -dho ö -ta kun 'ö -nu 'yaanu. 'Ö =wa bo 'yaanu -sü 'ka 'ö -nu "dhiü -ziö wo. ³⁸ Yaa -nu "tüng "bυ "tüng 'ö -'gü, -yö -kë gbeng =zinng 'gü oo, -yö -kë -dhekpao "dhiü oo, 'mε 'ö dho -kpan -a -nu -bha kö -wo -ya sië wo "yaan -a -bha gwëëzë -nu bha -nu kpö 'gü, kö -nu -bha -së. ³⁹ -Yö kë ka "yaan =dhe =ya kë 'nu =dhe 'kodë 'ö 'dhö -yö "tüng 'ö =kwaanmε dho nu -'ka ö -gɔ 'kɔɔdhö -a -dɔ, kö -yö -dho -ya ö "yaan 'ö 'waa =kwaan bho -ta 'ö 'waa -bha 'kɔ zua. ⁴⁰ =Dhe 'ö "dhü, kaa -dɪ 'pö -ka kë baa -sü 'ka yi =gban "pɛpɛ 'ka; -a -gεn -mü =dhe mang Mεgbömε a -dho nu "tüng 'ö ka -zυ 'yaa -bha =në- 'ka.»

"Gwënnng 'dhe 'ö -gban gwëëzë -nu =plε -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 24,45-51)

⁴¹ 'Yö Piεdhö -ya pö -dhe 'ö- pö: «N Dëmε, "gwënnng 'i -da bha i -da 'mε 'yi -kë i -bha =klang -nu 'ka ya =në yi -dhe, "εεn i -wɪ mε =gban "pɛpɛ =në yi 'ka bha do -ee?»

⁴² 'Yö- -yɔ bɔ- gɔ 'ö- pö: «Gwëëmi -towɔtasü 'ö =kpao sü "dhü bha yö -mü de =në- 'ka 'sa? Yö -mü 'mε 'ö -Dëmε dho ö -bha 'kɔ 'to- "piü 'ö ö -zυ -kë 'gü, 'ö -bhöpë nu -dëmε -bha yékemε -nu -dhe -a nu "tüng -bha bha =në- 'ka. ⁴³ 'Mε 'ö -dëmε yaa -nu kö -ya kë sië "dhü bha

kö- -bha- -së. ⁴⁴A- pö ka- -dhε tεan- =dede 'ka- -dhε -yö- -dho -a -ya ö =slɔɔpë =gban "pεpε -gɔ "dhiü. ⁴⁵"Kεε =ya kë -zë wo =dhε -a gwëëmi =yaa- pö ö -dɪ -dhε =dhε: «-Ee', 'mε bha 'yii 'dho nu 'piö-, =ya -ya ö dëmε -bha yëkëmε -nu -ma -sü -bha, =ya -ya pë -bhö -sü waa- we mü -sü -bha, kö -ya mü kö -ya 'kun, ⁴⁶-a gwëëmi suu bha- dëmε -dho "kan- 'gü 'ö nu yi 'ö- -zɔ 'yaa- -bha waa- "tüng 'ö 'yaa- dɔ bha =në- 'ka. 'Yö =ya nu bha- wo "dhü 'yö- gwëëmi bha- kun 'yö 'wɔn bho- 'gü =dedewo, 'yö- sü 'yö waa- 'wɔnyaakëmε -nu 'ö 'wii 'to -kplü -sü 'ka Atanna -bha bha- -nu bɔ -dhε do 'gü,

⁴⁷Gwëëmi 'ö ö dëmε -dhidhewɔn dɔ "kεε 'ö 'yaa- kë bha- dëmε -dho "dhü -yan 'bha bho- 'gü -sɔbhεε =dede 'gü. ⁴⁸Gwëëmi 'dhε 'ö 'yii ö Dëmε dhɔɔbhaawɔn dɔ, yö -zë =ya mε -ma 'gü -wɔn kë, -wo -dho -a -ma -zë wo 'pö, "kεε 'yii 'dho kë -dhε mε -blεεsü -bha 'dhö; -a -gεn -mü =dhε 'mε 'wo pë 'gbε nu- -dhε, 'yö 'wo =trɔɔn 'kpii- mɔɔ- -mε "dhiü 'pö, 'yö 'wo =nëng- "sɔn 'gü pë 'gbε 'wo- nu -dhε bha- -wɔn 'gü.»

Yesu -bha -kë pεng -da -mε 'ka -kɔ -dhiang 'ö- zë 'ö
Dhukö -ya pö

(Matiö 10,34-36)

⁴⁹'Yö- pö: «Nu 'a- wo "kpung =taa bha a -nu pεng =në -da -dhε 'gü. =Ya kë =dhε =ya -dhε -bhö -sü zü bho 'nu n "yaan -yö -dho dhi n -dhε =dedewo! ⁵⁰"Kεε 'wɔn "gbɪ -'ö -bɔ 'gü -wɔn 'dhö -tun n -bha bha =në- -zii 'dhö -tun n -ta 'ö dho 'ö zun- 'ka -a -gɔ -da 'plöö -yi -bha! ⁵¹-Yö -kë ka 'gü =dhε zuëwaanüsü =në 'a nu- 'ka "kpung =taa yö -ee? A- -pö ka -dhε -abin! 'Mii nu zuëwaanüsü 'ka, a -nu -kankwëësü =në- 'ka "kpung =taa. ⁵²-A -gεn -mü -dhε =ya 'go -dεε 'gü, 'mε 'wo 'kɔ do 'gü =wa kë "sɔɔdhu, -wo -dho "pε 'gü 'ö mε -yaaga 'wo 'dhang bho n "dhiü 'wo bɔ "pεan do 'piü,

'ö-mε =plε 'ö 'waa 'dhang bho n "dhiü 'wo bɔ 'pö "pεan do "piü, "εεn 'zü mε =plε- -dho bɔ "güng 'bha "piü, 'ö mε -yaaga bɔ "güng 'bha "piü. ⁵³ 'Nëdë -dho -siö ö gbö -bha, 'ö 'në 'dhö -siö ö dë -bha. 'Nëdhe -dho =sië ö 'dhu -bha, 'ö- 'dhu -dɪ 'pö 'ö -siö ö dhe -bha. Gɔndhe -dho -siö ö gbö -bha dhebhɔ -bha, 'ö- gbö -bha dhebhɔ -dɪ 'pö 'ö -siö ö "na -bha (n -wɔn 'gü).»

Yesu -bha 'wɔn 'suan- -bho -bha -pë -nu 'wo =dεε -a -dhiang 'ö- zë 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 16,2-3)

⁵⁴ 'Yö- pö 'zü mε kpö bha- -nu -dhε 'ö- pö: «'Ka dha 'kpong- 'suan- bho kö =ya -ya dhang- -bha dha gεnngdhö, 'yö 'ka- pö: «Pë =gban yöö kē, dha -dho ban =dεε», 'yö dha bha ö ban 'pö tεan- 'ka. ⁵⁵ 'Yö 'ka "tεε yö kö -yö 'go sië dha gεnngdhö 'yö 'ka- pö: «'Yënng- -dho 'bhü =dεε», 'yö kē 'pö "dhü tεan- 'ka. ⁵⁶ Ka 'wɔn -nu kö 'wo -gban "sε waa- dhang- -nu -a -nu -bha wo -zë -a -nu 'suan- -bho, 'ö 'ka- bhokoo dɔ, -yö kē -kɔ -kē =dhε 'sa 'yö 'kaa 'wɔn 'suan- -bho -bha pë -nu 'ö Atanna 'dhö- kē sië "tüng ya- 'gü bha yö -zë 'suan- bho kö 'ka- dɔ, "gblüüdhε =gblεεn -mε -nu 'ka ya!

(Matiö 5,25-26)

⁵⁷ -Yö kē -kɔ kē =dhε 'yö 'kaa 'wɔn 'ö -së, 'ö pö 'aa- -bha -a -bhokoo dɔ? ⁵⁸ A- -pö ka -dhε =dhε: 'Mε 'ö kaa- i za dɔ "yɔɔ 'ka 'dho sië za =gblü "dhiü, -kaa "slë mɔɔ- kö kaa- mε 'ka mɔɔ- 'gü kö ka -tun zian -ta, kē "dhü kö i za dɔ "yɔɔ 'ya 'dho i "dhiü dɔ zadɔmε -nu -gɔ, 'ö woo -dɪ 'pö 'wo i "dhiü dɔ "sɔdha -nu -gɔ, 'ö 'wo i -da -kaso 'gü. ⁵⁹ A- -pö i -dhε "puu 'ka =dhε kö -wo bo i -da -sü -zë 'ka -kaso 'gü, mε -nu -bha "pö 'ö i -bha bha- -suga -zian 'yii dho 'to i -bha kö -wo i bho -kaso bha- 'gü.»

13

-Tosεα -kë Atanna "piü -sü "εεν -wëë -ga wo -sü -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya pö

¹ -A "tÜng do bha- 'gü, 'yö mε 'bha -nu -wo nu 'yö 'wo -ya 'wɔn 'ö Pidhatö -ya -kë, 'ö -gban mε 'bha -nu 'wo go Gadhidhe 'wo gun Atanna -dhökë sië, 'ö Pidhatö -ya pö -wa -nu zë kö -wo "saa- bho sië Atanna -dhε -a -nu -wɔn -bha bha- -gεn dɔ -sü -bha Yesu -dhε. ² 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-Yö ka 'gü =dhε Gadhidhe -mε -nu 'wo- -nu -wëë -kë "dhiü bho "dhü bha =në- -nu këwɔn 'dhö ya 'ö -ziö mε -kpεa 'wo to -a -nu -ta -ee?» ³ 'Yö- pö: «A- -pö ka -dhε -abin, "kεε =ya kë =dhε 'kii ka kwaa- ka "ta -kɔ yaya -nu bha- -nu -zü, kö 'ka ka wë bɔ Atanna "piü, ka -dho -wëëga wo 'pö =dhε 'mε 'wo bha- -nu 'dhö. ⁴ "εεν 'zü -yö ka 'gü =dhε mε -kaɔng do ga "saaga 'ö Sidhoe -kɔ -yö wü- -nu -ta yi 'bha 'ka 'ö- -nu zë bha wo =në- -nu "ta -kɔ -yö gun 'ya- 'ö -ziö Zedhizadhεmö -mε =gban "pεpε -ta -ee?» ⁵ 'Yö- pö: «A- -pö ka -dhε -abin! "Kεε =ya kë =dhε 'kii ka kwaa- ka "ta -kɔ yaya -nu bha- -nu -zü, kö 'ka ka wë bɔ Atanna "piü, ka -dho -wëë -ga wo 'pö =dhε 'mε 'wo bha- -nu 'dhö.»

"Gwënnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban figö -dhü -bha 'ö Dhukö -ya pö

⁶ 'Yö to 'mü 'ö "gwënnng do 'bha -da -a -nu -dhε 'ö- pö: «Figö -dhü do 'bha -yö -gun gɔndënë do 'bha bha- -gɔ 'bhlaa. 'Yö yi do 'ka, 'yö 'bhlaadhε dëmε bha 'ö nu kö 'ö "dhü bha- bhε bho, 'yö 'yii pë 'bha yö mü. ⁷ 'Yö- pö 'bhlaadhε bha- -yëkëmε -nu -dhε 'ö- pö: «'A -gban nu sü -bha "dhü do ya- bhε bho -dhε 'gü -a -kwε -yaaga -naa =nε, "kεε 'mii- bhε yö- 'gü do. =Dhε 'ö "dhü, -bhö -a "kan; -a -gεn -mü =dhε -a ta -gεn 'yaa 'dhö, -yö -dɔ -duε bha- 'gü "wεεwεε, -a =trɔɔn 'bhaa 'dhö.» ⁸ 'Yö- figö -dhε

-yëkëme bha 'ö- -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «N Dëme, -bhö -a 'to
 "dhü kö -kwɛ do ya -yö ziö, a -dho -a "piü 'pɔn 'a "sɛ -së
 =loo- -gɛn "piü kö kwa- -bha -ga -kwɛ dhia" 'ka. ⁹ 'Bha
 mü "dhü -yö -dho bhɛ kē =wɛ. =Ya kē 'zü =dhɛ 'yii "wɪ-
 -bha kö -yö ö bhɛ kē yö -zë 'gü, kö- "kan -wɔn =në dho 'to-
 -bha.

Dhebhɔ do 'bha 'ö Yesu -ya dha -glooyi 'ka -a -dhiang
 'ö Dhukö -ya zë

¹⁰ Yi do 'ka, Yesu -gun dhiang zë sië mɛ -nu -dhɛ 'ö-
 -nu =klang -kē 'wɔn -nu 'wo -gban Atanna -bha -a 'ka Zuifö
 -nu -bha -yakwëekëgükɔ do 'bha 'gü. ¹¹ 'Mɛ 'ö gun dhiang
 zë sië -nu -dhɛ "dhü bha, dhebhɔ do 'bha -yö -gun -nu
 kpö 'gü 'ö dhang- -yua -yö gun- -bha. "Yua 'ö "dhü bha
 "yina yaa -nu 'wo gun dhebhɔ 'bha- 'gü =në 'wo- -da 'gü.
 -A "tüŋg bha- 'gü kö- -kwɛ =ya kē -kaɔng do ga "saaga
 kö dhebhɔ bha 'yaa =mɔɔ- -bha kö -yö "wlü kö -yö dɔ ö
 -gɛan tongtongdhö. ¹² =Dhɛ 'ö Yesu =ya yö 'yö- pö- -dhɛ:
 «Dhebhɔ, i =niɔɔdhɛ 'ö i -bha bha =ya bo =dɛɛ, 'bha kē
 "klüöklü!»

¹³ 'Yö ö -kɔ -ya dhebhɔ bha- -ta. -Yö -to -dhɛ do
 bha- 'gü, 'ö =wlü 'ö dɔ ö -gɛan, 'yö zun Atanna 'tɔ bhɔ
 -sü -bha. ¹⁴ "Kɛɛ =dhɛ 'ö =ya kē "dhü, 'wɔn bha 'yii dhi
 -yakwëekëgükɔ bha- -gɔdhiüme -dhɛ, 'yö zun -dɔn bho
 -sü -bha 'mɛ 'wo gun mü bha- -nu 'ka 'ö- pö: «-Dhɛkpaoyi
 'ö Atanna -ya -ya kö -wo yë kē- 'ka -yö "saɔdo, -a "saɔplɛ
 -naa -zë =glooyi -mü. 'Ka- pö 'ka nu ka -kē "klüöklü -dhɛ
 mɔɔ- -dhɛ 'gü, -ka nu yi "wɛɛ -nu bha- -nu 'ka, 'ya 'dho
 kē =glooyi -zë 'ka!»

¹⁵ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «A gblɛɛn" -gɔn mɛ
 -nu 'ka -mɛ -nu 'ka ya! Kaa- -du -nu waa- kaa- =soofëng
 -nu =wa kē -kplü -sü 'ka 'kaa- -nu "pɔ =glooyi 'ka 'waa 'dho
 "yi mü -ee?» ¹⁶ "ɛɛn 'yaa ka 'gü =dhɛ dhebhɔ 'ö Sɔtraan

=yaa- kplü 'ö- kwε -kaong do ga "saaga -naa 'dhö ya bha, Ablaamö bhang do 'bha -mü 'pö -ee? -Mē =nē -kē 'yö 'waa-dha =glooyi 'ka?»

¹⁷ "Tüng 'ö Yesu gun- pö siē- 'ka "dhü bha kö- 'yaɔ- -nu bha- -nu =gban wē =ya ɔɔ- dee" wo "pεεpεdhö, "kεε kö mε kpö kö 'wo bha- -nu =nii =nē -da siē Atanna 'tɔ bhɔ -wɔn -nu 'ö- kē siē bha- -wɔn 'gü.

"Gwënnng 'dhε 'ö -gban tapē 'bha 'wo seneve -kē -a ga -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 13,31-32; Makö 4,30-32)

¹⁸ 'Yö go mü 'zü 'ö "gwënnng do 'bha -da 'ö- pö: «Atanna -bha -gblüädhdε bha -yö -bhɔ -mē =nē- -bha, "εεn -a -zɔn 'ka -mü -mē 'ka? ¹⁹ -A suu- -kē =dhε tapē 'wo- seneve -kē bha- ga 'ö göndënë do -ya ta ö -gɔ "dhü -bhlaa 'gü =nē- 'dhö. (Pē 'ö bha mε- mε "yan "nuu =nē- dɔ- ga -ta.) "Kεε =dhε 'ö göndënë bha -yaa- ta, 'ö =ya bhɔ, 'yö =kpεa, 'yö =kpεa, 'yö 'dho ö -kē "dhü 'kpii- 'ka, 'yö -maa -nu 'wo go dhang- 'gü 'wo nu 'wo 'kɔ dɔ- kwεε" 'gü.»

"Gwënnng 'dhε 'ö- -da 'ö -gban "sεkε -bha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

(Matiö 13,33)

²⁰ 'Yö go mü 'zü 'ö- pö: «Atanna -bha -gblüädhdε bha a -mɔɔ -bha 'zü 'a- -zɔn -mē 'ka? ²¹ A -mɔɔ -bha 'a- -zɔn "sεkε 'ö dhebhbɔ do -ya sü 'ö- -da 'bluu- -bi "kidhüng -kaong =plε ga "sɔɔdhu -bha, 'ö =ya kē "dhü 'ö ö -yagüpē pa 'ö =wεnnng -zü bha =nē- 'ka.»

"Gwënnng 'ö -gban 'kɔdhi "sɔɔsɔɔ -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 7,13-14.21-23)

²² Yesu -gun 'dho siē 'pö- "gblügblü -nu waa- 'pö- 'sεENNē -nu 'gü mε -nu =klang kē -sü 'ka kö -yö 'dho siē Zedhizadhεmō. ²³ Yi do 'ka, 'yö mε do 'bha -ya dhεε" kpɔ

'ö- pö: «N Dëmε, 'mε 'wo dho dha -wo -dho kë 'gbε "wε -ee?»

'Yö- -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: ²⁴«-Ka ka 'gü dɔ "gbɪ- kö 'ka ka ziö -dhε yö (kö 'ka bɔ Atanna "piü), 'yaa yö -zë 'ka a- -pö ka -dhε =dhε -yö -dho kë mε 'gbε "piü =dhε 'wo bɔ- 'ka, "kεε 'wii 'dho =mɔɔ- -bha; -a -gεn -mü =dhε -kë Atanna -bha 'ka -dhε -yö 'ya-. -A -dhε -yö =dhε -da 'kɔ 'ö- "dhi 'dhö "sɔɔsɔɔ -a 'gü -sü 'dhö.

²⁵ "Kεε =ya kë -zë wo =dhε kö 'kɔdë -yö "wɪü kö -yö 'dho -yö "kwεε ta, kö ka -zë 'kii -da 'kɔɔdhö =kö, kö 'ka bɔ "kpεnng 'ka "kwεε -ta -ma 'ka- pö: «N Dëmε, n Dëmε, -bhö "kwεε "pɪ yi -gɔ! -Yö -dho bɔ 'kɔɔdhö 'ö- pö ka -dhε: «'Maa ka 'godhε dɔ.» ²⁶ =Ya bo kë -sü 'ka "dhü, ka -dho bɔ "kpεnng yö =në- 'gü 'ka- pö: «I- pö -zë -wo =dhε 'bhaa yi 'godhε dɔ, "kεε kwεng- -nu kwa kë -kɔ -da pëfië do 'gü kwa "kwëë, 'ö -ya mü 'zü 'i dhiang -nu zë 'i bɔ- 'ka yii- 'pö- -nu 'gü, -kpinng -ta -dhε -nu 'gü -wa! ²⁷ 'Yö- -yɔ bɔ ka -gɔ 'ö- pö: «-Ka bhɔ n 'ka taa- =gblεεn, 'wɔnyaakëmε -nu! 'Maa mε 'bha ka 'godhε dɔ; -a -gεn -mü =dhε ka -to kaa- 'wɔn yaa kë -sü =në- -bha 'ö- 'wɔn- yën. ²⁸ "Gbɪ- -dho "wɪ -dhε bha =në- 'gü, 'ö 'wo wo "sɔn "dhiü -bhö klöklödhö, -a -gεn -mü =dhε -a "tüng bha- 'gü kö 'ka ka "yan -kpan Ablaamö oo, Izaakö waa- Zakɔbö -nu -bha, waa- Atanna -wudhiüloomε -nu =gban "pεpε 'dhö -a -bha -gblüdédhε bha- 'gü, "kεε kö ka -zë =wa ka -zuö "kpεnngdhö. ²⁹ Mε- -dho 'go 'yënn- -wo -zian 'ka, 'ö go 'yënn- -pö -zian 'ka, 'ö go mε -kɔ -së 'gü, 'ö go mε =kwaa 'gü, 'ö 'wo wo -kɔ -da 'tεa- do 'gü Atanna -bha -gblüdédhε bha- 'gü. ³⁰ -A yi 'ö bha- 'ka, =taama -gεn 'bha -nu -dho bɔ "dhiü, 'ö "dhiü -gεn 'bha -nu 'wo bɔ =taama.»

Yesu -bha -wëë -wɪ -kpɔ Zedhizadhεmö -dhε -bha -kɔ

-dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 23,37-39*)

³¹ -A yi do bha- 'ka, 'yö Fadhiziɛn -nu 'bha -nu 'wo nu 'wo- pö- -dhe: «-Bhö ziö kö 'i 'dho, -bhö 'go -dhe ya- 'gü, -a -gɛn -mü -dhe Edhodö -ya -dhe mɔɔ- sië kö 'ö i zë.»

³² 'Yö- -yɔ bɔ 'ö- pö: «-Ka 'dho kö 'ka- pö "gblüüdhetimɛ bha- -dhe =dhe a -tun kö "yina yaa -nu kë mɛ "bhɪ- 'gü -dhe ya- 'gü, 'ö 'a "yuédhi -nu dha =dɛɛ waa- dhia" -nu 'gü 'yö 'a- -gɔ -da 'plöö dhia" =taama, 'yö 'a gun -na 'dho-. ³³ -A -gɛn -mü -dhe 'kö 'zü 'ö -ya "yan "ɒɒ "yan 'ö- -ta, "kɛɛ -a -dheɛa -bha -dhe 'a "ta bha- 'sü "dhü =dɛɛ waa- dhia" 'gü kö 'a 'dho 'a -da 'ka Zedhizadhɛmö -a -dhekpɔyi -yaaga -naa 'ka, -a pö 'a- wo "dhü bha- 'klɔɔ- -mü -dhe -a -dhe 'yaa -bha =dhe 'mɛ 'ö -kë Atanna -wɔdhiüloomɛ 'ka -wa zë -dhe "wɛɛ 'bha 'gü kö 'yii kë Zedhizadhɛmö -dhe -zë 'ka.»

³⁴ =Dhe 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö -ya "gbɒ bɔ -sü -bha Zedhizadhɛmö -dhe -bha 'ö- pö: «Zedhizadhɛmö -mɛ -nu, Zedhizadhɛmö -mɛ -nu, ka 'kö kaa- yë 'dhö -mü Atanna -wɔdhiüloomɛ zë -sü 'ka, 'ö 'mɛ 'wo- -nu bɔ ka -dhe kö -wo 'pa ka -bha 'ka -gwë -zuö -nu 'ka- -nu zë- 'ka bha, -yö -gun n "piü -dhe 'a- "slë mɔɔ- -kɔ =gban -kɔ =gban 'gü kö 'a ka =loo 'ko -ta n gban =wlöö =dhe -kɔ 'ö -tɔdhee "buɛdhe -yö ö 'në -nu -kë 'ka -a 'dhö, "kɛɛ 'kii- -yɔ bɔ n -gɔ! ³⁵ Yö =në- -wɔn 'gü, 'yö 'a dho n kwaa- ka -wɔn -zü, "kɛɛ a- -pö ka -dhe tɛan- =dede 'ka =dhe ka "yan 'yii 'dho -kpan n -kpong 'gü -dhe -bha 'zü 'ö dho 'ö zun- 'ka yi 'ka dho- pö- 'ka -dhe: «'Mɛ 'ö nu kwa Dɛmɛ 'tɔ 'gü bha, Atanna -bha 'dhuë- -ya -mɛ 'kun!» bha- -bha.»

14

Yesu -bha "yuédhi do 'bha dha -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

¹ Yi do 'ka 'yö FadhiziEN -nu -gOMε do 'bha -yö Yesu -dHE ö -gO 'kOodhö kö 'wo pë -bhö. -Yö -kë "dhü Zuifö -nu -bha =glooyi do 'ka. 'Yö dho 'yö -da 'kOodhö. Yaa" kë 'wo wo sië bha FadhiziEN -nu -kpεa 'wo to -wo Yesu 'suan- =në- bho sië. ² 'Wo dho -dHE -ga kö ME do 'bha 'ö -bhla -yua 'dhö- 'gü -yö dO sië- wëedhö. ³ 'Yö 'tonggOMε -nu waa- FadhiziEN -nu 'wo gun mü bha- -nu dHEε" kpO 'ö- pö: «'WON 'ö -gban "yuëdhi -nu dha -sü -bha =glooyi 'ka bha kwa -bha 'tong- -ya -pö -dHE -a -wON 'gü? 'Kwa- kë -ee "εEN 'kwa 'dho- -kë -ee?»

⁴ 'Yö -dHEa -yö ga- -nu -ta, 'yö 'wo dO dingdhö. -Yö -to 'gü 'yö Yesu -yö ö -kO pa "yuëdhi bha- 'ka 'yö- dha, 'yö- pö- -dHE -yö 'dho. ⁵ =DHE 'ö =ya bo -wO -kpO 'ME 'ö- -kë "klüöklü bha- -bha -sü 'ka, 'yö- pö 'ME 'wo to- -nu -dHE 'ö- pö: «'ME 'ka bha de -mü 'ka ka kpö 'gü 'yö- -bha 'në "εEN -a -bha -du =ya -da -klong 'gü -glooyi 'ka, 'yö 'yii 'dho 'to 'ö- bho mü?»

⁶ -An dHEε" 'ö- kpO "dhü bha, -a -yO 'yii =slO- -nu -gO kö -wa bO.

-Yεa -kun -dhökédhe -ta -sü waa- ME -dHE -dhökédhe -ta -kO -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya pö

⁷ =DHE 'ö =ya kë "dhü, 'yö "gwënnng do -da 'ME 'wo- -nu -dHE -dhökédhe -ta 'wo gun -yεa -blεεsü kO- sië bha- -nu -dHE 'ö- pö: ⁸ «=Wa 'ME i -dHE -dhökédhe -ta, =dHE dhe dO -dHE -nu 'dhö, 'bha 'dho -yεa -blεεsü mO-, -a -gEN -mü -dHE 'kö 'ME 'wo ka -dHE bha- ME 'bha- mü 'ö- =bhlëë 'dhö 'kpüi- 'ö -ziö i -bha -ta 'bhaa- dO. ⁹ Kë "dhü kö 'ME 'ö ka -dHE bha 'ya 'dho nu 'ö- pö i -dHE: <-Bhö 'go -yεa 'dHE bha- 'gü kö 'ME 'ö ya -yö -ya mü>. =Ya kë "dhü kö =ya kë kpao 'ka =ya "pε i -bha. Kö i -bha -go -yεa 'dHE bha- 'gü -sü kö 'i 'dho -ya =taama bha- 'yiü- yöö i kë. ¹⁰ "KEε 'ME 'ö =wa i -dHE -dhökédhe -ta, -bhö 'dho kö 'i -ya -yεa -totaamasü =në- 'gü, kë "dhü kö 'ME 'ö ka -dHE

bha =ya nu kö -ya pö i -dhe: «N "taongdë, -bhö bō "dhiü!»
 =Ya kë "dhü, i -gengbo -dho kë "gblügbü me "pεεε 'wo
 -dhökédhe -ta mü bha- -nu =gban 'gü.» ¹¹ 'Yö- pö: «-A pö
 'a- wo ka -dhe "dhü bha- -gen -mü -dhe 'me 'i dho i -dü
 'sü -kiandhö i "teabo -nu -bha, Atanna -dho i -da -a -nu
 =wlöö, "kεεε 'me 'i dho i -dü -da i "teabo -nu =wlöö, -yö
 -dho i gba -duε 'kpii- 'ka.»

¹² =Dhe 'ö ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö- pö 'me 'ö- -dhe
 'ö weng- -nu 'wo gun- -gō 'kōōdhö bha- -dhe 'ö- pö: «N
 "taongdë, =ya kë =dhe 'bha- pö 'i me -nu -dhökë, "εεε
 'bha- pö 'i -dhökédhe kë, 'bha 'dho i "taongdë -nu oo,
 i dheebhang -nu oo, i 'kε- -nu "εεε i -yayōō -nu 'wo
 =naōme 'ka -a -nu -dhe -dhökédhe -ta, kë "dhü kö 'wa
 'dho i -dhe 'pö 'ö 'wo 'wōn 'i- -kë bha- -gōyōō dō i
 -gō. ¹³ "Kεεε 'bha- pö bhii -dhökédhe kë, -bhö -wëēme
 -nu waa- =niōōme -nu, "ta -sü 'bebedhö -me -nu waa-
 "yanwlümε -nu =në- -nu -dhe. ¹⁴ 'Bha- kë "dhü, i zuë" =nii
 -dho -da, -a -gen -mü =dhe 'me 'wo bha 'waa =mōō- -bha
 kö -wa -gōyōō dō i -dhe, =ya 'go mü 'zü, Atanna -dho -a
 -gōyōō dō i -dhe, 'me 'wo 'dhang bho- "dhiü -a -nu -bö
 -yi 'ka.

"Gwënnng 'ö -gban -dhökédhe 'kpii- kë -sü -bha 'ö Yesu
 -ya -da 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 22,1-10)

¹⁵ =Dhe 'ö 'me 'ö weng- -nu -a -nu -kō -yö gun 'tea- do
 'gü bha 'wo 'wōn bha- ma, 'yö- me do -ya pö Yesu -dhe:
 «=Ya kë "dhü yö -zë 'gü 'sa kö 'me 'ö dho pë -bhö Atanna
 -bha -gblüädhdhekédhe 'gü kö- -me -bha -së "dhe!»

¹⁶ 'Yö- -yō bō- -gō 'ö- pö: «-Bhö -dhe -ga zōō, yi do
 'ka 'yö me do 'bha -yö -dhökédhe 'kpii- do -kë, 'yö me
 'gbε -dhe. ¹⁷ =Dhe 'ö pë -bhö "töng =ya =loo, 'yö ö -bha
 gwëēmi do bō 'me 'ö- -nu -dhe bha- -nu -dhe -dhe 'gü
 'yö- pö -wo nu, -bhöpë =ya ma. ¹⁸ "Kεεε 'yö 'me 'wo bha-

-nu =gban "pεpε 'wo -kɔ 'dho -sü -bha. 'Yö mε -blεεsü -ya pö: «N -kpladhε -yö n -bha, 'bhlaadhε do 'bha 'a -dho ya, -a -dhεa -bha =dhε 'a 'dho kö 'a -wo mü, =dhε 'ö "dhü -yö n -mawɔn 'to.»¹⁹ 'Yö- mε do 'bha -ya pö: «Mang -dɪ 'pö, -du -kaɔng do 'a -dho ya, -yö n "piü =dhε 'a dho kö 'a- -nu draan- yë kë -sü -bha. 'Bha 'dho -bhö -a pö i dëmε -dhε 'mii 'dho nu.»²⁰ 'Yö- mε -yaaga -naa -ya pö: «A -go dhe 'sü -dhε 'gü -dee 'gü, 'wɔn 'ö- -wɔn 'gü 'mii 'dho nu 'pö 'yö bha.»²¹ 'Yö- -bha gwëemi bha 'ö ö yee kë 'ö nu 'ö -ziö 'wɔn bha- =gban -gεn 'gü "pεεpεdhö ö dëmε -dhε, 'yö 'wɔn bha 'ö -siö 'mε 'ö =dhiɔ kë bha- -dhε. 'Yö -wɔ -dee 'bha kpɔ gwëemi bha- -bha 'ö- pö: «-Bhö 'dho -bεang 'ka "dhεεdhε waa- zian -gbeng -ta -dhε -nu 'gü kö 'i -wëemε -nu, =niɔɔmε -nu, "yanwlümε -nu waa- "ta -sü 'bebedhö -mε -nu -dhε kö 'ka nu.» 'Yö 'mε bha 'ö dho 'yö nu,²² 'yö- pö ö -gɔmε -dhε: «N dëmε, -kɔ 'i- pö 'a- kë- -bha bha 'ma- kë- -bha, "kεε -yεa 'bha =ya 'to.»²³ 'Yö- -gɔmε -ya pö- -dhε: «-Bhö 'dho zian -gɔ -ta -dhε -nu waa- "yasa 'piü -dhε -nu 'gü kö 'i =dhiɔ kë, mε "ɔɔ mε 'i dho -kpan -bha, -bhö -fεε -ya -bha kö -yö nu kö -yö -da 'kɔɔdhö kö 'kɔ -yö pa;²⁴ -a -gεn -mü =dhε a- -pö ka -dhε =dhε 'mε 'a- -nu -dhε -a -nu =bhlëë -bha bha- mε do -zian 'yii dho 'pë 'wo- -kpa bha- din -zian -ga.»

-Kë Yesu -bha =klang 'ka -kɔ -dhiang 'ö- zë 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 10,37-38)

²⁵ Yi do 'ka kö mε =ya ta Yesu -bha kö -wo 'dho sië zian -ta -yεεdhö, 'yö =slëë ö 'gü 'yö- pö 'mε 'wo bha- -nu -dhε 'ö- pö: ²⁶ «'Mε 'ka nu sië bha mε "ɔɔ mε 'ö- pö 'ö bɔ n 'ka, "kεε 'ö- -mε -yö ö dë oo, ö dhe oo, ö -bha dhebhɔ oo, ö -bha 'në -nu oo, ö dheebhang gɔɔn- -nu "εεn dhong -nu "εεn -a -mε -dɪ -bha -tosεa =dede -zian fië bho n -bha, kö ma =klangdhiü 'yaa -mü. ²⁷ "εεn 'zü 'mε 'yii "wɪ- -bha

kö -yö saan" n -wɔn 'gü, kö 'yaa =mɔɔ- -bha kö -yö kë ma =klangdhiü 'ka.» ²⁸ 'Yö- pö: «-A pö 'a- wo ka -dhɛ "dhü bha- gɛn -mü =dhɛ mɛ 'bha 'yaa 'dhö ka kpö 'gü bha kö -ya pö =dhɛ yö -zë 'ya- pö 'ö 'kɔ dɔ, 'yaa 'yaanu kö -yö ö -zɔ 'gɔn 'pë 'ö dho =mɔɔ 'kɔ bha- dɔ -sü -bha kö -yö bo- wɔn -ta, ²⁹ kë "dhü kö 'ya 'dho ö bo 'kɔkpan -ya -sü 'ka 'ö 'wëë- yö kɔn, 'ö =fië- 'kɔ dɔ -sü -bha 'ö mɛ 'wo "yan -kpan bha kö -yö 'kɔ bha- dɔ sië bha 'wo =wɛɛ dɔ -bha 'wo- pö: ³⁰ «'Mɛ 'ö ya, -yö -gun 'kɔ dɔ sië "kɛɛ =ya =fië- -bha -wa! ³¹ "ɛɛn 'zü -gblüde -mɛɛ -mü, 'yö =yaa- pö 'ö 'dho -gblü bha, "kɛɛ kö mɛ "gblü -kaɔng dɔ =në- gɔ, 'yö 'yaa 'yaanu 'yaa ö -zɔ 'gɔn "ni 'ö- faan dho =mɔɔ 'mɛ 'ö nu sië- gɔ mɛ "gblü -kaɔng =plɛ 'ka bha- -bha -sü -wɔn 'gü, 'yö 'yaa gun -na 'dho-? ³² -A -mɛ =yaa- yö =në- kë "dhü, 'yö =ya kë =dhɛ 'yii 'dho =mɔɔ- -bha, 'yö -gblüde 'dhɛ bha- to =gblɛɛn, 'yö mɛ bo- -dhɛ 'yö- pö: «-Gblü 'yaa n "piü». ³³ 'Yö =në- -wɔn 'gü, 'yö 'a- pö ka -dhɛ =dhɛ 'ö mɛ "ʋ mɛ 'ö- 'ka 'ö ka kpö 'gü 'ö 'yii ö kwaa- pë "pɛpɛ 'ö- gɔ -a =gban -zü, kö -yö ziö n =keng-, -a -mɛ 'yaa =mɔɔ- -bha kö -yö kë ma =klangdhiü 'ka.»

(Matiö 5,13; Makö 9,50)

³⁴ 'Yö- pö: «=Wee 'ö bha pë -së -mü, "ɛɛn 'yaa "dhü -ee? "kɛɛ =ya kë =dhɛ =wee din =ya 'go- -bha kö "slë "wɛɛ 'bha 'kö 'wo dho- kë =taamasü 'gü kö- din -yö dhi 'yaa 'dhö 'zü. ³⁵ Kö =ya kë pë see- -sü =në- 'ka bha, kö- =trɔɔn 'yaa 'dhö 'zü "sɛ waa- "dung -zian 'bha -bha. Kö =ya 'to -zuö "kpɛnng -pë =në- 'ka.» 'Yö- pö: «'Ma- pö "dhü, 'wɔn ma -tu 'dhö 'mɛ 'ö- gɔ -bha -ya 'gü ma!»

15

"Gwënnng 'ö -gban Atanna -bha -tuü -nu 'wo =dhɛng 'ö =waa- yö -a -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 18,12-14)

¹ -A "töng bha- 'gü, 'niisongkunme -nu waa- 'wonyaakeme "weedhe -nu -gun nu sië Yesu -dhe 'gü kö 'wo "tu 'to- -wu -bha. ² 'Yö Fadhiziën -nu waa- 'tönggöme -nu 'wo -ya Yesu =töw kë -sü -bha "waa 'gü 'wo- pö: «ME 'kö ya yö -zë waa- 'me 'ö- -nu "ta -kö 'yaa -së bha =në 'wo =nëng 'kwëë-. WEng- -nu -wo pë -zian -bhö wo "kwëë.»

³ 'Yö Yesu -yö "gwënnng do -da -nu -dhe -a -wön 'gü 'ö- pö: ⁴ «De -mü ka kpö 'gü 'yö "bhlaa këng do =ya kë- -gö, 'yö- do =ya =dheng 'yö 'yaa- -kaong "sueisiö waa- "bhlaa "sueisiö 'ö to bha- 'to "töng -ta, 'yö 'yaa 'dho- do ö =dheng bha- möw- -dhe 'gü, 'yö 'yaa 'to- möw- -dhe 'gü 'yaa 'dho 'yaa zun- 'ka -a yö -sü -bha? ⁵ A- -pö ka -dhe =dhe: =Ya kë =dhe- -me =yaa- yö, -a =nii -yö -da 'ö- sü 'ö- -wö ö gbaandhö, ⁶ 'ö nu- 'ka "kwëandhö 'ö ö "teabö -nu waa- ö -yayöw -nu -dhe 'ö- pö- -nu -dhe: «-Ka nu kö 'kwa ma "tan kë n -dhe, -a -gen -mü =dhe ma "bhlaa 'ö =dheng bha 'ma- yö!» ⁷ A- -pö ka -dhe tean- =dede 'ka =dhe: -Kö do bha =në =niidadhe -yö kë- 'ka dhang- 'gü kö 'wonyaakeme doseng -zian =ya bö Atanna 'ka "kpung =taa 'ö -ziö 'ka me -kaong "sueisiö ga "sueisiö 'ö pö 'aa- -nu -bha -a -nu -dü 'gü, 'ö- -nu -mawön 'yaa -bö Atanna 'ka -wön -bha 'zü -a -nu -wön -ta.»

"Gwënnng 'ö -gban 'wëë- "puu ga 'ö =dheng -a -bha 'ö Yesu -ya -da 'ö Dhukö -ya -dhiang zë

⁸ 'Yö go mü 'zü 'ö- pö: «Kö 'wëë- "puu ga -kaong do -yö kë dhebho do -gö, kö- ga do -yö =dheng, -yö -dho -dhangbha do 'ö -pia sü 'ö- -ziö 'kö "piü -dhe =gban "pëpë 'gü, "fön kö =yaa- yö. "Eën 'yaa kë "dhü -ee? ⁹ =Ya ö bo- yö -sü 'ka, 'yö ö "teabö -nu waa- ö -yayöw -nu -dhe 'yö- pö: «-Ka nu 'kwa ma troo kë n -dhe, -a -gen -mü =dhe ma 'wëë- "puu ga 'a kë- =dheng bha 'ma- yö!» ¹⁰ 'Yö- pö: «A- -pö ka -dhe =dhe: Kö 'wonyaakeme do -yö bö Atanna 'ka,

-a =niidadhe -yö -kë -a -bha "kië -nu kpö 'gü dhang- 'gü -kɔ do bha =në- 'gü.»

"Gwënnng 'dhɛ 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban 'nëgɔɔn do 'ö =dhɛng -a -bha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

¹¹ 'Yö -ya mü 'zü 'ö "gwënnng do 'bha -da 'ö- pö: «Gɔndënë do 'bha =në gun, 'yö 'nëgɔɔn =plɛ -yö gun- gɔ. ¹² 'Yö- mɛ "bhlëngsü -ya pö ö dë -dhɛ yi do 'ka 'ö- pö: «N dë, i 'kɛan- 'ö dho 'to yi -gɔ dhia" bha, -bhö -a 'gü -gblü kö 'i n -bha nu.» 'Yö- dë -yö ö 'kɛan- 'gü -gblü -a -nu -ta. ¹³ =Dhɛ 'ö mɛ "bhlëngsü bha 'ö ö -kɔ -da ö -bha =naɔ bha- 'gü, 'yö -dhɛkpaɔyi 'në 'bha -kë, 'yö =wlü 'ö dho 'sɛ =gblɛɛn 'bha 'gü, 'yö -ya 'nëglɔɔndhɛ kë -sü -bha =naɔ bha- 'gü, 'yö -ya -a 'gü see- sü -bha. ¹⁴ =Dhɛ 'ö -ya ö bo- =gban 'gü see- sü 'ka "pɛɛpɛdhö, 'yö "vüü -yö -da "sɛ bha- 'gü, 'yö -kpla -yö zun- 'kun -sü -bha. ¹⁵ 'Yö dho 'yö -da yë 'gü "sɛ bha- 'gü mi do "piü, 'yö 'mɛ bha 'ö- bɔ ö -gɔ -bhɔ -kluu 'gü kö -yö -ya -a -nu -gɔ "dhiü. ¹⁶ "Tüng 'ö gun- 'ka -bhɔ -gɔ "dhiü bha, -bhɔ -nu -bhöpë 'wo- nu- nu -dhɛ bha- 'bha -bhö -dhɔ -gun -bha; -a -gɛn -mü =dhɛ kö -bhöpë 'bhaa- gɔ, (kö din- ya kë sië), "kɛɛ 'waa gun- bha nu sië. ¹⁷ Yi do 'ka 'yö 'yaanu 'ö ö -zɔ gɔn "fluudhö 'yö- pö: «Din- yö n -zë -më -wɔn -zë 'gü kö 'mɛ 'wo yë 'gü n dë -gɔ -wo 'gbɛ, "kɛɛ kö -wo pë -bhö 'wo =fië- -kpɛa -bha. ¹⁸ A -dho "wlü 'a dho n dë "piü, 'ö 'a- pö n dë -dhɛ: «N dë, -bhö n 'to, 'ma -da Atanna "dhiü, 'ma -da i "dhiü, ¹⁹ -a -dhɛ 'yaa -bha -zianwo 'zü =dhɛ -wo i 'tɔ pö n -bha =dhɛ i gbö -mü n 'ka, "kɛɛ 'kö 'zü 'i n 'sü -zianwo =dhɛ i -bha yëkëmɛ do 'dhö kö 'yö bha.» ²⁰ =Dhɛ 'ö 'në bha 'ö ö -zɔ gɔn "dhü, 'yö =wlü 'ö dho ö dë "piü.

=Dhɛ 'ö- dë -ya yö kö -yö nu sië, 'yö dho dɔ- gɔ zian- dhɛ =gblɛɛn 'gü, 'yö -wëë -yö bɔ- ta =dedewo, 'yö -bɛang sü 'ö dho ö gbö bha- "dhiü -gɔ 'yö dho 'yö =loo- -bha.

²¹ 'Yö- gbö -ya pö- -dhε: «N dē, 'ma nu, "kεε nu 'a- wo bha a- -dɔ =dhε 'ma -da Atanna "dhiü, 'ma -da i "dhiü, -a -dhε 'yaa -bha 'zü -dhε -wo i 'tɔ -zian pö n -bha.» ²² "Kεε 'yö- dē -ya pö ö -bha gwëzē -nu -dhε 'ö- pö: «Ka 'dho "vaandhö kö 'ka nu ma =gbauu- ga -sēsü =dede 'ö 'kɔɔdhö bha- 'ka kö 'ka- -da n gbö ya- -bha, kö 'ka kɔnggaapē -ya -kɔ -bha (kö -ya -zɔn =dhε -kɔ do 'ö gun- -bha n -gɔ -blεεsü bha =ya kē 'zü- -bha -deewo), kö 'ka -slu -ya -gεn -bha! ²³ -Ka 'dho kö 'ka nu -du "gbɔng 'ö 'kwa- "dhiü gba 'ö =ya "yɔn kē bha- 'ka kö 'ka- zē kö 'kwa pē -bhö kö 'kwa troo kē! ²⁴ -A -gεn -mü =dhε n gbö 'ka- -ga siē 'ö dɔ bha, =ya gun =ya kē =dhε 'mε =ya ga =nē- 'dhö, n gbö 'ö -ya bhɔ -deewo ö dɔ bha =ya gun =ya =dhεng 'nu n -gɔ, "kεε 'yö 'ma- yö bha!» 'Yö 'wo -ya troo kē -sü -bha.

²⁵ "Kεε kē 'wo- wo siē "dhü bha kö -a gbö 'kpiisü -zē -yö 'bhlāa. =Dhε 'ö =ya nu =ya =loo "kwεandhε "sɔɔ, 'yö- "tu -yö -da "wɪpē -nu waa- troo -nu -wɪ 'gü. ²⁶ 'Yö ö dē -bha gwëē" -nu bha- mε do -dhε 'yö- dhεε" kpɔ 'ö- pö: «'Kwa- ma "kwεandhö?» ²⁷ 'Yö gwëēmi bha 'ö- pö- -dhε: «I dheebhang 'ö kē dho "sε "piü bha =nē =ya ö yee kē =ya nu, 'yö i dē =ya -du zē- -dhε, nu 'ö- wo kö -a "klüüklü -sü -yö -kpan -bha bha- -wɔn 'gü.» ²⁸ -A ma 'ö- wo "dhü bha 'yö -siö -dhε, 'yö -zɪɪ -kē 'ö- pö 'yii 'dho 'dho "kwεandhö. -A dē- -zun "kpεnng -gεn =nε, 'yö =bhεa- -dhε kö 'wo 'dho 'kɔɔdhö. ²⁹ "Kεε 'yö- pö ö dē -dhε 'ö- pö: «Ma -zē 'a zun yē -kē i -dhε -sü -bha "dhü 'yi bha- 'ka, yö =nē- =dεε 'dhö 'dhö, 'mii i -wɪ bhɔ- "piü do, "kεε 'bhii -bhɪ 'nē -zian nu n -dhε do kö yaa- n "tεabɔ -nu 'yi- -bhö kö 'yi troo kē- -ta, ³⁰ "Kεε i gbö 'kö yö -zē 'ö i -bha =naɔ sü 'ö dho- 'ka "sε "piü, 'ö- =gban 'gü see- -zuadhe -nu -bha bha, yö -zē 'ö nu 'bha -du 'kwa gun- "dhiü gba siē bha- zē- -dhε -kεε!»

³¹ 'Yö- dē -ya pö- -dhε 'ö- pö: «Gɔnnē, bhi -zē kwεng ko 'ko "piü yi =gban 'ka, pē "pεpε 'ö n -gɔ ya i -bha -mü,

³² "kεε bhii =dede -bhö -a -ga bha, i 'zlaa- 'ö do ya, =ya gun =ya kē =dhε 'mε =ya ga- 'dhö, 'yö =ya -bö 'ö do bha, =ya gun =ya kē =dhε 'mε =ya =dhεng -a 'dhö, 'yö 'ma- yö ö do bha. (-A -kē "dhü -sü 'gü, -a -dhε -gun -bha =dhε i 'zlaa- 'ö nu bha, 'kwa- 'gü -troo kē kö 'kwa kwa "dhia bho).»

16

"Gwënnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban -flümε 'wo =nao to- "piü -a -bha 'ö Dhukö -ya pö

¹ =Dhε 'ö =ya kē "dhü, 'yö go mü 'zü 'yö "gwënnng -dee 'bha -da ö -bha =klang -nu -dhε 'ö- pö: «Göndënë do 'bha -yö -gun, 'ö =nao gun- gco. 'Yö- -bha =nao bha- gödhiümε -yö gun.

Yi do 'ka 'yö 'wo nu 'wo- pö =naomε bha- -dhε =dhε -a -bha =nao -gödhiümε bha -ya -bha =nao bha- 'gü =në- see- sië. ² 'Yö göndë bha 'ö ö -bha =nao -gödhiümε bha- -dhε 'ö- pö- -dhε: «-Wu -nu 'a- ma sië i -bha ya- 'bha 'yaa n -zu 'kun. =Dhε 'ö "dhü, -bhö nu kö 'i ma =nao bha- "kplëng bho n -dhε; -a -gεn -mü =dhε 'yaa n "piü =dhε 'i -ya -gco "dhiü 'zü.»

³ 'Yö 'mε 'bha 'ö zun ö -zu 'gco -sü -bha 'ö- pö: «N dëmε -ya pö 'ö- wo yöö ö -bha =nao =gban 'sü n -gco ya, a -dho -a kē mü =dhε, "kεε kö 'ke- kē "st 'yaa n -dhε, kö -gbadhesü -yö n 'gü 'pö 'yiüsü ya?» ⁴ 'Yö- pö: «'Kwa- ma, 'pë maa kē kö mε -nu -wo n gba -yεa 'ka wo -gco 'kcoödhö kö =wa n kē yë bha- 'gü 'ma- do.» ⁵ 'Yö ö dëmε -bha "pö 'dhö 'mε 'ö- -nu -bha bha- -nu -dhε, 'yö- pö mε -blæsü -dhε: «N dëmε -bha 'wëë- =dhε 'pö i -bha?» ⁶ 'Yö- pö: «-A -bha "yco "gbunggbu këng do =në n -gco.» 'Yö- pö- -dhε: «-Bhö 'yaanu kö 'i i -di -bha "pö 'sëedhε bha- -ben zë kö 'i -ya 'gü =dhε "yco "gbunggbu -kaong "scoödhü =në i -gco.» ⁷ 'Yö go mü 'ö- pö mε do 'bha -dhε 'ö- pö: «'Yö bhi -zë =wε?» 'Yö- -yco bo 'pö- -gco 'ö- pö: «-A -bha -mlüga 'tεa-

-yan këng do =në n -gɔ.» 'Yö- pö- -dhɛ: «-Bhö i -bha "pɔ 'sëédhɛ 'sü 'pö kö 'i -kaɔng "saaga -bɛn zë- -ta.» ⁸ =Dhɛ 'ö =naɔmɛ bha 'ö- ma =dhɛ ö -kɔdhiüme =flüsü bha =yaa- kë "dhü, 'yö "dhɛ -ya -ta 'ö- pö -yö -dɔ 'wɔn kë -dhɛ 'ka. =Dhɛ 'ö Yesu =yaa- pö "dhü, 'yö- pö ö -bha =klang -nu -dhɛ: «-A pö 'a- wo ka -dhɛ "dhü bha- -gɛn -mü =dhɛ 'mɛ 'waa Atanna dɔ 'wo =dɛɛ -yën ya- 'gü ya, -wo woo- 'wɔn -nu -zun 'ko "dhiü kë -kɔ -dɔ wo 'ko =zinng 'gü 'ö -ziö 'ka 'mɛ 'wo Atanna dɔ -a -nu -ta.»

⁹ 'Ö go mü 'yö- pö 'zü ö -bha =klang -nu -dhɛ 'ö- pö: «-A -kë "dhü -sü 'gü, mang -dɪ 'pö a- -pö ka -dhɛ =dhɛ: "Dhang -naɔ 'ö "kpɔng =taa yö bha, 'ka "taɔngdédhɛ 'kun- 'ka mɛ -nu -bha. =Ya kë "dhü, -a =naɔ 'ö ka -gɔ bha =ya yën yi 'ö- 'ka Atanna -dho ö -kɔ 'kpɔ ka -gɔ -a -bha =sii 'ö 'yaa yën bha- këdhɛ 'gü, ¹⁰ 'sa 'mɛ 'ö 'wɔɔdhɛ -kë 'wɔn 'sɛɛnnë -nu 'gü, kö -yö -dho -a kë 'wɔn 'kpɪi- 'gü 'pö, "kɛɛ mɛ 'ö 'yaa 'wɔɔdhɛ kë 'wɔn 'sɛɛnnë 'gü, kö- -mɛ 'yii dho- kë 'wɔn 'kpɪi- 'gü. ¹¹ -A -kë "dhü -sü 'gü, =ya kë =dhɛ 'wii ka 'wɔɔdhɛ yö =flü -naɔ 'ö "kpɔng =taa yö bha- -wɔn 'gü, 'dee dho =mɔɔ- -bha 'ö =naɔ -së 'ö Atanna "piü bha- -kɛfama bho ka -bha? ¹² =Ya kë 'zü =dhɛ mɛ -nu -bha pë 'wo- -duɛ bho ka "piü bha 'kii- 'kun -së, Atanna -dho -a 'dhɛ ka -bha 'ka -a nu ka -dhɛ -kɔ -kë =dhɛ?

¹³ -Yö kë ka "yaan =dhɛ: Mɛ do 'yaa =mɔɔ- -bha kö -yö yë kë mɛ =plɛ "piü. =Ya kë "dhü, =ya kë -kɔ "ɔɔ -kɔ 'ö- 'gü mɛ do -san -dho -a kë 'ö mɛ do -dho -ya -kë. "ɛɛn 'zü -yö -dho -kplü mɛ do -bha, 'ö- mɛ do to. Kaa -dɪ 'pö 'kii 'dho =mɔɔ- -bha kö 'ka kë Atanna -bha mɛ 'ka kö 'ka -ya mü 'zü 'ka kë =naɔ -gɔ =dhuëndhɛ 'gü -kɔ do bha =në- 'gü.»

-Kɔ 'ö Yesu -yö tɛanwɔn pö- 'ka Fadhiziɛn -nu -dhɛ -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 11,12-13; Matiö 5,31-32; Makö 10,11-12)

¹⁴ Dhiang -nu 'ö Yesu gun- zë sië "dhü bha kö Fadhiziεn -nu "tv -ya -bha. "KEE =dhe 'ö -kë =dhe =nao -dho -ya -nu kë "gbu- bha, -wo -gun =weε =në- do sië- -bha. ¹⁵ -Ya -pö -nu -dhe yö =në- -wɔn 'gü 'ö- pö: «Fadhiziεn -nu, ka -zë -kɔ 'ka dho- kë- 'ka kö 'ka bhɔ mε -nu 'gü Atanna dhɔɔbhaawɔn kë -mε -bha =në 'ka- -dhe =mɔɔ, "KEE 'sa kö yö -zë -yö -dhe yö ka zuë" "piü. 'Pë 'ö mε "bhu- -nu -zë -a -nu 'gü pë -së 'ka bha =në yö -zë 'gü pë -yënnngsü 'ka.

¹⁶ =Ya 'go mü -a -bha 'tɔng- -nu 'ö Moizö -ya -ben zë yi 'bha 'ka bha waa- -wudhiüloomε -nu -a -nu -bha "tüng =në gun -blεsü kö Zan 'yii bhɔ =kö. (Kë "dhü kö -yö Atanna -dhidhewɔn kë -kɔ -gleng -da Izraεdhö -mε -nu -bha), "KEE 'ö go Zan bhɔ -sü -bha 'ö nu 'ö zun- 'ka =dεε bha, =nao -së 'ö -gban Atanna -bha -gblüdedhe -bha =në 'yi- pö sië. Mε =gban -wo wo 'gü do sië "gbu- yö =në- -wɔn 'gü 'yö 'wo -kplakpla zë sië kö 'wo -da mü bha.

¹⁷ "KEE yö =në- =gban 'gü, dhang- waa- "sε -a -nu ziö -sü -dho kë -bhaasü Atanna -bha 'tɔng- bha- =blünga -zian -go -bha -sü 'ka.

¹⁸ -A -kë "dhü -sü 'gü, mε "vu mε 'ö- dhe bho "bü 'ö- dee sü kö -yö -da =në- wo mε -nu -bha "piü bha. 'Sa kö mε "vu mε 'ö -yö dhe 'ö =wa wo bo- 'ka -a 'sü, kö- -mε -yö -da =në wo sië mε -nu -bha dhe "piü bha.»

"Gwënnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban =naɔmε do waa- wëemε do 'wo- dhe Dhazaa -a -nu -bha 'ö Dhukö -ya pö

¹⁹ 'Yö Yesu -ya pö- -nu -dhe 'ö- pö: «=Naɔmε 'kpüi- 'bha =në gun, sɔ -nu 'wo gun- -gɔ, 'yi 'yaa zun- 'bha -bha. -Yö -gun sɔga "kpeakpea -dɪ -slɔɔ 'ö -ma 'yaa wo- sɔng -bha bha =në- -da sië. 'Yö -dhe "puu 'ö =kpaɔ, 'yö ö "dhia bho 'yö pë -sεsεngbɔ -nu -bhö.

²⁰ -Wëemε 'bha -yö gun mü 'pö 'wo- gun -dhe sië Dhazaa. Bhiëë -yö -gun -bha -dhe =gban "pεpε 'gü,

'yö gun nu sië -kpεawo 'ö -wo =naɔmε bha- -go 'ko "dhiëndhö. ²¹ Ké "dhü kö 'mε bha 'ö 'pë 'ö- -bhö sië kö- =blünblün 'në -nu 'wo =wεnng bha -wa nu ö -dhe kö 'ö- -bhö. Kö 'gbεn- -nu -wo nu sië 'wo bhiëë 'ö- kwi -bha bha- -ma pa -nu wo.

²² Yi do 'ka 'yö -wëemε bha 'ö ga, 'yö Atanna -bha "kië -nu -wa sü 'wo dho- 'ka -dhe -së 'ö Ablaamö "sɔɔ bha- 'gü. 'Yö =naɔmε bha yöö -dɪ 'pö 'ö dho 'ö ga. 'Yö 'wo dho 'wo- -wεε bho. ²³ =Dhe 'ö =ya 'dho =ya =loo =geebɔɔ 'pö, 'ö -wëedhe yö sië mü -dedewo, 'ö dho ö "yan "dhiü "wlü kö -yö -dhe -ga, kö Ablaamö -yö dɔ sië -dhe 'bha 'gü 'tiii mü, "kεε kö Dhazaa -ya "piü mü. ²⁴ 'Yö ö -wɔ "dhiü =wlü "gbɪ- 'ka 'ö- pö: «N dë Ablaamö, -bhö dɔ "gbɪ- kö 'i n -wëë -ga kö 'i Dhazaa bɔ kö -yö ö kɔngga "zɔ "yε "yi -bha kö -yö nu- 'ka -ya zun n 'nεε- =taa kö -yö =dhië -dhe! Saan" -yö 'ma sië n -bha pεng ya- 'gü "gbɪ- -wa!» ²⁵ 'Yö Ablaamö -ya -yɔ bɔ- -go 'ö- pö: «Gɔnnë n gbö, -a 'wɔn kë i "yaan -dhe -tosεa -së -zë -a 'bha =në 'i gun- kë sië "kpɔng =taa bha. -A "tüng bha- 'gü kö Dhazaa -dɪ 'pö -yö saan" 'gü, "kεε 'yö dɔ 'kwa- wo ya yö -zë =nii 'dhö -da sië -dhe ya- 'gü 'yö bhi -zë 'i -wëedhe yö sië bha. ²⁶ "Kεε yö =në- =gban 'gü -zianwo, =zinng -yö kwa =zinng 'gü, =gblüga do 'bha -yö kwa =zinng 'gü bha- -kë =gblεεn -kɔ 'yaa -së. Ké "dhü kö mε =yaa- pö 'ö 'go yi "pεan "piü kö 'ö bɔ ka "pεan "piü, "εεn kö -yö 'go ka "pεan "piü -yö bɔ -dhe ya- 'gü, kö 'ya 'dho =mɔɔ- -bha.» ²⁷ 'Yö =naɔmε bha 'ö- pö: «-Bhö dɔ "gbɪ- 'sa, n dë Ablaamö, bhεa" =në 'a- wo i -dhe kö 'i Dhazaa bɔ n dë -go 'kɔdhi 'gü, -a -gεn -mü =dhe n dheebhang -nu "sɔɔdhu -wo mü. ²⁸ Kö -yö 'dho -yö 'wɔn -nu ya- -nu -gεn dɔ- -nu -dhe kö wo -zë -wo Atanna -wɔ -ya =bhlëë 'gü kö 'wa 'dho nu -wëedheyödhe ya- 'gü.» ²⁹ 'Yö Ablaamö -ya -yɔ bɔ- -go 'ö- pö: «Atanna -wɔ 'sëedhe 'ö Moizö -ya -bεn zë bha -yö mü, -a 'dhe 'ö-

-wudhiüloomε -nu -wa -ben zë 'pö bha -yö mü, -wo -dho -a -wu pö- -nu -dhe, -wo wo "tu 'to- -bhal»³⁰ 'Yö =naomε bha 'ö- pö Ablaamö -dhe: «(=iin, -yö "dhü tεan- 'ka n dë Ablaamö,) "kεε 'mε 'kö 'wo bha wo -zë -a -nu -wu =në 'yii 'dho =mɔɔ- -nu -bha. "Kεε =ya kë =dhe mε =ya 'go =geebɔɔ kö -yö 'dho -a -nu "piü, -wo -dho wo bo wo kë -song -nu 'ka yö -zë 'gü.»³¹ 'Yö Ablaamö -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «=Ya kë =dhe 'wii wo "tu to 'sëedhe 'ö Moizö waa- Atanna -wudhiüloomε -nu 'wo- -ben zë bha yö -zë -wu -bha, 'kö mε "yaandhe -zian yöö 'go =geebɔɔ kö -yö 'dho, 'yii 'dho bhɔ- -nu 'gü tεan- -bha.»

17

Yesu -bha mε =klangkëwu 'ö -gban mε 'ko -nu -mawɔn 'to -sü, -zu -yö Atanna -dhe -sü waa- gwëemi këwɔn -nu bha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 18,6-7.21-22; Makö 9,42*)

¹ =Dhe 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -yö go mü 'zü 'ö dhiang zë ö -bha =klang -nu -dhe 'ö- pö: =Ya kë -kɔ "ɔɔ -kɔ 'ö 'gü, 'wɔn- -dho -da -nu wo mε "bhɪ- -nu -gεn 'gü 'ö 'wo -da Atanna "dhiü, "kεε 'mε 'kö yaa- -kë 'wɔn -nu bha- -nu -da mε -gεn 'gü -mε 'ka bha =në- -mε bha dho kë -wëesü.

² -Gwë kpö 'kpikpi -zian -dun -a -mε bhɔ -bha -sü 'wo- -zuö 'ka =weeyi =bhaa -a fië- -dhö -a -mε -bha 'mε 'wo =dhe 'në 'sεennë -nu ya- -nu 'dhö 'dhang -bho n "dhiü -sü 'gü bha mε do zian -da Atanna "dhiü -sü -bha. ³ -A -kë "dhü -sü bha- 'gü, -ka "ta ka 'suan- 'ka. =Ya kë =dhe i dheebhang =ya 'wɔn yaa kë i 'ka, -bhö -a -dhiang zë -së 'ka kö 'i -dhio dɔ- -ta. =Ya kë =dhe =ya "wɪ i -bha -bha kö -yö ö bo ö =song bha- 'ka, -a -mawɔn 'to. ⁴ =Ya kë =dhe =ya -da i "dhiü =dhe pë "saɔplε 'dhö -dhekpaɔyi do 'ka, kö =ya -da i "dhiü -kɔ 'ö- 'gü 'do 'do kö -yö nu -ya pö i -dhe

=dhe 'ya -da i "dhiü, "kεε 'yii 'dho- 'bha kë "dhü 'zü, -a -dheα -bha =dhe 'i- -mawɔn 'to.

⁵ =Dhe 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö- -bha bɔmε -nu -wa pö- -dhe: «Yi Dëmε, -bhö yi -bha -zɔ -yö Atanna -dhe -sü taa kë!»

⁶ 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «=Ya kë =dhe ka -bha -zɔ -yö Atanna -dhe -sü =ya kë -zianwo =dhe "pënnnga 'dhö, 'ka- pö "dhü 'kpii- 'ö dɔ ya- -dhe -yö 'go ö "gblɔɔ kö -yö 'dho dɔ =weeyi =bhaa, -yö -dho 'dho ka -wɔ bha- "dhiü.»

⁷ 'Yö- pö 'zü- -nu -dhe 'ö- pö: «'Mε 'ka ya de -mü 'ka ka kpö 'gü 'yö- -bha =dhuënggɔmi =ya 'go 'ke- kë -dhe 'gü kö -yö nu, "εεn =ya 'go -tuü -maa kë -dhe 'gü kö -yö nu, 'yö dho =mɔɔ- -bha kö -ya pö- -dhe: «-Bhö nu "vaandhö kö 'i pë -bhö? -A -mε 'yaa 'dhö. ⁸ 'Pë 'ö dho- pö yö -mü =dhe -yö ö baa-, -yö 'bhlaa- -sɔ bha- bho ö -bha kö -yö ö "dhi mɔɔ- kö 'ö pë -bhö kö 'ö müpë mü. Kö =ya bo ö -bha bha- 'ka kö yö -zë -yö gun -na 'yaanu kö -yö ö -bha -bhö "εεn ö -bha müpë mü. ⁹ Kö -yö kë =dhe yöö- nuε" 'bha =në- bho -a këwɔn -bha 'yaa -mü. "εεn 'yaa "dhü -ee? ¹⁰ Ka -bha -yö -kɔ bha =në- 'gü 'pö. =Ya kë =dhe -wɔ -nu 'a dho- 'kpɔ ka -bha bha, 'ka ka bo- =gban 'gü -wɔn kë -sü 'ka, -kaa pö: «Gwëëmi "wεεwεdhe -mü yi 'ka, yi kë -yë =në 'yi- -kë, nuεbhomε -zian 'yaa -mü yi 'ka.»

-Weeyuamε -kaɔng do 'ö Yesu -ya -nu dha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

¹¹ =Dhe 'ö yi do 'ka kö Yesu -yö 'dho sië Zedhizadhεmö, 'yö bɔ Samadhi -sε waa- Gadhidhe -sε -nu -naa "dhiü.

¹² 'Ö gun kö -yö -da sië 'pödhε do 'bha 'gü, 'yö =weeyuamε -kaɔng do 'wo nu dɔ- -gɔ zian-, -wo -to 'ka 'bleng -bleng, 'yö 'wo wo -wɔ "dhiü =wlü 'wo- pö- -dhe: ¹³ «Yesu yi Dëmε, -bhö yi -wëë -ga -dhe!» ¹⁴ =Dhe 'ö- -nu yö, 'yö- pö- -nu -dhe: «-Ka 'dho kö 'ka ka -dɪ -zɔn "saabhomε -nu -dhe!» =Dhe 'ö 'mε 'wo bha 'wo 'dho sië, 'wo dho "kan wo

-ta kö =wa kë "klüöklü. ¹⁵ =DhE 'ö 'mE 'wo bha- mE do 'ö ö -dɪ yö kö 'ya kë "klüöklü 'kpakpadhö, 'yö -yE ö 'gü 'zü -deewo 'ö nu Atanna 'tɔ bho -sü 'ka "gbɪ- 'ka. ¹⁶ 'Yö nu 'ö zun ö kpiö 'gü Yesu -dhE, 'yö zun- nuE" bho -sü -bha, "kE E 'sa kö Samadhi mi =në gun 'mE 'kö bha- 'ka.

¹⁷ Yesu -ya -pö yö =në- -wɔn 'gü 'ö- pö: «ME -kaɔng do 'wo gun bha, -a -nu =gban 'wii kë =në wo "klüöklü -ee? 'Yö- mE -kpEa -nu -zë -wo 'mE? ¹⁸ -Më -wɔn =në -kë 'yö- mE -kpEa -zë -a -nu 'bha -zɔ 'yii -da Atanna nuE" bho -wɔn -ta kö -wo wo yee kë -wo nu kö 'yii kë "sE "wE E 'gü mi 'kö ya- 'ka?»

¹⁹ =DhE 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö- pö 'mE 'bha- dhE: «N "taɔngdë, -bhö "wlü kö 'i i -bha 'dho wo; i -bha 'dhang -bho n "dhiü -sü =në i dha bha.»

-Kɔ 'ö Atanna -bha -gblüädhdE dho nu- 'ka -a -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 24,23-28.37-41)

²⁰ =DhE 'ö 'wɔn bha =ya kë "dhü, 'yö FadhiziE n- nu -wo Yesu dhE E" kpɔ 'wo- pö: «Atanna -bha -gblüädhdE -dho nu -më "töng =në- 'gü?» 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-A -bha -gblüädhdE -bha nu -sü bha 'yii 'dho kë mE 'bha "yan -bha 'kun -wɔn 'ka. ²¹ 'Wii 'dho- pö: «Atanna -bha -gblüädhdE -bha =dhE =ya nu =dE E =ya =loo -dhE 'ö =ni- 'gü!», "E E n: «-Yö -dhE 'dhE ya- 'gü!»; -a -gE n -mü =dhE -a -bha -gblüädhdE -yö ka kpö 'gü yö.»

²² 'Yö- pö ö -bha =klang -nu -dhE 'ö- pö: «-Ka -dhE -ga, "töng 'bha- mü -dho =loo 'ö 'ka- "slë =mɔɔ kö ka "yan -yö -da mang ME gbö mE ma mEdhE kë -yi "zɔ "dhiü 'në 'dEdE 'në 'bha -zian 'gü, "kE E 'kii 'dho- -dhE yö. ²³ -Wo -dho -a pö ka -dhE: «-Ka 'dho -dhE ya- 'gü, -yö mü!» "E E n: «-Yö -dhE 'dhE =ni- 'gü!», "kE E =waa- pö "dhü 'ka 'dho- -yɔ bɔ, 'ka 'dho -bEang 'sü 'ka dho- -dhE mɔɔ-; ²⁴ -a -gE n -mü

=dhe mang Mεgböme n nu -sü bha -yö -dho kë =dhe -kɔ 'ö dha -yö "yaan- kun- 'ka, 'ö -kë =dhe mε- mε "yan zë, "kεε 'ö "sε zun- 'ka 'ko "dhiü bha =në- 'dhö. ²⁵ "Kεε "sanni -yö kë "dhü, kö =dεε ya- 'gü -mε -nu =në =wa wo bo n 'ka, kö =wa n -wëë -kë "dhiü =gban "pεpε suu bho. ²⁶ 'wɔn do 'ö -kë yi 'bha 'ka Noe -bha "tüng 'gü, -a do 'bha -dho kë mang Mεgböme n nu -yi 'ka. ²⁷ -A "tüng bha- 'gü kö mε "bhü- -nu -wo pë =në -bhö sië, 'ö 'wo we mü, 'ö 'wo dhe sü, 'ö 'wo- sü "dhü wo gbö -nu -dhe 'ö 'to- 'ka "dhü 'ö zun- 'ka Noe -bha -da "yitagɔ 'gü -yi -bha. -wo -to 'wɔn -nu bha =në- -bha 'yö dha -yö zun "sεε, 'yö 'yi -yö pa, 'yö- -nu =gban zë "pεεpεdhö. ²⁸ 'wɔn do 'ö -kë Dhɔtö -bha "tüng 'gü 'zü =në dho kë. -A "tüng bha- 'gü kö pë -bhö -sü -nu oo, we mü -sü -nu oo, pë 'dhɔ -sü -nu, pë "dhɔɔ dɔ -sü -nu, pë ta -sü -nu waa- 'kɔ dɔ -sü -nu =në =wa wɔ mε "bhü- -nu -gɔ -së. ²⁹ -Wo -to 'wɔn -nu bha =në- kë -sü -bha, 'yö Dhɔtö -go Sodɔmö -yi -yö =loo. =Dhe 'ö =ya bo 'go -sü 'ka Sodɔmö -pö 'gü, 'yö pεng waa- blɔɔn" -dha -yö zun ban -sü -bha, 'yö- -nu =gban "pεpε zë. ³⁰ Yi 'ö Mεgböme dho nu- 'ka, -yö -dho kë -kɔ do bha =në- 'gü.

³¹ Mε "ɔɔ mε 'ö dho kë 'kɔ =taa yi 'ö "dhü bha- 'ka, 'ö =kwεε yaa- -kë 'kɔɔdhö, 'ya 'dho- pö ö -dɪ -dhe =dhe 'ö lɔɔ- kö 'ö dho- 'sü -dhe 'gü, -εε 'mε yaa- -kë 'zü 'bhlaadhe 'bha 'gü, 'ya 'dho- pö 'ö ö yee kë kö 'ö 'dho ö =taama. ³² 'Ma- pö "dhü, ka -zɔ -yö -da 'wɔn 'ö Dhɔtö -bha dhebhɔ =slɔɔ yi 'bha 'ka ('ö -dhe -ga ö =taama 'ö- 'gü -yö see- bha =në- ta). ³³ 'Mε 'ö yaa ö -dɪ dha -dhe -mɔɔ -a -mε -gɔ -dho 'to- 'gü. 'Yö 'mε 'ö yaa -wɪ ö -gɔ -to 'gü -wɔn -bha bha yö -zë 'ö dha. ³⁴ A- -pö ka -dhe tεan- =dede 'ka =dhe: -A yi 'ö bha- 'ka gbeng, mε =plε 'wo wɔ -sü 'ka sεε" do -ta, 'gbu- -dho mε do 'sü 'ö dho- 'ka 'ö- mε do to. ³⁵ 'Ö dhong -nu =plε 'wo dho kë pë zɔn -dhe 'gü "wɪü do 'gü, 'ö 'gbu- -ya mε do sü 'ö- mε do to. ³⁶ Gɔɔn- -nu =plε 'ö waa- -kë

'bhlaa- do 'gü, 'gbu- -dho mε do 'sü 'ö- mε do to.»

³⁷ 'Yö- -bha =klang -nu -wa dhεε" kɾɔ 'wo- pö: «-A 'wɔn 'i "wɪ sië- 'ka bha, -yö -dho kë "dhü -dhe -mεε =në- 'gü, yi Dëmε?»

'Yö- pö: «-Ka 'wɔn 'suan- bho "gblëë- -nu bha. -Dhe 'ö pë =gee 'dhö- -bha, 'yö "gblëë- -nu -wo bho 'ko -ta -a -dhe 'gü.

18

"Gwënnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban =gεandhe waa- zadɔmε 'ö mε 'bha -wëë 'yaa- kë -a -nu -bha -a 'ö Dhukö -ya pö

¹ =Dhe 'ö =ya ö bo- -pö "dhü -sü 'ka, 'yö "gwënnng do -da ö -bha =klang -nu bha- -nu -dhe, kë "dhü kö 'ö- -zɔn -nu -dhe =dhe -a -dheα -bha =dhe -wo bhεα" Atanna -dhe yi =gban "pεpε 'ka kö- -nu 'gü 'ya 'dho ga 'yö- pö: ² «Zadɔmε do 'bha -yö -gun 'pödhε do 'bha 'gü yi 'bha 'ka, 'ö 'yaa gun "suü sië Atanna -gɔ, "εεn 'ö 'yaa gun -kpla sië mε 'bha -mε -bha -mε 'bha -gɔ 'pö. ³ =Gεandhe do 'bha -yö -gun 'pö 'pödhε do bha- 'gü, 'ö dhiang -yö gun waa- mε 'bha -a -nu =zinng 'gü. 'Yö =gεandhe bha 'ö dho 'ö dhiang bha- -da zadɔmε bha- -dhe. =Ya kë =sië -nu wo 'yö dho zadɔmε bha- "piü, 'yö- pö- -dhe -yö woo- za bha- dɔ. ⁴ 'Yö =gεandhe bha 'ö ö -gεn dɔ zadɔmε bha- -dhe 'gü pinpindhö kö 'yaa "wɪ- -bha kö -ya -nu -bha za bha- dɔ. "kεε -a -fεε -ya -bha -kɔ yaa bha- -wɔn 'gü, 'yö yi do 'ka 'yö zadɔmε bha 'ö- pö: «'Kwa- ma, 'maa "suü -zë wo Atanna -gɔ tεan- 'ka, "εεn 'maa -kpla mε 'bha -gɔ, ⁵ "kεε yö =në- =gban 'gü, =dhe 'ö 'maa n -yεa yö dhebhɔ ya- -gɔ bha, -ka dɔ kö 'a- -bha za bha- dɔ kö- -bha -fεε 'go n -bha.»

⁶ 'Yö kwa Dëmε Yesu -ya -ta yɔ 'ö- pö: «Zadɔmε -mawɔn yaa bha 'ö dhiang 'ö- zë bha ka- ma -ee?» ⁷ 'Yö- pö: «("Sanni mε "bhɪɪ- -zë -yö =dua -fεε -gɔ kö -yö za

do =dhe -kɔ bha- 'dhö, "kεε kö yö -zē -mawɔn -yö 'ya-
 "dhü bha -oo,) 'yö Atanna -zē =wε? -Mē =nē -kē 'yö 'yaa
 ö -bha mε -nu -ta -za dɔ kö -wo bhεa" siē- -dhe 'yēnng-
 'gü waa- gbenng 'gü -nu =gban 'gü?» ⁸ 'Yö- pö: «A- -pö ka
 -dhe tεan- =dede 'ka =dhe: -A 'gü -zian 'yii 'dho =gwēē 'yö
 ka -ta -za dɔ. "Kεε 'wɔn do 'bha- -dhö, yö -mü =dhe: 'Ö
 yaa- -dɔ mang Mεgbömε n nu -yi -bha kö -zɔ -yö n -dhe
 -sü -yö -tun mε 'bha -gɔ "kpɔng yö =taa "wε -ee?»

"Gwēnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban Fadhiziεn mi do waa-
 'niisɔngkunmε -a -nu -bha 'ö Dhukö -ya pö

⁹ =Dhe 'ö Yesu =ya ö bo "gwēnng 'dhe bha- -da -sü
 'ka =dhe -kɔ bha- 'dhö, 'yö dho 'yö- do 'bha -da 'mε
 'wo gun wo -zɔ 'gɔn siē =dhe wo -zē pö 'yaa wo -bha
 Atanna wēēdhö, 'ö 'waa gun mε -kpεa yö siē- 'gü bha-
 -nu -dhe 'ö- pö: ¹⁰ «Yi do 'ka, 'yö mε =plε 'wo =wlü 'wo
 dho -bhεa Atanna -dhe -dhe 'gü -a -dhɔkägükɔ 'gü. Mε
 =plε 'wo "dhü bha- mε do -gun Fadhiziεn 'ka. 'Yö- mε
 do- gun 'niisɔngkunmε 'ka. ¹¹ =Dhe 'ö =wa 'dho =wa -da
 'kɔɔdhö, 'yö- Fadhiziεn mi -sü -yö dɔ "pεan do 'piü,
 'yö zun -bhεa Atanna -dhe -sü -bha 'ö- pö: «'Aa, n Dē
 Atanna, 'ma i nuε" bho =dedewo, "wɪ 'ö bhii- wo- -bha
 kö 'a kē =kwaanmε 'ka, "εεn kö 'a kē 'wɔnyaakēmε "εεn
 -zuazēmε 'ka =dhe mε -kpεa 'wo to- -nu 'dhö, "εεn 'zü kö
 'maa =dhe 'niisɔngkunmε 'ö dɔ ya- 'dhö bha- -wɔn 'gü;
¹² -a -gεn -mü =dhe a 'sunng- -ma -dhekpαoyi =plε =nē 'ka
 "dhɔɔgɔ do 'gü, 'ö 'a n =slɔɔpē =gban 'pεpε 'nii- bho i
 -dhe.»

¹³ Kö 'niisɔngkunmε 'kö bha -yö dɔ siē "pεan "wεε
 "piü, kö 'yaa =mɔɔ -zian wo- -bha kö -yö ö "yan "dhiü
 "wlü dhang- 'gü. "kεε kö -yö ö -kɔ -ya siē ö -kuu 'gü 'ö-
 pö: «'Aaa, n Dē Atanna, -bhö i zuē" kē -sεa n "piü kö 'i
 n -mawɔn 'to -dhe, 'wɔnyaakēmε -mü n 'ka -wa.» ¹⁴ 'Yö

Yesu -ya -ta yɔ 'ö- pö: «A- -pö ka -dhε =sii =dede -ta =dhε mε =plε bha- mε 'dhε 'ö =bhεa "dhü bha, Atanna -yö kē- -mawɔn -to 'ö dho ö -ta "puu 'ka ö -gɔ 'kɔɔdhö mε 'dhε 'ö to bha- -bha; -a -gεn -mü =dhε 'mε 'ö dho- pö 'ö ö -dɪ fië bho mε -kpεa -bha, Atanna -dho -a =bhlëë -pö kpekpedhö, "kεε 'mε 'ö yaa ö -dɪ -da mε =gban =wlöö, -yö -dho -a -mε gba -duε 'kpii- 'ka.»

Yesu -bha 'dhuë- -kë 'në 'sεennë -nu -bha -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 19,13-15; Makö 10,13-16)

¹⁵ 'Ö go- 'dhε bha- 'gü, 'yö 'wo nu- -dhε 'në 'sεennë -nu 'ka 'pö kö -yö ö -kɔ zun- -nu -bha kö Atanna -bha 'dhuë- -ya -nu 'kun. "Kεε =dhε 'ö- -bha =klang -nu 'wo- -dhε yö "dhü, 'yö -siö -nu -dhε, 'yö 'wo -ya -dɔn bho -sü -bha 'mε 'wo nu 'në -nu 'ka bha- -nu 'ka. ¹⁶ 'Yö Yesu -ya pö -wo nu- -nu 'ka. =Dhε =ya kē "dhü 'yö- pö- -nu -dhε: «-Ka ka kwaa- 'në -nu -zü kö -wo nu n "piü, 'ka 'dho- -nu "kan n -bha, -a -gεn -mü =dhε Atanna -bha -gblüädēdhε 'ö dhang- 'gü bha -yö 'mε 'wo =dhε -a -nu 'dhö =në- -nu -bha 'ka.» ¹⁷ 'Yö- pö: «A- -pö ka -dhε tεan- =dede 'ka =dhε: Mε "ʋʋ mε 'ö 'yii ö -kɔ -ya Atanna -bha -gblüädēdhε bha- -bha =dhε -kɔ 'ö 'nësεennë -nu 'wo "wɪ sië- 'ka 'wɔn -bha bha- 'dhö, -a -mε 'yii 'dho -da mü tongtongdhö.»

=Naɔmε do 'ö Yesu dhεε" kpɔ yi do 'ka -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 19,16-30; Makö 10,17-31)

¹⁸ Yi do 'ka 'yö Zuifö -nu -gɔmε do -yö nu, 'yö Yesu dhεε" kpɔ 'ö- pö: «-Gɔmεdē kēwɔn -sēsü, -më =në kēwɔn 'ka 'ö 'ma- kë 'yö a dho =sii 'ö 'yaa yën 'ö Atanna "piü bha- -slɔɔ?»

¹⁹ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «I n -dhε mε kēwɔn -së -më -wɔn 'gü, "kεε kö Atanna yöö do =në- kēwɔn 'dhö

-së?)» ²⁰ 'Yö- pö: «I- 'wɔŋ -dɔ =dɛ -yö -bɛŋ zë -sü 'ka
Atanna -bha 'tɔŋ- 'gü =dɛ:

<'Waa -da mɛ -nu -bha dhe "piö tongtongdhö,

'waa mɛ zë tongtongdhö,

'waa =kwaan bho tongtongdhö,

'waa =sua -ya mɛ 'bha -bha tongtongdhö,

-bhö i 'kpɔmɛ -nu =bhlëë -ya.>

-Yö n 'gü =dɛ i yö -zë -dɔ.»

²¹ 'Yö- pö: «=Iin, -a 'dɛ 'kö bha a yö -zë -dɔ, a -bho yö
-zë kē -sü 'ka n 'nëdhɛ 'gü 'nu yi 'bha 'ka.»

²² =Dɛ 'ö Yesu =yaa- ma "dhü 'yö- pö- dɛ: «'Wɔŋ
do =në- këwɔŋ =ya 'to i -bha.» 'Yö- pö: «-Bhö 'dho kö 'i i
=slɔɔpë =gban "pɛpɛ "dhɔɔ dɔ kö i -naɔ bha 'gü -gblü
-wëëmɛ -nu -ta kö 'i nu 'i 'to n =keng-, =ya kē "dhü Atanna
-dho i gba =naɔ bha- "wɛɛ 'ka dhang- 'gü.»

²³ =Dɛ 'ö -wɔ 'dɛ 'kö bha- ma Yesu "dhi, 'yö ö wëë 'gü
-siö, -a -gɛŋ -mü =dɛ =naɔ -yö -gun -gɔ =dedewo, 'yö 'yii
"wɪ- -bha kö -yö ö -kɔ bho ö -bha =naɔ bha- 'gü. ²⁴ =Dɛ
'ö Yesu -ya -dɛ yö =dɛ -a wɔ -ta =ya ga kpɛkpɛdhö
dhiang 'ö- zë- dɛ bha- -wɔŋ 'gü, 'yö- pö 'mɛ 'wo gun
mü bha- -nu -dɛ: «Ka -dɛ -yö bha -ee? A- -pö ka -dɛ
=dɛ =naɔmɛ -nu -da Atanna -bha -gblüädɛ 'gü -sü
-dho =gbaɔŋ =dedewo. ²⁵ -Yɔɔŋmɛa -zian -bha -ziö -sɛdha
-yɛ 'ka -dɛ -dho kē -së =naɔmɛ -nu -bha -da Atanna -bha
-gblüädɛ 'gü -sü -ta.»

²⁶ =Dɛ 'ö 'mɛ 'wo gun mü 'wo 'wɔŋ bha- ma, 'yö 'wo-
dhɛɛ" kpɔ 'wo- pö: «=Ya kē "dhü 'sa kö 'dee dho dha 'wɔŋ
yö- 'gü?»

²⁷ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «Mɛ "bhɪ- =në-
-fiëbhawɔŋ 'dhö 'dhö, "kɛɛ Atanna -zë -fiëbhawɔŋ 'yaa
'dhö tongtongdhö.»

²⁸ 'Yö Piεdhö -ya pö- -dhε: 'Yö 'mε 'kō 'ya yi 'kε- -nu waa- yi =slōpε =gban "pεpε 'to 'ya nu i =keng- 'sa yō =wε?»

²⁹ 'Yö- -yō bō- -gō 'ö- pō: «A- -pō ka -dhε tεan- =dede 'ka -dhε: Mε "υυ mε 'ö zē Atanna -bha -gblüdüdhε -wōn -dhε 'ö bo ö -bha 'kō 'ka "εεn 'ö -kan ö -bha dhebhō -bha, "εεn ö dheebhang -nu -bha, "εεn ö 'kε- -nu -bha, "εεn ö -bha 'nē -nu -bha, ³⁰ Atanna -dho -a "dhiüziöta nu- -mε -dhε "tüng 'kwa dō- 'ka ya- 'gü, 'ö dho 'ö- gba =sii 'ö 'yaa yēn 'ö- "piü bha- 'ka -dhεkpaō dhia" 'gü.»

Yesu -bha ö ga -wōn waa- ö -bö -wōn -dhiang zē -kō -yaaga -naa 'ö Dhukö -ya -gεn dō

(*Matiö 20,17-19; Makö 10,32-34*)

³¹ =Dhε 'ö =ya ö bo- -pō "dhü -sü 'ka, 'yö ö -bha =klang -nu -kaōng dō ga =plε bha- -nu -dhε -dī -ta, 'yö- pō- -nu -dhε: «-Ka -dhε -ga, 'dho =nē kwa- wo siē Zedhizadhεmō bha. 'Wōn "pεpε 'ö -gban mang Mεgbōmε n -wōn -bha 'ö Atanna -wudhiüloomε -nu -wa -bεn zē bha, -a 'gü -wōn kē "tüng =nē =loo bha, ³² -a -gεn -mü =dhε 'dho kwa- wo siē ya -wo -dho n =gbaō 'mε 'waa Atanna dō- -nu -gō, 'ö 'wo =wεε dō n -bha, 'ö 'wo "si bho n -gō, 'ö 'wo wo "dhidhi -pεn n -bha, ³³ 'ö 'wo n -ma =klangga 'ka, 'ö 'wo n zē, "kεε =wa bo n zē -sü 'ka, a -dho -bö -a -dhεkpaōyi -yaaga -naa bha- 'ka.»

³⁴ "Kεε -a pō 'ö- wo "dhü bha 'wii- 'gü ma, -a 'gü -yö -gun -nu 'gü tii', 'wii- 'klōō- 'bha dō.

Yesu -bha "yanwlümε do 'bha -kē "klüüklü -kō -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

(*Matiö 20,29-34; Makö 10,46-52*)

³⁵ =Dhε 'wo 'dho siē, 'ö Yesu -ya =loo Zedhiko -pō "saan "dhiü, 'yö 'wo -kpan "yanwlümε do -bha kō -yö -ya siē zian "güng "piü kō -yö gba -dhε siē. ³⁶ =Dhε 'ö- "tu 'dhö

-da mE kpö 'wo gun ziö sië -yuudhö bha- -nu -wü 'gü, 'yö mE -nu dhE" kpö, ³⁷'yö 'wo- pö- -dhE: «Yesu 'ö go Nazadhëtö bha =në ziö sië bha.» ³⁸'Yö "yanwülümE bha 'ö =gbla 'ö- pö: «Yesu, Davi Gbö, -bhö n -wëë -ga -dhe!»

³⁹=DhE 'ö- pö "dhü, 'yö 'mE 'wo gun 'ta 'sü sië 'wo gun Yesu "dhiü bha 'wo zun -ya -a "yan 'gü -sü -bha, kë "dhü kö -yö ö "dhi ta. "KEE 'yii- -yö bö, 'yö ö -wü "dhiü 'bha =wlü 'zü "gbü- 'ka 'ö- pö: «Davi Gbö, -bhö n -wëë -ga -dhe!»

⁴⁰=DhE 'ö Yesu "tü -yö -da -a -wü 'gü, 'yö 'daönnu, 'yö- pö -wo nu- 'ka ö -dhE. =DhE 'ö =wa nu =wa =loo- 'ka Yesu "sö, ⁴¹'yö- dhE" kpö 'ö- pö: «-Më -wön =në 'i- "piü =dhE 'a- kë i -dhE?»

'Yö- -yö bö- -gö 'ö- pö: «N DëmE, -yö n "piü =dhE 'i n "yan ya =në- "dhiü "pü kö a -dhE yö -deewo.»

⁴²'Yö Yesu -ya pö- -dhE: «=DhE 'ö "dhü, i "yan "dhiü -yö "pü, i -bha 'dhang -bho n "dhiü -sü =ya i dha!»

⁴³'MÉ bha -yö -to -dhE do bha- 'gü 'ö- "yan -yö -dhE yö -deewo, 'yö -ziö Yesu =keng- kö -yö Atanna 'tö bhö sië. 'Yö mE "pεpε 'kö 'wo gun Yesu =keng-, 'ö 'wo 'wön bha- -dhE yö, 'yö 'wo -ya Atanna 'tö bhö -sü -bha.

19

Zase dha -kö -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 25,14-30)

¹'Yö Yesu -yö -dho "dhü 'ö -da Zedhiko -pö 'gü, 'yö zun 'pö- 'gü "pε -sü -bha. ²'Ö "dhü bha kö göndënë do 'bha 'ö -kë =naömE 'ka, "KEE 'ö -kë 'niisongkunmE -gömE 'ka 'wo- -dhE Zase bha -ya "slë möö- sië kö 'ö Yesu dö.

³"KEE =dhE 'ö -kë =dhE 'yaa gun mE =gblEEn 'ka, -a -kö 'yii =möö- -bha mE kpö 'ö gun Yesu =keng- bha- -wön 'gü.

⁴'Yö -bεang sü 'ö -da "dhiü, 'yö dho ö -da "dhü do 'bha bha- 'gü, kë "dhü kö 'ö Yesu yö; -a -gEn -mü =dhE 'ö gun

"dhü kö =yaa- 'wɔn dɔ =dhɛ -yö -dho bɔ -dhɛ bha =në- 'gü. ⁵=Dhɛ 'ö Yesu dho 'ö =loo "dhü 'ö Zase gun- 'gü bha =wlöö, 'yö ö -gɔ "dhiü =wlü 'ö -dhɛ -ga "dhü bha- 'gü, 'yö- pö Zase -dhɛ: «Zase, -bhö lɔɔ- "vaandhö, -a -gɛn -mü =dhɛ =dɛɛ 'ö =dɛɛ 'ka a -dho -da 'ka i -gɔ 'kɔɔdhö.»

⁶ 'Yö Zase -yö =lɔɔ -bɛang 'ka, 'yö dho 'ö- =yëë bho =niidadhe =dede 'ka ö -gɔ 'kɔɔdhö. ⁷=Dhɛ 'ö 'mɛ 'wo gun Yesu =keng- bha 'wo 'wɔn bha- -dhɛ yö, 'yö- -nu =gban "pɛpɛ 'wo -ya -dɔn -bho wo yun 'gü -sü -bha Yesu 'ka 'wo- pö: «'Mɛ bha =ya 'dho ö =yëë bho 'wɔnyaakëmɛ -gɔ 'kɔɔdhö -wa!»

⁸ "Kɛɛ "tüng 'wo- pö sië 'ka "dhü bha kö Zase =ya 'dho =ya dɔ Yesu wëëdhö kö -ya pö sië- -dhɛ 'ö- pö: «N Dëmɛ, =ya 'go =dɛɛ 'gü, =naɔ 'ö n -gɔ a -dho -a "pɛ 'gü 'a- "pɛan do nu "flɛɛmɛ -nu -dhɛ, 'ö mɛ "pɛpɛ 'a "kpënnɔg- -kë -nu -gɔ 'a- -nu -bha =naɔ -bhö bha 'a dho 'a- -gaɔ -yiisiö nu- mɛ -nu -dhɛ.»

⁹ =Dhɛ 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö Yesu -ya pö- -dhɛ: «Zase, dha -sü -bhiëë =ya zun i -bha 'kɔ -bha =dɛɛ, -a -gɛn -mü =dhɛ Ablaamö suu -mü i 'ka 'pö. ¹⁰ -A pö 'a- wo "dhü bha- 'klɔɔ- -mü =dhɛ mang Mɛgbömɛ a -nu "kpɔng =taa kö 'mɛ 'ö Atanna -bha zian =ya =dhɛng- -nu -gɔ =në 'a- -nu mɔɔ- kö 'a- -nu dha.»

"Gwënnɔg 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban =naɔ -ziö 'gü ziö -sü bha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya pö

¹¹ "Tüng 'ö Yesu 'dhö "wɪ sië- 'ka "dhü bha kö 'waa Zedhizadhëmö -dhɛ 'ka =gblɛɛn 'zü, kö 'mɛ 'wo wo "tu 'to sië- -wɪ -bha bha -wo wo -zɪ 'gɔn sië =dhɛ 'wa bo 'dho -sü -zë 'ka kö 'wo =loo Zedhizadhëmö bhoo, kö Atanna -bha -gblüädɛdhɛ =ya -ya -bha =naa bha. ¹² 'Yö "gwënnɔg do -da -nu -dhɛ 'ö- pö: «Yi do 'ka 'yö gɔndënë do 'ö bho -gblüädɛdhɛ -kɔdhi 'gü, 'yö =wlü 'ö dho "sɛ =gblɛɛn 'bha 'gü kö =wa bo ö kë -sü 'ka -gblüädɛ 'ka mü kö 'ö nu 'ö -ya ö

-bha "sE -gɔ "dhiü. ¹³ =DhE 'ö yöö 'dho, 'yö ö -bha gwëëzë -nu -kaɔng do -dhE, 'yö "sënnng ga -kaɔng do 'gü -gblü -a -nu -ta 'yö- pö: «-Ka 'dho- 'ka kö 'ka- -ziö 'gü ziö "sanni n nu -sü =zinng 'gü.» ¹⁴ "KEE =dhE 'ö -kë =dhE 'mE bha- -san -gun ö -gɔ "sEgüME -nu kë sië bha, 'yö 'wo mE bɔ =keng- "sE 'ö dho- 'gü bha- 'gü, 'yö 'wo- pö 'mE 'wo mü- -nu -dhE: «'Yaa yi "piü =dhE 'ka 'mE bha- -ya yii- gblüde 'ka.»

¹⁵ "KEE yö =në- =gban- 'gü, =dhE 'ö =wa bo 'mE bha- -ya -sü 'ka -gblüde 'ka, 'ö =ya ö yee kë =ya nu ö -gɔ "sE 'gü, 'yö mE bɔ ö -bha gwëëzë -nu bha- -nu -dhE kö -wo nu kö -wo wo "kplëng bho ö -dhE. ¹⁶ -A mE -blEesü 'ö nu, 'yö ö "kplëng bho 'ö- pö: «NDëME, "sënnng ga do 'i- to n -gɔ bha, -a -kaɔng do =në 'a- =sɔɔ- -bha.» ¹⁷ 'Yö -gblüde -ya pö- -dhE: «=Ya dhi, i këwɔn -yö -së. 'Ma- dɔ =dhE 'wɔɔ- 'në -mü i 'ka pë -bhaasü 'a- to i "piü ya- -bha. =DhE 'ö "dhü, 'ma i -ya 'pö- "gblügblü -kaɔng do -gɔ "dhiü.» ¹⁸ 'Yö mE =plE -naa -yö nu 'yö- pö: «N DëME, "sënnng kpö do 'i- to n -gɔ bha, -a "sɔɔdhu =në 'a- =sɔɔ- -bha.» ¹⁹ 'Yö- pö- -dhE: «Bhii -dt 'pö, -bhö -ya 'pö- "gblügblü "sɔɔdhu -gɔ "dhiü.» ²⁰ 'Yö- mE do 'bha- nu 'ö- pö: «N DëME, "sënnng kpö 'i- nu n -dhE bha, -a -ga 'a- -da sɔ 'gü 'a kpö -kë 'ö ya.» ²¹ 'Yö- pö: «-A kë 'a- wo "dhü bha- -gE n -mü =dhE "suü =në 'a- wo i -gɔ, a- -dɔ =dhE i -mawɔn -yö 'ya-, 'pë 'yaa i -bha 'ka 'i- -sü 'ö to i -gɔ, 'ö 'bhii -mlü bɔ -dhE 'ö- 'gü 'i dho 'i -mlü -kan mü.» ²² 'Yö -gblüde -ya pö- -dhE: «I -dt -wɔ =në 'a dho i 'kun- -bha, -a -gE n -mü =dhE gwëë" suu yaa -mü i 'ka. I- -pö i- -dɔ =dhE n -mawɔn -yö 'ya-, 'pë 'yaa n -bha 'ka, a- -sü 'ö to n -gɔ, 'ö 'mii 'pëe- ta 'a- bhE bho, ²³ -yö -kë -mü =dhE 'sa 'yö 'bhii 'dho ma =naɔ 'a- dɔ i -gɔ bha- 'ka kö 'i- -da 'wëe- -kɔ 'gü, kö "sanni -yö dɔ n nu -yi -bha kö -a =trɔɔn =ya -da, 'yö i- to i -ta?» ²⁴ 'Yö- pö 'mE 'wo gun mü bha- -nu -dhE 'ö- pö: «-Ka ma "sënnng

kpö 'ö 'mε bha- -gɔ bha- 'sü- -gɔ kö 'ka- dɔ- -kaɔng do 'dhö 'mε- -gɔ bha- -gɔ.» ²⁵ 'Yö 'mε 'wo bha 'wo- pö- -dhε: «'Yö n Dēmε, -a -kaɔng do 'dhö 'mε 'kö- -gɔ 'yö 'i- pö 'zü 'yi- 'bha nu yö =nē- -dhε -ee?» ²⁶ 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'A- zē ka -dhε =sii =dede -ta =dhε: -A 'bha 'dhö 'mε 'ö- -gɔ 'ö- -ziö 'gü -ziö =nē 'wo dho- -mε taa kē, "kεε pē 'bha 'yaa 'mε 'kö- -gɔ, -a 'dhε 'nē -zian 'ö- -gɔ ('ö 'yaa- -ziö 'gü ziö) bha =nē 'wo dho- 'sü- -gɔ do. ²⁷ =Ya 'go yö -zē 'gü, 'mε 'wii "wɪ- -bha kö 'a kē- -nu -bha -gblüde 'ka bha, -ka nu- -nu 'ka kö 'ka- -nu zē n "yaan yö!»

*Yesu -da Zedhizadhεmō -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zē
(Matiö 21,1-11; Makö 11,1-11; Zan 12,12-19)*

²⁸ =Dhε 'ö =ya ö bo dhiang -nu bha- -nu zē -sü 'ka, 'yö -da mε kpö bha- -nu -dhε "dhiö, 'yö 'wo dho Zedhizadhεmō. ²⁹ =Dhε 'ö =wa 'dho 'ö =ya =loo Bεfaze -pö waa- Betani -pö -nu "sɔɔ, -tɔn 'wo- -dhε Odhivie -tɔn bha- "pεan 'piö, 'yö ö -bha =klang -nu bha- mε =plε bɔ, 'yö- pö- -nu -dhε: ³⁰ «-Ka 'dho 'pö- 'ö -ya kwa wēdhö bha- 'gü. 'Ka -da 'plöö ka -dho =soofäng 'nē do 'ö mε 'bha 'yii -ya -ta do -a yö kö -yö -kplü -sü 'ka, 'ka- yö -kaa "pɔ kö 'ka nu- 'ka. ³¹ Mε =ya ka dhεε" 'kpɔ =yaa- pö: «Ka- -pɔ kö 'ka- kē =dhε?», -kaa pö- -mε -dhε: «Yi dēmε -mawɔn =ya zun- -bha.»

³² 'Mε 'ö- -nu bɔ "dhü bha 'yö 'wo dho. 'Yö 'wo -kpan =soofäng 'nē bha- -bha =dhε -kɔ 'ö- pö- 'ka bha- 'dhö. ³³ =Dhε 'wo =soofäng 'nē bha- "pɔ siē, 'yö- -mε -nu -wo nu 'wo- -nu dhεε" kpɔ 'wo- pö: «Ka- -pɔ -mē -wɔn 'gü?»

³⁴ 'Yö 'wo- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'wo- pö: «Yi Dēmε -mawɔn =ya zun- -bha.» 'Yö 'mε 'wo bha 'wii "wɪ.

³⁵ 'Yö 'wo- sü 'wo dho- 'ka Yesu -dhε. =Dhε 'ö =wa 'dho =wa =loo- 'ka Yesu -dhε 'gü, 'yö 'wo woo- sɔ -nu =loo- -ta, 'yö 'wo Yesu -ya -ta. ³⁶ =Dhε 'ö =soofäng 'nē bha 'ö zun "ta 'sü -sü -bha, 'yö mε -nu 'wo sɔ kpɔ zian -ta -dhε =gban 'gü

'wo dho- 'ka "dhiü. ³⁷=DhE 'ö =wa 'dho 'ö 'wo Odhivie -tɔn bha- lɔɔ- sië 'kö =wa =yɔɔn Zedhizadhɛmö -pö "sɔɔ, 'yö- -bha =klang -nu bha- -nu =gban "pɛpɛ 'wo wo -wɔ "dhiü =wlü, 'yö 'wo zun Atanna 'tɔ bhɔ -sü -bha kö -a -nu =nii -yö -da sië =dedewo "dhabhliwɔn "gblügbliü -nu 'ö Yesu -ya -kë 'wo- -dhɛ yö bha- -wɔn 'gü ³⁸'yö 'wo- pö: «-Gblüde 'ö nu kwa Dëmɛ -bha nu 'gü bha, -a 'tɔ -yö bhɔɔ! -Ya -dɪ 'flëe- 'gü -sü -yö kë dhang- 'gü kö Atanna 'ö dhang- 'gü -a 'tɔ- bhɔɔ!»

³⁹=DhE 'wo- pö sië "dhü, 'yö Fadhiziɛn -nu ga bha -wo bɔ mɛ "dhaa bha- 'gü 'wo- pö Yesu -dhɛ: «Yi Dëmɛ, -a pö i -bha =klang -nu -dhɛ kö -wo wo "dhi ta!»

⁴⁰'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: ««A- -pö ka -dhɛ =dhɛ kö 'mɛ 'wo bha -wo wo "dhi ta, -gwë -nu -dho "wɪ!»

Yesu -bha -wëe -wɔ -kpɔ Zedhizadhɛmö -dhɛ -wɔn 'gü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

⁴¹=DhE 'ö =wa =yɔɔn 'pödhɛ "sɔɔ, 'yö Yesu zun "gbɔ bɔ -sü -bha Zedhizadhɛmö -pö 'gü -mɛ -nu bha 'ö- pö: ⁴²«Zedhizadhɛmö -mɛ -nu, =ya kë 'nu -dhɛ 'wɔn 'ö dho ka gba -ya -dɪ 'flëe- 'gü -sü 'ka, 'ö kë sië ka -dhɛ =dɛɛ ya, ka- -dɔ 'nu, kö ka -bha -dho kë -së. "Kɛɛ -kaa -ga =tɔn 'ö 'yaa "dhü, 'yö -bin -sü 'ka ka -gɔ 'yö 'kaa- yö bha. ⁴³-Ka -dhɛ -ga, -a dɔ 'ö 'kii- wo bha- -wɔn 'gü, "tüng 'bha -dho =loo 'ö ka 'yaɔ- -nu 'wo nu 'wo "saan -kan kaa- 'pö- ya- -zü, 'ö -gblü -yö 'gba dɔ ka -bha 'ö 'wo ka =klëen zian =gban -zian =gban 'ka, 'ö 'wo ka =kang. ⁴⁴-Wo -dho kaa- 'pö- ya- 'wü -trukpɛ -trukpɛdhö, 'ö mɛ do -zian 'yaa 'to "yaan, 'ö 'wo dho 'wo wo -gɛn -ziö -a "yɔɔ 'gü, 'ö- 'kɔ "kpan -gwë do -zian 'yaa 'to 'ko -ta, -a -gɛn -mü -dhɛ "tüng 'ö Atanna -ya sü kö 'ö "ta- 'ka ka -dhɛ bha 'kii- dɔ.»

Yesu -bha Atanna -dhokëgükö =bhlëë -ya -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 21,12-17; Makö 11,15-19; Zan 2,13-22*)

⁴⁵ =DhE 'ö dho 'ö =loo ZedhizadhEmö, 'yö dho 'ö -da Atanna -dhokëgükö 'gü, 'ö dho -yö -kpan "dhɔɔdɔmE -nu -bha mü kö -wo woo- pë 'në -nu "dhɔɔ dɔ sië. 'Yö -ya -a -nu "piö kë -sü -bha ⁴⁶kö -ya pö sië -nu -dhE 'ö- pö: «-Yö -bEn zë -sü 'ka Atanna -bha 'sëedhE 'gü =dhE -a -bha 'kɔ -dho kë -bhEa 'gü -kɔ =në- 'ka, "kEE yö =në ka -zë 'ka- kë =kwaanmE -nu -ya 'gü -yE =në- 'ka bha!»

⁴⁷ -A "töng bha- 'gü, -yö gun 'dho sië yi =gban "pEpe 'ka Atanna -dhokëgükö 'gü, 'ö mE -nu =klang -nu -kë -nu wo, "kEE 'sa kö "saabhómE -nu -gómE -nu oo, 'tonggómE -nu waa- Zuifö -nu -bha -kwEagbö -nu -wa "slë mɔɔ- sië kö 'wo- zë. ⁴⁸"KEE -kɔ 'ö woo- kë- 'ka kö- -nu -kɔ =mɔɔ- -bha 'wii- yö, -a -gEn -mü =dhE kö "sEgümE -nu =gban "pEpe -wo wo 'tu 'to sië- -wɔ bha- -bha 'wo- din yö =dedewo 'ö 'wo- tEandhE -nu =gban yö.

20

Yesu -bha -kɔ -mɔɔ 'wɔn -bha -sü -gEn 'go -dhE -dhiang 'ö- zë 'ö Dhukö -ya pö

(*Matiö 21,23-27; Makö 11,27-33*)

¹ Yi do 'bha bha- 'ka kö Yesu -yö 'wɔn -taɔng -së pö sië "sEgümE -nu -dhE, 'ö- -nu =klang -kë -a -wɔn 'ka Atanna -dhokëgükö 'ö ZedhizadhEmö bha- 'gü, 'yö "saabhómE -nu -gómE -nu 'wo nu waa- 'tonggómE -nu waa- -kwEagbö -nu 'dhö, ²'yö 'wo- pö Yesu -dhE: «'Wɔn -nu 'i- kë sië ya i- -kë de =në- -bha kë 'gü "EEn i- -sabho de "dhiü?» ³'Yö -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'Kwa- ma, a -dho -a -yɔ bɔ, "kEE a -dho ka dhEE" do 'kpɔ 'pö. ⁴Kaa -dɪ 'pö Zan -bha mE -bɔ Atanna 'ka -zɔ 'ö gun- wo sië ya, -yö -gun -sabho sië de =në- "dhiü? ME "bhɪ- -nu -ee, "EEn Atanna

-ee?»⁵ =DhE 'ö- pö "dhü, 'yö 'wo -ya -wɪ 'gü -sü -bha wo 'ko =zinng 'gü 'wo- pö: «Ya kë =dhE 'kwa- pö -yö -go Atanna "piü, kö yöö- pö kwa -dhE yö kë -mü =dhE 'sa 'yö 'kii 'dhang bho- "dhiü,⁶ "kεε =ya kë 'zü =dhE 'kwa- pö -yö -gun kë sië mE "bhɪɪ -nu =në- -nu -bha kë 'gü, kö "sɛgüme -nu =gban "pɛpɛ woo (=wεε dɔ kwa -bha) kö -wo kwa -zuö -gwè 'ka, -a -gɛn -mü =dhE -wo 'dhang -bho "dhiü =dhE Atanna -wudhiüloomE =në gun Zan 'ka.»⁷ =DhE 'ö =waa- zɔn- 'gü "dhü, 'yö 'wo- pö Yesu -dhE 'waa- 'go -dhE dɔ.⁸ 'Yö -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'pö 'ö- pö: «Mang -dɪ 'pö, 'wɔn 'a- kë sië bha 'mE 'a- kë- -bha kë 'gü 'maa- dɔ.»

"Gwënnng 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban buzankëme "gblü yaa -nu -bha 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 21,33-46; Makö 12,1-12)

⁹ -Yö -to -dhE bha- 'gü 'yö "gwënnng do 'bha -da "sɛgüme -nu -dhE 'ö- pö: «Mε do 'bha =në gun, 'yö ö -bha -drɔɔdhE kpɔ, 'yö dho 'yö- -da buzan 'gü 'yö dho "ta =gblɛɛn 'bha 'gü.

¹⁰ =DhE 'ö -drɔɔ bha- ga bho "tüng =ya =loo, 'yö ö -bha gwëemi do bɔ buzankëme -nu bha- -nu "piü, kö -wa 'gü -gblü kö -wo ö -bha dɔ- -gɔ kö -yö nu- 'ka ö -dhE, "kεε 'yö buzankëme -nu bha 'wo gwëemi bha- -ma -tëkë -tëkëdhö, 'yö 'wo- "piü kë 'yö dho ö -kɔ 'gü "fië 'ka ö dëme -ta.

¹¹ 'Yö =slëe 'zü 'ö mE "wεε do 'bha bɔ, 'yö 'wo- kun 'zü 'wo- -ma -tɛkpɛ -tɛkpɛdhö, 'yö 'wo "si bho- -gɔ, 'yö 'wo- -kë 'yö dho ö -kɔ "fië 'ka ö dëme -ta 'pö.

¹² 'Yö dho 'zü 'ö- mE -yaaga -naa bɔ. Yö -zë 'ö =loo mü, -a -gi =në 'wo- wo, 'yö 'wo- -kë 'yö dho.

¹³ =DhE 'ö mE 'dhE bha 'ö dho, 'yö -drɔɔdhE dëme -ya pö: «-Kaa 'to "dhü! 'Mε 'a- -nu bɔ bha kë 'wo- wo mE "wεε 'ka 'yö -kë, -ka dɔ kö 'a n ga 'gü =në =dede bɔ, 'bha mü "dhü -wo -dho yö -zë -ya =bhlëe 'gü.»

¹⁴ "ΚΕΕ =dHE 'ö- gbö =ya 'dho =ya =loo mü, 'ö buzankëME -nu bha =waa- yö 'yö 'wo- pö: «-An aan-! ME =dede 'ö- -bha 'këanpë 'dhö -mü 'yö nu bha, yö =në zëME -zian 'ka, yö -zë 'kwa- zë kö -dHE ya =ya 'to kwa -gɔ!» ¹⁵ 'Yö 'wo -pö -ta 'wo- kun 'yö 'wo go- 'ka -drɔɔdHE 'gü, 'yö 'wo- zë.»

=DHE 'ö bo "gwënnng bha- -da -sü 'ka, 'yö- -nu dHE" kpɔ 'ö- pö: «-Yö ka 'gü =dHE =ya kë "dhü bhao-, 'bhlaame bha -yö -dho buzankëME -nu bha- -nu kë =dHE =taamasü 'gü? ¹⁶ -Yö kë ka "yaan =dHE =ya nu, -yö -dho buzankëME -nu bha- -nu zë =në- wo kö -yö ö -bha 'bhlaa- 'sü -ya dɔ ME "wEE -nu -gɔ. =DHE 'ö "sɛgüME -nu -wo 'wɔn bha- ma 'yö 'wo- pö: «'Wɔn 'dHE 'kö bha- yaa -yö dɔ ME 'ka =gblɛɛn -wa.» ¹⁷ "ΚΕΕ =dHE 'wo- pö "dhü, 'yö Yesu -ya -nu -ta -ga 'yö- pö: «=Ya kë "dhü 'sa kö- pö 'ö Atanna -wɔ 'sëedHE -ya wo =dHE:

<-Gwë 'ö 'kɔdɔME -nu -wa -zuö bha =në kë -kë 'kɔ "kpan -ya -ta -gwë 'ka» bha kö ka- 'klɔɔ- -dɔ =naa bha "wE -ee?»

¹⁸ A- -pö ka -dHE =dHE ME "ɔɔ ME 'ö yaa- -pö -gwë bha- -ta, -a -ME "dhiü -dho "ye, "KEE 'sa -gwë bha yaa- -pö ME "ɔɔ 'ME 'ö- -ta, -yö -dho -a -ME -büü bho.

¹⁹ "SaabhöME -nu -gɔME -nu waa- 'tɔnggɔME -nu -gun -a "slë mɔɔ- sië kö wo -kɔ yö wɔ- -ta -dHE do bha- 'gü, -a -gɛn -mü =dHE 'ö gun "dhü kö =waa- 'wɔn dɔ =dHE -yö "wɔ sië wo =në wo 'ka bha, "KEE kö -wo "suü sië "sɛgüME -nu -gɔ.

'Nii- sɔng -bho "sɛgɔdhiüME -dHE -sü -dhiang 'ö Yesu -ya zë 'ö Dhukö -ya -gɛn dɔ

(Matiö 22,15-22; Makö 12,13-17)

²⁰ =DHE 'ö =ya kë "dhü, 'yö 'wo ME bɔ kö -wo 'kpɔ- -dHE "yeɛdhö kö -wa -gɛn mɔɔ-. 'ME 'wo "dhü bha, 'yö 'wo wo -dɔ -kë =dHE 'wɔnsëkëME 'dhö, 'yö 'wo dHE" "kapɔ -kapɔ -nu kpɔ- -gɔ, kë "dhü kö =ya 'kɔn- -gɔ "kwëë -dHE

'ö- 'gü kö 'wo- 'kun 'wo 'dho- 'ka "seḡodhiümε -nu -kuu "dhiü. ²¹ 'Yö 'wo- dhεε" kpɔ 'wo- pö: «Yi Dēmε, yi 'wɔn -dɔ =dhε 'bhaa =sua kë, =dhε pë "pεpε 'i yi =klang -kë 'ka bha tεan- -mü, =ya 'go mü 'zü, 'bhaa -kpla mε 'bha -bha -kë -tiandhö -sü -ḡɔ kö i 'kpɔ tεanwɔn 'ka, Atanna -bha zian =në 'i- -zɔn mε -dhε =sii =dede -ta. ²² -A -kë "dhü -sü 'gü, yi 'nii- sɔng -bho "sekoɔnmε 'kpii- -dhε -sü ya, këwɔn -mü "εεn këwɔn 'yaa -mü?» ²³ =Dhε 'ö Yesu -ya -nu -bha "kpënnḡ- bha- 'gü yö, 'yö- pö- -nu -dhε 'ö- pö: «-Ka nu "tanmaga do 'ka!» ²⁴ =Dhε 'wo nu- 'ka, 'yö- -nu dhεε" kpɔ 'ö- pö: «De =në- 'tɔ waa- "blεεn- 'wo "tanmaga bha- -ta bha?» 'Yö 'wo- pö- -dhε «Wlɔmö -mε -nu -bha -gblüdë 'kpii- -mü.» ²⁵ 'Yö- pö: «=Dhε 'ö "dhü 'sa kö pë 'dhε 'ö Sezaa -bha 'ka, -kaa bho -gblüdë 'kpii- -dhε, kö pë 'dhε Atanna -bha 'ka 'ka- bho- -dhε!» ²⁶ =Dhε 'ö- pö- -nu -dhε "dhü, 'ö 'mε 'wo- -nu bɔ -a -wɔ mɔɔ- -dhε 'gü bha 'wii -yε yö dhiang -yɔ 'ö- bɔ mε kpö bha- 'gü bha- -bha -dhε 'bha -dhε 'bha 'gü, -a 'wɔn -zian =në- -nu kɔn, 'yö 'wo wo "dhi ta.

'Wɔn 'ö -gban -bö kö -wo -go ga 'gü -sü -bha -a -dhiang 'ö Yesu -ya zë Fadhiziεn -nu -dhε 'ö Dhukö -ya pö

(*Matiö 22,23-33; Makö 12,18-27*)

²⁷ 'Mε 'wo -kë Sadusiεn -nu 'ka, 'ö 'wo -zë 'waa 'dhang bho 'mε =ya ga -a -bö -wɔn "dhiü bha, yi do 'ka 'yö- mε ga 'bha 'wo dho Yesu "piü, 'yö 'wo- dhεε" kpɔ 'wo- pö: ²⁸ «Yi Dēmε, 'pë Moizö -ya -bεn zë yi -dhε -a -ga 'ö ya, -ya pö =dhε:

⟨'Mε 'ö dhe 'dhö- ḡɔ, =ya kë =dhε =ya ga kö 'në 'yaa -ḡɔ, -a -mε 'zlaa- -ya -bha dhebhɔ bha- 'sü kö wεng -wo 'në 'kpɔ,

kö -yö kë 'mε 'ö ga bha- suu 'ka.⟩

²⁹ "Kεε -bhö -a -ga kö dheebhang -zë -nu "saɔple 'wo gun, kö mε -blεεsü -yö dhe 'sü kö -yö 'dho -yö ga kö 'yii 'në

'kpɔ =kö. ³⁰ Kö- mɛ =plɛ -naa waa- mɛ -yaaga -naa -wo 'dho kö -wa -bha dhebho bha- 'sü kö- -nu 'bha 'wii 'në 'kpɔ. ³¹ Kö mɛ "saɔplɛ bha- -nu =gban -wo 'dho kö -wo dhe bha- 'sü kö waa- "wɛɛ 'bha 'wii 'në 'kpɔ tongtongdhö. ³² Kö -yö to- 'ka "dhü kö- dhebho bha -yö ga 'pö. ³³ =Ya kë "dhü, game -nu bhɔ -yi bha =ya =loo, dhebho bha -yö -dho kë 'mɛ 'wo bha- de -sü 'pö- -bha dhebho 'ka kpɛnngdhö, "kɛɛ kö -a -nu =gban -wo kë 'ke- -kë dhebho bha- -dhɛ.»

³⁴ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «'Mɛ 'wo =dɛɛ -yɛn ya- 'gü =në- -nu -mawɔn 'dhö dhe 'sü -sü waa- gwaan- 'kpɔ -sü -bha, ³⁵ "kɛɛ 'mɛ 'kö 'wo dho kë -tosɛakɛmɛ 'ka -dhekpaɔ dhia" 'gü, -tosɛa -dee 'ö Atanna dho- kë bha- 'gü kö =wa -bö =wa 'go ga 'gü bha, wo -zë -a -nu -mawɔn 'yii 'dho kë dhe 'sü -wɔn "ɛɛn gwaan- 'kpɔ -wɔn -bha; ³⁶ -a -gɛn -mü =dhɛ kö 'wii 'dho ga 'zü tongtongdhö, "kɛɛ kö woo kë =dhɛ Atanna -bha "kië -nu =në 'dhö =taamasü 'gü, kö 'go 'wo- wo ga 'gü bha =wa kë Atanna -bha 'në 'ka. ³⁷ =Ya 'go yö -zë 'gü, =ya 'to- 'dhɛ 'kö -gban game -nu -bö -wɔn -bha bha- -bha, 'pë 'ö Moizö -ya -bɛn zë yi 'bha 'ka ö -gɔ 'sëédhɛ 'gü, 'ö -gban -kpɔɔ kpö 'ö "gü sië- -bha bha -ya -zɔn =dhɛ 'yaa =sua 'ka; -a -gɛn -mü =dhɛ Moizö -yö Atanna -dhɛ -dhɛ bha =në- 'gü Ablaamö -bha Atanna, Izaakö -bha Atanna, Zakɔbö -bha Atanna. ³⁸ "Kɛɛ 'sa a- pö ka -dhɛ =dhɛ mɛ 'dhɛ 'kö Atanna -ya 'tɔ pö ö -bha "dhü bha, -a -nu =gban -wo "yaanmɛ =në- 'ka, -a -gɛn -mü =dhɛ 'kö 'wii kë "yaandhe 'ka kwa kpö 'gü =dɛɛ, "kɛɛ -a -nu =gban "pɛpɛ -wo "yaan Atanna -zë -gɔ.» ³⁹ =Dhɛ 'ö- pö "dhü 'ö ö bo, 'yö 'tɔnggɔmɛ -nu bha- mɛ ga 'bha 'wo- pö- -dhɛ 'wo- pö: «'A, n Dɛmɛ, i dɔ -zë -wo mɛa- dhiang -nu -yɔ bɔ -dhɛ 'ka.» ⁴⁰ 'ö go yö -zë 'gü, Sadusiɛn -nu bha 'wii- dhɛɛ" "wɛɛ 'bha 'kpɔ 'zü.

Klisi waa- Davi -a -nu -gban 'kwëë- -kɔ -dhiang 'ö Yesu

-ya zë 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 22,41-46; Makö 12,35-37)

⁴¹ =Dhε 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -ya pö 'pö- -nu -dhε 'ö- pö: «=Ya kë "dhü 'sa kö -a pö 'wo- wo sië =dhε 'mε 'ö Atanna -bha -Yamε 'ka bha Davi suu -mü bha- -gεn -mü -më 'ka, ⁴² "kεε kö Davi yöö =dede -ya -pö ö -bha "tan 'ö- bho Atanna -dhε bha- 'sëedhε 'gü Klisi bha- -bu 'gü =dhε: <Kwa Dëmε -ya -pö n Dëmε -dhε:

-Bhö -ya -duε -së 'ö n -kɔ -së -ta ya- 'gü =kö

⁴³ kö -yö 'dho "dhü -yö zun- 'ka yi 'a dho i 'yaɔ- -nu kë- 'ka i -gεn -dɔ -ta -pë 'ka bha- -bha.

⁴⁴ =Ya kë "dhü 'mε 'ö Davi -zë -ya -dhε ö Dëmε bha -yö -mɔɔ -bha 'ö -kë -a bhaa 'në 'ka -kɔ -kë =dhε? ("Kεε 'yö- -yɔ 'yii =slɔɔ- -nu -gɔ.)

-Dhio 'ö Yesu -ya dɔ ö -bha =klang -nu -ta 'ö -gban 'tɔnggɔmε -nu -bha 'ö Dhukö -ya pö

(Matiö 23,1-36; Makö 12,38-40)

⁴⁵ =Dhε 'ö dhiang -nu bha- -nu zë sië "dhü, 'ö mε =gban "pεpε 'wo "tɔ 'to sië- -wɔ -bha, 'yö- pö ö -bha =klang -nu -dhε 'ö- pö: ⁴⁶ «-Ka ka -dɪ 'kun -së 'tɔnggɔmε -nu -gɔ! -A -gεn -mü =dhε 'mε 'wo bha -tɔyang =gblεεngblεεn =në- -da -dhɔ -ya -nu -kë kö 'wo =nië- 'ka -dhε -nu 'gü kö 'wa =loo "dhεdhε -nu 'gü kö -wo zun- -nu -dhε kpiö 'gü kö -wa -nu =bhlëë -ya. -Yεa -blεεsü -nu bha =në 'wo- =mɔɔ Zuifö -nu -bha -yakwëëkëgükɔ -nu waa- dɔtadhε -nu 'gü kö 'wo -ya 'gü. ⁴⁷ "Kεε =wa 'go mü kö -wo 'dho sië 'wo =gεandhe -nu -ta -bhö, =wa 'go mü =wa =loo mε -nu "yan "dhiü, 'yö 'wo =bhεa Atanna -dhε -kɔ 'gü =gblεεngblεεn -nu bha- -kë, (kë "dhü, kö 'wo bhɔ mε -nu 'gü Atanna dhɔɔbhaawɔn kë -mε -nu -bha, "kεε kö 'waa- "gblɔɔ -zian -bha). A- -pö ka -dhε =dhε 'wɔn 'ö Atanna dho- wɔ

'mE 'wo bha- -nu -ta, -a "dhiü- -dho ziö mE -gban -bha -ta.

21

Gbaɔ 'ö =gɛandhe "flɛɛsü do 'bha -ya wo Atanna -gɔ -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Makö 12,41-44*)

¹ =Dhɛ 'ö Yesu -yö ö bo -a -pö "dhü -sü 'ka, 'yö ö -gɔ "dhiü =wliü. 'Ö dho -dhɛ -ga kö =naɔmɛ -nu -wo gbaɔ sië Atanna -gɔ, kö -wa 'wëë- -da sië 'pë 'wo- nu Atanna -dhɛ -a -da 'gü -pë 'ö- -dhɔkëgükɔ 'gü bha- 'gü. ² "Kɛɛ kö =gɛandhe -wëësü 'në do 'bha bha 'pö "tanmaga =plɛ -ya =kwɛɛ-, kö -ya -da sië mü 'pö. ³ 'Yö Yesu -ya pö: «A- -pö ka -dhɛ tɛan- =dede 'ka =dhɛ "tanmaga =plɛ 'ö =gɛandhe ya 'ö- =gbaɔ Atanna -gɔ ya, -yö 'gbiin- 'ö -ziö mE 'wo bha- -nu -gban "pɛpɛ -bha -ta. ⁴ -A -gɛn -mü =dhɛ wo -zë -a -nu -kɔ =në- -nu 'kën -gu -ta, 'yö- 'dhɛ 'ö- -nu "yan 'yaa -kë 'ka -pë "dhiü bha 'wo- =gbaɔ Atanna -gɔ, "kɛɛ =gɛandhe 'në -wëësü 'kö pë 'bhaa- -gɔ 'ö do bha, a- -pö ka -dhɛ =dhɛ 'pë =ya 'to- 'nu- -gɔ -a -bha -bhöpë song -zian 'ka -a -kpɛa =në 'ö- nu Atanna -dhɛ bha.

Yesu -bha Atanna -bha 'kɔ 'wü -wɔn -to "dhiü kö -ya pö -kɔ waa- -wëëwɔn -nu 'wo dho kë kö -tosɛa gun -na yën- -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 24,1-2; Makö 13,1-2*)

⁵ 'Ö gun kö mE 'bha -nu -wo Atanna -dhɔkëgükɔ 'ö Zedhizadhëmö bha- -kë -së -dhiang zë sië, -gwë suu -nu 'wo- sü 'wo 'kɔ bha- dɔ- 'ka waa- pë -nu 'wo- =gbaɔ Atanna -gɔ 'wo mü bha- -wɔn 'gü, 'yö Yesu -yö dhiang do zë 'ö- pö: ⁶ «-Ka -dhɛ -ga, -a yi -yö nu sië 'ö -gwë -sɛngbɔ -nu 'ka- -ga sië bha, 'ö- =gban -yö =loo, 'ö- do -zian 'yaa 'to 'ko -ta.»

(*Matiö 24,3-14; Makö 13,3-13*)

⁷ =DhE 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö 'wo- dhEε" kpö 'wo- pö: «Yi DëmE, -a 'wɔn bha -yö -dho kē "dhü -mē "tüng =nē- 'gü? "Eεn =yaa- pö 'ö kē yi -dho -a 'suan- bho -mē -nu =nē- -bha?»

⁸ 'Yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-Kaa kē -sē kö 'wa 'dho "kpēng- kē ka -gɔ 'wo ka -pö; -a -gEɛn -mü =dhE mE 'gbE- -dho nu n 'tɔ 'gü, 'ö 'wo- pö ka -dhE =dhE n nu "tüng =ya =loo, "Eεn wo =nē 'wo n 'ka, "kEε =waa- pö "dhü, 'ka 'dho- -yɔ bɔ. ⁹ =Ya 'go yö -zē 'gü, ka -dho -a ma ka 'tɔ 'ka =dhE -wo -gblü gɔɔn siē -dhE -nu 'wo =ni -a -nu 'gü, "Eεn "sEgɔ -nu "yan -yö dɔ siē -gEan. =Ya kē "dhü ka "gblüdhE 'ya 'dho "muu bho, -a -gEɛn -mü =dhE -a -dhEa -bha =dhE 'wɔn -nu bha -wo kē -kɔ -blEεsü. "kEε yö -zē 'yii 'dho kē "sE "dhiütodhe 'ka.»

¹⁰ "Sεgɔ 'bha- -dho "wlü 'ö dho ö -gblü -da -a 'bha -ta, 'ö -gblüde 'bha -yö =wlü 'ö dho 'ö -pö mE 'bha -ta. ¹¹ 'Ö "sE -yö =zii -kɔ -ziisü -ziisü -nu -kē, 'ö "vüü 'dhö -da -dhE -nu 'gü 'zuuzudhö 'ö 'ka- ma, 'ö "yua yaya -nu 'wo sɔ. 'Ö "dhabhliwɔn -nu 'ö =ya kē 'ö "suü -da mE 'gü 'ö -kē dhang- 'gü -dhE -nu 'gü 'ka- yö. ¹² "kEε "sanni 'wɔn -nu bha- =gban "pEpe -yö kē, -wo -dho ka 'kun =kö -blEεsü 'wo ka -wēē -kē =gban "pEpe suu wo, 'ö wo ka "dhiü dɔ pē -gɔ, 'ö 'wo 'wɔn bho ka 'gü Zuifö -nu -bha -yakwēēkägükɔ -nu 'gü, 'ö 'wo ka -da -nu wo -kaso 'gü, 'ö 'wo dho ka 'ka -gblüde -nu waa- "sEgɔdhiümE -nu -kuu "dhiü n 'tɔ -wɔn 'gü. ¹³ 'Wɔn -nu bha -wo -dho kē ka 'ka "dhü, "kEε -a -gEɛn -mü =dhE kē "dhü kö 'ka "sEεdhE kē n -bha -a -nu -dhE. ¹⁴ A- -pö "dhü kö -yö 'tɔ ka "yaan kö -a yi =ya =loo kö ka -dɔ -ta -za dɔ -wɔn -zɔgɔndhe 'ya 'dho -ya ka -bha, ¹⁵ -a -gEɛn -mü =dhE ka -ziö dhiang 'gü "tüng =ya =loo kö =wa 'dho ka 'ka -gɔmE -nu -kuu "dhiü (dhiang 'ö kaa- zē ma =nē 'a dho- dɔ ka "dhi). Ma =nē 'a dho "yaaki nu ka -dhE. "Yaaki -zian 'a dho- nu ka -dhE bha, -yö -dho ziö ka -da

-mε -nu -bha -ta, 'ö- -nu "dhi kun 'ö 'ka dhiang -yɔ bɔ, 'ö 'pë woo- pö ka -dhε 'ö =dhεng- -nu -gɔ. ¹⁶ A- -pö ka -dhε =dhε 'mε 'wo -kë ka 'kpɔmε -nu 'ka waa- ka dheebhang -nu, 'mε 'ö kεng- -nu ka suu 'dhö do, "εεn ka "taɔngdë -nu -zian -dho ka "dhiü dɔ ka 'yaɔ- -nu -dhε. -Wo -dho mε ga 'bha zë ka "piü. ¹⁷ Ka -san -dho mε =gban "pεpε kë n -wɔn 'gü, ¹⁸ "kεε yö =në- =gban 'gü, ka wun "dhε 'ö ka -gɔ -bha bha- do -zian 'yii 'dho =dhεng Atanna -gɔ. ¹⁹ =Ya kë =dhε yö =në =ya 'kun bho ka 'gü, kö 'kii bo n 'ka, 'yö 'ka dho -da =sii 'ö yaa yën -a kë -dhε 'gü -dhεkpaɔ dhia" 'gü.»

'Wɔn 'ö dho kë Zedhizadhεmö -pö 'ka waa- Yesu -bha nu -sü -dhiang 'ö Dhukö -ya pö

(*Matiö 24,15-21; Makö 13,14-19*)

²⁰ 'Yö Yesu -yö go mü 'ö- pö: «=Ya 'go yö -zë 'gü, yi 'ö 'ka dho- ma- 'ka =dhε -gblü =ya 'gba dɔ Zedhizadhεmö -dhε -bha -dhε =gban "pεpε 'gü -ya =klëen- 'ka- -zü, -yö kë ka "yaan =dhε kö -a 'wü "tüng =ya =loo. ²¹ -A yö -zë =ya kë "dhü, 'mε 'wo dho kë Zude -sε 'gü -a "tüng bha- 'gü, -wo -bεang sü kö -wo 'dho -tɔn -gbeng 'gü -dhε -nu 'gü. Kö 'mε 'wo Zedhizadhεmö -pö yaan- -bha -wo -da "bü, kö 'mε 'ö wo -zë waa- -kë gbεε -ta -dhε -nu 'gü, 'wa 'dho -nu 'plöödhe mɔɔ-. ²² -A -gεn -mü =dhε Atanna -dho 'wɔn bho ka 'gü 'yi bha =në- 'ka, kë "dhü kö 'wɔn "pεpε 'ö -bεn zë -sü 'ka- -bha 'sëedhe 'gü bha- 'gü -wɔn -yö kë. ²³ -A "tüng bha- 'gü, dhong -nu 'wo dho kë 'gbiödhe 'ka, "εεn 'ö 'në dho kë- -nu -gɔ "yɔn -bha, -a -nu -bha -dho kë -wëesü; -a -gεn -mü =dhε Atanna -dho ö -mawɔn -siö "sεgɔ ya- 'gü mε -nu 'ka "tüng bha =në- 'gü, 'ö "sε ya- 'gü -mε -nu 'wo -kë -wëewëesü =dedewo. ²⁴ 'Mε 'waa Atanna dɔ -a -nu -bha -gblü -kɔ -dho =mɔɔ- -nu -bha, 'ö 'wo- -nu kun =dhuäng 'ka, 'ö 'wo dho nu- 'ka "sεgɔ =gban "pεpε 'do 'do 'gü, 'ö "sε "wεε 'gü -mε -nu 'wo =taa Zedhizadhεmö

-dhe -ta, 'ö 'wo- -da wo -gɛn =wlöö 'ö dho- 'ka "dhü 'ö zun- 'ka- -nu -bha "tüng 'ö Atanna -ya -ya -a ziö -yi -bha.»
(Matiö 24,29-31; Makö 13,24-27)

²⁵ =Ya 'go yö -zë 'gü, "dhabhliwɔn -dho kë 'ö 'ka- -dhe yö 'yënnɔ- waa- "su waa- "susëngga -nu -bha. "Suü- -dho -da "kpɔngtaamɛ -nu 'gü, 'ö "sika -yö -da -nu 'gü, -a -gɛn -mü =dhe -a "tüng bha- 'gü, =weeyi -dho ö kpö kë =dhe -tɔn 'dhö 'ö =loo 'ö dho 'ö -zuö -yuudhö. ²⁶ -A "tüng bha- 'gü, mɛ 'bha -nu -dho ga zuëdhiütɛɛ -gɔ kö -wo wo -zɔ 'gɔn sië 'wɔn -nu 'wo dho wɔ "kpɔngtaadhɛ -ta bha- 'ka, -a -gɛn -mü =dhe Atanna -bha 'gügbɔdhɛ 'ö dhang- 'gü bha -yö -dho =loo 'yi bha =në- 'ka. ²⁷ -Wo -dho mang Mɛgbömɛ n yö "tüng bha =në- 'gü kö a nu sië dha 'kpong- -ta ma mɛdhɛ -faan "gbɔ- bha- 'ka waa- 'tɔbhɔdhe -ziisü 'dhö. ²⁸ =Ya kë =dhe 'ka 'wɔn -nu bha- -dhe yö "tüng 'ö- 'gü kö =ya kë -sü -zü bho, -ka dɔ =zinng 'gü kö 'ka ka -gɔ "dhiü "wlü, -a -gɛn -mü =dhe 'ö kë sië "dhü "tüng 'ö- 'gü kö ka -bho 'wɔn 'gü "tüng =ya "gan klöö-.»

*"Gwënnɔ 'ö Yesu -ya -da 'ö -gban figö -dhü -bha
 (Matiö 24,32-35; Makö 13,28-31)*

²⁹ 'Yö 'wɔn -zɔn 'ka do -zɔn -a -nu -dhe 'ö- pö: «-Ka figö -dhü -nu waa- "dhü "wɛɛ 'dhe -nu 'wo to -a -nu -ga kö 'ka 'wɔn 'suan- bho- -bha:». ³⁰ -a -gɛn -mü =dhe 'ka- -nu yö kö -wo wo -trɔng -dee -ya sië, kö 'ka- 'wɔn dɔ =dhe dha "yi =ya -tëng. ³¹ =Ya kë 'pö =dhe ka "yan 'dhö -da sië 'wɔn -nu bha- -nu kë -dhe 'gü, -yö kë ka "yaan =dhe Atanna -bha -gblüdüdhɛ -ya dun ka -ta. ³² A- -pö ka -dhe tɛan- =dede 'ka =dhe: 'Wɔn -nu bha- =gban -dho kë kö 'mɛ 'wo "tüng ya- 'gü ya- -nu =gban 'wii ga =kö. ³³ -A -gɛn -mü =dhe "sɛ waa- dhang- -wo -dho ziö, "kɛɛ n -wɔ -zë 'yii 'dho bho- -bha tongtongdhö.»

-Dhio 'ö Yesu -ya do 'ö -gban -do 'suan- 'ka -sü -bha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

³⁴ Yesu -ya -pö -nu -dhe yö =në- -wɔn 'gü 'ö- pö: «-Kaa kë ka 'suan- 'ka kö ka -gɔ 'ya 'dho 'to pë -së -bhö -sü waa- we mü -sü "εεn -ya "kpɔngtaapë -nu -wɔn zuën -ta -sü 'ö "dhiü ziö 'ka- -bha, 'ö yi bha 'ö nu 'ö -kan ka 'gü; ³⁵ -a -gɛn -mü =dhe yi 'ö bha- nu -sü -dho kë =dhe "nuu 'ö "yibhakëmε -nu -wa -zuö "yi =bhaa bha =në- 'dhö 'ö -kan "kpɔngtaamε =gban "pɛpɛ 'gü. ³⁶ -A -kë "dhü -sü 'gü, -ka -ya ka "yaan kö 'ka bhεa" Atanna -dhe "tüng =gban 'gü, kë "dhü kö 'ka faan =sɔɔ, kö 'wɔn "pɛpɛ 'ö nu sië bha -yö 'kun bho ka 'gü, kö yi 'ö Mεgbömε dho nu- 'ka bha -yö -kpan ka -bha -do -gɛan -sü 'ka.»

³⁷ "Tüng 'ö Yesu -ya -kë Zedhizadhëmö bha -dhe -ya =kpaɔ -kɔ 'ö- 'gü 'do 'do 'yö dho Atanna -dhökëgükɔ 'gü, 'yö mε =draan mü, "bin 'dhö 'ma sië, 'yö dho -tɔn 'wo Odhivie -tɔn -kë bha- =gbin- 'yö -wɔ mü. ³⁸ -A -wɔn 'gü, "sɛgümε -nu =gban "pɛpɛ -wo -gun -suü sië -dhekpaɔ tii' 'gü, 'ö 'wo nu Atanna -dhökëgükɔ 'gü kö 'wo- -wɔ ma.

22

-Gɔmε -nu -bha yang -ya Yesu -bha -kɔ waa- Zuda -bha -da -a -dhe pë "piü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 26,1-5; Makö 14,1-2; Zan 11,45-53)

¹ 'ö gun "dhü kö 'bluu- 'ö "sɛkε 'yaa- -bha 'wo- -bhö -troo 'ö- -ta 'wo- -dhe 'Pakö bha, -a yi =ya 'to klöö-, ² kö 'mε 'wo -kë "saabhömε -nu -gɔmε -nu 'ka, waa- 'tɔnggɔmε -wa "slë mɔɔ- sië kö 'wo Yesu 'kun, "kεε kö -wo "suü sië "sɛgümε -nu -gɔ.

(Matiö 26,14-16; Makö 14,10-11)

³ "Kεε 'sa Sɔtraan -yö -da Yesu -bha =klang -nu -kaɔng do ga =plε bha- mε 'dhe 'wo- -dhe Zuda Isikadhɔtö bha- -gɔ 'gü "tüng =dede bha =në- 'gü. ⁴ 'Yö -ziö 'ö dho ö -gɔ

dun "saabhome -nu -gome -nu waa- Atanna -bha 'ko -godhiüme -nu -gome -nu 'ka kö -ko 'ö dho Yesu "dhiü do- 'ka- -nu -dhe kö -wa -ya 'kwëë- kë. ⁵=Dhe 'ö dho 'ö- pö- -nu -dhe 'yö- 'gü -wön -yö -dhi -nu -dhe =dedewo, 'yö 'wo- pö- -dhe =yaa- yö -zë kë "dhü, -wo -dho -a gba 'wëë- 'ka. ⁶=Dhe 'ö bo -wɪ 'wön bha- -bha -sü 'ka, 'yö -ya -a "slë mɔɔ- -sü -bha kö 'ö Yesu =gbaɔ- -nu -gɔ mɛ =gban tii' 'ka.

Yesu -bha mɛ =plɛ -bɔ 'Pakö -pɛ -kpa -dhe 'gü -ko -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 26,17-25; Makö 14,12-21; Zan 13,21-30)

⁷ -Wo -to 'wön bha- -bha "dhü, 'yö yi 'wo -tuü -pɛ 'wo- zë troo bha- -ta bha- zë- 'ka bha 'ö =loo. ⁸ 'Yö Yesu -yö Piɛdhö waa- Zan -a -nu bɔ, 'yö- pö- -nu -dhe: «-Ka 'dho kwa -bha Pakö -pɛ -kpa kö 'kwa- -bhö!»

⁹ 'Yö 'mɛ 'wo bha 'wo- pö- -dhe: «-Yö i "piü =dhe 'yi- -kpa 'mɛ?»

¹⁰ 'Yö- pö: «-Ka -dhe -ga, =ya kë =dhe 'ka 'dho 'ka -da Zedhizadhɛmö 'plöö, ka -dho -kpan mɛ do 'bha -bha kö "yipɛ -ya -gɔ, 'ka- yö -ka ziö- =keng- kö kɛng- -nu 'ka 'dho, 'ko 'ö yaa- -da 'gü bha kö 'ka -da =keng- mü. ¹¹ =Ya kë =dhe 'ka -da 'kɔɔdhö mü kö 'ka- pö- 'kɔ dɛ -dhe: «'Kɔ dɛ, yi Dɛmɛ -ya -pö -dhe 'ö waa- ö -bha =klang -nu 'wo dho 'Pakö -pɛ -bhö -bha 'i- -dhe -zɔn yi -dhe.» ¹² 'Ka- pö- -dhe "dhü -yö -dho 'kɔdhi -mɔɔbhasü 'ö- 'gü -dhe 'dhö -pɛ kë -sü 'ka, 'ö -yatapɛ =gban 'dhö mü, -a -dhe -zɔn ka -dhe 'ko -ta "dhöng 'gü. -Dhe 'ka dho kwaa- Pakö -pɛ -kpa -bha 'yö bha.»

¹³ 'Yö 'mɛ 'wo bha 'wo dho, 'yö -ko do 'ö Yesu -ya pö- 'ka bha 'yö -kɛ 'pö- -ko -bha "kpüüdhö, 'yö 'wo Pakö pɛ -kpa mü.

-*Bhöpë 'ö Atanna* -gɔ 'kɔɔdhö bha- -wɔn zü bho -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 26,26-30; Makö 14,22-26; 1 Kodhɛngtö 11,23-25*)

¹⁴ =Dhɛ 'ö =wa wo bo pë bha- -kpa -sü 'ka 'ö- -bhö "tüng =ya =loo, 'yö Yesu waa- ö -bha bɔmɛ -nu 'wo -ya pëpë "dhiü. ¹⁵ 'Yö- pö ö -bha =klang -nu -dhɛ: «Pakö -pë 'dhɛ 'kwa- -bhö sië ya -a 'gü -wɔn -yö -dhi n -dhɛ =dedewo, -a -gɛn -mü -dhɛ -yö -gun n "piü =dhɛ- do 'dhɛ 'kö ya 'kwa- -bhö kwa "kwëë gbonggbongdhö kö 'a gun -na saan". ¹⁶ -A pö 'a- wo "dhü bha- 'klɔɔ- -mü =dhɛ 'mii 'dho- 'bha -bhö "kpɔng ya- =taa 'zü 'ö dho 'ö zun- 'ka -a 'klɔɔ- zun zang -ta -sü ('ö n ga -sü 'ka) bha- -bha, 'ö dho 'ö zun- 'ka- 'dhɛ 'kwa dho- -bhö Atanna -bha -gblüädɛ 'gü bha- yi -bha.

¹⁷ =Dhɛ 'ö =yaa- pö "dhü 'ö -ya ö bo, 'yö ö -kɔ -da we -kɔɔ 'gü, 'yö Atanna nuɛ" bho 'yö- pö: «-Ka we -kɔɔ ya- 'kun kö 'ka- 'gü -gblü ka 'ko -ta; ¹⁸ -a -gɛn -mü -dhɛ a- -pö ka -dhɛ =dhɛ -drɔɔ ga "yi 'ö ya 'mii 'dho- mü 'zü tongtongdhö 'ö dho 'ö zun- 'ka Atanna -bha -gblüädɛ nu -yi -bha.»

¹⁹ =Dhɛ 'ö ö bo- pö "dhü -sü 'ka, 'yö ö -kɔ -da 'bluu- 'gü, 'yö Atanna nuɛ" bho. =Dhɛ 'ö =ya ö bo, 'yö- "kplü "kplü bho 'yö- 'gü -gblü -a -nu -ta 'yö- pö: «-Ka -dhɛ -ga, n kwi 'a- nu ka -wɔn 'gü bha- "blɛɛn- -nɛ, ['ka kē -kaa -bhö =sië kö ka -zɔ -yö -bö n -wɔn -ta -kpɛawo.»

²⁰ =Dhɛ 'wo wo bo pë -bhö -sü 'ka, 'yö wekɔɔ sü 'zü -kɔ do bha- 'gü, 'yö- nu- -nu -dhɛ 'yö- pö: «N =yɔɔn 'ö woo- =wɛnng kö -yö kē -mlɛɛ -dee 'ö maa -da n Dë Atanna waa- mɛ "bhɪ- -nu -a -nu =zinng 'gü -a -gɛn 'ka bha- "blɛɛn- =nɛ]. ²¹ "Kɛɛ 'sa 'mɛ 'ö dho n -da pë =kwɛɛ- "dhü bha, yɛng =në yi -kɔ 'dhö pëfië do 'gü ya!» ²² "Kɛɛ a- -pö ka -dhɛ tɛan- =dede 'ka -dhɛ mang Mɛgbömɛ ga 'ö maa- wo ya 'a- wo "dhü kö 'wɔn 'ö Atanna =yaa- -bɛn zë 'nu =ya bo

bha -ya yö =në- 'gü -wɔn kë, "kɛɛ 'mɛ 'kɔ dho 'wɔn bha-
-gbɔ dɔ ö -dɪ =gbin- =në- -mɛ -bha 'dhö -wëësü!

²³ =Dhɛ 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö- -bha =klang -nu 'wo -ya
wo 'ko -nu dhɛɛ" 'kpɔ -sü -bha kö 'mɛ 'ö dho 'wɔn bha-
kë 'wo- dɔ.

*Za*dhe 'ö Yesu -bha =klang -nu -wa -da kö 'mɛ 'ö- -duɛ
'dhö 'kpii- 'wo- dɔ bha -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

²⁴ -Wo -to -dhɛ do bha- 'gü, 'yö Yesu -bha =klang -nu
bha 'wo -ya wo 'ko zaɔ- -sü -bha -duɛ 'kpiidhɛ -wɔn 'gü,
²⁵ 'yö- -yɔ bɔ- -nu -gɔ 'ö- pö: «-Gblüdë -nu 'wo "kpung
=taa -a -nu -kɔ -yö -mɔɔ woo- "sɛgümɛ -nu -bha, 'ö 'wɔn
'ö -dhi -nu -dhɛ 'wo- -wɔ -nu -ta, "kɛɛ 'ö =wa 'go mü 'wo-
pö wo -gɔmɛ -nu këwɔn -yö -së. ²⁶ "Kɛɛ ka -zë ka -bha
'ya 'dho kë "dhü. Ka -zë 'mɛ 'ö- -duɛ dho kë 'kpii- ka kpö
'gü, -a -dhɛa -bha -dhɛ yö =në -yö kë -dhɛ mɛ =gban ka
-da =wlöö 'dhö, kö mɛ 'ö ka -gɔdhiü =në -yö kë -dhɛ ka
'dhiü -ziöwomɛ 'dhö. ²⁷ "ɛɛn mɛ =plɛ =wa kë kö mɛ do
-yö kë pë -bhö -dhɛ 'gü, kö mɛ do -ya "dhiü -ziö wo kö
mɛ =plɛ 'wo bha 'dee 'kpii-? Kö 'mɛ 'wo- "dhiü -ziö wo
sië bha 'yaa -mü -ee? "Kɛɛ -kaa -ga 'ö ma -zë 'ma kë ka
kpö 'gü =dhɛ ka "dhiü -ziöwomɛ 'dhö bha. ²⁸ Ka -zë ka =në
'ka 'to n =keng- 'ö 'kwa -ziö 'wɔn "gbɪ- "pɛpɛ 'ö -wɔ n
-ta -a =gban 'gü. ²⁹ Yö =në -wɔn 'gü, 'yö 'a -gblüdëdhɛ nu
-sü 'ka ka -dhɛ =dhɛ -kɔ do 'ö n Dë -ya nu- 'ka n -dhɛ -a
'dhö. ³⁰ Kë "dhü kö kwɛng- -nu 'kwa -kɔ -da pëfië do 'gü
ma -gblüdëdhɛ -ya -bha -yi 'ka, kö 'ka -ya 'pö -blüdëdhɛ
-gbloo -nu 'gü kö 'ka Izraɛdhö "sɛgɔ -kaɔng do ga =plɛ
bha- 'mɛ 'ö 'dhö -a -duɛ -zɔn.»

*Yesu -bha Pi*ɛdhö -bha ö -wɔn zaɔ -sü -dhiang 'ö Dhukö
-ya zë

(*Matiö 26,31-35; Makö 14,27-31; Zan 13,36-38*)

³¹ =DhE 'ö =ya ö bo- -pö "dhö -sü 'ka, 'yö- pö PiEdhö -dhE: «PiEdhö, Sötraan =ya ka -gbadhE Atanna -gɔ kö 'ö ka -piö =dhE -kɔ 'wo -mlü -piö 'ka 'ö- =flee -yö go- 'gü bha- 'dhö, ³² "kEE 'ma bhEA" Atanna -dhE i -wɔn 'gü kö i -bha 'dhang -bho n "dhiü -sü 'bha 'ya 'dho "kan- -ta 'ö 'i -kan n -bha. 'Bha i -dɪ =slɔɔ yi 'ö- 'ka kö i zuë" =ya 'waanu, bhii -dɪ 'pö 'i i dheebhang -nu 'ö kEŋg- -nu 'ka bɔ n 'ka bha- -nu -zɔ -gban.»

³³ 'Yö PiEdhö =ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «N DëmE, -a 'sɪ 'yaa n -dhE kö 'a "kan i -bha. 'Kö =ya kē ga -zian 'ka kwa -dho -a wo kwa "kwëë, =ya kē 'zü dha -sü 'ka kwa -dho -a wo kwa "kwëë.»

³⁴ 'Yö Yesu -ya pö- -dhE: «PiEdhö, a- -pö i -dhE =dhE 'sanni -tɔgɔn -yö "wɪ gbeng 'ö =dEɛ 'gü, kö 'bha bo n 'ka =dhE pē -yaaga 'dhö.»

-Wu 'ö Yesu -ya kpɔ ö -bha =klang -nu -bha kö -wa kē ö zian 'gü bha- -dhiang 'ö Dhukö -ya zē

³⁵ =DhE 'ö go mü 'yö- -nu dhEɛ" kpɔ 'ö- pö: «Ka bɔ 'a- wo "tüŋg 'bha 'gü, 'ö 'a- pö ka -dhE =dhE 'ka- pö kaa 'dho 'ka 'dho =kwEɛsügüpē waa- 'wëë- -nu, 'waa -sabha -nu 'bha 'sü bha, =dhE 'ö 'ka dho pē 'bha -kpɪa -yö kē ka -kun-ee?» 'Yö 'wo- pö- -dhE: «'Aa bhoo, pē 'bha -kpɪa 'yii yi 'kun.»

³⁶ 'Yö- pö- -nu -dhE: «'Ka- pö 'ka 'dho =taamasü ya- 'gü, 'mE 'ö- -bha 'wëëga 'dhö- -gɔ -yö ö -bha pē 'sü, =kwEɛsügüpē 'dhö 'mE 'ö- -gɔ -ya 'sü, kö 'mE 'ö -siangga 'yaa- -gɔ, -yö ö -bha -sɔ "dhɔɔ dɔ kö -ya 'dho; ³⁷ -a -gEŋ -mü =dhE -a -dhEA -bha =dhE 'pē 'ö -bEŋ zē -sü 'ka Atanna -bha 'sëëdhE 'gü n -bu 'gü bha, -a 'gü -wɔn -yö kē =dhE: <=Waa- dɔ 'wɔnyaakëmE -nu -bhiëë 'gü.>

"Kεε 'sa 'wɔn 'ö -bɛn zë -sü 'ka n -bu 'gü, 'ö- këwɔn 'dhö 'dhö "dhü bha- kë "tüng =ya =tëng. Yö =në dho kë 'wɔn 'ö Atanna -yö n bɔ- 'gü bha- -gɔ -da 'plöö -sü 'ka.»

³⁸ 'Yö 'wo- pö- -dhε: «Yi Dëmε, -siangga =plε =nε!» 'Yö- pö- -nu -dhε: «-A 'dhε bha -yö 'to "dhü, =ya =mɔɔ.» (-A pö 'ö- wo "dhü bha- 'klɔɔ- -mü =dhε 'pë 'ö- pö- -nu -dhε bha 'wii- 'gü ma ö 'klɔɔ- 'ka.)

Bhεa" -kɔ 'ö Yesu -yö =bhεa- 'ka Odhivie -tɔn =gbin- -a -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 26,36-46; Makö 14,32-42*)

³⁹ Yesu -gun 'dho sië Odhivie -tɔn =gbin- zii 'kpa 'ö =bhεa Atanna -dhε mü, 'ö =ya gun =ya kë- 'tuü- 'ka. =Dhε 'ö go 'kɔ bha- 'gü 'ö zun "kpɛnng, -yö -ziö do 'ö ö wë dɔ Odhivie -tɔn =gbin-, 'yö- -bha =klang -nu -dɔ 'pö 'wo -ziö =keng-. ⁴⁰ =Dhε 'wo dho 'wo =loo mü, 'yö- pö ö -bha =klang -nu -dhε: «-Ka bhεa" Atanna -dhε kö 'ka 'dho -da Sotraan -gɔ döng 'gü!»

⁴¹ 'Yö yö -zë 'ö bhɔ 'në 'bha wo- -nu -dhε taa- 'bleng -bleng 'yö zun ö kpiö 'gü, 'yö zun -bhεa Atanna -dhε -sü -bha 'ö- pö: ⁴² «N Dë Atanna, =ya kë =dhε =ya ga i 'gü kö 'wɔn "gbu- 'ö maa- "yi mü ya 'i n dha- -gɔ, -yö -dho -dhi n -dhε, "kεε yö =në- =gban 'gü, 'yaa n "piü =dhε -yö 'to ma -zë n -bha -bha, -yö n "piü =dhε bhi =në i dhɔɔbhaa -yö kë.»

⁴³ [-Yö -to mü 'yö Atanna -bha "kië do -yö go dhang- 'gü 'yö nu 'yö faan -sεa -da 'gü. ⁴⁴ =Dhε 'kö 'ö- -ga =dhε ga -zii =ya kpa ö -ta, 'yö zun -bhεa Atanna -dhε -sü -bha ö -sɔbhεε =dede 'ka, 'ö dɔ mü kö 'fëyi 'ö bhɔ sië- -bha 'ö =loo 'sia- bha, =ya kë =dhε =yɔɔn kpö kpö =në- 'dhö.] ⁴⁵ =Dhε 'ö ö bo, 'yö =wlü 'ö dho ö -bha =klang -nu -dhε 'gü, 'ö dho -yö -kpan -a -nu -bha kö -a -nu =gban =wa yi zë kplɔɔngdhö -wëë 'ö bɔ sië- -nu -ta bha- -wɔn 'gü. ⁴⁶ 'Yö-

pö- -nu -dhe: «Yi -zian -në 'ka- zë sië -wa! A- -pö ka -dhe =dhe 'ka "wliü kö 'ka bhea" kö Sötraan 'ya 'dho "kpënnng-kë ka -gö 'ö 'ka -da Atanna "dhiü!»

Yesu 'kun -kō -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 26,47-56; Makö 14,43-50; Zan 18,3-11)

⁴⁷ -Yö -to dhiang bha- zë -dhe 'gü, 'yö mE kpö -yö -wo kö- -bha =klang -nu -kaong do ga =ple bha- mE 'dhe 'wo- Zuda -kë bha -ya -nu -dhe "dhiü. =Dhe 'wo nu, 'yö =yöön Yesu "söc 'yö =loo- -bha. ⁴⁸ 'Yö Yesu -ya pö- -dhe: «Zuda, 'wön 'ö i 'gü 'yö bha -ee? I mang Mëgböme n "dhiü -dö -loo n -bha -sü =në- 'ka -ee?»

⁴⁹ =Dhe 'mE 'wo gun Yesu =keng- bha- -nu "yan 'dhö -da 'wön bha- -dhe 'gü, 'yö 'wo- dheE" kpö 'wo- pö: «Yi Dëme, -yö mü =dhe, 'yi 'mE 'wo- ya- -nu 'yën -siang 'ka -ee?»

⁵⁰ -A -pö "dhü -sü =në "gbu- kö- mE do =ya -siang bö ö -ta kö =ya "saabhomE 'kpii- -bha gwëëmi zë- 'ka- -kō -së 'gü "tu kpö -bha kö =yaa- bho mü. ⁵¹ "KEE 'yö Yesu -ya pö- -nu -dhe: «=Ya =mōc! -Kaa 'to "dhü.»

'Yö 'mE bha- "tu kpö bha -sü 'yö- -ya mü ö "gblu 'ka -deewo 'yö- -kë "klüöklü. ⁵² =Dhe 'ö =ya kë "dhü, 'yö Yesu -ya pö "saabhomE -gōmE -nu waa- Atanna -bha 'kō -maakëme -nu -gōmE -nu waa- -kwεagbö -nu 'wo nu bha- -nu -dhe 'ö- pö: «Nu 'ka- wo n 'kun -dhe 'gü =dhe mE- nu mezëme 'kun, 'ö 'ka nu "dhü -nu waa- -siang -nu 'ka ya- -gen -mü -më 'ka? ⁵³ "KEE kö yi =gban "pεpε 'ka, kwεng- -nu kwa -gun Atanna -dhökëgükö 'gü -dhe do 'gü, 'yö 'kii n 'kun -a "töng bha- 'gü, "KEE a- 'wön -dö =dhe ka -bha "töng =në =loo bha, -a -gen -mü =dhe Sötraan 'ö -dhetiidhe -gōmE 'ka bha, -a -kō -mōc n -bha "töng 'ö Atanna -ya -ya =në =loo bha.

Piɛdhö -bo Yesu 'ka -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë
 (Matiö 26,57-58.69-75; Makö 14,53-54.66-72; Zan 18,12-18.25-27)

⁵⁴ =Dhɛ 'wo Yesu kun, 'yö 'wo dho- 'ka "saabhɔmɛ -nu -gɔmɛ 'kpii- -gɔ "kwɛandhö kö Piɛdhö -ya -keng- "kɛɛ kö -ya 'ka =gblɛɛn. ⁵⁵ =Dhɛ 'wo dho 'wo =loo "kwɛandhɛ bha- 'gü, 'yö 'wo pɛng -ya 'dhuäng -ta "kpɛnnghö mü, 'yö 'wo -ya -bha. 'Yö Piɛdhö dho- -nu kpö 'gü mü 'yö 'yaanu. ⁵⁶ -Wo -ya -zlëedhö, 'yö gwëedhe do 'bha bha 'ö Piɛdhö yö kö -yö -ya sië pɛng 'bhü "dhiü, 'yö ö "yan -gban 'gü zuudhö 'ö- pö: «'Mɛ 'ö ya -yö -gun 'mɛ 'wo- kun bha- =keng- "dhɛ!»

⁵⁷ "Kɛɛ 'yö Piɛdhö -ya =zaɔ- 'ö- pö: «'Maa 'mɛ bha- do -wa, dhebɔnɛ!»

⁵⁸ =Dhɛ 'ö- -dhɛ 'në bha =ya =gwëë, 'yö mɛ "wɛɛ 'bha -ya yö 'zü 'yö- pö- -dhɛ: «'Mɛ 'wo bha- mɛ do -mü i 'ka "dhɛ!» 'Yö Piɛdhö -ya pö: «'Aa, 'maa -mü -wa, gɔɔn- -sɛ!»

⁵⁹ =Dhɛ 'ö "töng 'bha =ya ziö 'zü, 'yö mɛ do 'bha -yö =näng 'gü 'zü 'ö- pö: «'Mɛ 'ö ya -yö -gun 'mɛ bha- =keng- tɛan- =dede 'ka, -a -gɛn -mü =dhɛ Gadhidhe mi -mü, (mɛ -ya -dhɛ -yö -a "dhi -wɔ -bha).»

⁶⁰ 'Yö Piɛdhö -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «Dhiang -zian 'i- zë sië bha n "tɔ 'yaa- -bha.» Piɛdhö -to dhiang bha- zë -dhɛ 'gü -dhɛ do bha- 'gü 'yö -tɔgɔn -yö -wɪ. ⁶¹ 'Yö kwa Dɛmɛ -yö =slëë ö 'gü 'yö- -ga. 'Yö Piɛdhö -zu -yö -bö 'pö dhiang 'ö- zë- -dhɛ -blɛɛsü, 'ö- pö =dhɛ "sanni -tɔgɔn -yö 'wɪ, kö =ya bo ö 'ka =dhɛ pë -yaaga 'dhö bha- -ta. ⁶² 'Yö zun "kpɛnngh, 'yö zun "gbɔ bɔ -sü -bha -wëëwëësü 'ka.

-Kɔ 'wo Yesu -wëëdhɛ bho- 'ka waa- -dho zagɔbhome
 -kuu "dhiü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 26,67-68; Makö 14,65)

⁶³ "Töng 'ö kē sië- 'ka "dhü bha kö 'mɛ 'kö- -nu -kɔ 'dhö gun Yesu -bha bha -wa -ma =në wo sië 'ö 'wo =wɛɛ

do- -bha. ⁶⁴ 'Ö 'wo pë -kplü -a "yan "dhiü, ('wo- -ma) 'wo-
pö- -dhε: «De =në i -ma bha? -Bhö -a -mε 'tö pö, Atanna
-wudhiüloomε!»

⁶⁵ 'Ö 'wo "si =gban -si =gban suu bho- -gɔ.

(*Matiö 26,59-66; Makö 14,55-64; Zan 18,19-24*)

⁶⁶ =Dhε 'ö -dhε =ya =kpaɔ, 'yö Zuifö -nu -bha -kweagbö
-nu oo, "saabhomε -nu -gɔmε -nu waa- 'tonggɔmε -nu
'wo bho 'ko -ta, 'yö 'wo mε bɔ kö -wo nu Yesu 'ka wo -kuu
"dhiü. ⁶⁷ =Dhε 'wo nu- 'ka, 'yö 'wo- pö- -dhε: «=Ya kë =dhε
'ö bhi =në 'i Atanna -bha -Yamε bha- 'ka =dedewo tεan-
'ka, -bhö -a pö yi -dhε!»

'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «'Kö maa- pö ka -dhε "dhü
=wε, 'kii 'dho 'dhang bho- "dhiü, ⁶⁸ 'ma ka dhεε" -zian
'kpɔ, 'kii 'dho- -yɔ bɔ, ⁶⁹ "kεε 'wɔn 'ö tεanwɔn 'ka yö
-mü -dhε =ya 'go =dεε 'gü, mang Mεgbömε, n -yεa =në
dho kë n Dë Atanna 'ö- 'gü 'dhö "gbu- bha- -kɔ -së 'gü
dhang- 'gü.»

⁷⁰ 'Yö -nu =gban "pεpε 'wo- pö: «'Bha- pö "dhü kö i-
-pö =dhε? Atanna Gbö -mü i 'ka -ee?» 'Yö- pö: «=lin, yö
=në 'ka- pö bha, Atanna Gbö -mü n 'ka.»

⁷¹ =Dhε 'kö 'wo- ma "dhü bhoo 'yö 'wo- pö: «-Më -wɔn
=në ka "piü =dhε -ya pö ka -dhε 'zü- 'dhε 'kö bha- zian
'gü, "kεε kö yöö =dede -a "dhi =yaa- pö kö 'kwa- ma?»

23

-Dho Yesu 'ka Pidhatö -kuu "dhiü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö
-ya zë

(*Matiö 27,1-2.11-14; Makö 15,1-5; Zan 18,28-38*)

¹ =Dhε 'wo- pö "dhü, 'yö 'mε 'wo bha- =gban "pεpε
'wo -wlü 'wo -ta Yesu -bha, 'yö 'wo dho- 'ka Pidhatö -kuu
"dhiü. ² =Dhε 'wo dho 'wo =loo mü, 'yö 'wo Yesu -da
Pidhatö -dhε 'wo- pö: «Yi -kpan 'mε ya- -bha kö -yö -da
sië "sεgümε -nu -gɔ 'gü, 'ö- pö- -nu -dhε 'wa 'dho 'nii-

song bho -gblüdë Sezaa -dhε, "εεη yö -zë Klisi -mü ö 'ka, ö "dhü kö -gblüdë -mü ö 'ka 'pö.»

³ =Dhε 'ö =waa- -da Pidhatö -dhε -wü bha- 'gü, 'yö Pidhatö -ya dhεε" kpö 'ö- pö: «I- pö Zuifö -nu -bha -gblüdë -mü i 'ka tεan- 'ka -ee?» 'Yö Yesu -ya -yö bö 'ö- pö: «Yö =në 'i- pö sië bha.»

⁴ 'Yö Pidhatö -ya pö "saabhomε -nu -gömε -nu waa- mε kpö 'wo gun 'mü bha- -nu -dhε 'ö- pö: «=Song 'ö yöö kë 'mε 'ka nu- ka ya- -bha kö -yö kë- zë -gεη 'ka 'mii- yö.»

⁵ "Kεε 'yö 'wo =nëng 'gü 'wo- pö: «Yi- pö -yö -da =në wo sië "sεgümε -nu -gö 'gü, 'ö- -nu -gö 'gü =see dhiang -nu 'ö- zë wuudhö 'ö -ziö 'ka, 'ö zü bho Gadhidhe -sε 'gü 'ö =ya bö- 'ka Zude -sε 'gü -dhε =gban 'gü =ya nu =ya =loo- 'ka yö bha- 'ka.»

Pidhatö -bha Yesu -bö Edhodö -dhε -kö -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

⁶ =Dhε 'ö Pidhatö =ya Yesu 'tö ma Gadhidhe -dhε -bha, 'yö- -nu dhεε" kpö- -kë Gadhidhe mi 'ka -sü -wön 'ka.

⁷ =Dhε 'kö 'wo bo- =iin 'pö -sü -zë 'ka, 'ö- 'wön dö =dhε -yö -go Gadhidhe, "sεgö 'ö Edhodö gun- -gödhü bha- 'gü, 'yö- bö Edhodö -dhε, -a -gεη -mü =dhε 'ö gun "dhü kö Edhodö -yö Zedhizadhémö "tüng bha- 'gü. ⁸ =Dhε 'ö Edhodö -yö Yesu yö, -a 'gü -wön -yö -dhi -dhε =dedewo, -a -gεη -mü =dhε 'ö gun "dhü kö 'ö zun- "slë möö- -sü -bha kö 'ö -kpan -bha kö- yi =ya =gwëë. Pë 'ö -kë 'yö gun- "slë möö- sië kö 'ö-kpan -bha bha, -a -gεη -mü =dhε kö =yaa- -taöng ma, 'yö gun ö -zö 'gön sië =dhε 'ö -kpan -bha yi do 'ka kö -yö "dhabhliwön -nu bha- 'bha kë ö "yaan. ⁹ -A -wön 'gü =dhε 'ö Yesu -yö =loo mü, Edhodö -yö dhεε" 'gbe =dede -kpö -gö "kεε 'yii- 'bha -yö bö. ¹⁰ Kö "saabhomε -nu -gömε -nu waa- 'tönggömε -nu -wo mü, kö -wo wo -wü "dhiü "wlü sië 'ö 'wo =sua -ya -bha -a -san

-bha -mawɔnyaadhɛ 'ka "dhü do. ¹¹ 'Yö Edhodö waa- ö -bha "sodha -nu 'wo zun =wɛɛ -dɔ Yesu -bha -sü -bha kö -san -ya zun- -nu 'gü "pɛɛpɛdhö. =Dhɛ 'ö =wa =wɛɛ 'bha dɔ- -bha 'ö =wa wo bo, 'yö Edhodö -yö sɔ ga do sü 'ö- -da -bha, 'yö- sü 'zü -deewo 'ö- bɔ Pidhatö -dhɛ. ¹² -A "tüng bha- 'gü, kö Edhodö waa- Pidhatö 'waa -sɛ, "kɛɛ -wo -dhi wo 'ko -dhɛ yi do bha- =nɛ- 'ka, 'yö 'wo -kɛ "taɔngdɛ -zɛ -nu 'ka.

Yesu "dhiü -dɔ -a zɛ -mɛ -nu -dhɛ -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zɛ

(*Matiö 27,15-26; Makö 15,6-15; Zan 18,39-40; 19,1-16*)

¹³ =Dhɛ 'wo dho 'zü -deewo 'wo =loo Pidhatö -kuu "dhiü, 'yö Pidhatö -yö "saabhɔmɛ -nu -gɔmɛ -nu waa- mɛ -kiandhö -nu =loo 'ko -ta waa- "sɛgümɛ -nu 'dhö, 'yö- pö- -nu -dhɛ: ¹⁴ «'Mɛ 'ka nu- 'ka n -dhɛ ya ka- -pö -bha =dhɛ -yö -da =nɛ wo siɛ "sɛgümɛ -nu -gɔ 'gü kö 'wa 'dho yi -wɔ ma, "kɛɛ -a dhɛɛ" 'a- kpɔ kaa =dede ka "yaan ya, pɛ "pɛpɛ 'ö 'ka- pö- -bha bha- 'bha 'kö 'a dho- yö -a =sɔng 'gü 'yaa 'dhö. ¹⁵ A- -sü 'a- bɔ Edhodö -dhɛ yö =nɛ- -wɔn 'gü, "kɛɛ yöö -dɪ 'pö 'yii =sɔng 'bha yö- -bha. Yö =nɛ- -wɔn 'gü 'yö =yaa- bɔ 'zü -deewo kwa -dhɛ ya. =Ya kɛ "dhü kö 'wɔn 'kö yöö kɛ mɛ -zɛ 'gü -wɔn 'ka, 'yii- 'bha kɛ. ¹⁶ =Dhɛ 'ö "dhü, a -dho -a pö kö -wa -wëedhɛ bho -zɛ wo, "kɛɛ =waa- -ma 'bha wo a -dho n kwaa- -zü 'ö dho.»

¹⁷ ['ö "dhü bha kö Pakö yi =ya =loo -kɔ 'ö- 'gü 'do 'do, Pidhatö -yö -kasogümɛ do -lɔɔ Zuifö -nu -dhɛ.]

¹⁸ =Dhɛ 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö 'mɛ 'wo bha 'wo ta wo 'gü 'wo =gbla "gbɪ- 'ka 'wo- pö Pidhatö -dhɛ 'wo- pö: «-Bhö mɛ 'dhɛ 'kö bha =nɛ- zɛ kö 'i Badhabasö -zɛ lɔɔ- yi -dhɛ.»

¹⁹ "Kɛɛ kö Badhabasö 'wo "wɪ siɛ- 'ka bha, -wa -da -kaso 'gü "dhinaa 'kpɪi- 'bha 'ö -da 'plöö mü bha waa- mɛ 'ö- zɛ =nɛ- -wɔn 'gü. ²⁰ 'Yö Pidhatö -yö ö -kɔ -ya -nu zuɛ" -ta 'zü -deewo kɛ "dhü kö -wo "wɪ- -bha kö 'ö ö kwaa-

Yesu -zü. ²¹ "ΚΕΕ 'yö 'wii- -yɔ bɔ, 'yö 'wo =gbla 'wo- pö: «-A dɔ "dhü -bha! -a dɔ "dhü -bha!»

²² 'Yö Pidhatö -ya pö 'zü- -nu -dhɛ -gɛn -yan -yaaga -naa 'ka 'ö- pö: «-Më -wɔn yaa =në 'mɛ ya 'ö- -kë? A- -pö ka -dhɛ =dhɛ ma -zë 'mii =sɔng 'bha yö- -bha kö -yö kë- zë -gɛn 'ka. =Dhɛ 'ö "dhü, =waa- -ma 'bha wo a -dho n kwaa- -zü.»

²³ "ΚΕΕ 'wii "wɪ- -bha tongtongdhö, 'yö 'wo =nëng 'gü 'yö 'wo =gbang dɔ- 'ka -yuudhö =dhɛ -wo Yesu =në- zë. 'Yö- -nu -bha -yö to- -bha "gbla 'wo- wo "dhü kpö 'ka bha- -wɔn 'gü. ²⁴ 'Yö Pidhatö -ya pö: «-ɛɛ, -a 'dhɛ kaa- -pö =në dho kë.» ²⁵ 'Yö dho 'ö ö -kɔ bho "dhinaa -damɛ, mɛzɛmɛ 'kö bha yö -zë 'gü 'mɛ 'wo bha- -nu -dhɛ. 'Yö Yesu dɔ- -nu -gɔ kö 'pë 'ö -dhi -nu -dhɛ -wa kë- 'ka.

*Yesu -dɔ "dhü -bha -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë
(Matiö 27,32-44; Makö 15,21-32; Zan 19,17-27)*

²⁶ =Dhɛ 'ö "sɔdha -nu =wa Yesu 'kun 'wo dho sië- 'ka -a zë -dhɛ 'gü, 'yö 'wo dho 'wo -kpan Sidhɛnö mi do 'bha 'wo- -dhɛ Simɔ bha- -bha kö -yö 'go sië 'bhlaa-, 'yö 'wo- kun 'pö 'wo Yesu -dɔ bha "dhü bha- nu- -dhɛ kö -ya 'sü -yö 'dho- 'ka- =keng-.

²⁷ 'Wo gun 'dho sië Yesu 'ka "dhiü kö mɛ kpö 'gbɛ =dede -wa =keng-, kö dhong -nu 'gbɛ 'bha -nu -wo mü 'pö kö -wo wo -kuu -ta -ma sië "gbɔ 'ka, 'ö 'wo -wëë -wɔ kpɔ Yesu -bha. ²⁸ 'Yö Yesu -yö ö wë bɔ- -nu -ta 'ö- pö: «Zedhizadhɛmö dhong -nu, 'ka 'dho "gbɔ bɔ ma -zë n -bha, -ka "gbɔ bɔ ka -dɪ =në- bha waa- kaa- 'në -nu 'dhö. ²⁹ -A -gɛn -mü =dhɛ "tüng 'bha- -dho -wo 'ö 'wo- pö =gblöodhe -nu oo, 'mɛ 'wii 'në 'kpɔ do waa- 'mɛ 'wii "yɔn nu 'në -dhɛ do -a -nu -bha -së! ³⁰ -A "tüng bha =në- 'gü, 'yö 'wo dho 'daɔnnu 'wo- pö -tɔn "gblügblü -nu -dhɛ: «-Ka nu 'ka -gblü yi -ta! -Tɔn 'sɛɛnnë -nu, -ka nu 'ka yi

-ta kpa!»³¹ -A -gɛn -mü =dɛ "sanni -wo 'wɔn suu ya- wɔ
'dhü -sɛa -zɛ -ta, 'yö "dhü "kɛa -zɛ =wɛ?»

³² "Tüŋg 'wo gun 'dho sië Yesu 'ka "dhü bha kö
'wɔnyaakɛmɛ -nu "wɛɛ =plɛ 'wo 'dho sië -nu zɛ 'pö -wo
mü, -wo -gun 'dho sië waa- Yesu -nu =gban =në- -nu 'ka
bha. ³³ =Dɛ 'wo dho 'wo =loo -tɔn 'wo- mɛ -gɔ "kɛa
-tɔn -kɛ bha- =gbin-, 'yö 'wo Yesu waa- 'wɔnyaakɛmɛ -nu
=plɛ bha- -nu -gban "dhü -bha -dɛ bha- 'gü. 'Yö 'wo- mɛ
do bɔ Yesu -kɔ -sɛ 'gü, 'yö 'wo- mɛ do bɔ -a =kwa 'gü, 'yö
'wo- dɔ- -nu =zinng 'gü. ³⁴ "Tüŋg 'wo gun- dɔ sië- 'ka "dhü
-bha bha kö -yö ö zɛ -mɛ -nu "dhiü bhɛa" wo sië- Atanna
-dɛ 'ö- pö: «N Dë, -bhö -a -nu -mawɔn 'to, -a -gɛn -mü
=dɛ 'pë 'wo- kɛ sië bha 'waa- dɔ.»

'Yö 'wo zɛ "kpüü -kɛ -a -dasɔ -nu -ta, 'yö 'wo- 'gü -gblü
wo 'ko -ta. ³⁵ 'Ö kɛ sië "dhü bha kö mɛ kpö 'kpii- bha -wo
mü, kö -wa -dɛ -ga sië. Kö Zuifö -nu -gɔmɛ -nu bha -wo
=wɛɛ dɔ sië Yesu -bha 'wo- pö: «=Ya kɛ =dɛ 'ö Klisi 'ka,
'ö 'mɛ 'ö Atanna -ya -ya -a 'ka =dedewo tɛan- 'ka, =ya mɛ
-nu dha 'gbɛ, -yö ö -dɪ dha =tɔn kö 'wo- -dɛ yö!»

³⁶ Kö "sɔdha -nu -dɪ 'pö 'wo =wɛɛ dɔ sië- bha 'pö, 'ö
'wo we din yaa 'bha bha- sü 'wo- nu- -dɛ. ³⁷ 'Ö 'wo- pö:
«'Bha kɛ Zuifö -nu -bha -gblüdë 'ka =dedewo tɛan- 'ka -bhö
i -dɪ dha kö 'kwa- -dɛ -ga!»

³⁸ Kö =wa pë -bɛn do 'bha zɛ kö =waa- =nëng "dhü -bha
-a -ta "dhüŋg 'gü =dɛ: «Zuifö -nu -bha -gblüdë =nɛ.»

³⁹ Kö 'wɔnyaakɛmɛ -nu 'ö 'wo- -nu -dɔ "dhü -bha -a
'sɔɔ mü bha- mɛ do -yö "si bho sië- -gɔ 'pö 'ö- pö:
«Atanna -bha -Yamɛ 'yaa -mü i 'ka -ee? -Bhö i -dɪ dha
=tɔn kö 'i yi dha 'pö -dhe!»

⁴⁰ "Kɛɛ kö- mɛ do -sü -zɛ -yö -dɔn bho sië ö "tɛado 'ka
'ö- pö: «'Bhaa "suü =në- wo Atanna -gɔ 'yö 'i dhiang zɛ
"dhü -ee? "ɛɛn 'wɔn do 'ö wɔ sië- -ta bha 'aa mü 'ö- 'bha
'dhö wɔ sië i -ta 'pö bha -ee? ⁴¹ Yi -zɛ -zianwo yi -bha -zɛ

-a -wɔ yi -ta "dhü -dhe -mü, -a -gen -mü =dhe yi -zë 'wɔn yaa 'yi- -kë =në- 'gü -wɔn 'dhö wɔ sië yi -ta, "kεε yö -zë -yö -më -wɔn yaa =në- -kë?»

⁴² 'Yö to 'mü 'ö- pö Yesu -dhe: «N Dëmε, yi 'i dho nu- 'ka i -bha -gblüädēdhε 'gü, 'i dɔ "gbɩ- kö i -zɩ -yö -bö n -wɔn -ta.»

⁴³ 'Yö Yesu -ya -yɔ bɔ- -gɔ 'ö- pö: «A- -pö i -dhe =sii =dede -ta =dhe kwa -dho -da -yεa -së 'ö n Dë Atanna "piü bha- 'gü -dhekpaoyi do 'ö =dεε- 'ka!»

Yesu ga -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Matiö 27,45-56; Makö 15,33-41; Zan 19,28-30)

⁴⁴ =Dhe 'ö 'yënn- -yö mε -gɔ =zinng 'gü, 'yö -dhe -yö =tröö "kpungtaadhε =gban "pεpε 'gü mɔɔdhö do, 'yö to "dhü 'ö zun- 'ka "wɔ "yε -yën 'bhü "tüng bha- -bha.

⁴⁵ 'Yö 'yënn- -yö bo 'bhü -sü 'ka, 'yö "bin -yö ma 'yënn- bha- 'gü, 'yö Atanna -dhökägükɔ 'ö Zedhizadhεmö bha- 'gükängüsɔ -yö -pε ö =zinng 'gü =gbanngdhö do "tüng do bha- 'ka (kö -ya -zɔn =dhe zian 'ö dho Atanna "piü -a "dhi =ya "pɩ). ⁴⁶ =Dhe 'ö -dhe 'gü -yö =tröö "dhü, 'yö Yesu -yö =gbla "gbɩ- 'ka 'ö- pö: «N Dë, 'ma n 'nii- wɔ i =kwεε-.»

=Dhe 'ö =yaa- pö "dhü =ya ö bo 'yö -tɔn -da. ⁴⁷ =Dhe 'ö Wlɔmö "sɔdha -gɔmε 'ö gun mü bha 'ö 'wɔn bha- -dhe yö, 'yö Atanna 'tɔ bhɔ 'ö- pö: «'Mε 'ö ya pö 'aa gun- -bha tεan- =dede 'ka, -a -bho "piü -dhe 'bhaa 'dhö!»

⁴⁸ =Dhe 'ö 'wɔn bha =ya bo kë -sü 'ka =dhe -kɔ bha- 'dhö, 'yö mε kpö 'wo gun mü 'ö- -nu "yan -yö dɔ- -dhe 'gü bha, 'wo wo yee kë 'wo dho wo =plöö -a -wëë -wɩ 'kpɔ -sü 'ka kö- -nu -kɔ -ya -nu -kuu 'gü. ⁴⁹ "Tüng 'ö 'wɔn -nu bha 'wo kë sië- 'ka- "dhü bha, kö mε "pεpε 'kö 'wo Yesu dɔ waa- dhebho -nu 'wo go- =keng- Gadhidhe -sε 'gü 'wo nu bha- -nu =gban "pεpε -wo dɔ sië- 'ka =gblεεn 'në 'bha wo 'wo 'wɔn -nu bha- -nu -dhe -ga.

(Matiö 27,57-61; Makö 15,42-47; Zan 19,38-42)

⁵⁰ "KƎƎ mƎ do 'bha -yö -gun mü 'wo- -dhƎ ZosƎfu, 'ö go Zuifö -bha 'pö- 'wo- -dhƎ bha- 'gü, 'ö gun "klbsƎmƎ 'ö Atanna dɔ -a 'ka. -KwƎagbö -nu 'wo- -nu -ya "sƎ bha- 'gü dhiangzƎmƎ 'ka kö =wa =loo 'ko -ta bha- mƎ do =nƎ gun ZosƎfu bha- 'ka. ⁵¹ MƎ 'ö bha 'wɔn "pƎpƎ 'ö Zuifö -nu -wa -wɔ Yesu -ta bha- -kɔ 'yaa gun- 'bha 'gü, "ƎƎn 'yaa gun- -ya 'kwƎƎ- kƎ -dhƎ -zian 'gü; -a -gƎn -mü =dhƎ -yö -gun 'dhang -bho Atanna "dhiü -mƎ 'ka, 'ö- "yan- gun -a -bha -gblüdedhƎ nu -sü -gɔ. ⁵² MƎ 'ö bha 'yö dho 'yö Yesu =gee -gbadhƎ Pidhatö -gɔ. ⁵³ =DhƎ 'ö Pidhatö =ya ö -kɔ bho- 'gü -a -dhƎ, 'yö dho 'yö- bho "dhü -bha, 'yö sɔ "puu bɔ- -bha, 'yö dho- 'ka 'yö- -wƎƎ bho -gwƎyƎ 'bha 'ö mƎ 'bha 'yii mƎ -wƎƎ -blƎsü bho- bha do bha- 'gü. ⁵⁴ 'Wɔn bha -yö -kƎ "dhü yi 'ö Zuifö -nu -bha =gloo -sü zü -yö bho- 'ka yƎan" "piü bha- 'ka.

⁵⁵ 'Ö gun kö ZosƎfu -yö dho siƎ Yesu 'ka, 'yö dhong -nu 'wo go- =keng- Gadhidhe bha 'wo dho- dɔ, 'yö 'wo Yesu -wƎƎbhodhƎ waa- -a wɔ -kɔ =gban -dhƎ yö 'kpakpadhö. ⁵⁶ =DhƎ 'wo go mü, 'yö 'wo dho wo =yƎƎ "dhiü -dhƎ -nu 'gü, 'yö 'wo "yɔn -nu waa- -dhasiklɔɔ "yi -nu =mɔɔ 'yö 'wo- -ya wo -kɔ "sɔɔ kö 'wo dho- =wƎnng Yesu =gee -bha. =DhƎ 'ö =glooyi bha 'ö =loo, 'yö 'wo =gloo =dhƎ -kɔ 'ö -bƎn zƎ -sü 'ka Atanna -gɔ 'sƎedhƎ 'gü -a 'dhö.

24

Yesu -bö -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zƎ

(Matiö 28,1-10; Makö 16,1-8; Zan 20,1-10)

¹ =DhƎ 'ö Zuifö -nu =glooyi bha =ya ziö 'ö- -tadhƎ =ya =kpaɔ, 'yö dhong -nu 'wo gun Yesu =keng- bha 'wo =wliü 'wo dho -a bun =taa -dhƎkpaɔ tii 'gü, "yɔn -nu waa- -dhasiklɔɔ -nu 'wo- =mɔɔ bha- 'ka. ² =DhƎ 'wo dho 'wo =loo mü, 'wo dho -dhƎ -ga kö -gwƎ 'wo -yƎ "dhiü -ta 'ka bha 'yaa mü, kö =waa- glün- =waa- -ya zian "wƎƎ 'ka. ³ 'Yö

'wo -sɔ -yɛ bha- 'gü, "kɛɛ 'wii- -nu Dɛmɛ Yesu =gee yö mü. ⁴ 'Wɔn bha 'yö- 'wɔn -ya -nu kɔn, -wo -to wo -zɔ 'gɔn -sü -bha 'wɔn bha- 'gü, 'yö gɔɔn- -nu =plɛ -wo wo -dɪ -zɔn -a -nu -dhɛ. Mɛ =plɛ 'wo bha sɔ 'ö gun- -nu -bha bha -yö -dɔ mɛ "yan 'gü -glanglandhö. ⁵ =Dhɛ dhong -nu bha 'wo 'mɛ 'wo bha- -nu yö, 'yö "suü 'dhö -da -nu 'gü, 'yö 'wo wo -gɔ "dhiü "gblëënu. "Kɛɛ 'yö 'mɛ 'wo bha 'wo-pö- -nu -dhɛ 'wo- pö: «'Mɛ 'ö "yaandhe 'ka ka- -mɔɔ 'mɛ =wa ga -a -nu kpö 'gü -më -wɔn 'gü? ⁶⁻⁷ 'Yaa -dhɛ ya- 'gü 'zü, =ya -bö 'nu, ka -zɔ 'ya 'dho bhɔ dhiang 'ö- zë ka -dhɛ kö -yö -tun Gadhidhe 'ö- pö =dhɛ: «-A -dhɛ -ya -bha =dhɛ -wo Mɛgbömɛ "dhiü dɔ 'wɔnyaakëmɛ -nu -gɔ kö -wa dɔ "dhü -bha kö -wa zë, "kɛɛ kö -yö -bö -a -dhɛkpaɔyi -yaaga -naa 'ka bha =në- 'ka.»

⁸ =Dhɛ 'ö =waa- pö- -nu -dhɛ "dhü, 'yö- -nu -zɔ -yö -bö -wɔ 'ö Yesu -ya pö- -nu -dhɛ "dhü bha- 'ka. ⁹ =Dhɛ 'ö =wa 'go bun =taa =wa nu, 'yö 'wo 'wɔn bha- -gɛn dɔ Yesu -bha =klang -nu -kaɔng do ga do 'wo to bha- -nu -dhɛ waa-mɛ -kpɛa 'wo to- -nu 'dhö. ¹⁰ 'Mɛ 'ö- -nu "yan 'dhö -da 'wɔn -nu bha- -dhɛ 'gü, 'ö 'wo nu 'wo- -gɛn dɔ "dhü bha, 'yö- mɛ do- -kë Madhi 'ö go Madadha -a 'ka, 'yö Zanö, 'yö Madhi Zakö dhe waa- 'mɛ 'wo gun- -nu =keng-. ¹¹ "Kɛɛ 'wɔn 'ö dhong -nu bha 'wo- -gɛn dɔ "dhü bha 'yii bhɔ Yesu -bha =klang -nu bha- -nu 'gü tɛan- -bha, -wa -ga =dhɛ "wlaa- =në 'wo- zë. ¹² "Kɛɛ 'yö Piɛdhö -zë 'ö =wlü 'ö dɔ -bɛang -bha 'ö dho mü. =Dhɛ 'ö dho 'ö =loo mü, 'yö ö -gɔ 'naanu 'yö -dhɛ -ga -yɛ 'gü mü, "kɛɛ 'yii pë "wɛɛ 'bha yö kö 'yii kë sɔ 'kö 'wo- bɔ Yesu -bha 'ö- -kɔn -yö to "sia- mü bha- 'ka. =Dhɛ 'ö- -dhɛ yö "dhü, 'yö- 'wɔn -ya kɔn 'pö 'yö -ziö 'ö dho ö -gɔ "kwɛandhö.

Yesu -bha ö -dɪ -zɔn ö -bha =klang -nu bha- mɛ =plɛ

-dhe Emausö -zian -ta -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(Makö 16,12-13)

¹³ -A yi do bha- 'ka, 'yö Yesu -bha =klang -nu bha- mɛ =plɛ 'wo =wliü 'yö 'wo gun 'dho sië 'pödhe do 'bha 'ö "kidhung -kaɔng do ga do "sinma "dhiü Zedhizadhɛmö -dhe "sɔɔ mü 'wo- Emausö -dhe -kë bha- 'gü. ¹⁴ =Dhe 'wo -da zian -ta, 'yö 'wɔn "pɛpɛ 'ö -kë Yesu -wɔn 'gü bha 'wo zun- -dhiang zë -sü -bha. ¹⁵ =Dhe 'wo 'wɔn -nu bha- -dhiang zë sië 'ö 'wo- zaɔdhe -da sië 'wo 'dho sië- 'ka, 'yö Yesu -yö nu 'ö -da -a -nu "piü 'yö 'wo "ta bha sü wo "kwëë. ¹⁶ -Wo "ta bha- -sü wo "kwëë "dhü 'wo dho- 'ka, "kɛɛ kö =ya kë =dhe pë 'bha =ya kpa mɛ "yan "dhiü, kö 'waa Yesu dɔ. ¹⁷ 'Yö- -nu dhɛɛ" kpɔ 'ö- pö: «-Më -wɔn =në 'ka- -dhiang zë sië- zian -ta bha?»

=Dhe 'ö- -nu dhɛɛ" kpɔ "dhü, 'yö- -nu wë -ta -yö ga -yɔɔndhö, 'yö 'wo 'daɔnnu. ¹⁸ =Dhe 'wo 'daɔnnu, 'yö- mɛ do 'dhe 'wo Kleopasö -kë bha 'ö- pö Yesu -dhe: «-Kë =dhe bhii do =në 'wɔn 'ö -kë Zedhizadhɛmö -dhekpɔɔyi =plɛ ya- 'ka bha 'bhii- ma "dhe!» 'Yö Yesu -ya pö: «-Më -wɔn =në -kë Zedhizadhɛmö?» ¹⁹ 'Yö 'wo- -yɔ bɔ- -gɔ 'wo- pö: «'Wɔn 'ö kë Yesu 'ö go Nazadhɛtö, 'ö gun Atanna -wɔdhiüloomɛ 'kpɔii- 'ka, 'ö gun "dhabhliwɔn "gblügbliü -nu kë sië, 'ö =ya dhiang zë 'ö 'yaa bhɔ mɛ "bhɪ- -bha mɛ 'bha 'gü, 'ö Atanna =dede -ya dɔ, ²⁰ "kɛɛ 'ö kwaa "saabhomɛ -nu -gɔmɛ -nu waa- "sɛgɔdhiümɛ -nu 'wo- "dhiü dɔ -a 'yaɔ- -nu -gɔ kö -wa zë, 'ö 'wo- -gban "dhü -bha bha 'bhii- ma -ee?» ²¹ -Yö -gun yi 'gü =dhe 'mɛ 'kö bha =në dho Izrahɛdhö -mɛ -nu bho =dhuëndhe 'gü 'nu, "kɛɛ 'wɔn bha 'ö bo kë -sü 'ka "dhü, -a -dhekpɔɔyi -yaaga -naa =në =dɛɛ. ²² -Yö "dhü tɛan- 'ka =dhe 'mɛ 'yi gun- =keng- bha- dhong -nu 'bha -nu =wa 'go- -wɛɛ bho -dhe 'gü =wa nu, -wɔ -nu 'wo go- 'ka mü bha 'yi- ma, -a 'wɔn -yö yi -kɔn. -Wa -pö =dhe wo -zë wo kë -suü -dhekpɔɔ

tii 'gü 'wo dho- bun =taa, ²³ "kEE 'dho 'wo- wo bha 'wii -kpan -a =gee -bha mü, 'wo nu -wa -pö yi -dhe =dhe wo wo "yan -kpan Atanna -bha "kië -nu =në- -nu -bha, 'yö 'wo- pö wo -dhe =dhe -yö "yaandhe 'ka. ²⁴ 'Yö 'mE 'ö yEng -nu 'yi gun- =keng- bha- mE 'bha -nu 'wo dho 'pö mü, 'yö 'wo -kpan 'pö- -dhe -bha =dhe -kɔ 'ö dhong -nu bha 'wo- -gEn dɔ- 'ka yi -dhe bha- 'dhö, "kEE yö -zë 'wii- yö tongtongdhö.»

²⁵ =Dhe 'ö =waa- pö "dhü, 'yö Yesu -ya -yɔ bɔ 'ö- pö: «'Aa 'mE 'ka ya! Ka "yaaki -yö 'sEEnnë =tɔn -kEE! 'Wɔn 'ö Atanna -wɔdhiüloomE -nu -wa to "dhü 'wo- pö yi 'bha yi 'bha 'ka bha 'dhang -bho "dhiü zuëga 'yaa ka -gɔ -wa! ²⁶ "EEn 'kaa- 'wɔn =në- dɔ =dhe 'mE 'ö Atanna -ya -ya IzraEdhö -mE -nu DhamE 'ka bha -yö -dho saan" =dhe -kɔ bha =në- 'dhö kö -yö gun -na -da ö -bha mEdhe -kwi 'gü -ee?

²⁷ =Dhe 'ö =yaa- pö- -nu -dhe "dhü, 'yö 'wɔn "pEPE 'ö -gban -bha 'ö -bEn zë -sü 'ka Atanna -bha 'sëedhe 'gü, yö -zun 'klɔɔ- -pö -nu -dhe -sü -bha, 'yö- zü bho 'sëedhe 'ö Moizö -ya -bEn zë bha- -ta 'yö dho- 'ka 'ö -da 'ka Atanna -wɔdhiüloomE -nu -gɔ 'sëedhe 'gü, 'yö dho- 'ka "dhü 'dɔɔndhö.

²⁸ =Dhe 'wo dho 'wo =tëng 'pödhE 'wo 'dho sië- 'gü bha- -ta, 'yö Yesu -ya -kë =dhe 'pë 'ö yö -zë 'ö -tun 'dho- -dhe =gblEEn 'gü -a 'dhö. ²⁹ 'Yö 'wo- bho zian- 'wo- pö- -dhe: «-Bhö dɔ "gbɪ- kö i wɔ, -a -gEn -mü =dhe "bin -ya 'ma =ya bo, 'yënn- gɔ =ya -ya -tɔn -ta.»

'Yö -wɪ -bha 'yö dho- -nu =keng-. ³⁰ =Dhe 'wo dho, 'ö pë -bhö "tüng 'dhö =loo, 'ö woo zun pë -bhö -sü -bha, 'yö ö -kɔ -da 'bluu- 'gü, 'yö Atanna nuE" bho- -wɔn 'gü, 'yö- "kplü "kplü bho 'yö- 'gü -gblü -a -nu -ta. ³¹ =Dhe 'ö =ya kë "dhü, 'yö- -nu "yan "dhiü -yö -pɔ, 'yö 'wo- dɔ, "kEE 'yö to 'mü 'pö 'ö =dhEng- -nu -gɔ. ³² =Dhe 'ö bo -dhidha 'sü -sü

'ka -a -nu -gɔ =dɛ -kɔ bha- 'dhö, 'yö 'wo zun- -pö wo 'ko -nu -dɛ -sü -bha =dɛ: «Mɛ 'ö bha "tüng 'ö gun Atanna -wɔ 'klɔɔ- pö sië- 'ka kwa -dɛ zian -ta bha, kö kwa zuë" 'yaa 'dho sië "sia- -yɔɔndhö =dɛ 'pë =wa böö- -sɛa =në- -ya -ta -a 'dhö -ee?»

³³ -Wo -to -dɛ do bha- 'gü 'wo =wlü 'wo wo wë dɔ 'zü -deewo Zedhizadhɛmö. 'Wo dho -wo -kpan mɛ -kaɔng do ga do bha waa- 'mɛ wɛng- -nu 'wo gun "kwëë bha- -nu -bha kö -wo -dɛ do 'gü ³⁴ kö -wa pö sië: «Kwa Dëmɛ -ya -bö tɛan- 'ka, Simɔ -yaa -yö.»

³⁵ 'Yö woo -dɪ 'pö -kɔ 'ö- -nu -bha -ya -nu =slɔɔ- 'ka, -kɔ 'wo Yesu dɔ- 'ka kö -yö 'bluu- "kplü "kan sië bha 'wo -ziö 'pö- -gɛn 'gü -a -nu -dɛ.

Yesu -bha ö -dɪ -zɔn ö -bha -klang -nu -dɛ -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë

(*Matiö 28,16-20; Makö 16,14-18; Zan 20,19-23; Këwɔn -nu 1,6-8*)

³⁶ Dhiang bha -yö -to -nu "dhi, 'yö Yesu -yö go -dhidha 'gü -a -nu -dɛ, 'yö dɔ- -nu =zinng 'gü 'ö- pö: «Zuëyagblüü- -yö kë ka -gɔ!»

³⁷ "Kan 'ö- wo- -nu 'gü "dhü bha 'yö pɛng -yö -kan -a -nu -bha 'yö "suü -yö -da -a -nu 'gü, -a -gɛn -mü =dɛ -yö -bhɔ -a -nu 'gü mɛ -zii -bha. ³⁸ "Kɛɛ 'yö- pö- -nu -dɛ 'ö- pö: «"Suü -yö -da ka 'gü 'yö =yɔɔn -gblü -yö dɔ ka zuë" -ta 'yö 'ka -zɔ 'gɔn -kɔ suu -nu bha- -kë -më -wɔn 'gü? ³⁹ -Ka "pɔni "gblɔɔ -nu 'wo n -kɔ -nu waa- n -gɛn -nu -bha ya- -ga kö 'ka 'dhang bho- "dhiü -dɛ pë "wɛɛ 'bha 'yaa -mü, ma -mü! -Ka nu kö 'ka ka -kɔ zun n kwi -bha kö 'ka 'dhang bho- "dhiü. "ɛɛn mɛ -zii ga- -kë 'gü =dɛ -kɔ 'ö n -bha 'dhö- -bha ya- 'dhö -ee?»

⁴⁰ 'Ö- pö sië "dhü kö -yö ö -kɔ waa- ö -gɛn -nu -zɔn sië- -nu -dɛ. ⁴¹ =Dɛ 'ö -kë =dɛ "yan 'wo- -kpan Yesu -bha

bha- 'gü -wɔn -yö -dhi -nu -dhe =dedewo, "kεε 'ö- 'wɔn -ya -nu kɔn 'ö- -wɔn 'gü kö 'wii 'dhang bho- "dhiü =kö 'kpakpadhö bha, 'yö- pö- -nu -dhe 'ö- pö: «-Bhöpë 'bha -yö ka -gɔ yö -ee?»

⁴² 'Yö 'wo- pö: «=lin.» 'Yö 'wo nu- -dhe 'yuü- -yεsü "kplü do 'ka, ⁴³ 'yö- -bhö -a -nu "yaan mü. ⁴⁴ =Dhe 'ö ö bo- -bhö -sü 'ka 'yö- pö: «-Ka -dhe -ga, -wɔ -nu 'a gun- pö sië ka -dhe kö a -tun ka kpö 'gü, 'ö 'a- pö =dhe 'wɔn "pεpε 'ö Moizö oo, Atanna -wɔdhiüloomε -nu oo, "εεn -a -bha "tan 'säedhe -ya -dhiang zë n -bu 'gü bha, -a =gban 'gü -wɔn -dho kë bha, -kaa -ga bha.»

⁴⁵ =Dhe 'ö =yaa- pö "dhü, 'yö 'wɔn 'gü ma zuëga nu- -nu -dhe, kë "dhü kö -wo Atanna -wɔ 'gü ma ö 'klɔɔ- 'ka. ⁴⁶ 'Yö- pö- -nu -dhe 'ö- pö: «-Yö -bεn zë -sü 'ka Atanna -wɔ 'säedhe 'gü =dhe -a -bha -Yamε bha -yö -dho saan" =dedewo 'ö 'wo- zë, "kεε -yö -dho -bö -a -dhekpaoyi -yaaga -naa 'ka. ⁴⁷ 'Ö 'wo mεbhü dhe -bha -kwaa ö =sɔng -zü kö -yö bɔ Atanna 'ka -sü waa- Atanna -bha mεbhü dhe -bha 'wɔn yaa -mawɔn 'to -sü -dhiang zë -sü zü bho Zedhizadhεmö -pö ya- 'gü, 'ö 'wo dho- 'ka "sεgɔ "pεpε =gban 'gü -a 'tɔ 'gü. ⁴⁸ Ka =në 'ka n "sεε- 'ka 'wɔn -nu bha- "gblɔɔ "piü. ⁴⁹ =Dhe 'ö "dhü, 'pë 'ö n Dë -ya bɔ -wɔn "plüün bho ka -dhe bha mang =dede =në 'a dho- bɔ ka -dhe. "kεε "sanni -yö kë "dhü -a -dheα -bha =dhe 'ka 'to Zedhizadhεmö -pö ya- 'gü kö -yö 'to "dhü -yö zun- 'ka yi 'ö faan 'ö "dhü bha 'ö dho 'go- 'ka dhang- 'gü kö -yö -da ka 'gü bha- yi -bha.

*Yesu -dho dhang- 'gü -kɔ -dhiang 'ö Dhukö -ya zë
(Makö 16,19-20; Këwɔn -nu 1,9-11)*

⁵⁰ =Dhe 'ö =ya ö bo -wɔ bha- -kpɔ -nu -bha -sü 'ka, 'yö- -nu sü 'ö wë dɔ- -nu 'ka Betani -zian 'ka, =dhe 'ö =wa =loo- -nu 'dho -dhe 'gü, 'yö ö -kɔ "dhiü =wlü 'yö 'dhuë- -kë -nu

-bha. ⁵¹-Yö -to 'dhuë- -kë -nu -bha -dhe bha =në- 'gü, 'yö -kan -a -nu -bha 'yö 'gbu- -ya sü 'yö dho- 'ka dhang- 'gü. ⁵²=Dhe 'ö 'dho sië "dhü, 'yö- -bha =klang -nu -zë 'wo zun wo kpiö 'gü, 'yö 'wo 'tɔ =loo- -bha. =Dhe 'wo wo bo, 'yö 'wo nu 'zü -deewo Zedhizadhɛmö "kɛɛ kö -a -nu zuë" =nii =ya -da -tɛkpɛ -tɛkpɛdhö. ⁵³'Ö go yö -zë 'gü, -wo -gun Atanna -dhɔkëgükɔ 'ö Zedhizadhɛmö bha- 'gü yi =gban "pɛpɛ 'ka 'ö 'wo =gloo- 'tɔ bhɔ -sü -bha.

NA᠐ -SĚ 'SĚĚDHĚ
Dan: NA᠐ -SĚ 'SĚĚDHĚ New Testament
Dan Nouveau Testament

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dan

Dialect: Eastern

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2021-07-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 30 Nov 2021

b0d5029a-c700-5b99-a67b-bae5c5f3b14c